Najaarsbericht 2026

Inhoudsopgave

Najaarsbericht 2026 1
Inhoudsopgave 3
1. Inleiding 4
2. Samenvatting beleid en financiën 5
Samenvatting beleid 5
Samenvatting financieel 6
Samenvatting voortgang ombuigingen 9
Budgetoverhevelingen 14
3.1 Programma Duurzaamheid 14
Energie 14
Water en Groen 18
Duurzame Productie en Consumptie 19
3.2 Beleidsveld 0 | Bestuur en Ondersteuning 21
Bestuur 21
Publiekszaken 37
Bestuurlijke vernieuwing 38
Organisatieontwikkeling 40
Financiën 44
3.3 Beleidsveld 1 | Veiligheid 46
Overlast 46
Jeugd Veiligheid 51
Zorg en veiligheid 54
Ondermijning 57
Digitale veiligheid 60
3.4 Beleidsveld 2 | Verkeer, Vervoer en Waterstaat 62
Schone, Stille en Gezonde Mobiliteit 62
Inclusieve Mobiliteit 64
Robuust en Betrouwbaar Mobiliteitssysteem 64
3.5 Beleidsveld 3 | Economie 66
Ruimte om te ondernemen 66
Aantrekkelijker woon- en leefklimaat creëren 69
Adaptieve en duurzame arbeidsmarkt 70
3.6 Beleidsveld 4 | Onderwijs 72
Onderwijsbeleid 72
Leerlingzaken 73
Onderwijshuisvesting 74
3.7 Beleidsveld 5 | Sport, Cultuur en Recreatie 77
Sociaal 77
Vrijetijdseconomie 81
Leefomgeving 83
Openbaar groen 89
3.8 Beleidsveld 6 | Sociaal domein 93
Sociale veerkracht 93
Impact vergroten 95
Integrale inzet op preventie 111
3.9 Beleidsveld 7 | Milieu en Gezondheid 113
Milieu 113
Publieke gezondheidszorg 117
Gezond- en Actief - leven Akkoord 120
3.10 Beleidsveld 8 | Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing 123

Volkshuisvesting 123
Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing.....126
Ruimtelijke versterking binnenstad 130
4. Majeure projecten.....133
Insteekhaven.....133
Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL) 135
Tussenvoorziening / opvanghotel.....136
Invoering Omgevingswet.....138
Implementatie Samen Redzaam 139
De Els.....143
5. Grondexploitatie.....158
6. Budgetoverhevelingen.....167
Verloop budgetoverhevelingen 2025 naar 2026 167
Voorstel budgetoverhevelingen 2026 naar 2027 177
7. Begrotingswijzigingen 2026 192
8. Kredieten 192
Kredietvoorstellen 192
Afgesloten kredieten IUP (Integraal UitvoeringsProgramma).....199
Stand van zaken lopende investeringen IUP 199
Afgesloten overige kredieten.....200

1. Inleiding

Inleiding

In de financiële verordening 2026 van de gemeente Waalwijk staat dat de gemeenteraad elk jaar twee tussentijdse rapportages krijgt: het Voorjaarsbericht en het Najaarsbericht.
Middels het Najaarsbericht wordt de raad bijgepraat over hoe het gaat met de uitvoering van de begroting. Het college laat hierin zien of plannen volgens verwachting verlopen en of er financiële afwijkingen zijn.

Doel van het Najaarsbericht

Met het Najaarsbericht informeert het college de raad over:

- de voortgang van het beleid (worden plannen uitgevoerd zoals afgesproken);
- de financiële stand van zaken (geven we meer of minder uit dan begroot);
- belangrijke afwijkingen en risico's.

In deze rapportage worden alle financiële afwijkingen groter dan € 75.000 per budget toegelicht. Zo krijgt de raad inzicht in waar bijsturing nodig kan zijn.
Het Najaarsbericht is nadrukkelijk géén moment om nieuw beleid of nieuwe plannen toe te voegen aan de begroting. Het gaat om het volgen en bijsturen van bestaande afspraken. Nieuwe plannen worden op andere momenten in het jaar aan de raad voorgelegd.
In het Najaarsbericht 2026 zijn ook enkele voorstellen opgenomen die kleiner zijn dan € 75.000. Dit zijn geen nieuwe beleidskeuzes, maar:

- aanpassingen die voortkomen uit eerdere besluiten van de raad;
- correcties die nodig zijn om de begroting goed en actueel te houden;
- technische wijzigingen om de uitvoering soepel te laten verlopen.

Deze worden opgenomen om een compleet en transparant beeld te geven.

Opbouw van het Najaarsbericht 2026

Het Najaarsbericht is opgebouwd uit verschillende hoofdstukken. Hieronder staat wat u per hoofdstuk kunt verwachten:

Hoofdstuk 2 – Samenvatting en hoofdlijnen
Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de belangrijkste beleidsmatige en financiële afwijkingen.
Ook wordt hier ingegaan op:
- de voortgang van de ombuigingen (bezuinigingsmaatregelen);
- de budgetten die van 2025 naar 2026 zijn overgeheveld.

Dit hoofdstuk helpt u snel inzicht te krijgen in de belangrijkste ontwikkelingen.
Hoofdstuk 3 – Programma's en beleidsvelden
Hier worden de afwijkingen per programma en beleidsveld uitgewerkt, waaronder Duurzaamheid.
U ziet per onderdeel:
- wat er financieel afwijkt;
- hoe het staat met de uitvoering van de maatregelen uit de Begroting 2026.

Dit hoofdstuk geeft meer detail en onderbouwing.
Hoofdstuk 4 – Grote projecten
In dit hoofdstuk wordt de voortgang toegelicht van een aantal grote en complexe projecten:
- Insteekhaven
- Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL)
- Tussenvoorziening / het opvanghotel
- Invoering van de Omgevingswet
- Koers Sociaal Domein / Implementatie Samen Redzaam
- De Els

Deze projecten hebben vaak grote financiële en maatschappelijke impact en vragen daarom extra aandacht.
Hoofdstuk 5 - Grondexploitatie
In dit hoofdstuk geven we een actueel beeld van de stand van zaken van de grondexploitaties.
Hoofdstuk 6 - Budgetoverhevelingen
Dit hoofdstuk geeft de stand weer van de overhevelingen van 2025 naar 2026 en bevat nieuwe voorstellen voor overheveling van 2026 naar 2027.
Hoofdstuk 7 – Begrotingswijzigingen 2026
Hierin staan de voorgestelde aanpassingen van de begroting. De raad wordt gevraagd om deze wijzigingen vast te stellen, zodat de begroting weer aansluit op de actuele situatie.
Hoofdstuk 8 – Kredieten
Dit hoofdstuk geeft o.a. inzicht in:
- de kredieten die inmiddels zijn afgesloten;
- de stand van zaken van alle lopende IUP-kredieten (investeringsprojecten).

Dit helpt de raad om grip te houden op investeringen en grote uitgaven.

Waalwijk, november 2026,
Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Waalwijk

2. Samenvatting beleid en financiën

Samenvatting beleid

Algemeen

Omschrijving (toelichting)
In dit Najaarsbericht zijn vanuit de Begroting 2026 alle 173 activiteiten opgenomen om over te rapporteren. Van deze activiteiten is bij de programma's en beleidsvelden met onderstaande kleurindicatoren aangegeven in welke mate de activiteit op schema ligt.

GROEN: De activiteit verloopt conform de omschrijving/planning en zal tijdig met het gewenste resultaat worden afgerond of is reeds afgerond.
ORANJE: De activiteit behoeft bijsturing om de maatregel in tijd en/of kwaliteit met het gewenste resultaat af te ronden.
ROOD: De activiteit zal NIET met het gewenste resultaat worden afgerond.
Het onderstaande overzicht is een recapitulatie van de kleurindicatoren van alle activiteiten, ingedeeld naar programma's en beleidsvelden.

Excel-tabel

Programma/Beleidsveld	Indicatoren(TIJD)		
Programma's:	**G**	**O**	**R**
Duurzaamheid	17	3	0
Beleidsvelden:			
Beleidsveld 0 - Bestuur en ondersteuning	20	4	2
Beleidsveld 1 - Veiligheid	28	1	0
Beleidsveld 2 - Verkeer, vervoer en waterstaat	5	1	0
Beleidsveld 3 - Economie	6	2	0
Beleidsveld 4 - Onderwijs	6	3	0
Beleidsveld 5- Sport, cultuur en recreatie	20	11	2
Beleidsveld 6 - Sociaal domein	12	3	1
Beleidsveld 7 - Milieu en gezondheid	12	0	0
Beleidsveld 8 - Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	5	9	0
TOTAAL	**131**	**37**	**5**

Samenvatting financieel

Algemeen

De Begroting 2026 is door de gemeenteraad vastgesteld op 6 november 2025. Daarbij is een actualisatie aangenomen met een effect op de meerjarenbegroting.
Op 25 juni 2026 heeft de raad het Voorjaarsbericht 2026 vastgesteld, met daarbij de structurele doorwerking naar de verdere jaren. Verdere informatie kunt u teruglezen in onderstaande link naar het Voorjaarsbericht 2026.

Meicirculaire

In de raadsinformatiebrief 054-26 is gerapporteerd over de uitkomsten van de Meicirculaire 2026 . De uitkomsten daarvan voor het jaar 2026 worden in dit Najaarsbericht 2026 verwerkt. Voor de jaren 2027 en verder zijn die al in de Programmabegroting 2027 verwerkt.

Septembercirculaire

In de raadinformatiebrief 077-26 is gerapporteerd over de uitkomsten van de Septembercirculaire 2026. De uitkomsten daarvan worden voor 2026 en verder verwerkt in het financieel meerjarenbeeld in dit Najaarsbericht.

Zie ook:
Begroting 2026: Raadsvoorstel begroting 2026 en Begroting 2026.
Voorjaarsbericht 2026: Raadsvoorstel Voorjaarsbericht 2026 en Voorjaarsbericht 2026.
Meicirculaire 2026: Meicirculaire 2026: financiële effecten daarvan zijn voor 2026 in dit Najaarsbericht 2026 in voorstel NJB26/0.04 toegelicht.
Septembercirculaire 2026: Septembercirculaire 2026: financiële effecten daarvan zijn voor 2026 en verder in dit Najaarsbericht 2026 in voorstel NJB26/0.05 toegelicht.

Volgend op deze stukken wordt nu het Najaarsbericht 2026 gepresenteerd met de financiële effecten voor de jaren 2026-2030.

Financieel beeld na Najaarsbericht 2026

Omschrijving (toelichting)

Het financieel beeld na verwerking van de voorstellen van het Najaarsbericht 2026 is als volgt:

Excel-tabel

Bedragen x €1.000	N= Nadeel V = Voordeel	2026		2027		2028		2029		2030
Stand Voorjaarsbericht 2026 / Begroting 2027	N	27	N	824	N	4.361	N	4.682	N	4.500
Raad 17 september 2026										
2026012 Implementatie van GACS in 12 gemeentelijke gebouwen	V	50	V	19	V	2	V	2	V	2
2026018 Krediet uitvoering meerjarenonderhoudsplan sportvelden 2027 tm 2030					V	25	V	16	N	4
2026019 Fietsstraat Nieuwevaart					N	16	N	16	N	16
Raad 15 oktober 2026										
2026011 IUP2027-2028							V	5	V	120
2026020 Aanvulling Budget SVn leningen			N	25	N	25	N	25	N	25
Begrotingspositie voor Najaarsbericht 2026	**V**	**23**	**N**	**830**	**N**	**4.375**	**N**	**4.700**	**N**	**4.423**
Wijzigingen Najaarsbericht 2026	V	896	V	1.243	V	1.555	V	1.628	V	1.613
Totaal na Najaarsbericht 2026	**V**	**919**	**V**	**413**	**N**	**2.820**	**N**	**3.072**	**N**	**2.810**
Incidentele baten en lasten	V	1.565	V	839	V	1.249	V	1.254	V	704
Structureel begrotingssaldo	**V**	**2.484**	**V**	**1.252**	**N**	**1.571**	**N**	**1.818**	**N**	**2.106**

Voorstellen Najaarsbericht 2026

Omschrijving (toelichting)

Wijzigingen Najaarsbericht 2026:

De wijzigingen van het Najaarsbericht 2026 zijn in de volgende tabel gespecificeerd. Verdere inhoudelijke toelichtingen op de wijzigingen Najaarsbericht 2026 zijn opgenomen bij de desbetreffende beleidsvelden (zie hoofdstuk 3).

De wijzigingen onder 'Overig' hebben betrekking op kredieten en worden nader toegelicht in hoofdstuk 8 Kredietvoorstellen.

Excel-tabel

Bedragen x €1.000	I = Incidenteel S = Structureel	N= Nadeel V = Voordeel	2026	2027	2028	2029	2030
Beleidsveld 0: Bestuur en ondersteuning							
NJB26/0.01 Wachtgelden voormalige wethouders	I	N	136				

Bedragen x €1.000	I = Incidenteel	N= Nadeel					
NJB26/0.02 Bijstelling budget verbetering financieel systeem	I		0				
NJB26/0.03 Onderzoek naar duurzaam financieel perspectief	I	N	20				
NJB26/0.04 Meicirculaire 2026 Gemeentefonds / oormerkingen	I	N	479				
NJB26/0.04 Meicirculaire 2026 Gemeentefonds / oormerkingen	I	V	408				
NJB26/0.05 Septembercirculaire 2026 Gemeentefonds	S	N	301	374	216	216	219
NJB26/0.05 Septembercirculaire 2026 Gemeentefonds	S	V	1.301	2.161	2.342	2.430	2.418
NJB26/0.06 Verrekening algemene uitkering voorgaande jaren	I	N	620				
NJB26/0.07 Vennootschapsbelasting (storting reserve grex)	I		0				
NJB26/0.08 Rente kortlopende geldleningen, rekening courant en schatkist	I	N	239				
NJB26/0.09 Rente langlopende geldleningen	I	V	556				
NJB26/0.10 Herberekening kapitaallasten	I	V	172				
NJB26/0.11 Lagere dividend uitkering	I	N	28				
NJB26/0.12 Fiscaal advies	I	N	30				
NJB26/0.13 Opbrengsten parkeervoorzieningen (tgv reserve Parkeren)	I		0				
Beleidsveld 1: Veiligheid							
Geen afwijkingen.							
Beleidsveld 2: Verkeer, Vervoer en Waterstaat							
NJB26/2.01 Calamiteit Melkvonderweg/Taxandriaweg 10 juli	I	N	400				
Beleidsveld 3: Economie							
NJB26/3.01 Truckparking	I	N	50				
Beleidsveld 4: Onderwijs							
NJB26/4.01 Opbrengst verkoop akkerwinde	I	V	600				
NJB26/4.01 Opbrengst verkoop akkerwinde	S	N	10	9	9	9	9
Beleidsveld 5: Cultuur, Sport en Recreatie							
NJB26/5.01 Nadeel opbrengst sporthallen	I	N	130				
NJB26/5.02 Onderhoud Openbare Ruimte (OOR-bestekken)	S	N	211	335	335	335	335
Beleidsveld 6: Sociaal domein							
NJB26/6.01 Niet bestede interventies SamenRedzaam (storting reserve sociaal domein)	I		0				
NJB26/6.02 Versobering Burgerbegroting (incl afwikkeling reserves)	I		0				
NJB26/6.03 Opvang statushouders in opvanghotel	I		0				
NJB26/6.04 SPUK M6 Doorstroomlocaties (compensatie Rijk)	I		0				
NJB26/6.05 SPUK Onderwijsroute (compensatie Rijk)	I		0				
NJB26/6.06 SPUK Inburgering (compensatie Rijk)	I		0				
NJB26/6.07 Uitvoeringskosten Wet versterking regie volkshuisvesting	I	V	177				
NJB26/6.08 WMO hulp bij het huishouden	I	N	25				

Bedragen x €1.000	I = Incidenteel	N= Nadeel					
NJB26/6.09 Wet hersteloperatie toeslagen (compensatie Rijk)	I		0				
NJB26/6.10 Vervallen raming Individuele Inkomenstoeslag (IIT)	I	V	326				
NJB26/6.11 Onderbenutting armoedebeleid	I	V	300				
NJB26/6.12 Bijstelling BUIG budget 2026 en 2027	S		0				
NJB26/6.13 Hogere exploitatiebijdrage Baanbrekers	I	N	390				
Beleidsveld 7: Volksgezondheid en Milieu							
NJB26/7.01 Zwerfafval projecten	I		0				
NJB26/7.02 Kostendekkendheid begraafplaatsen	S	N	200	200	200	200	200
Beleidsveld 8: Volkshuisvesting RO en Stedelijke Vernieuwing							
NJB26/8.01 Omgevingswet	I	V	325				
NJB26/8.02 Stimuleringssubsidie betaalbare woningbouw (storting in reserve)	I		0				
Overig							
NJB26/Krediet bijstelling Ambrosiusweg (voorziening dekt 10k)	S	N	0			15	15
NJB26/Krediet bijstelling 2 vervangingskredieten haakarmwagens	S	N	0		8	8	8
NJB26/Krediet bijstelling verharding begraafplaats Heistraat	S	N	0		7	7	7
NJB26/Krediet bijstelling Fietsparkeren Noorder Allee	I	N	0				
NJB26/Krediet bijstelling 3 vervangingskredieten Open laadwegen met kraan buitendienst	S	N	0		12	12	12
NJB26/Krediet Renovatie zwembad Zidewinde	I	N	0				
TOTAAL wijzigingen NAJAARSBERICHT 2026			**896 V**	**1.243 V**	**1.555 V**	**1.628 V**	**1.613 V**

RECAPITULATIE INCIDENTEEL en STRUCTUREEL							
INCIDENTEEL:							
Nadelen			2.547	0	0	0	0
Voordelen			2.864	0	0	0	0
Saldo Incidenteel		**V**	**317**	**0**	**0**	**0**	**0**
STRUCTUREEL:							
Nadelen			722	918	787	802	805
Voordelen			1.301	2.161	2.342	2.430	2.418
Saldo structureel		**V**	**579**	**1.243**	**1.555**	**1.628**	**1.613**
Totaal mutaties Najaarsbericht 2026		**V**	**896**	**1.243**	**1.555**	**1.628**	**1.613**

Samenvatting voortgang ombuigingen

Doelstellingen

Stand van zaken ombuigingen sociaal domein

In de Begroting 2026 zijn diverse taakstellingen opgenomen die voortkomen uit landelijke ontwikkelingen, beleidsbesluiten binnen de regio en lokale keuzes in het sociaal domein. Een deel van deze taakstellingen vloeit voort uit het implementatieplan Samen Redzaam, dat is opgesteld naar aanleiding van de Koers Sociaal Domein. Ter dekking van dit plan is een besparingslijn opgenomen gericht op lokaal beïnvloedbare zorgkosten. Bij de Begroting 2026 is deze besparingslijn verhoogd vanuit het traject Financieel Robuust Perspectief (FRP). Daarnaast lopen nog twee door het Rijk opgelegde kortingen door: de verlaging van de trekkingsrechten SVB/PGB en de herinvoering van een inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage in de Wmo.
Tabel 1 geeft de taakstellingen zoals opgenomen in de Begroting 2026, inclusief het in 2025 structureel gerealiseerde resultaat. Tabel 2 zoomt in op 2026 (taakstelling, prognose realisatie en verschil) en geeft de resterende taakstelling voor de jaren daarna.

Bedragen x € 1.000	2026	2027	2028	2029	2030
1a. Structureel besparingspotentieel sociaal domein lokaal	926	1.157	1.389	1.389	1.389
1b. Verhoging besparingspotentieel sociaal domein lokaal	384	384	384	384	384
Subtotaal besparingspotentieel sociaal domein lokaal	**1.310**	**1.541**	**1.773**	**1.773**	**1.773**
Af: realisatie 2025, structureel	*-524*	*-524*	*-524*	*-524*	*-524*
Saldo besparingspotentieel sociaal domein lokaal	**786**	**1.017**	**1.249**	**1.249**	**1.249**
2. Korting Rijk Septembercirculaire 2022: SVB PGB trekkingsrechten	83	83	83	83	83
3. Korting Rijk Meicirculaire 2023: eigen bijdrage Wmo	0	562	562	562	562
Totaal resterende taakstelling	869	1.662	1.894	1.894	1.894

Tabel 2: inzoom 2026 (taakstelling, prognose realisatie en verschil)

Bedragen x € 1.000	Opgave 2026	Prognose 2026	Verschil 2026
1a. Structureel besparingspotentieel sociaal domein lokaal	926	524	786
1b. Verhoging besparingspotentieel sociaal domein lokaal	384		
Subtotaal besparingspotentieel sociaal domein lokaal	**1.310**		
Realisatie 2025, structureel		*524*	

Saldo besparingspotentieel sociaal domein lokaal	**1.310**	**524**	**-786**
2. Korting Rijk: SVB PGB trekkingsrechten	83	0	-83
3. Korting Rijk: eigen bijdrage Wmo	0	0	0
Totaal	1.393	524	-869

Toelichting: de prognose realisatie 2026 bestaat uit het structureel gerealiseerde bedrag vanuit 2025 (€ 524.000). Dit bedrag is structureel verwerkt en daarom ook in mindering gebracht op de taakstelling 2027 tot en met 2030; de kolommen 2027 tot en met 2030 geven de resterende taakstelling. Het aanvullende effect van 2026 is nog niet in de prognose opgenomen; het definitieve beeld volgt bij de Jaarrekening 2026. Dat geldt ook voor de trekkingsrechten (onderdeel 2): bij de jaarrekening wordt bepaald of deze taakstelling wordt afgeraamd. De korting eigen bijdrage Wmo in 2027 vervalt (Meicirculaire 2026, zie onderdeel 3).

Bovenstaande posten 1 tot en met 3 worden hierna toegelicht.

1. Besparingspotentieel sociaal domein lokaal (1a en 1b)

Met het programma Samen Redzaam brengen we individuele zorg met een indicatie naar groepsaanbod en indicatievrije ondersteuning. Financieel is de inzet gericht op een 0-lijn: de beïnvloedbare zorgkosten blijven op het niveau van de Begroting 2024 (€ 11,6 miljoen). Op dat bedrag is bij de Kadernota 2025 een besparingslijn opgenomen van 6% in 2025, oplopend naar 12% in 2028 (post 1a). Bij de Begroting 2026 is hier € 384.000 structureel aan toegevoegd vanuit het FRP-traject, inclusief de eerder beoogde ombuiging op Den Bolder (post 1b). De opgave wordt gerealiseerd via de value cases indicatievrij 18-min en 18-plus, complexe casussen en verkorting van het indicatieproces 80-plus.

2025: een grote sprint gemaakt

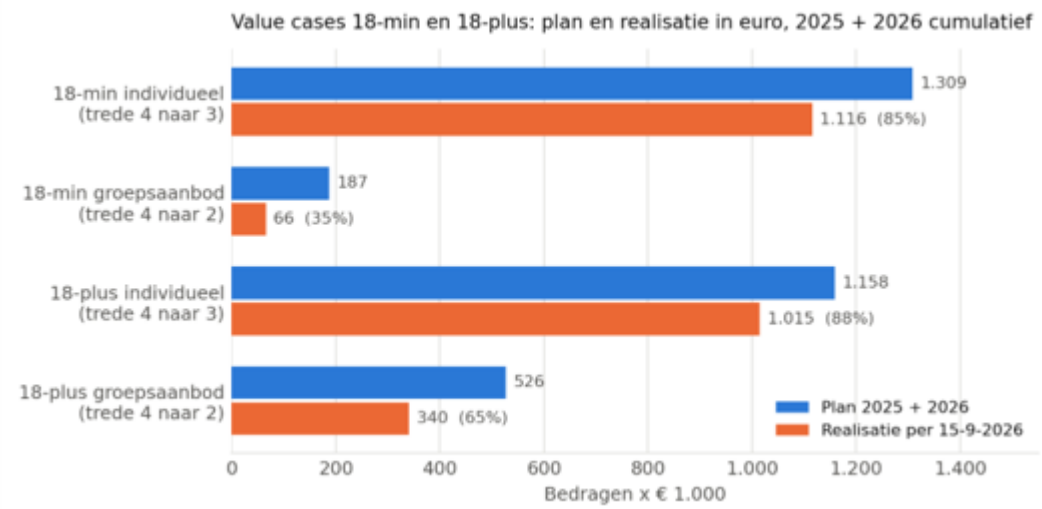
In 2025 is een grote sprint gemaakt. De value cases 18-min en 18-plus zijn zowel in aantallen als in bedragen boven plan gerealiseerd. Alleen bij 80-plus en complexe casuïstiek bleef de realisatie achter. Per saldo is het plan 2025 (€ 1,53 miljoen) volledig gehaald, met een licht voordeel van € 31.000. Het structurele effect hiervan bedraagt € 524.000 en is verwerkt in de begroting. Deze besparing houden we in 2026 vast.

2026: aangekomen bij het lastige deel van de transformatie

De eerste stap van de transformatie, het omzetten van bestaande individuele indicaties naar lichtere ondersteuning, is grotendeels gezet. In 2026 zijn we aangekomen bij het lastige deel: het opbouwen van het Stevig Lokaal Team op trede 3 (met name voor jeugd) en het uitbouwen van het groepsaanbod, zodat nieuwe hulpvragen direct laagdrempelig worden opgepakt. Dit vraagt om een organisatie die daarop is ingericht: voldoende bezetting, aangepaste werkwijzen en goede operationele stuurinformatie. Dat is nog niet overal het geval, waardoor de opbouw van het Stevig Lokaal Team en het groepsaanbod voor jeugd achterlopen op de planning. Hierover is in het Voorjaarsbericht 2026 gerapporteerd.

Wat we hiertegen doen: voor de uitvoerende afdeling is het plan Toekomstbestendig afdeling WijZ opgesteld, gericht op bezetting, opleiding, werkwijzen en stuurinformatie. Voor jeugd breiden we de schoolmaatschappelijke ondersteuning uit met gezinscoaches die vanuit de scholen werken. Voor de Wmo draait de indicatievrije dagbesteding op volle kracht; de monitoring hiervan wordt ingericht zodat dit resultaat zichtbaar wordt. Om de transformatie zorgvuldig af te maken is in de Begroting 2027 voorgesteld het programma met een jaar te verlengen. De resultaten die voor 2026 waren beoogd, realiseren we in 2027.

Onderstaande grafiek geeft de stand per 15 september 2026 weer, cumulatief over 2025 en 2026. In aantallen is 97% van de geplande trajecten gerealiseerd, in bedragen 80%. Het verschil komt vooral doordat het groepsaanbod achterblijft.

Grafiek: plan en realisatie per value case, 2025 en 2026 cumulatief, in euro (stand per 15 september 2026).

Autonome ontwikkelingen en demping

Naast de lokale transformatie spelen autonome ontwikkelingen: de zorgvraag groeit, tarieven stijgen en de problematiek wordt complexer. Binnen de regionale jeugdhulp verschuift de inzet bovendien van hoogspecialistische hulp naar ambulante jeugdhulp (segment 4). Die afschaling is gewenst, maar zorgt voor extra instroom in segment 4. Dat is precies het segment waarop wij lokaal sturen: vanuit segment 4 naar het Stevig Lokaal Team op trede 3. De besparing die we realiseren werkt daardoor vooral als demping van de kostenstijging. Zonder de lokale inzet zouden de kosten op de zorgbudgetten hoger zijn geweest. In de jaarrekening maken we zichtbaar welk deel van het effect als demping van de autonome groei is opgetreden en welk deel als daling ten opzichte van de begroting.

Financiële verwachting 2026

Van de taakstelling 2026 (€ 1,31 miljoen) is € 524.000 structureel gerealiseerd. De aanvullende opgave voor 2026 (€ 786.000) wordt naar verwachting niet volledig gehaald. De vertraging in de opbouw van het Stevig Lokaal Team en de hierboven beschreven autonome ontwikkelingen zetten de realisatie onder druk. Het definitieve beeld volgt bij de Jaarrekening 2026. Daar geven we aan welk deel wel en welk deel niet is gerealiseerd, met een voorstel voor dekking van het niet gerealiseerde deel. De doorwerking van de verlenging van het programma op de meerjarige reeks betrekken we bij de eerstvolgende Kadernota.

2. Korting Rijk Septembercirculaire 2022: SVB PGB trekkingsrechten

Bij de Septembercirculaire 2022 heeft het Rijk een structurele korting opgelegd voor de uitvoeringskosten van de SVB voor PGB-trekkingsrechten (Jeugdwet en Wmo). Voor Waalwijk gaat het om € 83.000 vanaf 2026. De taakstelling staat op product 634 Maatwerkdienstverlening 18+ (Wmo).

Het budget op dit product laat de korting niet toe: de uitgaven voor Wmo-maatwerk ontwikkelen zich opwaarts en er is binnen dit specifieke budget geen ruimte om de uitname op te vangen. De verwachting is daarom dat deze taakstelling in 2026 niet wordt gerealiseerd. Het definitieve beeld volgt bij de Jaarrekening 2026. Daar wordt ook bepaald of de taakstelling structureel wordt afgeraamd. De VNG en het ministerie van VWS evalueren de afspraak in 2026 op basis van de werkelijke uitvoeringskosten van de SVB; de uitkomst is nog niet bekend en kan leiden tot bijstelling van de uitname.

3. Korting Rijk Meicirculaire 2023 algemene uitkering: eigen bijdrage Wmo

Het Rijk vervangt het abonnementstarief in de Wmo (vaste eigen bijdrage van € 21 per maand) door een inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage. Omdat gemeenten hierdoor lagere zorgkosten zouden krijgen, is daaraan een korting op de algemene uitkering gekoppeld. Voor Waalwijk was dit € 562.000 vanaf 2027. De korting voor 2026 is bij de Meicirculaire 2025 al teruggedraaid en gecompenseerd.
De invoering is opnieuw uitgesteld. Na de val van het kabinet-Schoof heeft de Tweede Kamer het wetsvoorstel op 24 juni 2025 controversieel verklaard, waardoor de behandeling stil kwam te liggen. In de Voorjaarsnota 2026 heeft het kabinet besloten de invoering met een jaar uit te stellen naar op zijn vroegst 1 januari 2028. In de Meicirculaire 2026 is de korting voor 2027 daarom teruggedraaid. De uitname vanaf 2028 blijft vooralsnog ingeboekt. De Septembercirculaire 2026 bevat hierover geen nieuwe informatie.
Voor Waalwijk betekent dit dat de taakstelling in 2027 vervalt en vanaf 2028 op € 562.000 blijft staan. Vanaf 2028 is geen sprake van een nog in te vullen taakstelling. De lagere zorgkosten moeten de korting compenseren. Er resteert wel een risico dat de regeling minder oplevert dan het Rijk heeft becijferd of opnieuw wordt uitgesteld terwijl de uitname wel is ingeboekt. Dit risico nemen we vanaf 2028 op in de risicoparagraaf.

Overige ombuigingen

In de Begroting 2026 zijn voor de jaren 2026 – 2029 nog de volgende overige taakstellingen opgenomen:

Bedragen x € 1.000	2026	2027	2028	2029
1. Efficiency administratieve processen		50	50	50
2. Verhogen kostendekkendheid begraafplaatsen	200	200	200	200
3. Formatie college B&W		230	230	230
Totaal	200	480	480	480

Bovenstaande posten 1 tot en met 3 worden hierna verder toegelicht.

1. Efficiency administratieve processen

De taakstelling is in 2026 gerealiseerd.

2. Verhogen kostendekkendheid begraafplaatsen

In 2026 zijn de tarieven in de Verordening grafrechten 2026 alleen verhoogd met het algemene indexatiepercentage van 2,2%, omdat de noodzakelijke voorbereidingen voor het realiseren van de hogere kostendekkendheid nog niet zijn afgerond.
Inmiddels is een kostendekkendheidsonderzoek uitgevoerd door een extern gespecialiseerd bureau. Hierin zijn een aantal voorstellen uitgewerkt, die op de langere termijn zouden kunnen leiden tot een besparing (op personele inzet) of verhoogde inkomsten (gedeeltelijke omvorming tot natuurbegraafplaats, heffen grafrechten voor “eeuwigdurende graven”, forse verhoging grafrechten). Alle voorstellen vergen ingrijpende en gevoelige ingrepen en investeringen waarvan het rendement op voorhand erg onzeker lijkt.
De in 2025 veronderstelde ombuiging is vooralsnog niet haalbaar. Er wordt voorgesteld om deze structureel te laten vervallen. Mochten er zich in de toekomst kansen voordoen om de kostendekkenheid te verbeteren, dan zullen die op dat moment opnieuw worden voorgelegd.

3. Formatie college B&W

De samenstelling van het nieuwe college van B&W zal, in tegenstelling tot wat oorspronkelijke was opgenomen in de begroting, bestaan uit 5 wethouders. De cijfers worden hierop aangepast.

Budgetoverhevelingen

Stand van zaken overhevelingen 2025 naar 2026

In de Jaarstukken 2025 staat een overzicht met de werkelijk over te hevelen bedragen die horen bij de voorstellen tot overheveling van 2025 naar 2026. De gemeenteraad heeft bij het Najaarsbericht 2025 al besloten welke budgetten mogen worden overgeheveld. In de Jaarstukken 2025 zijn de definitieve bedragen bepaald. Deze kunnen iets afwijken van de eerdere raming. Verder zijn er bij de Decembercirculaire 2025 gelden vanuit het Rijk aan de Algemene Uitkering toegevoegd, die pas in 2026 tot bestedingen gaan leiden. Bij de Jaarstukken 2025 is voor deze middelen via de resultaatbestemming voorgesteld om ook deze middelen over te hevelen.

Link naar Jaarstukken 2025: budgetoverhevelingen 2025 naar 2026 Jaarstukken 2025

Link naar Najaarsbericht 2025: budgetoverhevelingen 2025 naar 2026 Najaarsbericht 2025

In hoofdstuk 6 van dit Najaarsbericht is de stand van zaken van de overhevelingen van 2025 naar 2026 nader toegelicht.

Voorstellen tot overheveling van budgetten 2026 naar 2027

Daarna worden in hoofdstuk 6 de voorstellen tot (nieuwe) overhevelingen van budgetten van 2026 naar 2027 toegelicht, waarvan een deel via de exploitatie en een deel via reserves of voorzieningen loopt. Totaal zijn de nieuwe overhevelingen van 2026 naar 2027 € 5,4 mln. bestaande uit € 3,3 mln. via de exploitatie en € 2,1 mln. gerelateerd aan reserves en voorzieningen.

Voorstel is nu akkoord te gaan met deze overhevelingen en om van deze overhevelingen van 2026 naar 2027 bij de Jaarstukken 2026 de precieze hoogte van de werkelijk over te hevelen budgetten te bepalen.

3.1 Programma Duurzaamheid

Energie

Doelstellingen

Wat willen we bereiken in 2026?

Omschrijving (toelichting)

Een groot deel van de beoogde CO2-reductie bereiken we door energie te besparen en de energie die we nog nodig hebben duurzaam op te (laten) wekken. In 2030 hebben we 50% van ons elektriciteitsverbruik duurzaam opgewekt en een besparing gerealiseerd van 15% ten opzichte van 2018. In 2030 zijn de eerste wijken op een duurzame manier verwarmd en hebben we een versnelling aangebracht op de verduurzaming van de bedrijventerreinen.
De doelstellingen zijn:
D25.910 Duurzamer opwekken van energie
D25.911 Efficiënter inzetten van energie (infrastructuur)
D25.912 Minder energie verbruiken

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2026?

De onderstaande activiteiten zijn opgenomen in de begroting 2026. In dit najaarsbericht wordt de stand van zaken gegeven.

Activiteiten en/of financiële afwijkingen 2026

A25.9101 Opstellen energievisie

Op basis van verschillende ontwikkelscenario's denken we na over het energiesysteem van de toekomst. We houden rekening met beschikbare energiebronnen, het verwachte energieverbruik tot 2043 en de provinciale en landelijke aanpak. De kosten voor het opstellen van de energievisie worden geraamd op ca € 100.000, te dekken uit de reserve duurzaamheid.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Het gekozen bureau is in februari 2026 gestart met de werkzaamheden. Omdat dit project werkt aan een zo concreet mogelijke plan voor het energiesysteem van de toekomst, is de werktitel inmiddels Koers Energiesysteem 2050. Het streven is om de conceptversie eind 2026 klaar te hebben en de definitieve versie naar verwachting in Q2 2027.

A25.9102 Realisatie duurzamere opwek

In maart 2024 is de beleidsvisie Grootschalige Opwek Duurzame Energie vastgesteld door de gemeenteraad. Om tot daadwerkelijke realisatie te komen van wind- en zonneparken voert de gemeente regie over het proces naar realisatie en geeft zij uitvoering aan de in de beleidsvisie geformuleerde stappen. Hiermee kan de gemeente invulling geven aan de opgave om in 2030 ten minste 50% van het elektriciteitsverbruik in Waalwijk Duurzaam op te wekken. Deze activiteit kan uitgevoerd worden vanuit bestaande budgetten. Voor de invulling van de rol van de gemeente als realisator van een deel van het energiepark Haven/Ecopark is aanvullend budget nodig van € 100.000 te dekken uit de reserve Duurzaamheid.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Voor het Windpark Buitenpolders is nu de geselecteerde ontwikkelaar aan zet. Zij werken - in afstemming met de gemeente - hun plannen voor de ontwikkeling en realisatie van het windpark verder uit en starten het gebiedsproces op.
De gemeente gaat over naar een meer faciliterende rol en bereidt zicht voor op het goed kunnen begeleiden van de ruimtelijke procedures.
In 2026 is de gemeente ook gestart met de voorbereidingen voor de ontwikkeling van Windpark Haven 8 Ecopark. De gemeente gaat in gesprek met de ontwikkelaar om afspraken te maken over de samenwerking in de ontwikkeling. De gemeenteraad wordt actief geïnformeerd wanneer hier concrete stappen in worden gezet.

A25.9111 Ontwikkelen bronnenstrategie

Veel elektriciteit wordt opgewekt op momenten dat we dit niet nodige hebben en andersom. Hierdoor èn omdat er soms te veel energie wordt opgewekt of afgenomen is het elektriciteitsnetwerk overvol. Er moeten andere en extra energiedragers en andere bronnen ingezet worden om energie vervolgens slim te verdelen.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

De bronnenstrategie voor Waalwijk wordt als een integraal onderdeel van de Koers Energiesysteem 2050 meegenomen. In dit document bekijken we namelijk het gehele energiesysteem van bron tot en met de eindgebruiker en alles daar tussenin. Vaststelling van een bronnenstrategie gebeurt dus met het vaststellen van de Koers Energiesysteem 2050.

A25.9112 Gezamenlijke aanpak netcongestie

Het niet kunnen terugleveren of afnemen van elektriciteit vormt de komende jaren een forse belemmering in de verduurzaming, ruimtelijke ontwikkeling en economische groei. De gemeente werkt met partners vanuit de Green Deal en rechtstreeks met Enexis en TenneT aan oplossingen. Denk hierbij aan het faciliteren van het opstellen van groepstransportovereenkomsten, collectieve opslag van elektriciteit en onderzoek naar het ontwikkelen van energiehubs.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

In 2026 hebben we resultaten kunnen boeken op verschillende trajecten om netcongestie op een slimme manier aan te pakken. Zo zijn er concrete stappen gezet in het sluiten van een groepstransportovereenkomst voor Haven 7 en hebben we een extra subsidie toegewezen gekregen voor de ontwikkeling van een energiehub voor bedrijventerrein Zanddonk.

A25.9113 Faciliteren infrastructuur Enexis

De netbeheerders gaan versneld noodzakelijke energie infrastructuur uitrollen. Wij willen vanuit de gemeente maximaal faciliteren, bijvoorbeeld vanuit de vergunningverlening en het afstemmen van de investeringen van Enexis met de gemeentelijke projecten en planningen.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Er is regelmatig overleg met de netbeheerders. Waar mogelijk faciliteren we in de versnelling van de aanleg van energie-infrastructuur. Naar verwachting zal er eind 2026 gestart kunnen worden met het opstellen van nadere overeenkomsten om de samenwerking op de Buurtaanpak te faciliteren. Daarnaast werken we samen met Tennet aan het versnellen van doorlooptijden bij de ruimtelijke procedure omtrent het plaatsen van extra transformatoren bij HS/MS station Valkenvoortseweg en zijn we inmiddels samen met Enexis bezig met het uitwerken van de MS-opgave.

A25.9121 Uitvoering transitievisie warmte

Er wordt uitvoering gegeven aan de door de raad vastgestelde Transitievisie Warmte (TVW) en de daarin benoemde sporen.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Er wordt gewerkt aan de in de Transitievisie Warmte (TVW) genoemde sporen. Er zijn diverse doelgroepen benaderd, de wijkaanpak in Waspik krijgt steeds meer vorm en de energiebesparingsaanpak heeft een flinke stimulans gekregen door het openen van de subsidieregeling Lokale Aanpak Isolatie.
In 2026 wordt met het opstellen van de Koers Energiesysteem 2050 ook een Energieprogramma opgesteld. Dit programma richt zich op de uitvoering van het toekomstige energiesysteem. Onderdeel van dit Energieprogramma is het verplichte warmteprogramma. Deze vervangt na vaststelling omstreeks Q3 2027 de huidige Transitievisie Warmte.

A25.9122 Uitvoering landelijke aanpak isolatie

Het Rijk heeft een subsidieregeling landelijke aanpak isolatie (LAI) opgesteld. De gemeente Waalwijk heeft hierop ingeschreven en een positieve beschikking gekregen. We geven uitvoering aan het bijbehorende plan van aanpak.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Per 1 november 2025 is de LAI- regeling in Waalwijk opengesteld. Na een flink aantal aanvragen in de eerste maanden nadat de regeling open ging, blijkt dat ook in de loop van 2026 onze inwoners de regeling goed blijven vinden. Eind 2026 geven we de regeling nog een impuls door meer wijkgericht inwoners te gaan benaderen.

A25.9123 Opstellen soortenmanagementplan

Om het isoleren van woningen mogelijk te maken moet er inzicht zijn in mogelijke verstoringen van de leefomgeving van de aanwezige diersoorten. De gemeente organiseert dit inzicht collectief zodat inwoners aan de slag kunnen. De kosten voor het opstellen van het SMP worden geschat op ca € 400.000 . De bijdrage van de gemeente wordt geschat op € 200.000. Voorgesteld wordt dit te dekken uit de reserve duurzaamheid.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Het opstellen van het SMP verloopt volgens planning. Samen met gemeenten Loon op Zand en Dongen en het geselecteerde bureau wordt gewerkt aan het opstellen van het SMP. De hiervoor benodigde veldonderzoeken en inventarisaties lopen inmiddels.

A25.9124 Opstellen warmteprogramma

De Transitievisie Warmte moet geactualiseerd worden en als programma ingebed worden in de Omgevingsvisie.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Met het opstellen van een Koers Energiesysteem 2050 wordt ook een Energieprogramma opgesteld. Dit programma beschrijft integraal de uitvoering van het toekomstig energiesysteem voor gemeente Waalwijk. Hierin opgenomen is het door het Rijk verplichte warmteprogramma. Omdat de elektriciteits- en warmteopgaven sterk samenhangen, worden deze integraal uitgewerkt in het Energieprogramma. Dit Energieprogramma wordt naar verwachting na de zomer van 2027 vastgesteld.

A25.9125 Duurzaam ontwikkelfonds ontsluiten

De huidige inkomsten uit grootschalige opwek worden reeds bijgeschreven aan het fonds duurzame ontwikkeling. Er zijn nog geen criteria voor uitgifte bepaald. Het fonds kan revolverend bijdragen aan bevoorschotting ISDE-subsidie burgers en collectieve duurzaamheidsprojecten.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Criteria voor uitgifte vanuit dit fonds en de praktische uitvoering van uitgifte zouden meegenomen worden in de begroting 2027. Door capaciteitsgebrek en ontwikkeling rondom fondsvorming en gemeentelijke deelname in de actuele windprojecten is ervoor gekozen verder acties hiervoor uit te stellen.

A25.9126 Verduurzamen gemeentelijk vastgoed

We vertalen de verduurzamingsambities van het eigen vastgoed naar een meerjaren uitvoeringsprogramma en sturen op de realisatie van dat programma.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Vanaf 1 januari 2026 wordt met behulp van het Leerlab Verduurzamingsaanpak Maatschappelijk Vastgoed (VMV) extra aandacht besteed aan de huidige verduurzamingsaanpak dit als onderdeel van het nieuwe vastgoedbeleid. Verder wordt de eerder vastgestelde aanpak verder uitgerold: zoveel mogelijk duurzame vervanging op natuurlijke momenten en projectmatige verduurzaming m.b.v. subsidie en cofinanciering. Vanwege tijdelijk beperkte capaciteit is deelname aan het Leerlab afgeschaald naar volgen i.p.v. actief bijdragen.

Water en Groen

Doelstellingen

Wat willen we bereiken in 2026?

Uit de klimaatstresstesten die mede ten grondslag liggen aan de Uitvoeringsagenda Klimaatbestendig Waalwijk blijkt dat Waalwijk steeds vaker te maken krijgt met weersextremen (natter, droger, heter) en dat de openbare (en niet openbare) ruimte hierop moet gaan anticiperen. Tevens weten we dat door de gemiddelde temperatuurstijging de flora en fauna verandert. Meer biodiversiteit zorgt ervoor dat nadelige gevolgen van deze verandering afgeremd of tegengegaan worden.
De doelstelling is:
D25.920 Realiseren van een klimaatbestendiger en biodiverser Waalwijk

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2026?

De onderstaande activiteiten zijn opgenomen in de begroting 2026. In dit najaarsbericht wordt de stand van zaken gegeven.

Activiteiten en/of financiële afwijkingen 2026

A25.9201 Opstellen groenvisie

Omschrijving (toelichting)
De huidige Groenbeleidsvisie is in 2019 vastgesteld. Het voornemen is om de huidige groenvisies (groenstructuurplan, groenbeleidsvisie, bomenbeleidsplan) in 2025 samen te voegen tot één 'groenvisie' en deze te actualiseren, o.a. in het kader van de Omgevingswet.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De bestaande groenvisies (groenstructuurplan, groenbeleidsvisie, bomenbeleidsplan) zijn geactualiseerd en samengevoegd tot één 'groenvisie' en opgenomen in het concept omgevingsplan. De Omgevingsvisie is door de raad vastgesteld. Daarmee is dit project afgerond.

A25.9202 Integraal waterplan Waalwijk

Omschrijving (toelichting)
In vervolg op het Integraal Waterplan Waalwijk (IWW) 2021 – 2024 is gewerkt aan het IWW 2025 – 2027. De komende jaren wordt hier uitvoering aan gegeven.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Het Integraal Waterplan Waalwijk (IWW) 2025-2027 is vastgesteld. Er wordt uitwerking gegeven aan het IWW. Tevens zal in 2026 een start gemaakt worden met het opstellen van het volgende rioleringsprogramma / integraal waterplan Waalwijk voor na 2027.

A25.9203 Opstellen natuurinclusief beheer

Omschrijving (toelichting)
De aflopen jaren zijn stappen gezet om onze openbare ruimte natuurinclusiever te beheren. We zetten dit voort en verbreden onze activiteiten op dit onderwerp.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Natuurinclusiever beheer is inmiddels het uitgangspunt bij de aanbesteding van beheer en onderhoud.

A25.9204 Deelnemen aan gebiedsgerichte aanpak in en om Natura 2000-gebieden

Omschrijving (toelichting)
Met een groenblauwe gebiedsgerichte aanpak zoekt de provincie samen met gebiedspartners in en bij natuurgebieden naar slimme combinaties van oplossingen voor: een sterkere natuur, voldoende water met een betere kwaliteit, een goede bodem en de toekomst van de landbouw en recreatie. Wij nemen deel aan deze aanpak voor het Natura 2000-gebied Westelijke Langstraat en Natura 2000-gebied Loonse en Drunense duinen.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De visie GGA Loonse en Drunense Duinen is eind 2025 afgerond. De visie GGA Westelijke Langstraat is nog in ontwikkeling. Voor beide GGA's zijn maatregelen in voorbereiding. De raad wordt op de hoogte gehouden over de voortgang.

Duurzame Productie en Consumptie

Doelstellingen

Wat willen we bereiken in 2026?

In 2043 hebben we een circulaire economie. Tevens hebben we een schone leefomgeving gecreëerd en het maatschappelijk verantwoord ondernemen verder uitgebouwd. We hebben geen zwerfafval meer, verspillen geen voedsel en al onze materialen en gebouwen komen uit en keren terug in gezonde kringlopen. Ons afval dient als bouwsteen voor een volgend leven. Recycling en hergebruik van al onze afvalstromen vinden vooral lokaal en/of regionaal plaats. Dit stimuleert de lokale en regionale economie met sociale werkgelegenheid en vergroot de zichtbaarheid en bewustwording van een circulaire economie. We reizen zonder fossiele brandstoffen te gebruiken.

De doelstelling is:
D25.930 Minder restafval.
D25.931 Circulair bouwen en duurzamer inkopen en aanbesteden.

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2026?

De onderstaande activiteiten zijn opgenomen in de begroting 2026. In dit najaarsbericht wordt de stand van zaken gegeven.

Activiteiten en/of financiële afwijkingen 2026

A25.9301 Circulair ambachtscentrum

In een circulair ambachtscentrum worden herbruikbare afvalstromen aangeboden, gerepareerd of als tweedehands verkocht. We verkennen of een dergelijk centrum een fysieke locatie nodig heeft in Waalwijk en of dat wellicht een digitaal platform zou kunnen volstaan waarbij reeds bestaande initiatieven en nieuw te ontwikkelen initiatieven aan elkaar verbonden kunnen worden.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Het haalbaarheidsonderzoek voor het Circulair Ambachtscentrum is afgerond. De raad is hierover in augustus 2026 geïnformeerd. Vervolgstappen zijn nu o.a. het werven van een gezamenlijke projectleider, opbouwen netwerk van betrokken stakeholders, starten met één of enkele materiaalstromen en verkennen van verbeteringen op milieustraat en ambachtscentrum. De gemeente is in deze opstartfase kartrekker.

A25.9302 Realisatie klimaatkwartier

Op bedrijventerrein Haven wordt gewerkt aan de totstandkoming van een Transitiecentrum. Het Transitiecentrum met regionale functie zal ondernemers helpen om hun bedrijfspanden en productieprocessen, stap-voor-stap te verduurzamen. Uiteraard willen we deze plek zo ontwikkelen dat ook maatschappelijke organisaties, scholen én overheden er terecht kunnen met allerlei vragen, projecten en activiteiten. Het centrum gaat deze impuls naar verduurzaming realiseren doorkennis en ervaringen te delen, expertise aan te bieden richting ondernemers met circulaire ambities en is gangmaker voor het onderlinge gesprek. Het Transitiecentrum is een initiatief van Stichting Waalwijk CO2 vrij, de gemeente Waalwijk, Midpoint Brabant en private partijen om samen de klimaattransitie te versnellen.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Er wordt verder onderzocht hoe het Klimaatkwartier een praktische invulling kan krijgen door gebruik te maken van bestaande faciliteiten.

A25.9303 Verduurzaming evenementen

Bij evenementen worden vaak aanzienlijke hoeveelheden energie verbruikt en wordt veel afval geproduceerd. Daarnaast komen op evenementen doelgroepen die we met onze reguliere communicatie slecht bereiken. De komende jaren faciliteren we in het verder verduurzamen van evenementen.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

De gemeente faciliteert organisatoren van evenementen bij de wens tot verduurzamen. Dit is een continue proces.

A25.9311 Uitvoering geven aan het convenant schoon en emissieloos bouwen

We geven uitvoering aan het convenant schoon en emissieloos bouwen en het duurzame inkoopbeleid.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Wij zijn aangesloten bij het convenant SEB sinds juni 2024. De markt anticipeert goed op onze uitvragen en hebben geen moeite met het van toepassing verklaarde ambitieniveau. Inmiddels zijn er aan de SEB subsidie (SPUK gelden) toegevoegd mogelijkheden voor laadinfrastructuur en batterijpakketten. En tevens is er een startbedrag per subsidieaanvraag op te voeren van €2.400 als tegemoetkoming van administratieve lasten. De laadinfrastructuur zal moeten worden verbeterd om het elektrisch materieel op te laden.

A26.9312 Uitvoering geven aan het duurzame inkoopbeleid

Op 17 september 2024 heeft de raad het inkoopbeleid vastgesteld. Daarin zijn ondermeer duurzaamheidseisen opgenomen.
We geven in 2026 verder uitvoering aan het duurzame inkoopbeleid.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Ook in 2026 geven we net als in voorgaande jaren uitvoering aan het in 2024 vastgestelde inkoopbeleid.

3.2 Beleidsveld 0 | Bestuur en Ondersteuning

Bestuur

Doelstellingen

Wat willen we bereiken in 2026?

De strategische visie, de omgevingsvisie en Samen Redzaam vormen samen de ontwikkelrichting van onze gemeente. De inzet vanuit het bestuur die gericht is op de realisatie daarvan, werken we uit in dit onderdeel. De strategische visie is onze kapstok en werken door in de omgevingsvisie en Samen Redzaam. Leidend daarbij zijn de drie strategische lijnen:

1. We sturen op Brede Welvaart
2. We bouwen aan een verbonden samenleving
3. We benutten de kracht van verscheidenheid

Omdat de activiteiten en belangen van onze inwoners, organisaties en bedrijven zich niet beperken tot het eigen grondgebied, is een goede verbinding met bestuurlijke partners, zoals de Langstraat-gemeenten, de (stedelijke) regio's, provincie en het Rijk, van groot belang. Zo kunnen we onze belangen en ambities goed inbrengen en bijdragen aan het oplossen van gemeentegrensoverschrijdende maatschappelijke opgaven.
De gemeente Waalwijk neemt daarom een zelfbewuste positie in bij (regionale) samenwerkingen en overlegtafels.
Daarmee bedoelen we:

- We zijn een actieve, constructie gesprekspartner;
- We weten wat we te bieden hebben en hebben scherp wat we willen bereiken;
- Afhankelijk van het gremium en het onderwerp kiezen we expliciet en bewust voor een passende inzet.

Daarbij blijven we actief in netwerken zoals M50, MidStad Brabant en regionale samenwerkingsverbanden, waaronder de Stedelijke Regio's Breda-Tilburg en 's-Hertogenbosch en Regio Hart van Brabant. We vervullen daarin gericht bestuurlijke en ambtelijke voortrekkersrollen.
De doelstellingen zijn:

D26.011 De Brede Welvaart-score neemt in 2026 toe in onze gemeente ten opzichte van 2023.
D26.012 We realiseren onze doelen door een zelfbewuste positie in te nemen bij samenwerkingsverbanden.

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2026?

De onderstaande activiteiten zijn opgenomen in de begroting 2026. In dit najaarsbericht wordt de stand van zaken gegeven.

A26.0111 We implementeren het 'koerskompas Brede Welvaart'

In de realisatiestrategie zijn 12 opdrachten opgenomen die bijdragen aan de realisatie van onze strategische visie. Deze opdrachten zijn door de directie verwerkt in een concernplan. Een belangrijke opdracht is het implementeren van het 'koerskompas Brede Welvaart'. Dit instrument helpt de organisatie en het bestuur bij het maken van afwegingen bij beleidsvoorbereiding en besluitvorming.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Bij het opstellen of herijken van beleid wordt gestuurd op het aansluiten daarvan op de strategische visie. Het zogenaamde koerskompas wordt beschikbaar gesteld als ondersteuningsmiddel voor de organisatie bij het opstellen van college- en raadsvoorstellen. Zie ook activiteit 26.0112.

A26.0112 We gaan het college- en raadsvoorstelformat aanpassen zodat daarin Brede Welvaartsafweging inzichtelijk wordt.

Daarbij zullen we ook een voorstel doen hoe we omgaan met de huidige verantwoording op de SDG's en de ESG-rapportering.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Als eerste stap is zowel voor het college- als het raadsvoorstel het format aangepast zodat in de argumenten voor het besluit expliciet aandacht is voor de toetsing aan de drie strategische lijnen: sturen op Brede Welvaart, bouwen aan een verbonden samenleving en de kracht van verscheidenheid. Het nieuwe format raadsvoorstel is op 10 november besproken met de fractievoorzitters.

A26.0113 We gaan de voortgang op Brede Welvaart monitoren.

Daarbij benutten we voor zover mogelijk bestaande monitors en datasets. Het gaat dan om de scores op de verschillende Brede-Welvaartsdimensies in vergelijking met een voorgaand jaar. Deze monitor gaan we verwerken in de betreffende producten uit de P&C-cyclus.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Er heeft nog geen besluitvorming plaatsgevonden over het voorstel van PON/Telos. Daardoor gaan we deze doelstelling dit jaar niet volledig meer realiseren. We doen een overhevelingsvoorstel zodat we deze doelstelling in 2027 wel volledig kunnen afronden.

A26.0114 We blijven ons kennis op Brede Welvaart ontwikkelen

Om te kunnen sturen op Brede Welvaart is ook nieuwe kennis nodig en moeten we experimenteren met de toepassing daarvan. Het gaat onder meer om het monitoren van Brede Welvaart, het toepassen van Brede Welvaart bij beleidsvoorbereiding en besluitvorming en bij grote projecten.
Om de juiste kennis aan boord te krijgen zetten we samenwerking met Tilburg University in de Academische Werkplaats Brede Welvaart voort en doen me mee het project #Brede Welvaart in de Praktijk hoe dan? met onder andere Fontys.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
We participeren actief in beide verbanden. Onderdeel van het project met Fontys was een brede ambtelijke sessie vanuit verschillende organisatieonderdelen om de toepassing van Brede Welvaart in het werk te bespreken. We hebben actief bijgedragen aan de evaluatie van de Academische Werkplaatsen van Tilburg University.

A26.0121 Voortzetten samenwerking in SRBT en SRsH

De SRBT is een logisch samenwerkingsverband, omdat het voldoende massa en strategische waarde heeft als partner voor provincie en Rijk. Deze samenwerking is nog pril. In 2026 onderzoeken we daarom hoe de toekomst van de SRBT verder vormgegeven kan worden en op welke manier colleges en raden nog beter in positie gebracht kunnen worden.
In SRsH blijven we gericht participeren op mobiliteit.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Na de vorming van nieuwe colleges, wordt de nieuwe Bestuurlijk Integratietafel (BIT; afvaardiging colleges) geformeerd. We nemen op bestuurlijk en ambtelijk niveau actief deel aan de SRBT om de ambities van Waalwijk en de regio in de fysieke leefomgeving, zoals woningbouw, economische ontwikkeling en de ontwikkeling van het landelijk gebied, te kunnen realiseren. Verder blijven we zowel vanuit de SRBT als vanuit het DB Hart van Brabant pleiten voor een doorontwikkeling van de SRBT, waarbij de democratische legitimiteit (positie van gemeenteraden) een punt van aandacht is en blijft.

A26.0122 Versterken van de MidStad-samenwerking

In 2026 versterken we de onderlinge samenwerking binnen MidStad en mét de provincie verder. We bouwen voort op het feit dat MidStad als provinciale partner is aangemerkt bij de agenda Toekomstbestendig Bestuur, het uitvoeringsprogramma NOVEX Stedelijk Brabant en het uitvoeringsprogramma stedelijke gebiedsontwikkeling. We blijven daartoe twee bestuurlijke ontmoetingen met GS per jaar organiseren en concretiseren verder de inzet op de prioritaire MidStad-thema's: mobiliteit, transformatie binnensteden, talentontwikkeling, Levendig Brabant en Brede Welvaart.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Op 12 juni heeft een collegebrede ontmoeting met GS plaatsgevonden bij ASML. Daar is de nieuwe MidStad-agenda gepresenteerd. Daarnaast zijn de voorbereidingen gestart voor de najaarsbijeenkomst met GS, is inhoudelijke voortgang geboekt op de programmalijnen, zijn de trekkersrollen in afstemming met de nieuwe colleges vastgesteld en zijn we gestart met de positionering van MidStad richting de provinciale verkiezingen.

A26.0123 Voortzetten samenwerking in Hart van Brabant en Midpoint Brabant

Onze gemeente heeft de afgelopen jaar geïnvesteerd in de samenwerking in Hart van Brabant. Hart van Brabant is voor onze inwoners een herkenbare schaal en de samenwerking levert resultaat op. Deze samenwerking zetten we voort en we blijven ook inzet leveren voor Midpoint Brabant.
We zien dat door de ontwikkeling van de SRBT de rol van het POHO Fysiek verandert. Het POHO Fysiek Hart van Brabant evalueert daarom in 2026 haar eigen rol en positie ten opzichte van de SRBT en de rol die de SRBT speelt bij regionale samenwerking en regionale afstemming binnen de fysieke leefomgeving.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
We participeren zoals beschreven in de activiteit. De afgelopen periode hebben we bestuurlijk en ambtelijk stevig ingezet op het anders opbouwen van de deelbegroting jeugd. De bestuurscommissie jeugd en het Algemeen Bestuur hebben op 27 augustus aangegeven akkoord te zijn met de verdere uitwerking van deze opdracht.

Doelstellingen

Financiële afwijkingen

NJB26_0.01 Wachtgelden voormalige wethouders

Omschrijving (toelichting)

Titel	Wachtgelden voormalige wethouders										
Beleidsveld	0 Bestuur en ondersteuning										
Productnummer en naam	0.1 Bestuur						INCIDENTEEL				
Budgethouder	Afdelingshoofd AEO		Portefeuillehouder				R. Tiemstra				
Bedragen * € 1.000 V = Voordeel N = Nadeel											
			2026		2027		2028		2029		2030
Lasten		N	136		p.m.		p.m.				
Baten											
Saldo		N	136		p.m.		p.m.				
Toelichting:											
Op dit moment hebben 5 voormalig wethouders recht op wachtgeld. De inschatting is dat de lasten voor 2026 uitkomen op € 225.000, er van uitgaande dat enkele voormalig wethouders tot eind van het jaar nog te verrekenen inkomsten hebben. Ten opzichte van											

het jaarlijkse standaard budget van € 89.000, is er een incidenteel extra budget 2026 nodig van € 136.000. Pas bij de jaarrekening 2026 zijn de werkelijke bedragen bekend. Begin 2027 zal op basis van de dan actuele situatie worden bezien of het budget 2027 (= geïndexeerd op € 92.000) nog moet worden bijgesteld. Vooralsnog is er in 2027 en verder daarom geen extra bedrag geraamd.

Maatregel
Voorgesteld wordt incidenteel in 2026 extra € 136.000 op te nemen voor wachtgelden (voormalige) wethouders.

NJB26_0.02 Bijstelling budget verbetering financieel systeem

Omschrijving (toelichting)

Titel	Bijstelling budget verbetering financieel systeem										
Beleidsveld	Beleidsveld 0: Bestuur en ondersteuning										
Productnummer en naam	04 Financiën en Inkoop						INCIDENTEEL				
Budgethouder	Afdelingshoofd FIN		Portefeuillehouder				R. Tiemstra				
Bedragen * € 1.000 V = Voordeel N = Nadeel											
			2026		2027		2028		2029		2030
Lasten		N	55								
Baten		V	55								
Saldo			-								

Toelichting:
De afgelopen jaren zijn er tekorten op het budget voor het financieel systeem ontstaan als gevolg van onder andere prijsstijgingen. In 2025 heeft er een eerste bijstelling plaatsgevonden. Er vindt nu een incidentele bijstelling van het budget plaats voor een noodzakelijk investering in de verdere doorontwikkeling. Deze incidentele kosten kunnen gedekt worden uit de reserve automatisering.
Maatregel:
Voorgesteld wordt het incidentele nadeel als gevolg van een bijstelling van de raming van de kosten voor het financiële pakket te verwerken in de begroting 2026. En voor de incidentele implementatiekosten een bedrag van € 55.000 te onttrekken uit de reserve

Automatisering.

NJB26_0.03 Onderzoek naar duurzaam financieel perspectief

Omschrijving (toelichting)

Titel	Onderzoek naar Duurzaam financieel perspectief										
Beleidsveld	Beleidsveld 0: Bestuur en ondersteuning										
Productnummer en naam	04 Financiën en Inkoop						INCIDENTEEL				
Budgethouder	Afdelingshoofd FIN		Portefeuillehouder				R. Tiemstra				
Bedragen * € 1.000 V = Voordeel N = Nadeel											
			2026		2027		2028		2029		2030
Lasten		N	20								
Baten											
Saldo											
Toelichting:											
Tijdens de behandeling van de begroting 2026 is er een motie aangenomen Naar een financieel duurzaam perspectief voor Waalwijk. In de motie is aangeven dat dekking voor een bedrag van € 20.000 ten laste van het begrotingsresultaat gebracht kon worden.											
Maatregel:											
De kosten voor het onderzoek, conform de motie, ten laste van het begrotingsresultaat brengen.											

NJB26_0.04 Meicirculaire 2026 Gemeentefonds / oormerkingen

Omschrijving (toelichting)

Titel	Meicirculaire 2026 Gemeentefonds / oormerkingen	
Beleidsveld	Beleidsveld 0: Bestuur en ondersteuning	
Productnummer en naam	914 Algemene uitkering	INCIDENTEEL

Budgethouder	Afdelingshoofd FIN	Portefeuillehouder	R. Tiemstra

Bedragen * € 1.000 V = Voordeel N = Nadeel

			2026		2027		2028		2029		2030
Lasten		N	479								
Baten		V	408								
Saldo		N	71								

Na het opmaken van de cijfers uit de Meicirculaire 2026 is het effect voor 2026 als volgt:

a. Algemene uitkering

Meicirculaire 2026	122.139
Decembercirculaire 2025	121.731
Verschil	**408**

b. Geoormerkte bedragen en stelposten

Decentralisatie, integratie en suppletie-uitkeringen	
Participatie (IU)	204
Alleenverdienersproblematiek	99
Aanvullende ondersteuning lokale energiehulp	52
IBO Problematische schulden	49
Re-integratiedienstverlening gericht op jongeren	26
Ondersteuning lokale politieke partijen	20
Taakmutaties	
Kinderopvang pleegouders	29
Totaal geoormerkte bedragen en	**479**

stelposten	

c. Consequenties van de Meicirculaire 2026 voor 2026 (info a. en b. gecombineerd)

Verschil algemene uitkering t.o.v. vorige circulaire	V 408
Totaal geoormerkte bedragen en stelposten	N 479
Per saldo ten nadele van de begroting 2026	**N 71**

https://waalwijk.notubiz.nl/document/17132271/1/054-26+Meicirculaire+2026?connection_type=16&connection_id=1178608

Maatregel
Het effecten van de Meicirculaire 2026 inclusief oormerkingen te verwerken in het Najaarsbericht 2026.

NJB26_0.05 Septembercirculaire 2026 Gemeentefonds

Omschrijving (toelichting)

Titel	Septembercirculaire 2026										
Beleidsveld	Beleidsveld 0: Bestuur en ondersteuning										
Productnummer en naam	914 Algemene uitkering						STRUCTUREEL/ INCIDENTEEL				
Budgethouder	Afdelingshoofd FIN		Portefeuillehouder				R. Tiemstra				
Bedragen * € 1.000 V = Voordeel N = Nadeel											
			2026		2027		2028		2029		2030
Lasten		N	301	N	374	N	216	N	216	N	219
Baten		V	1.301	V	2.161	V	2.342	V	2.430	V	2.418
Saldo		V	1.000	V	1.787	V	2.126	V	2.214	V	2.199
Toelichting:											

Na het opmaken van de cijfers uit de Septembercirculaire 2026 is het effect voor 2026 als volgt:

a. Algemene uitkering

	2026	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Septembercirculaire 2026	123.440	129.294	123.595	121.553	123.119
Meicirculaire 2026	122.139	127.133	121.253	119.123	120.701
Verschil	**V 1.301**	**V 2.161**	**V 2.342**	**V 2.430**	**V 2.418**

b. Geoormerkte bedragen en stelposten

	2026	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Decentralisatie, integratie en suppletie-uitkeringen					
Participatie (IU)	0	3	3	3	4
Impulsbudget sociale infrastructuur (DU)	0	5	5	5	5
Spreidingswet	44	0	0	0	0
Openbare bibliotheken	0	157	0	0	0
IBO probl. schulden	0	45	45	45	45
Taakmutaties					
Bijstand jongerennorm	7	2	1	0	0
Uitvoeringskosten inburgering	73	0	0	0	0
Wet Versterking regie volkshuisvesting: uitvoeringskosten	146	152	152	153	155
Wet Versterking regie volkshuisvesting: integrale dienstverlening	31	10	10	10	10
Totaal	**301**	**374**	**216**	**216**	**219**

c. Consequenties van de Meicirculaire 2026 voor 2026 (info a. en b. gecombineerd)

	2026	2027	2028	2029	2030

Verschil algemene uitkering t.o.v. vorige circulaire	V 1.301	V 2.161	V 2.342	V 2.430	V 2.418
Totaal geoormerkte bedragen	N 301	N 374	N 216	N 216	N 219
Netto effect Septembercirculaire	**V 1.000**	**V 1.787**	**V 2.126**	**V 2.214**	**V 2.199**

Maatregel
Het voordelig effect 2026 van de Septembercirculaire 2026 inclusief oormerkingen te verwerken in het Najaarsbericht 2026.

NJB26_0.06 Verrekening algemene uitkering voorgaande jaren

Omschrijving (toelichting)

Titel	Verrekening algemene uitkering voorgaande jaren										
Beleidsveld	Beleidsveld 0: Bestuur en ondersteuning										
Productnummer en naam	914 Algemene uitkering						INCIDENTEEL				
Budgethouder	Afdelingshoofd FIN		Portefeuillehouder				R. Tiemstra				
Bedragen * € 1.000 V = Voordeel N = Nadeel											
			2026		2027		2028		2029		2030
Lasten											
Baten		N	620								
Saldo		N	620								

Toelichting:
Er heeft een verrekening plaatsgevonden van de algemene uitkering over voorgaande jaren. Deze verrekeningen ontstaan doordat diverse maatstaven pas definitief worden in een opvolgend jaar. Dit levert een incidenteel nadeel op in 2026 van € 620.000.

Maatregel
Het nadelig effect 2026 verwerken in het Najaarsbericht 2026.

NJB26_0.07 Vennootschapsbelasting (storting reserve grex)

Omschrijving (toelichting)

Titel	Vennootschapsbelasting		
Beleidsveld	Beleidsveld 0: Bestuur en ondersteuning		
Productnummer en naam	942 Vennootschapsbelasting		STRUCTUREEL/ INCIDENTEEL
Budgethouder	Afdelingshoofd FIN	Portefeuillehouder	R. Tiemstra

Bedragen * € 1.000 V = Voordeel N = Nadeel

			2026		2027		2028		2029		2030
Lasten		V	64								
Storting reserve grex		N	64								
Saldo			0								

Toelichting:
Voor de jaren 2023 en 2024 hebben we teruggaven ontvangen van de Belastingdienst voor een totaalbedrag van € 163.000 en een uitgave gedaan in verband met de voorlopige aanslag voor boekjaar 2026 van € 99.000, waardoor we netto een voordeel verwachten binnen de post Vennootschapsbelasting van € 64.000. Tegenover deze bijstelling op het product '942 vennootschapsbelasting' staat een storting in de reserve grondexploitatie. Bij de jaarrekening worden de grondexploitaties geactualiseerd en zullen er afhankelijk van de resultaten nog mutaties volgen in de reserve grondexploitatie. Als de stand van de reserve dan hoger is dan € 5.000.000 wordt het restant, bij de vaststelling van de jaarrekening en de besluitvorming over de bestemming van het resultaat, gestort in de algemene reserve.

Maatregel
Voorgesteld wordt het incidentele voordeel als gevolg van teruggaven vennootschapsbelasting voor de jaren 2023 en 2024 te verwerken in de begroting 2026 plust daarnaast overgaan tot een storting in de reserve grondexploitatie.

NJB26_0.08 Rente kortlopende geldleningen, rekening courant en schatkist

Omschrijving (toelichting)

Titel	Rente kortlopende geldleningen, rekening courant en schatkist		
Beleidsveld	Beleidsveld 0: Bestuur en ondersteuning		
Productnummer en naam	911 Rente en Treasury (leningen korter dan 1 jaar)		INCIDENTEEL
Budgethouder	Afdelingshoofd FIN	Portefeuillehouder	R. Tiemstra

Bedragen * € 1.000 V = Voordeel N = Nadeel

			2026		2027		2028		2029		2030
Lasten		N	99								
Baten		N	140								
Saldo		N	239								

Toelichting:

In de primaire begroting 2026 is rekening gehouden met gemiddeld € 10 miljoen aan kasgeldleningen gedurende het jaar tegen 3,75% rente. In de praktijk lenen we meer kort geld dan begroot en vallen de rentelasten daardoor € 124.000 hoger uit. Ons beleid is om het maximaal mogelijke kasgeld (kortgeld) aan te trekken met inachtneming van de spelregels (geen overschrijding van het kasgeldlimiet van 3 opeenvolgde kwartalen). De reden hiervoor is dat het rentepercentage voor kortgeldfinanciering lager is dan voor langgeldfinanciering. Voor langgeldfinanciering zien we een voordeel van € 573.000 en dit wordt via een separate financiële mutatie verwerkt in het Najaarsbericht 2026 (“Rente langlopende geldleningen”).
Verder verwachten we minder bankkosten te maken dan begroot wat een voordeel oplevert binnen de lasten van € 25.000.

Daarnaast ontvangen we een rentevergoeding op ons positieve saldi in rekening-courant en de schatkist. Vanwege lagere tijdelijke liquiditeitsoverschotten valt deze inkomst lager uit dan primair begroot in 2026. Dit levert een incidenteel nadeel op van € 140.000.

Maatregel

Voorgesteld wordt het incidentele nadeel als gevolg van hogere rente voor kortlopende geldleningen en lagere rentevergoeding te verwerken in de begroting 2026.

NJB26_0.09 Rente langlopende geldleningen

Omschrijving (toelichting)

Titel	Rente langlopende geldleningen		
Beleidsveld	Beleidsveld 0: Bestuur en ondersteuning		
Productnummer en naam	912 Rente (leningen gelijk of langer dan 1 jaar)		INCIDENTEEL
Budgethouder	Afdelingshoofd FIN	Portefeuillehouder	R. Tiemstra

Bedragen * € 1.000 V = Voordeel N = Nadeel

			2026		2027		2028		2029		2030
Lasten		V	556								
Baten											
Saldo		V	556								

Toelichting:

In de primaire raming 2026 is een inschatting gemaakt van de rentelasten voor 2026 voor de nieuw af te sluiten geldleningen. Er zal in 2026 minder langgeld afgesloten worden dan begroot (we financieren meer via kortgeld en de liquiditeitsbehoefte valt totaal wat lager uit) en verder zijn de afgesloten geldleningen pas in de tweede helft aangetrokken, wat ook weer een rentevoordeel oplevert. De verwachte rentelasten van de aangetrokken renteleningen komen daardoor € 556.000 lager uit dan begroot.

Maatregel

Voorgesteld wordt het incidentele voordeel als gevolg van lagere rente voor langlopende geldleningen te verwerken in de begroting 2026.

NJB26_0.10 Herberekening kapitaallasten

Omschrijving (toelichting)

Titel	Herberekening kapitaallasten		
Beleidsveld	Beleidsveld 0: Bestuur en ondersteuning		
Productnummer en naam	Diversen		INCIDENTEEL
Budgethouder	Diversen	Portefeuillehouder	R. Tiemstra

Bedragen * € 1.000 V = Voordeel N = Nadeel											
			2026		2027		2028		2029		2030
Lasten		V	172								
Baten											
Saldo		V	172								

Toelichting:
De kapitaallasten zijn integraal doorgenomen en geactualiseerd waardoor naar voren is gekomen dat een aantal stelposten voor 2026 afgeboekt kunnen worden. Dit levert nog een voordeel op voor de begroting 2026.
Maatregel
Voorgesteld wordt de incidentele voordelen op diverse posten rondom kapitaallasten binnen de begroting 2026 te verwerken.

NJB26_0.11 Lagere dividend uitkering

Omschrijving (toelichting)

Titel	Lagere dividenduitkering		
Beleidsveld	Beleidsveld 0: Bestuur en ondersteuning		
Productnummer en naam	909 Beleggingen en deelnemingen		INCIDENTEEL
Budgethouder	Afdelingshoofd FIN	Portefeuillehouder	R. Tiemstra

Bedragen * € 1.000 V = Voordeel N = Nadeel											
			2026		2027		2028		2029		2030
Lasten											
Baten		N	28								
Saldo		N	28								

Toelichting:
Vergeleken met boekjaar 2025 hebben we minder dividend ontvangen van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) wat een nadeel oplevert in de baten van € 28.000. De BNG boekte vorig jaar 122 miljoen euro minder winst dan in 2024 – een daling van ruim 40 procent. Die daling is volgens de BNG-directie het gevolg van marktomstandigheden en bewuste keuzes.
Maatregel
Voorgesteld wordt het incidentele nadeel als gevolg van een lagere dividend uitkering te verwerken in de begroting 2026.

NJB26_0.12 Fiscaal advies

Omschrijving (toelichting)

Titel	Fiscaal advies										
Beleidsveld	0. Bestuur en ondersteuning										
Productnummer en naam	PR024 Algemene organisatiekosten						INCIDENTEEL				
Budgethouder	Afdelingshoofd FIN		Portefeuillehouder				R. Tiemstra				
Bedragen * € 1.000 V = Voordeel N = Nadeel											
			2026		2027		2028		2029		2030
Lasten		N	30								
Baten											
Saldo		N	30								

Toelichting:
In dit jaar hebben we geïnvesteerd in het actualiseren van de fiscale organisatie en daarvoor zijn extra lasten gemaakt die niet binnen het bestaande budget opgevangen kunnen worden. Daarnaast zijn er in 2026 meer complexe cases geweest waarvoor we specifieke fiscaal advies bij derden hebben ingewonnen.
Maatregel

Voorgesteld wordt het incidentele nadeel als gevolg van een bijstelling van de raming van de kosten voor fiscaal advies te verwerken in de begroting 2026.

NJB26_0.13 Opbrengsten parkeervoorzieningen (tgv reserve Parkeren)

Omschrijving (toelichting)

Titel	Opbrengsten parkeervoorzieningen		
Beleidsveld	0. Bestuur en ondersteuning xxx		
Productnummer en naam	207 - Parkeervergunningen/heffingen		INCIDENTEEL
Budgethouder	Afdelingshoofd RBL	Portefeuillehouder	M. Boksan

Bedragen * € 1.000 V = Voordeel N = Nadeel

			2026		2027		2028		2029		2030
Lasten		V	450								
Baten		N	450								
Saldo			-								

Toelichting:

De parkeeropbrengsten vallen circa € 450.000 hoger uit dan begroot. Deels volgt dit uit een BTW-voordeel op het betaald parkeren op parkeerterrein De Els-Zuid door het verwijderen van de slagbomen, deels uit meer ontvangsten uit betalingen bij parkeerapparatuur en via parkeerapps.

De meeropbrengsten komen ten gunste van de bestemmingsreserve Parkeren. Met deze reserve kunnen we gedurende de bouwwerkzaamheden rondom De Els de dan te verwachten tekorten op de parkeerexploitatie opvangen, door onttrekkingen uit de reserve ten gunste van de algemene middelen.

Maatregel

Binnen product parkeervergunningen/heffingen € 450.000 op te voeren als incidentele baten en € 450.000 te storten in de bestemmingsreserve Parkeren. De parkeertarieven wijzigen niet.

Publiekszaken

Doelstellingen

Wat willen we bereiken in 2026?

Het uitgangspunt voor Publiekszaken in de gemeente Waalwijk is de Dienstverleningsvisie 2021. Hierin is opgenomen dat de gemeente Waalwijk ontwikkelt van vanzelfsprekend dienstbaar naar een op en top dienstverlening. De gemeente Waalwijk is vindbaar, toegankelijk en begrijpelijk. Wij bieden dienstverlening op maat. Passend bij uw behoefte. Geen medewerker op afstand, maar een flexibele, ondernemende en betrokken medewerker.
De ambtelijke organisatie in zijn geheel dient in de dienstverlening deze houding uit te stralen. De pijlers zijn hierbij:

- Digitaal waar het kan en persoonlijk waar het nodig is
- Iedereen kan meedoen
- We werken zoveel mogelijk als ÉÉN overheid
- Dienstverlening is van ons allemaal
- We bieden een hoog serviceniveau aan onze klanten
- We werken aan datagedreven dienstverlening

De doelstelling is:
D26.021 Het verbeteren van de toegankelijkheid en kwaliteit van de dienstverlening voor alle inwoners van de gemeente Waalwijk

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2026?

De onderstaande activiteiten zijn opgenomen in de begroting 2026. In dit najaarsbericht wordt de stand van zaken gegeven.

A26.0211 We verstevigen de capaciteit om de kwaliteit van de publieke dienstverlening te kunnen garanderen.

Omschrijving (toelichting)
De capaciteit van de publieke dienstverlening is de laatste jaren niet meegegroeid met het stijgende aantal inwoners en de toename van internationale medewerkers. Om de kwaliteit van de dienstverlening te kunnen blijven garanderen investeren we in de capaciteit. Op dit moment betreft het uitbreiding met 1 FTE, in 2026 zal worden bekeken of dit voldoende is.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Door de krapte op de arbeidsmarkt is het nog niet gelukt om de gewenste capaciteitsuitbreiding te realiseren. We zoeken iemand met kennis van het vakgebied omdat we al onervaren medewerkers aan het opleiden en inwerken zijn. Omdat het dagelijkse werk gewoon doorgaat is er op dit moment geen ruimte om een onervaren kandidaat op te leiden.

A26.0212 We breiden onze digitale dienstverlening verder uit zodat het voor onze inwoners eenvoudiger en sneller wordt.

Omschrijving (toelichting)
We implementeren een nieuwe burgerzakenapplicatie en breiden daarmee onze digitale dienstverlening verder uit. Zo wordt het o.a. mogelijk de geboorteaangifte volledig digitaal te doen, de correspondentie rondom adresonderzoeken en huwelijken te uploaden zodat er minder gemaild hoeft te worden en bieden we nieuwe e-diensten aan.? We blijven de

ontwikkelingen op gebied van digitale dienstverlening volgen en maken hier gebruik van waar dit financieel haalbaar is.?

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Op basis van de ontwikkelingen door de softwareleverancier bekijken we welke diensten we aan onze digitale dienstverlening kunnen toevoegen

Doelstellingen

Financiële afwijkingen

Bestuurlijke vernieuwing

Doelstellingen

Wat willen we bereiken in 2026?

In het coalitieakkoord is aangegeven deze coalitieperiode te gaan pionieren met (burger)participatie en democratische vernieuwing.

De doelstelling is:
D26.013 We versterken de lokale democratie door nieuwe participatievormen te implementeren.

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2026?

De onderstaande activiteiten zijn opgenomen in de begroting 2026. In dit najaarsbericht wordt de stand van zaken gegeven.

Activiteiten en/of financiële afwijkingen 2026

A26.131 We evalueren de eerste editie van de burgerbegroting en we voeren de tweede editie van de burgerbegroting uit.

Omschrijving (toelichting)

Met de Burgerbegroting maken we een omschakeling in ons werken door een deel van het gemeentelijke budget beschikbaar te stellen aan inwoners om keuzes te kunnen maken in de benodigde investeringen in de gemeente. Inwoners kiezen voor hen belangrijke thema's, verdelen het beschikbare budget, dienen ideeën in per thema, stemmen op hun favoriete ideeën en gaan hun idee uitvoeren als het gekozen is.
Tijdens de evaluatie van de Burgerbegroting toetsen we in hoeverre inwoners zich meer betrokken voelen bij de gemeente, hun ideeën realiseren, en onderling meer begrip krijgen. We kijken ook naar nieuwe samenwerkingen tussen inwoners en gemeente, en de mate waarin de interne organisatie co-creatief leert werken. Tot slot wordt bekeken of het aantal en de diversiteit van deelnemers jaarlijks toeneemt.
In 2026 voeren we de burgerbegroting voor de tweede keer uit. Het uitvoeren van de gekozen projecten van deze ronde, gebeurt in 2027.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Van de 27 door inwoners gekozen projecten uit de

eerste editie Burgerbegroting zijn er 9 afgerond, 17 in uitvoering en mogelijk 1 project wordt door de initiatiefnemer teruggetrokken i.v.m. personele capaciteit. Ieder project heeft een ambtelijk contactpersoon en wordt in de twaalf maanden van 2026 uitgevoerd.
De initiatiefnemers delen ieder kwartaal met team Burgerbegroting een update over de voortgang van het project. Bij afronding vult men een eindverantwoording in over het eindresultaat, hoe inwoners daarvan gebruik kunnen maken, hoe het bijdraagt aan het geselecteerde thema en hoe het budget is uitgegeven.
Van de 69 in de tweede editie Burgerbegroting ingediende ideeën zijn er 20 a.d.h.v. reglement Burgerbegroting in ronde 3 als uitvoerbaar en haalbaar aangemerkt en door naar ronde 4 de stemronde. Afgevallen ideeën voldeden niet aan de spelregels of zijn door de initiatiefnemer teruggetrokken.
Binnen alle 5 de thema's zijn er minder goedgekeurde ideeën dan er budget beschikbaar is. Om door te kunnen gaan moet er voor deze initiatieven nog wel draagvlak worden opgehaald.
In de hele maand september konden inwoners een like geven aan deze ideeën op het platform. Als een idee minimaal 30 likes heeft, mogen de initiatiefnemers het idee uitvoeren (ronde 5) in 2027.
De Burgerbegroting krijgt geen vervolg en stopt na de tweede editie.

A26.132 Doorontwikkeling van digitale participatie.

Omschrijving (toelichting)

Op het in september 2024 gelanceerde participatieplatform gaan we actief interactie en participatie aan met onze inwoners. We gebruiken hiervoor de verschillende middelen die het platform biedt: input en feedback verzamelen, initiatieven/ ideeën ophalen, stemmen verzamelen, enquêtes uitzetten, deelnemers/ vrijwilligers werven, informatie en bijvoorbeeld een activiteitenkalender delen.
In 2026 vergroten we het draagvlak voor digitale participatie intern en trainen we onze medewerkers over de inzet van digitale participatie-instrumenten. Daarnaast evalueren we de digitale participatie instrumenten. Op basis van deze evaluatie sturen we bij.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

We blijven investeren in de interne bekendheid van het platform, waardoor steeds meer medewerkers ermee vertrouwd raken en het platform weten te benutten binnen hun werkzaamheden. De evaluatie van het platform

wordt in het derde kwartaal afgerond. Op basis van de uitkomsten implementeren we vervolgens verbeterpunten om het gebruik en de functionaliteit verder te versterken. Daarnaast werken we aan de ontwikkeling van een initiatievenpagina waarop inwoners hun ideeën kunnen indienen. De lancering hiervan vindt plaats op een nader te bepalen moment.

A26.133 Vernieuwen van de participatieverordening.

Omschrijving (toelichting)
We vernieuwen het participatiebeleid en verankeren dit in de participatieverordening. Hierbij geven we ook vorm aan het uitdaagrecht.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

We bevinden ons in de afrondende fase van het participatiebeleid en de participatieverordening. Beide documenten worden in december ter besluitvorming aangeboden aan de gemeenteraad.

Organisatieontwikkeling

Doelstellingen

Wat willen we bereiken in 2026?

Omschrijving (toelichting)
Het realiseren van een robuuste en toekomstbestendige gemeentelijke organisatie is van groot belang omdat dit essentieel is voor het adequaat functioneren en het leveren van goede dienstverlening aan burgers en bedrijven. Een weerbare organisatie kan beter omgaan met veranderingen, externe druk en mogelijke risico's, zoals ondermijning, en kan tegelijkertijd anticiperen op toekomstige ontwikkeling.

De doelstellingen zijn:
D26.031 We ontwikkelen onze bedrijfsvoering door als fundament om de strategische doelen van onze gemeente te realiseren.
D26.032 Wij vergroten de kwaliteit van de organisatie door met onze uitvoeringskracht aan de slag te gaan.
D26.033 Onze organisatie is in staat om de strategische visie, omgevingsvisie en ons programma Samen Redzaam te realiseren.

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2026?

De onderstaande activiteiten zijn opgenomen in de begroting 2026. In dit najaarsbericht wordt de stand van zaken gegeven.

Activiteiten en/of financiële afwijkingen 2026

A26.0311 We gaan planmatiger (project, programma) werken door vooraf nadrukkelijker stil te staan bij wijze van uitvoering van opdrachten. Dat brengt betere focus aan en voorkomt verrassingen tijdens het werk.

We gaan werken om onze opdrachten eenduidiger op te pakken waarbij we onze opdrachten eerst beschrijven voordat we aan de slag gaan. Daarbij maken we onderscheid in processen, projecten en programma's.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

We hebben de werkwijze voor projectmatig en procesmatig werken verder geprofessionaliseerd en geïmplementeerd in de organisatie. Hiervoor zijn handboeken opgesteld en zijn de eerste processen eenduidig beschreven. Dit zorgt voor meer duidelijkheid over werkwijze, rollen en verantwoordelijkheden en daarmee voor meer voorspelbaarheid in de uitvoering. De komende periode richten we ons op het verder borgen van deze werkwijzen.

A26.0312 We ontwikkelen de P&C cyclus door om de rapportagecyclus te verbeteren.

In de huidige P&C cyclus voeren we wijzigingen door zodat de beleidsmatige verantwoording verbetert. Ook zorgen we dat deze minder arbeidsintensief worden voor de organisatie. Via het auditcomité zullen hiervoor voorstellen worden gedaan.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

De ambities uit het coalitieakkoord zijn vertaald naar concrete doelstellingen en activiteiten en vormen daarmee het inhoudelijke fundament voor de P&C-cyclus van de komende jaren. De volgende stap is het verder in verbinding brengen van de raads-, beleids- en P&C-cyclus, zodat kaderstelling, uitvoering en verantwoording beter op elkaar aansluiten. Hiermee werken we toe naar een P&C-cyclus die de raad en organisatie beter ondersteunt bij het stellen van prioriteiten en het volgen van de uitvoering.

A26.0313 We investeren in datagedreven werken om de effectiviteit van besluitvorming te verbeteren.

Bij deze begroting vragen we extra financiële middelen om een impuls op datagedreven werken te realiseren. Op deze manier zijn we in staat om de effectiviteit van besluitvorming te verbeteren. Met de extra middelen en onze huidige inspanningen werken we aan visievorming op het gebied van datagedreven werken en zorgen we ervoor dat data een steeds centralere rol gaat spelen bij beleidsvorming.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Er zijn belangrijke stappen gezet in de professionalisering van datagedreven werken op het gebied van tooling, technische inrichting en werkwijze. Hierdoor kunnen we de organisatie sneller en effectiever ondersteunen met data en inzichten in het Sociaal Domein en HR. Tegelijkertijd verschuift de focus steeds meer van operationele ondersteuning naar het onderbouwen van tactische en strategische vraagstukken en besluitvorming.

A26.0314 We gaan aan de slag met ons risicomanagement zodat we de beheersing van risico's verbeteren.

De ontwikkelingen waar wij als gemeente mee te maken krijgen volgen elkaar steeds sneller op. Tegelijkertijd worden (financiële) risico's groter. Dit vraagt om inzicht en een goede

beheersing via maatregelen. We houden onze huidige werkwijzen op dit vlak tegen het licht en kijken op welke vlakken we moeten verbeteren om zo de beheersing te optimaliseren.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Vanuit het stijgende gemeentelijk risicoprofiel, onder andere in relatie tot de bouwgrondexploitaties, wordt in 2026/2027 het risicomanagement in de gemeente Waalwijk doorontwikkeld. In februari 2026 is in het audit comité al gesproken over de toekomstige omgang met de reserve grondexploitatie. Daarnaast is in juni 2026 het doelmatigheidsonderzoek afgerond naar het risicomanagement van de grondexploitaties. De uitkomsten van de bespreking in het audit comité en de conclusies/aanbevelingen uit het doelmatigheidsonderzoek zullen belangrijke input zijn voor de uiteindelijk voorstellen over de doorontwikkeling van het risicomanagement, de risicobeheersing van de grondexploitaties en de omgang met de reserve grondexploitatie. Een nieuwe nota Weerstandsvermogen en risicomanagement zal hier onderdeel van uitmaken. De besluitvorming in de gemeenteraad zal volgens de huidige planning plaatsvinden aan het einde van 2026/begin 2027.

A26.0321 We implementeren een sturingsfilosofie passend bij de organisatievisie "Team Waalwijk"

In 2025 hebben we een domeinstructuur geïmplementeerd. De ambtelijke organisatie werkt nu in drie domeinen, te weten Vitale stad, Mens en Samenleving en Dienstverlening en bedrijfsvoering. In 2026 gaan we verder met de ontwikkeling van de organisatie. De nieuwe organisatiekoers waarin integraal werken via "Team Waalwijk" wordt benadrukt wordt geïmplementeerd passend bij de strategische visie. Centraal hierbij staat het acroniem LEER (Lef, Eerlijk, Elkaar, Respect) die staan voor de waarden van de organisatie. Daarbij zijn we ook aan de slag met de ontwikkeling van het management d.m.v. een management development traject. Dit traject moet de ingezette verandering operationaliseren en concreet vormgeven.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Het management development traject is afgerond. Hiermee is geïnvesteerd in de ontwikkeling van het management en in de samenwerking binnen de organisatie, als basis voor de uitvoering van de organisatiekoers 'Team Waalwijk'. De LEER-waarden zijn verder geladen binnen de organisatie en collega's hebben in een Team Waalwijk-film laten zien wat samenwerken in de praktijk betekent. De komende periode bekijken we hoe we de ontwikkeling van het management en de sturingsfilosofie verder kunnen verankeren in de organisatie.

A26.0322 We gaan aan de slag voor de toekomst van onze organisatie en de effectiviteit van onze medewerkers door middel van een strategische personeelsplanning

Strategische personeelsplanning heeft als doel om de juiste mensen, met de juiste vaardigheden, op het juiste moment en tegen de juiste kosten beschikbaar te hebben voor de gemeente Waalwijk. Dit om ervoor te zorgen dat 1) capaciteit en doelstellingen in lijn komen te liggen, we 2) meer inzicht krijgen in toekomstige personeelstekorten en behoeften en 3) het ontwikkelen van strategie om talent aan te trekken, te behouden en te ontwikkelen.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Strategische personeelsplanning (SPP) heeft als doel om de juiste mensen, met de juiste vaardigheden, op het juiste moment en tegen de juiste kosten beschikbaar te hebben voor

de gemeente Waalwijk. In 2026 zijn naast een toets op de kwantiteit van ons personeel, de benodigde kwaliteiten van ons personeel, in lijn met de organisatiekoers, in beeld gebracht. Hiervoor zijn competentiekaarten (met daarop gewenst gedrag aan de hand van vier organisatiewaarden) gebruikt. Dit is een eerste (nul)meting voor de organisatie. Vervolgens wordt op diverse niveaus (per afdeling en op domeinniveau) bezien of ons huidige personeelsbestand over die benodigde kwaliteiten beschikt of dat er gerichte acties benodigd zijn. Deze acties vormen de input voor de diverse HR-plannen en het HR-beleid om te komen tot een gewenst personeelsbestand? Op basis van het coalitieakkoord en de veranderende arbeidsmarkt zal een herijking van de eerste toets continu aandacht behoeven.

A26.0323 We sturen op het integraal werken bij domeinoverstijgende opgaven.

Om van waarde te zijn voor inwoners en bedrijven in onze gemeente is een goed functionerende organisatie essentieel. Opgaven worden groter en complexer en daarbij is onze omgeving veranderd. Integraliteit en samenwerking is belangrijker dan ooit. Om dit op een goede manier te organiseren is in 2025 gestart met het werken in een domeinstructuur. Op deze manier organiseren we meer samenhang bij thematische onderwerpen in de domeinen en werken we domeinoverstijgend bij grote, complexe maatschappelijke vraagstukken.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

We bouwen verder op de domeinstructuur en het integraal domeinoverleg. De eerste resultaten zijn zichtbaar: domeinoverstijgende opgaven worden meer in samenhang besproken en verantwoordelijkheden en acties worden beter op elkaar afgestemd. Hiermee versterken we de integrale aanpak en de slagvaardigheid bij complexe opgaven. De komende periode blijven we deze werkwijze verder ontwikkelen en borgen.

A26.0331 We richten een integraal beleidshuis in en borgen deze in de organisatie

We werken op dit moment aan verschillende visies (Strategische Visie, Omgevingsvisie, Organisatievisie) en willen dat deze en bestaande visies (Sociale Visie) goed op elkaar inhaken. Tegelijkertijd zien we dat dit niet vanzelf gaat, dat vraagt echt iets anders. Daarom zullen we de onderlinge samenhang zowel inhoudelijk (denk aan doelen en ambities) als procesmatig (hoe haken ze slim op elkaar in) aanscherpen.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

De eerste stap in de ontwikkeling van het integraal beleidshuis is gezet met een kennisworkshop. Deze richt zich op het ontwikkelen van een gezamenlijk beeld hoe we binnen Waalwijk met beleid willen werken en welke rol het beleidshuis daarin vervult. Daarbij wordt de verbinding gelegd tussen de beleidscyclus, de P&C-cyclus en de raadscyclus. De uitkomsten vormen de basis voor de verdere uitwerking en borging van het beleidshuis in de organisatie.

A26.0332 We maken een strategische kennisagenda om onze strategische capaciteit te vergroten en voeren deze uit

Daarmee vergroten we onze kennis over strategische vraagstukken en dient als basis voor toekomstig beleid.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De stand van zaken is ongewijzigd. Strategie draagt actief bij aan grotere beleidsstukken en strategische vraagstukken worden binnen de organisatie besproken. Een structurele strategische kennisagenda en overlegtafel zijn echter nog niet gerealiseerd. We bekijken hoe dit binnen de beschikbare capaciteit en door het stellen van prioriteiten vorm kan krijgen.

A26.0333 We investeren in het gesprek met buiten

De strategische visie richt zich op het versterken van de samenwerking tussen gemeente, ondernemers, partners en inwoners. De samenleving is actief betrokken bij het opstellen van de visie, wat waardevolle inzichten opleverde. Waalwijk wil deze betrokkenheid vasthouden en structureel in gesprek blijven over strategische opgaven
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Bij grotere beleidsplannen voeren we actief het gesprek met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. Het structureel voeren van dit gesprek over strategische opgaven vraagt nog verdere ontwikkeling. Met het participatiebeleid zetten we hierin een volgende stap. Het beleid biedt handvatten om participatie structureler onderdeel te maken van de beleidsontwikkeling en wordt later dit jaar ter besluitvorming aan de raad aangeboden.

Doelstellingen

Financiele afwijkingen

Financiën

Doelstellingen

Wat willen we bereiken in 2026?

De gemeente Waalwijk streeft jaarlijks naar een structureel en reëel sluitende (meerjaren)begroting. Waarbij tegelijkertijd sprake is van een gezonde verhouding tussen het eigen vermogen en het vreemd vermogen.
De gemeentelijke Planning en Control cyclus ondersteunt en borgt daarbij de transparantie, doelmatigheid en doeltreffendheid van het gemeentelijk beleid en de daaraan gekoppelde financiën.

Doelstellingen zijn:
D26.041 Het realiseren van een solide financiële basis voor de gemeente Waalwijk.

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2026?

De onderstaande activiteiten zijn opgenomen in de begroting 2026. In dit najaarsbericht wordt de stand van zaken gegeven.

Activiteiten en/of financiële afwijkingen 2026

A26.0411 Actualiseren van de nota Weerstandsvermogen en risicomanagement uit 2015

Omschrijving (toelichting)
Een nota weerstandsvermogen en risicomanagement geeft kaders voor de inventarisatie en financiële vertaling van risico's. Dit in relatie tot het benodigd weerstandsvermogen.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Vanuit het stijgende gemeentelijk risicoprofiel, onder andere in relatie tot de bouwgrondexploitaties, wordt in 2026/2027 het risicomanagement in de gemeente Waalwijk doorontwikkeld. In februari 2026 is in het audit comité al gesproken over de toekomstige omgang met de reserve grondexploitatie. Daarnaast is in juni 2026 het doelmatigheidsonderzoek afgerond naar het risicomanagement van de grondexploitaties.

De uitkomsten van de bespreking in het audit comité en de conclusies/aanbevelingen uit het doelmatigheidsonderzoek zullen belangrijke input zijn voor de uiteindelijk voorstellen over de doorontwikkeling van het risicomanagement, de risicobeheersing van de grondexploitaties en de omgang met de reserve grondexploitatie. Een nieuwe nota Weerstandsvermogen en risicomanagement zal hier onderdeel van uitmaken. De besluitvorming in de gemeenteraad zal volgens de huidige planning plaatsvinden aan het einde van 2026/begin 2027.

A26.0412 Het monitoren van de in paragraaf 9 genoemde ombuigingen

Omschrijving (toelichting)
De ombuigingen zijn feitelijk nog te realiseren. Het is belangrijk de voortgang van de realisatie te bewaken. Het niet of later realiseren van de ombuigingen leidt tot een financieel nadeel waardoor de vermogenspositie wordt verslechterd.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
In hoofdstuk 2 wordt separaat aandacht besteed aan de voortgang en realisatie van de ombuigingen.

A26.0413 Sturen op een ratio weerstandsvermogen van minimaal 1,4 en solvabiliteitsratio van 20%

Omschrijving (toelichting)
Ratio weerstandsvermogen
Voor een solide risicobeheersing is het belangrijk dat er voldoende vermogen aanwezig is om eventuele financiële gevolgen van geïnventariseerde risico's op te vangen. Hiervoor is de norm van 1.4 vastgesteld.
Solvabiliteitsratio
Vanaf 2024 mogen gemeenten onder voorwaarden een deel van hun algemene reserve inzetten voor het dekken van structurele lasten. Gemeenten mogen maximaal 10% van het vrij besteedbare deel (het surplus) van de algemene reserve aanwenden als structurele baat, mits de solvabiliteit minimaal 20% blijft en het weerstandsvermogen als voldoende wordt beoordeeld door de toezichthouder op basis van een actuele risico-inventarisatie.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Ratio weerstandsvermogen
De risicokaarten zijn bij de Jaarstukken 2025 geactualiseerd, wat vooral bij verzekeringen heeft geleid tot hogere risicobedragen en een stijging van het netto risico met ruim € 2 miljoen. Ook de risico's binnen grondexploitaties zijn toegenomen. Tegelijk is de weerstandscapaciteit van de gemeente Waalwijk gedaald met ruim € 3 miljoen door een lagere Algemene Reserve. Hierdoor is de weerstandsratio gedaald naar 1,94 in 2025, wat nog steeds ruim voldoende is, maar wel een dalende trend laat zien sinds 2023. De verwachting is dat we in 2026 boven de vastgestelde norm blijven van 1,4.
Solvabiliteitsratio

Bij het Najaarsbericht 2025 is het amendement sluitende meerjarenraming aangenomen. Met dit amendement is de maatregel van het structureel inzetten van de Algemene Reserve in de begroting verwerkt.
In voorbereiding op de begroting 2027 heeft over de inzet van de 10% regeling afstemming plaatsgevonden met de provincie in het kader van het financieel toezicht. Daarbij is de berekeningswijze van de 10%-regeling nader beschouwd.
Uit deze afstemming is naar voren gekomen dat voor de toepassing van de regeling moet worden uitgegaan van het daadwerkelijk beschikbare surplus van de algemene reserve
Bij de advisering over het amendement is destijds wel rekening gehouden met de voorwaarden voor de weerstandsratio en de solvabiliteit, maar is het uitgangspunt, 10% over het verschil tussen algemene reserve en benodigd weerstandsvermogen, voor de berekening van het surplus onvoldoende meegewogen.
De nadere interpretatie heeft geen gevolgen voor de verwerking van het Najaarsbericht 2025. De daarin opgenomen mutatie blijft ongewijzigd.

A26.0414 Het realiseren van een begroting 2027 inclusief meerjarenraming die structureel en reëel in evenwicht is.

Omschrijving (toelichting)
De (meerjaren)begroting moet structureel sluitend zijn. Het eerste jaar, uiterlijk in het laatste jaar een sluitend perspectief tonen. Daarnaast moet de begroting gebaseerd zijn op realistische en onderbouwde aannames.

De provincie beoordeelt of:
- Er een realistische dekking van toekomstige uitgaven.
- De risico’s goed zijn ondervangen.
- Er sprake is van een robuust financieel beleid.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Na verwerking van het Voorjaarsbericht, de onontkoombaarheden, het coalitieakkoord en de Meicirculaire 2025 ontstaat het volgende meerjarig financieel beeld:
2027: € 885.000 voordelig
2028: € 1.874.000 nadelig
2029: € 2.848.000 nadelig
2030: € 2.551.000 nadelig
Bij de verdere voorbereiding van de begroting 2027 zal het financieel meerjarenperspectief opnieuw integraal worden beoordeeld. Daarbij wordt getoetst of de begroting zowel voldoet aan de eigen financiële doelstellingen als aan de geldende eisen en het toezichtkader van de provincie. Eventuele ontwikkelingen die zich in de aanloop naar de begroting voordoen, worden hierin meegenomen.

Doelstellingen

Financiële afwijkingen

3.3 Beleidsveld 1 | Veiligheid

Overlast

Doelstellingen

Wat willen we bereiken in 2026?

Omschrijving (toelichting)

We zetten veel preventieve maatregelen in om overlast te voorkomen. Ook grijpen we direct in bij overlast die de openbare orde en veiligheid verstoort. Wanneer de leefomgeving van inwoners wordt aangetast, handhaven we actief. Samen met onze partners passen we maatwerk toe, afgestemd op de specifieke situatie, omdat elke casus een gerichte aanpak vereist.
In 2026 staat de herontwikkeling van het dierenasiel gepland, gezamenlijk met drie omliggende gemeenten: Loon op Zand, Altena en Heusden. Het asiel vervult een wettelijke taak in de opvang van dieren. In verband met de staat van het huidige pand blijkt herontwikkeling noodzakelijk om het asiel voort te kunnen zetten. In juli 2025 heeft het asiel een principeaanvraag voor nieuwbouw ingediend op de huidige locatie. De vier gemeenten hebben de intentie uitgesproken gezamenlijk gebruik te blijven maken van het asiel, mits dit past binnen het bestemmingsplan en alle wet- en regelgeving. Om het project te laten slagen, is in de Kadernota extra financiële bijdrage aangevraagd. Vanaf 1 januari 2026 gelden nieuwe tarieven: € 1,45 per inwoner. Deze bijdrage ligt in lijn met bijdragen die in andere gemeenten worden betaald voor vergelijkbare uitvoering van taken.
De doelstellingen zijn:
D26.110 Het verbeteren van een leefbare en veilige leefomgeving in de gemeente Waalwijk door het zoveel mogelijk beperken van overlast.
D26.111 Voorkomen dat maatschappelijk ongenoegen doorgroeit naar maatschappelijke onrust

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2026?

De onderstaande activiteiten zijn opgenomen in de begroting 2026. In dit najaarsbericht wordt de stand van zaken gegeven.

A26.1101 Doorontwikkeling boa’s om aanvullende taken goed te kunnen uitoefenen

Omschrijving (toelichting)

Door capaciteitsproblemen bij politie maar ook door de toenemende complexiteit van taken, efficiëntere inzet van middelen, wettelijke veranderingen en de behoefte aan laagdrempelige, wijkgerichte handhaving is er een duidelijke verschuiving zichtbaar in de taken en bevoegdheden van politie naar de boa's.
In Waalwijk werken we preventief en proactief om overlast en criminaliteit te bestrijden en beperken. Een van de belangrijke pijlers hierin is snel en adequaat reageren op meldingen van inwoners. Om te kunnen blijven voorzien in de toenemende complexe problematiek in de veranderende samenleving vraagt dit bij de boa’s ook om een doorontwikkeling. Zo wordt er wijkgericht gewerkt waardoor er vaste aanspreekpunten zijn voor inwoners, ondernemers en partners in hun eigen buurt. Dit bevordert de toegankelijkheid en de effectiviteit van de handhaving. Daarnaast wordt ingezet op verschillende specialisaties op belangrijke thema’s zoals: jeugd, kamerverhuur, ondermijning en bestuurlijk handhaven. Dit alles met als doel een veilig en leefbaar Waalwijk.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

De doorontwikkeling van de boa’s verloopt volgens planning. De huidige boa-formatie is ingevuld en de inzet is verder wijkgericht georganiseerd. Hierdoor zijn er vaste aanspreekpunten voor inwoners, ondernemers en partners en kunnen signalen en meldingen gerichter worden opgepakt.

Daarnaast is de verdere specialisatie van boa's op thema's als jeugd, kamerverhuur, ondermijning en bestuurlijk handhaven voortgezet. De samenwerking met de politie is versterkt door frequent overleg en gezamenlijke briefings. Hierdoor zijn de informatie-uitwisseling en de afstemming tussen wijkboa's, wijkagenten, wijkadviseurs en adviseurs Veiligheid verder verbeterd.
De verdere professionalisering van de boa-organisatie wordt voortgezet, waarbij ook landelijke ontwikkelingen, zoals die binnen het boa-bestel, worden meegenomen.

A26.1102 Bij strafrechtelijke overtredingen waar nodig ook bestuursrechtelijk optreden

Omschrijving (toelichting)
Bij het aantreffen van drugs in een woning/pand hanteert de gemeente een twee sporenbeleid: justitie zorgt voor de strafrechtelijke vervolging, terwijl de gemeente de impact op de buurt beperkt, bijvoorbeeld door een woning/pand met spoed te sluiten. Vanwege het succes van dit lik op stuk beleid wordt er ook bestuurlijk opgetreden bij andere thema's die de leefbaarheid en veiligheid van de buurt kunnen beïnvloeden, zoals jeugdoverlast, drugs op straat, prostitutie en online ordeverstoringen. In 2026 worden de benodigde werkprocessen hiervoor uitgewerkt.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De aanpak verloopt volgens planning. In goed overleg met politie en Openbaar Ministerie (OM) wordt, waar nodig, naast strafrechtelijke handhaving ook bestuurlijk opgetreden. Voorbeelden zijn het opleggen van een last onder dwangsom bij drugsdealers en inbrekerswerktuigen en het toepassen van spoedeisende bestuursdwang bij overtredingen van de Opiumwet. Waar mogelijk gaan toezichthouders en juristen gezamenlijk ter plaatse, zodat op basis van eigen waarneming bestuurlijk kan worden doorgepakt ter aanvulling op de strafrechtelijke aanpak.
In 2026 zijn vier werkprocessen uitgewerkt en afgerond: het Damoclesbeleid, (drugs)overlast en straathandel, inbrekerswerktuigen en bijtincidenten. Momenteel wordt gewerkt aan een vijfde werkproces voor de vuurwerkaanpak. De werkprocessen worden integraal opgesteld in samenwerking met OM, politie en boa's, waardoor bestuurlijke en strafrechtelijke handhaving beter op elkaar worden afgestemd.

A26.1103 Overlast en misstanden door kamerbewoning voorkomen en beperken

Omschrijving (toelichting)
Ook in 2026 blijven we integrale controles uitvoeren op kamerbewoning om overlast zoveel mogelijk te beperken. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met diverse partners, zoals Enexis, Baanbrekers, politie en zorginstanties. De integrale aanpak, waarbij diverse organisaties hun expertise bundelen, draagt bij aan het vergroten (het gevoel van) de veiligheid in Waalwijk, Sprang-Capelle en Waspik. Regelmatige controles helpen niet alleen om risico's te verkleinen, maar ook om woon- en werkomstandigheden te verbeteren en misstanden vroegtijdig op te sporen.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De integrale controles worden voortgezet en blijven een belangrijk instrument om overlast en misstanden bij kamerbewoning te voorkomen en te beperken. In 2026 wordt toegewerkt naar ten minste 60 controles.
In het najaar heeft inmiddels een integrale controleactie plaatsgevonden waarbij onder andere aandacht is besteed aan brandveiligheid, goed verhuurderschap, bewoning, registratie en andere relevante woon- en leefomstandigheden. Daarbij zijn vooral enkele kleinere tekortkomingen geconstateerd, onder meer op het gebied van brandveiligheid en goed verhuurderschap.

Ook de afspraken uit het KIM-convenant worden betrokken bij de aanpak. Dit convenant bevat afspraken over het wonen, werken en leven van internationale medewerkers in Waalwijk en ondersteunt daarmee de bredere integrale aanpak van kamerbewoning en huisvesting.

A26.1104 Herzien van het coffeeshopbeleid

Omschrijving (toelichting)
Het huidige coffeeshopbeleid dateert uit 2005, waardoor het belangrijk is dat dit beleid wordt geactualiseerd. Inmiddels heeft de Raad van State een uitspraak gedaan in de gerechtelijke procedure van coffeeshop Down Town. In 2025 is gestart met de herziening van het beleid, welke in 2026 zal worden voortgezet.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De herziening van het coffeeshopbeleid verloopt volgens planning. Eind 2025 is gestart met de voorbereiding van het nieuwe beleid. Het beleid bevindt zich inmiddels in de afrondende fase. De laatste inhoudelijke en bestuurlijke afstemming vindt momenteel plaats. Vaststelling van het geactualiseerde coffeeshopbeleid door de burgemeester wordt naar verwachting in het najaar van 2026 afgerond.

A26.1105 Het zo snel mogelijk oppakken van meldingen van overlast en/of onveiligheid

Omschrijving (toelichting)
In Waalwijk werken we preventief en proactief om overlast en criminaliteit te bestrijden en beperken. Een van de belangrijke pijlers hierin is snel en adequaat reageren op meldingen van inwoners. Meldingen van overlast en/of onveiligheid bereiken ons via diverse kanalen zoals onder andere via Meld Misdaad Anoniem, Fixi etc. Het blijft belangrijk deze meldingen direct op te pakken en (waar mogelijk) direct terug te koppelen aan de melder. Dit alles met als doel een veilig en leefbaar Waalwijk.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Alle meldingen van overlast, onveiligheid en/of criminaliteit worden actief opgepakt, waarbij altijd terugkoppeling aan de melder wordt gegeven. Per melding wordt beoordeeld welke inzet noodzakelijk is, met prioritering op basis van urgentie en aard van de melding.

A26.1106 Gerichte inzet op voorkomen van ingrijpende veiligheidsincidenten (High Impact Crimes)

Omschrijving (toelichting)
Samen met de politie blijven we inzetten op het voorkomen van woninginbraken, overvallen en andere vormen van criminaliteit (High Impact Crimes) met grote impact op slachtoffers en de samenleving. De aanpak richt zich onder andere op:

- Inzet van mobiele waarschuwingsschermen bij actuele inbraakmeldingen;
- Extra surveillance door politie en gemeente op bekende hotspots;
- Gerichte publiekscommunicatie rond risicovolle periodes (zoals de donkere dagen, zomervakantie en feestdagen of brieven richting ouderen over nepagenten);
- Overige preventieve acties op basis van landelijke en lokale ontwikkelingen.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De aanpak verloopt volgens planning. Op basis van actuele politiecijfers en lokale ontwikkelingen wordt gericht ingezet op preventie en communicatie rond High Impact Crimes. In 2026 is onder meer aandacht besteed aan woninginbraken, bankhelpdeskfraude en andere vormen van criminaliteit met grote impact op slachtoffers.
De inzet wordt afgestemd met politie, boa's en andere betrokken partners. Afhankelijk van de actualiteit worden verschillende maatregelen ingezet, zoals extra surveillance op hotspots, gerichte publiekscommunicatie tijdens risicoperiodes en het gebruik van mobiele waarschuwingsschermen. De mobiele tekstkar is in 2026 meerdere keren ingezet om inwoners in een gebied snel te waarschuwen en alert te maken naar aanleiding van actuele veiligheidsincidenten en verhoogde risico's.
Daarnaast wordt snel ingespeeld op nieuwe ontwikkelingen en werkwijzen van daders. Waar nodig worden inwoners en specifieke doelgroepen via gerichte communicatie geïnformeerd over risico's en wat zij zelf kunnen doen.

A26.1111 Uitbreiden van de aanpak van bondgenoten

Omschrijving (toelichting)
In 2026 blijven we investeren in de verdere verbreding en verdieping van het netwerk Bondgenoten. Dit doen we door ontmoeting en dialoog actief te stimuleren, omdat echte verbinding begint met écht zien en horen: weten waar iemand vandaan komt en wat hem of haar beweegt. Deze aanpak vormt de basis voor een krachtig netwerk, waarin betrokkenen elkaar beter leren kennen, begrijpen, tijdig kennis en signalen uitwisselen ook over mogelijke onrust en in vertrouwen met elkaar in verbinding staan.
Bondgenoten is een methodiek, ontwikkeld door de politie in samenwerking met gemeenten, gericht op het opbouwen van duurzame en vertrouwensvolle relaties met sleutelfiguren uit diverse gemeenschappen.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De aanpak verloopt volgens planning. Het netwerk Bondgenoten is verder uitgebreid en bestaat uit diverse sleutelfiguren met verschillende achtergronden en netwerken binnen de Waalwijkse samenleving. De bondgenoten komen regelmatig bijeen en onderhouden ook tussentijds contact met elkaar, de gemeente en politie. Daarbij staat wederkerigheid centraal: signalen en aandachtspunten worden over en weer gedeeld en waar mogelijk wordt teruggekoppeld wat ermee is gedaan.
Het netwerk wordt actief benut om verbinding en onderling begrip te versterken. Zo hebben de bondgenoten onder meer een bezoek gebracht aan evenement RedRock in Waalwijk, waar zij een rondleiding hebben gekregen en met betrokkenen van gedachten hebben gewisseld over het evenement en veiligheid.
Daarnaast is het netwerk meerdere keren ingezet naar aanleiding van incidenten en maatschappelijke ontwikkelingen. Bondgenoten denken dan mee over de beste manier om specifieke doelgroepen te bereiken, signalen uit de samenleving op te halen en zorgvuldig aan te sluiten bij wat er binnen verschillende gemeenschappen leeft. Daarmee draagt de aanpak bij aan vroegsignalering, wederzijds vertrouwen en een passende aanpak bij incidenten en maatschappelijke onrust.

A26.1112 De lokale crisisorganisatie intensiveert activiteiten op voorkomen en beheersen van maatschappelijke onrust

Omschrijving (toelichting)
Vanwege maatschappelijke ontwikkelingen en toenemende geopolitieke spanningen richt de gemeente zich extra op het voorkomen en beheersen van maatschappelijke onrust. Dit versterken we actief binnen zowel de reguliere als crisisorganisatie door:

- Het waarborgen van commitment, urgentie, focus en prioritering;

- Het uitvoeren van de VNG-opdracht. Dit houdt in dat wij lokaal uitvoering geven aan landelijke afspraken en richtlijnen die zijn opgesteld door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Dit doen we door de landelijke doelen te vertalen naar concrete maatregelen, afgestemd op onze lokale situatie en in samenwerking met relevante partners.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De werkzaamheden verlopen volgens planning. In het najaar van 2025 is intern een projectteam weerbaarheid gestart om de actiepunten uit de VNG-handreiking uit te werken. Deze werkzaamheden zijn in 2026 voortgezet. De verschillende onderdelen, zoals noodstroom en noodcommunicatie, bedrijfscontinuïteit, nooddrinkwater en noodsteunpunten, zijn belegd bij vijf themaverantwoordelijken die de voortgang en uitvoering bewaken.
Sinds de start zijn verschillende concrete stappen gezet. Zo zijn de noodstroom- en noodcommunicatievoorzieningen versterkt en is een voorstel aan het college voorgelegd over de aanschaf van een aggregaat en aanvullende noodstroomvoorzieningen. Ook is het bedrijfscontinuïteitsplan geactualiseerd en is het sociale netwerk binnen de gemeente Waalwijk in kaart gebracht.
Daarnaast zijn verkennende gesprekken gevoerd met onder andere het Rode Kruis, is gestart met het opstellen van een nooddrinkwaterplan met mogelijke uitgiftepunten en zijn potentiële locaties voor noodsteunpunten in beeld gebracht.

A26.1113 Investeren in het versterken van de weerbaarheid van interne organisatie

Omschrijving (toelichting)
Om de continuïteit van overheidsdiensten te waarborgen tijdens perioden van onrust en crisis, wordt geïnvesteerd in het versterken van de weerbaarheid van onze organisatie. Dit vraagt om gerichte maatregelen op het gebied van crisisorganisatie, noodvoorzieningen, risicocommunicatie en bedrijfscontinuïteit. Daarom worden volgende maatregelen en middelen hiervoor uitgevoerd:

- De lokale crisisorganisatie op orde te houden;
- Actualiseren van noodvoorzieningen;
- Aansluiten bij Risicocommunicatie uitingen;
- Actualiseren van het bedrijfscontinuïteitsplan.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Dit loopt volgens planning. In 2026 is verder gewerkt aan het versterken van de lokale crisisorganisatie. Voor het najaar is een oefening gepland om processen, samenwerking en handelingsperspectief binnen de crisisorganisatie te toetsen.
Daarnaast zijn de noodvoorzieningen verder geactualiseerd en is aangesloten bij relevante risicocommunicatie-uitingen. Het bedrijfscontinuïteitsplan is inmiddels geactualiseerd.
De komende periode wordt verder gewerkt aan het borgen en, waar nodig, aanscherpen van deze maatregelen binnen de organisatie.

Doelstellingen

Financiële afwijkingen

Jeugd Veiligheid

Doelstellingen

Wat willen we bereiken in 2026?

Veiligheid is een belangrijke voorwaarde voor kinderen en jongeren om gezond te kunnen opgroeien.
We richten ons op een integrale aanpak om jongeren die extra aandacht nodig hebben te ondersteunen. We verbeteren de veiligheidsbeleving van de jeugd in en om de school, vergroten kansen voor risicojongeren en streven naar een afname van jeugdcriminaliteit. Samen met onze partners richten we ons op talentontwikkeling en pakken we jeugdoverlast aan.

De doelstelling is:
D26.120 Het tijdig signaleren en in beeld krijgen én houden van jongeren (en eventueel hun gezinnen) die extra ondersteuning nodig hebben, met als doel risico's op afglijden naar problematisch gedrag of het verkeerde pad te verkleinen.

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2026?

De onderstaande activiteiten zijn opgenomen in de begroting 2026. In dit najaarsbericht wordt de stand van zaken gegeven.

A26.1201 Vroegtijdige signalering en aanpak jeugdgroepen

Om te voorkomen dat jongeren afglijden naar problematische jeugdgroepen, zetten we in op een integrale aanpak waarbij preventie, signalering, ondersteuning en handhaving hand in hand gaan. We zetten blijvend in op het vroegtijdig en structureel in kaart brengen en monitoren van jeugdgroepen, om samen met onze partners een effectieve en passende aanpak te bepalen. Dit kan bijvoorbeeld door het toepassen van een persoonsgerichte aanpak of het 7-stappenmodel, een gestructureerde methode die overzicht biedt en stapsgewijs naar oplossingen leidt. Onze aanpak is gebaseerd op samenwerking tussen gemeente, onderwijs, hulpverlening, jongerenwerk, politie en (waar mogelijk) ouders.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De aanpak verloopt volgens planning. In 2026 zijn jongeren en jeugdgroepen samen met betrokken partners vroegtijdig in beeld gebracht en gevolgd. Boa’s, politie, jongerenwerk, onderwijs en Wijz en andere betrokken partners delen signalen en stemmen gezamenlijk af wat er speelt en welke aanpak nodig is.
Waar nodig is groepsgericht contact gezocht met jongeren en is ingezet op passende ondersteuning of interventies. Daarnaast zijn in 2026 persoonsgerichte aanpakken (PGA’s) ingezet. Ouders worden daarbij waar mogelijk betrokken.

A26.1202 Optimaliseren proces rond zorg en veiligheid, waaronder jeugdveiligheid

In 2026 wordt het programma rond de thema’s zorg en veiligheid, waaronder ook zorg en veiligheid van en voor de jeugd valt, verder uitgerold. Een belangrijk onderdeel hiervan is de invoering van het AVE-model (Integrale Aanpak ter Voorkoming van Escalatie), gericht op huishoudens met oplopende problematiek. Tegelijk wordt er gewerkt aan een nieuw jeugdconvenant om een goede en zorgvuldige informatiedeling te waarborgen. Het AVE-model is bedoeld om dreigende escalaties tijdig te signaleren en te voorkomen, en bestaande escalaties te beperken of te beëindigen.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De randvoorwaarden van de Jeugdtafel, waaronder het convenant, de DPIA, het privacyprotocol en de werkwijze, zijn inmiddels herzien en vastgesteld.
Het project rond het AVE-model heeft een doorstart gemaakt. Inmiddels wordt gewerkt aan specifieke themakaarten die ter ondersteuning worden gekoppeld aan de processen van het AVE-model.

A26.1203 Inzetten HALT op voortgezet onderwijs

Door HALT wordt in 2026 wederom voorlichting gegeven op het voortgezet onderwijs binnen Waalwijk aan jongeren, ouders en leraren over diverse onderwerpen rondom jeugd en veiligheid.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De aanpak verloopt volgens planning. Alle Waalwijkse vo-scholen kunnen voorlichtingen van Halt inzetten, waarbij zij kunnen kiezen uit verschillende thema's op het gebied van jeugd en veiligheid. De inzet wordt structureel in het subsidieproces geëvalueerd.

A26.1204 Geven van extra voorlichting op basisscholen over jeugdcriminaliteit

In 2026 krijgen basisscholen in Waalwijk wederom voorlichting aangeboden over jeugdcriminaliteit, waaronder ondermijning, cybercrime, sexting en verantwoord gebruik van social media.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De aanpak verloopt volgens planning en draagt bij aan de bredere preventieve veiligheidsaanpak van de gemeente. In 2026 is op basisscholen voorlichting gegeven aan ouders over jeugdcriminaliteit en aanverwante thema's, met als doel de bewustwording en vroegsignalering te versterken.
Naar aanleiding van signalen uit deze voorlichting zijn jongeren doorverwezen naar WijZ voor passende ondersteuning. Daarnaast zijn huisgesprekken met ouders ingepland om de situatie nader te bespreken en waar nodig hulpverlening op gang te brengen. Daarmee wordt ingezet op vroegtijdige ondersteuning en het voorkomen van verdere escalatie.

A26.1205 Aanpak van jonge aanwas en doorgroeiers

Veel jongeren komen in aanraking met de verleidingen van het "snelle geld". We investeren in het voorkomen van criminele carrières van jongeren. Dit doen we door onder andere door proactief outreachend werk, vroeg signalering, gerichte coaching, stevige regie op zorg en veiligheid, en inzetten op betrokkenheid van ouders.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De aanpak verloopt volgens planning. De samenwerking binnen de gemeente en met partners is de afgelopen periode verder versterkt. Daarbij is onder meer ingezet op de positionering van de outreachende jongerencoaches en een nauwere samenwerking met WijZ.

Via de aanpak jonge aanwas komen jongeren vroegtijdiger in beeld. Hierdoor kan sneller worden ingezet op preventie, begrenzing, coaching en passende ondersteuning. Ook ouders worden waar mogelijk actief betrokken. In 2026 zijn tientallen huis- en stopgesprekken gevoerd met jongeren en hun ouders/verzorgers. Daarnaast zijn diverse gebiedsverboden opgelegd, onder andere voorafgaand aan de kermis en naar aanleiding van incidenten met een openbare-ordecomponent. Ook zijn persoonsgerichte aanpakken (PGA's) ingezet bij jongeren waar een intensievere aanpak nodig was.
De werkwijze wordt voortgezet en verder versterkt. Hierdoor komen jongeren eerder in beeld, worden signalen sneller gezamenlijk geduid en kunnen zorg- en veiligheidspartners waar nodig eerder handelen. Daarmee wordt ingezet op het voorkomen van verdere doorgroei in criminaliteit en het verkleinen van risico's voor jongeren en hun omgeving.

A26.1206 Denormalisering van drugsgebruik onder jongeren

In 2026 zetten we in op het verder denormaliseren van drugsgebruik onder jongeren, met name via het project Skip die Trip. Dit project vormt een integraal onderdeel van onze voorlichtingscampagnes gericht op jeugdigen. Daarnaast verwerken we deze boodschap actief in ons outreachend werk en tijdens evenementen, om zo een breed draagvlak te creëren en jongeren bewust te maken van de risico's van drugsgebruik.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De aanpak verloopt volgens planning. In 2026 is samen met ketenpartners verder gewerkt aan het versterken van de weerbaarheid van jongeren en het bespreekbaar maken van thema's die van invloed zijn op hun welzijn en gezondheid.
Binnen SKIP staat het voorkomen en denormaliseren van middelengebruik onder jongeren centraal. Daarbij is nadrukkelijk de verbinding gelegd met positieve en mentale gezondheid. Via onder meer de campagne 'Mij wel bellen' is ingezet op bewustwording, het stimuleren van gesprekken en het doorbreken van taboes rond onderwerpen waar jongeren mee te maken kunnen krijgen.
Voor november 2026 staat in samenwerking met de gemeente Heusden een ouderavond gepland, waarbij ook aandacht wordt besteed aan middelengebruik en de rol van ouders in preventie en vroegsignalering. Daarnaast wordt onderzocht hoe de aanpak van middelenpreventie regionaal verder kan worden vormgegeven en versterkt.

Doelstellingen

Financiële afwijkingen

Zorg en veiligheid

Doelstellingen

Wat willen we bereiken in 2026?

Omschrijving (toelichting)
Door zo vroeg mogelijk adequate hulp te bieden, voorkomen we zoveel mogelijk onveilige situaties. We kiezen daar bij voorkeur voor preventief handelen, maar grijpen indien nodig ook repressief in. Een snelle en effectieve samenwerking tussen zorg- en veiligheidspartners is essentieel. Daarom is zorg en veiligheid ook als pijler opgenomen in het programma Samen Redzaam, waarbij zorg en veiligheid met elkaar in verbinding staan.

De doelstelling is:

D26.130 Zorg- en veiligheidspartners werken effectiever samen om betrokken kwetsbare personen in beeld te krijgen, zodat door gerichte preventieve én repressieve inzet tijdig passende hulp en ondersteuning wordt geboden.

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2026?

De onderstaande activiteiten zijn opgenomen in de begroting 2026. In dit najaarsbericht wordt de stand van zaken gegeven.

A26.1301 Continueren inzet van wijk GGZ op preventie en psycho-educatie

Omschrijving (toelichting)
De analyse van politiemeldingen toont dat wijk-GGZ'ers een belangrijke rol spelen in vroeg signalering en psycho-educatie. Zo worden inwoners sneller doorverwezen naar de passende hulp en ontstaat er ruimte om sneller in te spelen op signalen en behoeften. Daarnaast wordt ook ingezet op snellere toeleiding naar de juiste zorgpartner zodat zij niet vollopen met casuïstiek en snel kunnen blijven inspelen op zorg en veiligheidsmeldingen. We gaan daarnaast met partners het gesprek aan over de samenwerking van deze doelgroep.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Het project verloopt volgens planning. De inzet van de wijk-GGZ is verder doorontwikkeld en vormt een belangrijke schakel in de aanpak van personen met onbegrepen gedrag, waarbij vroegsignalering en passende ondersteuning centraal staan. Zorg- en overlastmeldingen worden snel opgepakt en waar nodig verrijkt, zodat eerder passende ondersteuning of zorg kan worden ingezet. Daarnaast vindt wekelijks integraal overleg plaats tussen Veiligheid, wijk-GGZ, de procesregisseur Zorg en Veiligheid en het zorgloket, waarin signalen en casuïstiek gezamenlijk worden besproken.
De wijk-GGZ sluit daarnaast aan bij de wekelijkse inloop voor mensen die (bijna) dak- of thuisloos zijn, waar onder andere Traverse, GGD Hart voor Brabant, Baanbrekers, Casade en de gemeente Waalwijk samenwerken.
Wachtlijsten bij interne en externe partners zorgen soms voor vertraging in de toeleiding naar passende ondersteuning of zorg en kunnen daarmee het risico op escalatie vergroten. Dit blijft een aandachtspunt binnen de samenwerking met de betrokken partners.

A26.1302 Ontwikkelen kader op zorg en veiligheid

Omschrijving (toelichting)
Binnen het domein Mens & Samenleving wordt gewerkt aan een kader voor zorg en veiligheid. Dit kader biedt een heldere aanpak voor het op- en afschalen van complexe casuïstiek, met oplevering gepland in 2026. Centraal staat het AVE-model voor het voorkomen van escalatie, dat als raamwerk dient. Dit model onderscheidt vier fasen waarin de eigen regie en zelfredzaamheid van de inwoner afnemen. Het geeft helderheid over de verantwoordelijkheden en samenwerking zodra een casus dreigt te escaleren.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Project heeft een doorstart gemaakt. Inmiddels wordt er gewerkt aan specifieke themakaarten die ter ondersteuning worden gekoppeld aan de processen van het AVE-model.

A26.1303 Analyse van complexe, domein overstijgende casuïstiek

Omschrijving (toelichting)
De pilot 'Analyse van complexe, domein overstijgende casuïstiek' voor vroegtijdige interventies is in 2025 gestart, mede dankzij een tweejarige rijkssubsidie. De pilot biedt inzicht in de kwaliteit van dienstverlening, samenwerking en het hulpaanbod, en werkt toe naar interventies en hulpmiddelen om escalatie op het snijvlak van zorg en veiligheid te voorkomen. Het doel van dit project is het opleveren van kwalitatieve inzichten en handvatten voor de inrichting van de nieuwe werkwijze op het gebied van zorg en veiligheid. Het betreft complexe veiligheidsdossiers met een zorgcomponent. In 2025 en 2026 worden 30-50 dossiers geanalyseerd. Afronding hiervan is gepland begin 2027.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De pilot complexe casuïstiek is weer opgepakt. Door uitval en personele wisselingen heeft de uitvoering van de pilot vertraging opgelopen. Momenteel wordt de analyse van de geselecteerde casuïstiek opgesteld. De aandachtspunten en risico's die hieruit naar voren komen, worden in het najaar met de betrokken partners besproken en vertaald naar concrete actie- en verbeterpunten.

A26.1304 Aanhangig maken van problemen in de zorgketen voor personen met onbegrepen gedrag ("gat in de zorg")
Omschrijving (toelichting)
Het onder de aandacht brengen van het 'gat in de zorg' op regionaal en landelijk niveau is essentieel gezien de voortdurende casuïstiek van gebrek aan juiste zorg(kader) voor personen met onbegrepen gedrag en de effecten daarvan op omgeving, politie en alle betrokken partners. Hiervoor is een stevige, gezamenlijke onderbouwing vanuit zorg- en veiligheidspartners noodzakelijk. Daarom wordt momenteel casuïstiek verzameld bij gemeenten, huisartsen, politie, Zorg- en Veiligheidshuizen en zorgorganisaties om de problematiek inzichtelijk en concreet te maken en landelijk aanhangig te maken. Het is van belang om de keten te analyseren en te verbeteren om zo de zorgcontinuïteit voor kwetsbare inwoners met psychische problematiek te waarborgen en de druk op omgeving, leefbaarheid en veiligheidsdiensten te verminderen.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De opgave 'Gat in de zorg' heeft geleid tot de publicatie *Zorg ontbreekt, veiligheid wankelt*. Samen met onder andere de VNG, G40, M50, de Landelijke Stuurgroep Zorg en Veiligheid en regionale zorg- en veiligheidspartners is hiermee aandacht gevraagd voor knelpunten in de zorg en ondersteuning voor personen met onbegrepen gedrag. De oproep richt zich onder meer op voldoende passende zorg- en woonvoorzieningen, betere gegevensdeling en het wegnemen van knelpunten in financiering en wet- en regelgeving.
De problematiek is ook landelijk onder de aandacht gebracht. Burgemeester Sacha Ausems heeft namens het Arrondissementeel Justitieel Beraad Zorg Veiligheid en Interventies (AJB-ZVI) deelgenomen aan het commissiedebat van de Tweede Kamer over verward en onbegrepen gedrag.
Recent heeft verdere opvolging plaatsgevonden tijdens een werkbezoek van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aan Tilburg. Tijdens dit bezoek is met ervaringsdeskundigen, zorgprofessionals, politie, Openbaar Ministerie, Zorg- en Veiligheidshuizen en bestuurders gesproken over knelpunten in de zorgketen en mogelijke oplossingen. De minister heeft aangegeven de opgehaalde aandachtspunten mee te nemen in verdere beleidsafwegingen.
Tegelijkertijd wordt ook lokaal met betrokken zorg- en veiligheidspartners verder in beeld gebracht waar zich in de praktijk nog knelpunten in de zorgketen voordoen. Op basis

daarvan wordt bezien welke verbeteringen binnen de lokale en regionale samenwerking mogelijk zijn en welke knelpunten een structurele of landelijke oplossing vragen.

Doelstellingen

Financiële afwijkingen

Ondermijning

Doelstellingen

Wat willen we bereiken in 2026?

Omschrijving (toelichting)
Ondermijning omvat alle vormen van criminaliteit die het gezag aantasten of waarbij de onderwereld en bovenwereld met elkaar verweven zijn.
De laatste jaren is te concluderen dat deze problematiek steeds complexer en diffuser wordt, met onder meer de productie van harddrugs, zorgfraude, mensenhandel en de betrokkenheid van steeds jongere criminelen, waarvoor een gerichte aanpak van de jonge aanwas nodig is. Ondermijning leidt tot een toename van criminaliteit, verstoort de openbare orde en tast het veiligheidsgevoel van inwoners ernstig aan.

De doelstelling is:
D26.140 Het actief tegengaan van ondermijning door vroegtijdig signalen te herkennen, deze repressief aan te pakken, én door preventief in te zetten op bewustwording, weerbaarheid en het wegnemen van kansen voor criminele inmenging in de samenleving.

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2026?

De onderstaande activiteiten zijn opgenomen in de begroting 2026. In dit najaarsbericht wordt de stand van zaken gegeven.

A26.1401 Bij overtreding van de Opiumwet blijven we spoedeisend sluiten

Omschrijving (toelichting)
De inzet is in 2026 gericht op een consequente toepassing van het Damoclesbeleid. Het uitgangspunt is om bij een overtreding van de Opiumwet spoedeisende bestuursdwang toe te passen op het betreffende pand, meet daarbij altijd met een zorgvuldige belangenafweging.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De aanpak bij overtredingen van de Opiumwet en de toepassing van spoedeisende bestuursdwang verloopt volgens planning. Het Waalwijkse Damoclesbeleid en de werkwijze daaromheen worden ook regionaal gevolgd en hebben de belangstelling van andere gemeenten.
Sinds begin 2026 zijn negen panden spoedeisend gesloten naar aanleiding van overtredingen van de Opiumwet. Daarnaast zijn twee waarschuwingen gegeven. In dezelfde periode van 2025 betrof het één spoedsluiting. Daarmee is in 2026 meerdere keren daadwerkelijk toepassing gegeven aan het Damoclesbeleid.

A26.1402 Uitvoering geven aan de Brabantse norm weerbare overheid

Omschrijving (toelichting)
De gemeente Waalwijk voldoet aan de norm weerbare overheid, maar wil dit nog verder versterken. Dit door meer aandacht te besteden aan ondermijning. We maken inwoners, ondernemers, medewerkers en bestuurders nog beter weerbaar tegen ondermijnende criminaliteit doordat we het melden van verdachte situaties stimuleren via preventieve acties zoals campagnes, voorlichting en gesprekken. Daarnaast versterken we de weerbaarheid van onze inwoners en verbeteren we onze informatiepositie. Dit alles doen we door samen te werken met diverse partners zoals, politie, OM, RIEC, belastingdienst, en arbeidsinspectie. Dit met als doel dat ondermijning vroeg wordt gesignaleerd en gezamenlijk wordt aangepakt.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De aanpak verloopt volgens planning. In 2026 is op verschillende manieren gewerkt aan het verder versterken van de weerbaarheid van de gemeentelijke organisatie tegen ondermijnende criminaliteit. Zo vinden regelmatig integriteitssessies plaats voor nieuwe medewerkers en zijn bestuurlijke trainingen georganiseerd om kennis, bewustwording en handelingsperspectief rondom ondermijning te vergroten.
Daarnaast zijn thematische awarenessbijeenkomsten georganiseerd, onder andere over zorgfraude. Ook in de externe communicatie wordt structureel aandacht besteed aan meldingsbereidheid. In persberichten en andere communicatie-uitingen worden inwoners en ondernemers gewezen op de mogelijkheden om verdachte situaties te melden, bijvoorbeeld via Meld Misdaad Anoniem.
Hiermee wordt zowel intern als extern gewerkt aan het herkennen van signalen, het vergroten van bewustwording en het stimuleren van tijdig melden en handelen.

A26.1403 Actieve controles op mensenhandel
Omschrijving (toelichting)
In 2026 blijven we controles op mensenhandel uitvoeren zowel structureel als op basis van meldingen. Ook vergroten we de bewustwording intern en extern en delen we kennis binnen het district Hart van Brabant. We voeren meerdere integrale districtelijke controles uit en trainen zowel zorg- en veiligheidsmedewerkers in het herkennen van signalen van mensenhandel. Dit alles doen we door samen te werken met diverse partners zoals, politie, OM, RIEC, belastingdienst, en arbeidsinspectie. Dit met als doel mensenhandel beter in beeld te krijgen en in te perken.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De activiteit verloopt volgens planning. In 2026 zijn meerdere integrale controles uitgevoerd op signalen van mensenhandel, zowel lokaal als via het Bestuurlijk Interventie Team (BIT) Hart van Brabant. Daarbij is onder meer gekeken naar het daadwerkelijke gebruik van panden, bewoning, arbeidsomstandigheden en andere signalen van mogelijke misstanden. Meldingen en signalen zijn lokaal beoordeeld en waar nodig opgevolgd. Afhankelijk van de situatie zijn daarbij ook zorgpartners betrokken.

A26.1404 Voorlichtingen geven op scholen rondom het thema ondermijning
Omschrijving (toelichting)
In 2026 worden opnieuw preventieve voorlichtingssessies over ondermijning georganiseerd op scholen. De sessies richten zich niet alleen op jongeren, maar ook op leraren en ouders. Het doel is het vergroten van bewustwording, het herkennen van signalen en het informeren over de juiste meldpunten.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De aanpak verloopt volgens planning. In 2026 zijn op verschillende scholen voorlichtingsactiviteiten georganiseerd over ondermijning en het voorkomen van jonge aanwas. Daarbij is aandacht voor het vergroten van bewustwording, het herkennen van signalen en de mogelijkheden om zorgen of signalen te melden.
Naast de voorlichting aan jongeren is ook ingezet op ouders en professionals. Zo is een ouderavond georganiseerd over jonge aanwas en ondermijning. Gelet op de positieve ervaringen wordt deze ouderavond in het nieuwe schooljaar opnieuw georganiseerd. Hiermee wordt de preventieve aanpak voortgezet, waarbij jongeren, ouders en scholen gezamenlijk worden betrokken.

A26.1405 Voorlichtingen en trainingen geven aan collega's rondom het thema ondermijning

Omschrijving (toelichting)
Medewerkers worden getraind in het herkennen en melden van signalen van ondermijning. Hierdoor blijft het onderwerp continu zichtbaar en wordt vroegtijdige signalering en preventie gestimuleerd. Een van de nieuwe onderwerpen hiervoor is het thema zorgfraude, zie 'activiteit 8'.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Deze activiteit loopt volgens planning. Medewerkers zijn getraind in het herkennen en melden van signalen van ondermijning, waarbij zorgfraude een belangrijk onderdeel van de training vormde. Dit blijft een terugkerend onderwerp.
In gesprekken worden signalen actief meegenomen, bijvoorbeeld met de afdeling WijZ. Ontvangen meldingen worden daarbij opgepakt en verder opgevolgd.

A26.1406 Integrale aanpak ondermijning bij de ontwikkeling van de nieuwe insteekhaven

Omschrijving (toelichting)
In 2026 wordt vanaf de ontwerpfase van de nieuwe insteekhaven actief ingezet op het voorkomen van ondermijning. Door vroegtijdige samenwerking en integrale aanpak verkleinen we de kans op criminele beïnvloeding. Deze proactieve en fysieke maatregelen zorgen ervoor dat veiligheid en integriteit van het gebied vanaf het begin gewaarborgd zijn. Hiermee sluiten we aan bij de actuele ontwikkelingen en versterken we de weerbaarheid van de nieuwe haven.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Het bestuurlijk en ambtelijk contact met diverse havens en regionale samenwerkingspartners loopt.
Daarnaast werken we aan de verdere doorontwikkeling van de aanpak voor onze eigen haven.

A26.1407 Herziening van het Bibob-beleid

Omschrijving (toelichting)
In 2026 wordt het Bibob-beleid geëvalueerd en aangepast. Hierbij is aandacht voor ontwikkelingen en verschuivingen van prioriteiten zodat het instrument Bibob effectief wordt ingezet.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De activiteiten verlopen volgens planning. Regionaal lopen we voorop met de inzet van het BIBOB-beleid, dat door het RIEC als goed voorbeeld voor de regio Hart van Brabant wordt gezien.

A26.1408 Voorlichtingen en trainingen geven aan collega's zorg en veiligheid rondom het thema zorgfraude

Omschrijving (toelichting)
We organiseren trainingen en voorlichtingen voor collega's over hoe ze fraude in de zorg kunnen herkennen en voorkomen. In 2025 zijn we gestart met deze preventieve aanpak, en het is belangrijk dat we hier in 2026 mee doorgaan. Zo blijven medewerkers alert op signalen van fraude en weten ze hoe ze deze kunnen melden. Op die manier houden we het onderwerp onder de aandacht en zorgen we ervoor dat problemen vroeg worden gesignaleerd.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Deze activiteit loopt volgens planning. Medewerkers zijn getraind in het herkennen en melden van signalen van ondermijning, waarbij zorgfraude een belangrijk onderdeel van de training vormde. Dit wordt regelmatig herhaald om de kennis actueel te houden.

Doelstellingen

Financiële afwijkingen

Digitale veiligheid

Doelstellingen

Wat willen we bereiken in 2026?

Omschrijving (toelichting)
De gedigitaliseerde samenleving brengt risico's met zich mee. We zetten ons in om te voorkomen dat inwoners en bedrijven slachtoffer worden van cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit.
De veiligheid van de informatie kan helaas niet tot de volle honderd procent worden gegarandeerd, gezien de steeds voortschrijdende techniek en de toename van cybercrime. Ook blijft het werken met informatie mensenwerk. We streven echter naar een optimaal pakket aan maatregelen waarbij de mate van risico bepalend is voor onze acties.
De doelstellingen zijn:
D25.150 Digitaal weerbaarder maken van inwoners en ondernemers van de gemeente Waalwijk
D25.151 Gemeentelijke informatie is op het juiste moment beschikbaar, deze informatie is correct en is alleen toegankelijk voor bevoegde personen.

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2026?

Omschrijving (toelichting)
De onderstaande activiteiten zijn opgenomen in de begroting 2026. In dit najaarsbericht wordt de stand van zaken gegeven.

A25.1501 Diverse activiteiten inzake digitale weerbaarheid

Omschrijving (toelichting)
In 2025 wordt gewerkt aan de onderstaande activiteiten om de digitale weerbaarheid verder te vergroten.

- We zetten in op het voorkomen dat inwoners en ondernemers slachtoffer worden van cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit;
- We zetten in op bevorderen van aangiftebereidheid;
- We sluiten aan bij de regionale aanpak 'Lokale Weerbaarheid Cybercrime'' ;
- We dragen bij aan bewustwording bij onze inwoners en ondernemers. Dat doen we op diverse manieren, waaronder communicatie .

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Gedurende het jaar heeft de gemeente Waalwijk actief aangesloten bij landelijke campagnes, zoals Dubbel zo Veilig en ScamCheck. Daarnaast is aandacht besteed aan lokale veiligheidsthema's die binnen de gemeente spelen. Hierbij is onder meer gebruikgemaakt van politiecijfers, bijvoorbeeld rondom de problematiek van nepagenten.
Op 6 mei 2026 heeft de gemeente Waalwijk, in samenwerking met de politie, een voorlichtingsbijeenkomst voor senioren georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomst is aandacht besteed aan veelvoorkomende vormen van criminaliteit, waaronder nepagenten, bankhelpdeskfraude en andere vormen van oplichting. Ook is het Informatieboekje Senioren & Veiligheid onder de aanwezigen verspreid.
Daarnaast is het spel HackShield gedurende het jaar beschikbaar in de bibliotheek in Waalwijk. Jongeren kunnen het spel ook zelfstandig thuis spelen op hun eigen device, waarmee zij op een laagdrempelige manier meer leren over online veiligheid.
Tot slot hebben meerdere scholen binnen de gemeente Waalwijk het programma De Kiesraad in de Klas opgenomen in hun lespakket. Hierdoor wordt het programma gedurende het schooljaar in de lessen behandeld.

A25.1511 Diverse activiteiten inzake gemeentelijke informatievoorziening

Omschrijving (toelichting)
De belangrijkste activiteiten in 2026 op het gebied van gemeentelijke informatieveiligheid zijn:

1. We nemen maatregelen op basis van nieuwe wetgeving (BIO 2.0) en bereiden ons voor op nieuwe wetgeving (NIS2).
2. We voeren bewustwordingscampagnes uit met meetbare resultaten.
3. We zetten nieuwe technieken in om de digitale weerbaarheid te verhogen.
4. We voeren verschillende audits uit om de gemeentelijke digitale weerbaarheid te toetsen.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Aanvullende technologische maatregelen zijn genomen om de informatieveiligheid te vergroten. Daarnaast is een dienst afgenomen om te ondersteunen bij een cyberincident. Aanbevelingen zijn grotendeels afgerond of gepland als opvolging van eerdere audits.
Op het gebied van bewustwording zijn verschillende trainingen georganiseerd en ook ingepland voor bestuurders om beter risico's te leren herkennen en te weten welke maatregen zij kunnen nemen. Dit is samen met de registratie binnen het nationale entiteitenregister als verplicht onderdeel van de Cyberbeveiligingswet.

Doelstellingen

Financiële afwijkingen

3.4 Beleidsveld 2 | Verkeer, Vervoer en Waterstaat

Schone, Stille en Gezonde Mobiliteit

Doelstellingen

Wat willen we bereiken in 2026?

In 2030 heeft het mobiliteitssysteem in Waalwijk geen negatieve effecten meer op de leefomgeving.

De doelstelling is:
D25.210 Mobiliteit in Waalwijk is in 2030 schoner, stiller en gezonder

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan 2026?

De onderstaande activiteiten zijn opgenomen in de begroting 2026. In dit najaarsbericht wordt de stand van zaken gegeven.

A26.2101 Verbeteren openbaar vervoersvoorzieningen

We onderzoeken wat er nodig is om het openbaar vervoer op de lijn Tilburg – Waalwijk – Den Bosch door te ontwikkelen. Dit doen we zowel lokaal voor de mobiliteitshubs als regionaal (doorstromingsmaatregelen en kwaliteit van de haltes). Tegelijkertijd werken we samen met de provincie en vervoerder toe naar de implementatie van de ov concessie eind 2026.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Er wordt hard gewerkt aan het verbeteren van het openbaar vervoer. Regionaal zijn er drie onderzoeken naar de BRT-lijnen Tilburg – Waalwijk - 's Hertogenbosch opgeleverd. Zoals eerder gemeld betreffen het onderzoeken naar het gewenste kwaliteitsniveau van de bushalten, verkeerslichten op de route en doorstromingsknelpunten op andere kruispunten en wegvakken. Met de betrokken overheden wordt gezamenlijk bekekenen op welke maatregelen we de komende periode inzetten.
Voor de implementatie van de ov-concessie voor het gebied Oost-Brabant (per 13 dec. 2026) zijn maatregelen aanbesteed. De planning is dat er in Q3 nieuwe bushaltes op Haven voor buslijn 138 worden gerealiseerd. Het formele proces om hiervoor een financiële bijdrage van de provincie te ontvangen is reeds gestart.
Met Arriva en Parkmanagement Waalwijk vindt er intensief overleg plaats met als doel bewustwording bij werkgevers over hun rol bij het succes van buslijn 138. Deze lijn gaat op 14 december 2026 voor het eerst rijden.

A26.2102 Verbeteren fietsvoorzieningen

- We onderzoeken de mogelijkheden om de situatie voor fietsers te verbeteren op de noord-zuid routes in Waalwijk.
- We verbeteren de fietsparkeervoorzieningen.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
We verwachten de start uitvoering van de alternatieve fietsroute in het centrum in Q4 2026. In deze periode hebben we ook de hoofdknelpunten voor de noord-zuid fietsroutes in beeld. In ditzelfde kwartaal plaatsen we op kosten van de provincie extra fietsnietjes bij de bestaande bushaltes Noorder Allee.

Doelstellingen

Financiële afwijkingen

NJB26_2.01 Calamiteit Melkvonderweg/Taxandriaweg 10 juli
Omschrijving (toelichting)

Titel	Calamiteit Melkvonderweg / Taxandriaweg West 10 juli 2026										
Beleidsveld	2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat										
Productnummer en naam	203 - Onderhoud wegen, straten en pleinen						INCIDENTEEL				
Budgethouder	Afdelingshoofd RBL		Portefeuillehouder				M. Boksan				
Bedragen * € 1.000 V = Voordeel N = Nadeel											
			2026		2027		2028		2029		2030
Lasten		N	400								
Baten											
Saldo		N	400								
Toelichting:											
Op vrijdag 10 juli heeft zich rondom afrit 37 een incident voorgedaan waarbij een vrachtwagen een grote hoeveelheid vloeistof op het wegdek heeft verloren. Hierdoor is schade ontstaan aan het asfalt. Direct na het incident zijn maatregelen genomen om de verkeersveiligheid te waarborgen en is de situatie veiliggesteld. Uit inspectie bleek dat het beschadigde asfalt moest worden vervangen. Op 12 juli is het beschadigde asfalt verwijderd. Op 18 en 19 juli is een nieuwe asfaltlaag aangebracht. De veroorzaker van het incident is bekend. De gemeente heeft deze partij aansprakelijk gesteld voor de ontstane schade. De kosten van de herstelwerkzaamheden (naar schatting € 400.000) worden verhaald op de aansprakelijke partij. Het ligt niet in de verwachting dat deze zaak in 2026 is afgerond.											

Maatregel
Voorgesteld wordt om het incidentele nadeel van per saldo € 400.000 te verwerken in het Najaarsbericht 2026. Zodra het schadeverhaal in 2027 wordt afgerond, zal dit als voordeel worden gemeld in de P&C-cyclus.

Inclusieve Mobiliteit

Doelstellingen

Wat willen we bereiken in 2026?

Voor iedereen is er een mobiliteitsoplossing, al dan niet individueel dan wel gedeeld (openbaar vervoer).

De doelstelling is:
D25.220 Verbetering inclusieve mobiliteit

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2026?

De onderstaande activiteiten zijn opgenomen in de begroting 2026. In dit najaarsbericht wordt de stand van zaken gegeven.

A26.2201 Realiseren toegangkelijke bushalten

We maken bushalten toegankelijk, hieronder valt ook visuele toegankelijkheid.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De nieuwe bushaltes die voor buslijn 138 gerealiseerd worden, worden op een toegankelijke wijze ingericht. Daarnaast wordt in dit project tegelijkertijd ingezet op het visueel toegankelijk maken van bestaande bushaltes die niet aan de eisen voor toegankelijkheid voldoen. Het formele proces om hiervoor een financiële bijdrage van de provincie te ontvangen is gestart.

Doelstellingen

Financiële afwijkingen

Robuust en Betrouwbaar Mobiliteitssysteem

Doelstellingen

Wat willen we bereiken in 2026?

Het mobiliteitssysteem van de toekomst is multimodaal, ketengericht en betrouwbaar.

De doelstelling is:

D25.230 Doorontwikkeling naar een robuuster en betrouwbaarder mobiliteitssysteem

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2026?

De onderstaande activiteiten zijn opgenomen in de begroting 2026. In dit najaarsbericht wordt de stand van zaken gegeven.

A26.2301 Uitvoeren risicogestuurde verkeersveiligheidsaanpak

Conform vastgesteld BVVP 2024-2027 (Brabants VerkeersVeiligheidsPlan) werken we samen met de regionale partners aan een risicogestuurde verkeersveiligheidsaanpak, door lokaal het uitvoeringsprogramma uit te voeren.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Als eerste stap is ingezet op een combinatie van de onderhoudsopgave en de opgaven voor een risicogestuurde verkeersveiligheid. De Kerkstraat – Van der Duinstraat in Sprang-Capelle wordt ingericht als gebiedsontsluitingsweg met een maximumsnelheid van 30 km/u. De eerste fase van dit project is reeds uitgevoerd.
Daarnaast vindt er in het kader van het onderzoek naar de mogelijkheden van een vrijliggend fietspad langs de Kleiweg een verkeersveiligheidsquick scan van het concept ontwerp plaats.
Ook de gedragskant wordt aangepakt met fietslessen voor kwetsbare verkeersdeelnemers en het stimuleren van verkeerseducatie op scholen voor onervaren verkeersdeelnemers.

A26.2302 Opstellen visie op verkeersstructuur

Er wordt een visie op de verkeersstructuur van de toekomst (verkeersstructuurplan) ter besluitvorming voorgelegd.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Er wordt dit jaar geen verkeerstructuurplan ter vaststelling voorgelegd. De consequenties van het coalitieakkoord dienen verwerkt te worden in een nieuwe opzet voor het verkeersstructuurplan. Dit betekent dat een nieuw proces geschetst wordt.

A26.2303 Realiseren GOL

We zijn partner in de realisatie van het provinciale project 'Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat'. De projectorganisatie valt onder de verantwoordelijkheid van de Provincie Noord Brabant. De gemeente Waalwijk heeft een toetsende en vergunningverlenende rol. De GOL verbetert de economische vitaliteit van het gebied én de leefkwaliteit van de bewoners en gebruikers.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Uitvoerende werkzaamheden zijn inmiddels gestart en lopen op schema. Ook is een eerste deel van het project al opengesteld, dit betreft de Drongelenskanaalweg tot aan Drongelenskanaal.

3.5 Beleidsveld 3 | Economie

Ruimte om te ondernemen

Doelstellingen

Wat willen we bereiken in 2026?

Het stimuleren van ondernemerschap is essentieel voor economische groei, maatschappelijke vooruitgang en innovatie. Binnen het kader van Brede Welvaart zetten we in op een ondernemingsklimaat dat niet alleen economische waarde creëert, maar ook bijdraagt aan o.a. sociale samenhang, onderwijs en arbeid & vrijetijd. Ons beleid richt zich op het wegnemen van bureaucratische belemmeringen, het verbeteren van toegang tot financiering en het ondersteunen van start-ups via mentorprogramma's. Door het versterken van de infrastructuur en het faciliteren van netwerken, bevorderen we innovatie en trekken we investeringen aan die bijdragen aan een toekomstbestendige economie. Ondernemerschap wordt zo een motor voor Brede Welvaart: het draagt bij aan werkgelegenheid, zelfredzaamheid, leefbare gemeenschappen en een veerkrachtige samenleving.

De doelstelling is:
D25.310 Beter faciliteren van ondernemerschap

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2026?

De onderstaande activiteiten zijn opgenomen in de begroting 2026. In dit najaarsbericht wordt de stand van zaken gegeven.

A26.3101 Uitvoeren van accountmanagement voor ondernemers

Het verbeteren van het vestigingsklimaat voor bestaande en nieuwe bedrijven blijft een prioriteit, waarbij overleg met ondernemersverenigingen en intermediaire organisaties plaatsvindt. Middels accountmanagement informeren en faciliteren we ondernemend Waalwijk informeren en faciliteren over economisch maatschappelijke thema's. Accountmanagement gaat daarbij om vertegenwoordiging van de gemeente, gezicht van de gemeente, vraagbaak, het vormen van netwerken en verbinden van mensen en initiatieven. Accountmanagement richt zich voornamelijk op ondernemers in Waalwijk, maar fungeert ook binnen de gemeentelijke organisatie als vraagbaak voor ondernemerschap. Daarnaast werken onze accountmanagers als verbindende schakel binnen de organisatie om ondernemersvragen te ondersteunen en te beantwoorden.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Gedurende het jaar zijn wekelijks bestuurlijk en ambtelijk bedrijfsbezoeken afgelegd. In het kader van lopende projecten en actuele thema's organiseren en bezoeken we bijeenkomsten met en voor bedrijven (bijvoorbeeld Brede Welvaart, Convenant internationale medewerkers, veilig ondernemen, Dag van de Logistiek, bijeenkomsten ondernemersverenigingen). Onze accountmanagers economie zijn de verbindende schakel tussen bedrijfsleven en de gemeentelijke organisatie.

A26.3102 Het toekomstbestendiger inrichten van ruimte voor bedrijvigheid

De gemeente heeft plannen om gronden op Haven 8 Oost (afronding) uit te geven en te verkopen/verpachten. Deze gronden zijn bestemd voor grootschalige logistiek, maar we onderzoeken de mogelijkheden voor meervoudig ruimtegebruik. In 2026 starten we met de selectie van geïnteresseerde partijen. Ook werken we aan de verdere ontwikkeling en uitgifte van bedrijventerrein Maasoever-Scharlo. Daarnaast geven we mede invulling aan de uitvoering van de afspraken uit het regionale afsprakenkader bedrijventerreinen. Een van die afspraken is werken aan de herstructurering van/intensivering op bestaande bedrijventerreinen.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Er wordt gewerkt aan een Beleidskader Bedrijventerreinen dat richting geeft aan toekomstige keuzes over ruimtegebruik, economische ontwikkeling en verduurzaming van bedrijventerreinen. De totstandkoming van het beleidskader verloopt in drie stappen: analyse, koersbepaling en uitwerking. Het project bevindt zich in september in de analysefase. Het beleidskader sluit aan op/is een verdere uitwerking van de Strategische Visie 2050, de Omgevingsvisie Waalwijk 2025, provinciaal beleid en regionale afspraken over werklocaties. In het beleidskader worden keuzes gemaakt over type bedrijvigheid die we willen faciliteren, selectiecriteria uitgifte, transformatie, verdichting, regionale afstemming. Brede welvaart is hierbij het vertrekpunt. Het beleidskader is een belangrijke basis voor het toekomstige omgevingsplan.

A26.3103 We brengen het economisch beleid op orde

Als onderdeel van de omgevingsvisie verkennen we de mogelijkheid om een economisch programma op te stellen. Met daarin opgenomen onze visie en ambities voor de economische ontwikkeling van Waalwijk als onderdeel van Brede Welvaart in de gemeente. Ter versterking van de Waalwijkse economie wordt gewerkt aan actualiseren en/of vaststellen van de volgende beleidsstukken: detailhandelsvisie en het beleidskader vrije tijd.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

In maart 2026 heeft uw raad het Beleidskader Vrijetijd vastgesteld. In 2026 wordt gewerkt aan de uitvoering van de daarin opgenomen activiteiten conform de vastgestelde begroting. Het opstellen van een integraal uitvoeringsprogramma voor 2027 is afhankelijk van de herijking van het beleidskader.
Er wordt gewerkt aan een Beleidskader Bedrijventerreinen dat richting geeft aan toekomstige keuzes over ruimtegebruik, economische ontwikkeling en verduurzaming van bedrijventerreinen. De totstandkoming van het beleidskader verloopt in drie stappen: analyse, koersbepaling en uitwerking. Het project bevindt zich in september in de analysefase. Het beleidskader sluit aan op/is een verdere uitwerking van de Strategische Visie 2050, de Omgevingsvisie Waalwijk 2025, provinciaal beleid en regionale afspraken over werklocaties. In het beleidskader worden keuzes gemaakt over type bedrijvigheid die we willen faciliteren, selectiecriteria uitgifte, transformatie, verdichting, regionale afstemming. Brede welvaart is hierbij het vertrekpunt. Het beleidskader is een belangrijke basis voor het toekomstige omgevingsplan.
Tot slot zijn we van plan om een addendum op de detailhandelsvisie op te stellen, gericht op het supermarktbeleid binnen de gemeente.

Doelstellingen

Financiële afwijkingen

NJB26_3.01 Truckparking

Omschrijving (toelichting)

Titel	Truckparking		
Beleidsveld	3. Economie		
Productnummer en naam	303 - Economische ontwikkeling		INCIDENTEEL
Budgethouder	Afdelingshoofd OBL	Portefeuillehouder	M. Boksan

Bedragen * € 1.000 V = Voordeel N = Nadeel

			2026		2027		2028		2029		2030
Lasten		N	50								
Baten											
Saldo		N	50								

Toelichting:

Aan de noordzijde van Bedrijventerrein Haven Zeven is het voormalige Roozen van Hoppe-kavel (Midden-Brabantweg 1), nu in gemeentelijk eigendom, deels in gebruik als truckparking. Een ander deel van dit kavel is verhuurd aan Van der Werff Logistics B.V. Parkmanagement Waalwijk B.V. voert namens de gemeente een basisniveau beheer en toezicht uit op de openbare truckparking.
Bij inspectie ter plaatse is gebleken dat het asfalt op het gehele kavel in zeer slechte staat verkeerd. Zowel Van der Werff als Parkmanagement hebben de gemeente verzocht om maatregelen te nemen. Vanuit OBL en RBL is beoordeeld dat herstel op korte termijn noodzakelijk is om verdere schade, veiligheidsrisico's en functieverlies van de truckparking te voorkomen. Indien geen maatregelen worden genomen bestaat het risico dat chauffeurs de truckparking vermijden om schade aan voertuigen te voorkomen, waardoor de parkeerdruk en (ongewenste) parkeeroverlast verder kan toenemen.
Vanuit de verantwoordelijkheid van de gemeente als eigenaar en verhuurder was een spoedige ingreep noodzakelijk. Gezien de slechte staat van het asfalt was het niet verantwoord de situatie langer te laten voortbestaan, mede gelet op de gebruiksfunctie van het terrein en de risico's op schade en aansprakelijkheid.
De kosten van de spoedreparatie bedragen € 50.000. Voor deze werkzaamheden was in de begroting geen budget opgenomen, omdat de noodzaak van herstel bij het opstellen van de begroting niet voorzienbaar was. Vanwege de urgente situatie konden de werkzaamheden niet worden uitgesteld. Hierdoor ontstaat een incidentele begrotingsafwijking van € 50.000.

Maatregel

De noodzakelijke spoedreparatie van het asfalt is vanwege de hoge urgentie uitgevoerd. Dit leidt tot een incidentele begrotingsafwijking van € 50.000.

Aantrekkelijker woon- en leefklimaat creëren

Wat willen we bereiken in 2026?

Waalwijk heeft een levendig en aantrekkelijk leef-, woon- en verblijfsklimaat dat bijdraagt aan meerdere dimensies van Brede Welvaart. We zetten in op aantrekkelijke commerciële voorzieningen, zoals winkels en horeca, en een gevarieerd aanbod aan vrije tijdsvoorzieningen. Beleidsvelden als cultuur, erfgoed, recreatie en toerisme versterken niet alleen de lokale economie en werkgelegenheid, maar dragen ook bij aan het welbevinden van inwoners, sociale samenhang en een vitale leefomgeving.
Deze voorzieningen zijn gericht op zowel inwoners als bezoekers van buiten de gemeente. Door een gastvrije en levendige omgeving te creëren, stimuleren we ontmoetingen, versterken we de identiteit van Waalwijk en dragen we bij aan Brede Welvaart thema's als welbevinden, cultuur, wonen, mobiliteit, sociale samenhang en materiële welvaart.

De doelstelling is:
D25.320 Economische voorzieningenstructuur op peil houden

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2026?

De onderstaande activiteiten zijn opgenomen in de begroting 2026. In dit najaarsbericht wordt de stand van zaken gegeven.

Activiteiten en/of financiële afwijkingen 2026

A26.3201 Versterken van de binnenstad

Omschrijving (toelichting)
In april 2024 heeft de gemeenteraad de actualisatie van de Centrumvisie vastgesteld. Hiermee is richting gegeven aan de doorontwikkeling van de Binnenstad naar een zo levendig en aantrekkelijk mogelijk centrumgebied.
Voor 2026 zetten we de samenwerking met de Bedrijveninvesteringszone (BIZ) voort. Gezamenlijk werken de gemeente en de BIZ aan de uitvoering van de acties omschreven in het uitvoeringsprogramma (voortvloeiend uit de Centrumvisie) om een toekomst bestendige binnenstad te realiseren.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Ook in 2026 werken we samen met ondernemers en vastgoedeigenaren aan een aantrekkelijke en gevarieerde binnenstad als ontmoetings- en verblijfsgebied. De vergroening van de Stationsstraat-Zuid is in het eerste kwartaal van 2026 gerealiseerd. Momenteel wordt gewerkt aan de realisatie van Wet Blue-verlichting in de stegen die uitkomen op de Stationsstraat. Naar verwachting wordt dit project eind 2026 afgerond.
De huidige BIZ-verordening voor het centrum loopt eind 2026 af. Onder ondernemers heeft een evaluatie plaatsgevonden over de toekomst van de BIZ. De uitkomsten hiervan vormen input voor een nieuwe BIZ-verordening en een nieuwe draagvlakmeting onder ondernemers en vastgoedeigenaren in het BIZ-gebied. De voorbereidingen hiervoor zijn gestart. In Q1 2027 wordt deze draagvlakmeting uitgevoerd. De nieuwe BIZ-verordening wordt nog dit jaar voorgelegd aan uw raad.

Daarnaast wordt gewerkt aan de realisatie van het kunst-speelelement bij de noordelijke stadsentree.

A26.3202 Sturen op een evenwichtige spreiding van voorzieningen

Omschrijving (toelichting)
We blijven inzetten op behoud en spreiding van de bestaande lokale detailhandelsstructuur. Streven is om in 2026 nieuw detailhandelsbeleid op te stellen.
In het beleidskader vrije tijd werken we beleidslijnen uit voor onder andere de beleidsvelden cultuur, erfgoed, recreatie en toerisme. Met als doel de lokale economie te stimuleren en het (economische) voorzieningenniveau in de buurt van de woonomgeving te behouden.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
In maart 2026 heeft uw raad het Beleidskader Vrijetijd vastgesteld. In 2026 wordt uitvoering gegeven aan de daarin opgenomen activiteiten conform de vastgestelde begroting. Het opstellen van een integraal uitvoeringsprogramma voor 2027 is afhankelijk van de herijking van het beleidskader.
Ook gaan we werken aan een addendum op de detailhandelsvisie voor supermarkten. Hiermee wordt invulling gegeven aan een evenwichtige spreiding van supermarkten en wordt gestuurd op een toekomstbestendig aanbod voor inwoners en bezoekers.

Adaptieve en duurzame arbeidsmarkt

Doelstellingen

Wat willen we bereiken in 2026?

We zetten ons in voor een duurzame arbeidsmarkt die zich aanpast aan veranderende omstandigheden. Dit omvat bijvoorbeeld het bevorderen van levenslang leren en het stimuleren van werkgevers om zich aan te passen aan technologische ontwikkelingen.

De doelstellingen zijn:
D25.330 Kennis en talent behouden voor Waalwijk
D25.331 Werken aan talent, werk en een veerkrachtige economie

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2026?

De onderstaande activiteiten zijn opgenomen in de begroting 2026. In dit najaarsbericht wordt de stand van zaken gegeven.

A26.3301 Betrekken ondernemers en onderwijs

Samenwerking tussen onderwijs en ondernemers is essentieel om jongeren goed voor te bereiden op de arbeidsmarkt. Maar beide partijen spreken vaak een verschillende taal. De gemeente heeft een verbindende, faciliterende rol om de aansluiting tussen onderwijs en de arbeidsmarkt te verbeteren. We richten ons op het omzetten van ideeën in concrete plannen aangepast aan bepaalde omstandigheden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan krapte op de arbeidsmarkt in specifieke sectoren en op het behouden van jeugd voor de eigen gemeente. We continueren en intensiveren hiervoor de al lopende projecten en starten nieuwe initiatieven op.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
In maart 2026 is de jubileumeditie van de Dag van de techniek georganiseerd. 36 Ondernemers en onderwijsinstellingen hebben zich gepresenteerd aan 1.100 bezoekers, waarvan 750 scholieren.
Op 1 april heeft de beroepenmarkt plaatsgevonden, 'de wereld van werk' plaats. Ruim 700 leerlingen (mavo, havo, vwo) en hun ouders waren uitgenodigd en maken tijdens de avond een korte beroepentour langs verschillende bedrijven op het Dr. Mollercollege.
Ook hebben we een meer coördinerende rol gepakt om praktijkopdrachten vanuit onderwijsinstellingen meer integraal in de gemeentelijke organisatie te laten landen. Om talent voor Waalwijk te behouden: Kennis en talent als bouwsteen binnen Brede Welvaart.

A26.3302 Mede ontwikkelen van lokale leerlijnen

In samenwerking met onderwijs en bedrijven faciliteren we het opzetten van opleidingen. In 2026 continueren en intensiveren we de lopende projecten. We onderzoeken doorlopend samen met onderwijs en ondernemers de lokale behoefte aan en mogelijkheden voor nieuwe opleidingen.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De logistieke leerlijn is in 2025 ontwikkeld en begin 2026 van start gegaan. Er is een sterk consortium opgebouwd tussen ondernemers, onderwijsinstellingen en brancheorganisaties. Er is een werkmakelaar ingeschakeld om concretere afstemming voor de uitvoering tussen onderwijs en ondernemers te organiseren. De logistieke leerlijn heeft in 2026 in samenwerking met Yonder verder vorm gekregen. We faciliteren een verdere uitrol van de leerlijn voor de zorgsector. Yonder is hierin de trekker. We onderzoeken of deze leerlijn in 2027 van start kan gaan.

A26.3311 Aan de slag met internationale medewerkers

We streven in 2026 naar uitrol van het convenant internationale medewerkers. Met het convenant maken we met werkgevers, inleners en huisvesters afspraken op verschillende thema's zoals integratie, gezondheid, onboarding en registratie. Gekoppeld aan het convenant vragen we een financiële bijdrage van werkgevers, inleners en huisvesters om internationale medewerkers in Waalwijk te ondersteunen. Zo zorgen we ervoor dat ondernemers de ruimte houden om te ondernemen en dat tegelijkertijd de internationale medewerkers de ondersteuning krijgen om fijn te wonen, te leven en te werken in de gemeente Waalwijk. Economie werkt hierin nauw samen met het sociaal domein.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Momenteel wordt samen met de partners (werkgevers, huisvesters en inleners) gewerkt aan de uitvoering van het convenant. De eerste bijeenkomst met partners heeft in maart plaatsgevonden. Een van de afspraken binnen het convenant is het faciliteren van taallessen voor internationale medewerkers. De taallessen zijn in samenwerking met Yonder van start gegaan. De registratie van internationale medewerkers in de BRP is vergemakkelijkt door het in gebruik nemen van het 'Platform arbeidsmigranten' (digitaal systeem).

Doelstellingen

Financiële afwijkingen

3.6 Beleidsveld 4 | Onderwijs

Onderwijsbeleid

Doelstellingen

Wat willen we bereiken in 2026?

Het onderwijsbeleid bestaat uit een aantal onderdelen, waarbij gemeente en onderwijs veelal samenwerken. Deels is dit ingegeven vanuit wettelijke taken (zoals Onderwijsachterstandenbeleid) en deels vanuit lokaal preventief jeugdbeleid.

- Lokaal onderwijsbeleid: binnen de Lokaal Educatieve Agenda zijn met de onderwijsbestuurders doelen gesteld, gerelateerd aan wettelijke taken. Een onderdeel hiervan is het Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) dat is gericht op het voorkomen en terugdringen van onderwijsachterstanden.
- Voorschoolse educatie en -opvang: de voorschoolse educatie is gericht op kinderen die een grotere kans hebben op een achterstand.

De doelstelling is:
D26.410 Gelijke ontwikkelkansen voor alle kinderen, waardoor zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2026?

De onderstaande activiteiten zijn opgenomen in de begroting 2026. In dit najaarsbericht wordt de stand van zaken gegeven.

A26.4101 Uitvoering geven aan de activiteiten van de Lokaal Educatieve Agenda 2025 t/m 2028

Omschrijving (toelichting)
Binnen de Lokaal Educatieve Agenda ‘Gelijke kansen voor ieder kind’ 2025 t/m 2028 werken onderwijs, gemeente en partners aan vier ambities:

- Waalwijk Taalrijk (tegengaan van onderwijsachterstanden)
- Preventie en Welzijn
- Talenten
- Burgerschap

Deze vier ambities zijn vertaald in uitvoeringsprogramma’s, waarin activiteiten en resultaten zijn opgenomen.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Het bestuurlijk LEA overleg heeft plaatsgevonden en de stand van zaken van de verschillende uitvoeringsprogramma's is hierin besproken. We werken verder volgens de afspraken die in de LEA zijn opgenomen om de doelen te realiseren.

Doelstellingen

Financiële afwijkingen

Leerlingzaken

Wat willen we bereiken in 2026?

Naast het onderwijsbeleid worden flankerend door de gemeente ook nog specifieke leerlingzaken uitgevoerd op het gebied van leerlingenvervoer en leerplicht.

De doelstellingen zijn:
D25.420 Meer bevorderen van zelfredzaamheid van de leerling in het reizen naar school
D26.421 Achterstanden en uitval worden zoveel mogelijk voorkomen.

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2026?

De onderstaande activiteiten zijn opgenomen in de begroting 2026. In dit najaarsbericht wordt de stand van zaken gegeven.

Activiteiten en/of financiële afwijkingen 2026

A26.4201 Stimuleren van ouders en leerlingen in het gebruiken van eigen vervoer

Omschrijving (toelichting)
De verordening leerlingenvervoer kent taxivervoer naar school toe in een aantal specifieke situaties waarin beperkingen, schooltype, afstand, leeftijd en gezinssituatie kunnen meespelen. Taxivervoer is een voorziening die niet bijdraagt aan de ontwikkeling van het kind en die in zekere mate zelfs nadelig is (wegens lange reistijd, files, wachten bij andermans voordeur, kwetsbare stiptheid, drukte in het busje, lang stilzitten, afhankelijkheid van anderen, chauffeurstekort). Leerlingen die getraind worden in zelf fietsen of zelf reizen met bus of trein maken vaak ook op andere vlakken een sprong in zelfvertrouwen en zelfredzaamheid.
In de werkprocessen en met name het hierbij stimuleren van ouders en leerlingen in het gebruik maken van eigen vervoer en leren gebruik maken van openbaar vervoer door leerlingen is er nog winst te behalen. Met de capaciteit die is aangevraagd voor beleid leerlingenvervoer zal een nieuwe verordening leerlingenvervoervoer worden opgesteld waarbij de nadruk zal liggen op zelfredzaamheid en maatwerk. Gemeenten moeten meer inzetten op onafhankelijk reizen waar mogelijk, met ondersteuning zoals fietsvergoedingen of OV-abonnementen en als laatste optie taxibusjes. Ook moet er beleid worden opgesteld ten aanzien van vervoer van en naar de Taalschool in Vrijhoeve voor vluchtelingen en statushouders.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Is in uitvoering. In regionaal verband zijn verschillende werkgroepen gestart, waaronder voor het opstellen van een nieuwe verordening leerlingenvervoer en het verkennen van mogelijkheden om de zelfredzaamheid van leerlingen en de verantwoordelijkheid van ouders te vergroten. Deze trajecten zijn inmiddels gestart, maar de planning en doorlooptijd zijn op dit moment nog niet volledig duidelijk. Naast de verordening zullen ook de beleidsregels leerlingenvervoer worden geactualiseerd. Hierin wordt tevens beleid opgenomen voor het vervoer van en naar de Taalschool voor vluchtelingen en statushouders.

A26.4211 Leerlingen stimuleren (weer) naar school te gaan door vroegtijdig te signaleren en in te zetten op preventie en maatwerk.

Omschrijving (toelichting)
Onze aanpak tegen schoolverzuim draait om nauwe samenwerking met interne partners (zoals Team Wijz, jeugdtafel en regisseur jeugd en ondermijning) en externe partijen (zoals scholen, Samenwerkingsverband, Tavenu Waalwijk, Contour de Twern, GGD, politie, Raad voor de Kinderbescherming, OM en HALT). Door deze krachtenbundeling kunnen we vroegtijdig signalen oppikken en gericht preventief handelen.
We voeren preventieve verzuimgesprekken, geven voorlichting aan leerlingen en ouders, en nemen deel aan zorgoverleggen in het voortgezet onderwijs. Aan het begin van elk schooljaar stemmen we met scholen de verwachtingen en doelen af. In 2025-2026 starten we met de pilot 'Werkplaats' bij Tavenu, in samenwerking met het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs, gericht op maatwerktrajecten voor thuiszitters.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De samenwerking wordt versterkt door het project Samen sturen op Schoolaanwezigheid in de gemeente Waalwijk, een samenwerking tussen de VO scholen en het SWV. Daarnaast start er op het PO de methodiek MAZL (Meer Aandacht voor de Zieke Leerling) een samenwerking met de GGD om ziekteverzuim in het PO in beeld te krijgen, ondersteuning in te zetten om verzuim op latere leeftijd te voorkomen. Hierdoor worden de rollen en de samenwerking versterkt.

Onderwijshuisvesting

Doelstellingen

Wat willen we bereiken in 2026?

De gemeente is verantwoordelijk voor de huisvesting van het basis- en voortgezet onderwijs. Dit omvat:

- Nieuwbouw en uitbreiding van schoolgebouwen
- Het opstellen van het programma onderwijshuisvesting
- Het tegengaan van vandalisme

Er is een wetswijziging in voorbereiding: de Wet planmatige aanpak onderwijshuisvesting. Deze wet beoogt een duidelijkere taakverdeling tussen gemeenten en schoolbesturen, en stimuleert een duurzame, toekomstgerichte aanpak van schoolgebouwen. Renovatie wordt hierin een volwaardig alternatief voor nieuwbouw, en het investeringsverbod voor schoolbesturen in het primair onderwijs wordt versoepeld.
De wet verplicht gemeenten tot het opstellen van een Integraal Huisvestingsplan (IHP), dat het huidige Waalwijkse Meerjaren InvesteringsProgramma (MIP) vervangt. Hoewel de beoogde invoeringsdatum 1 augustus 2025 was, is deze voorlopig van de agenda gehaald door het demissionaire kabinet.

De doelstelling is:
D26.420 Duurzame en toekomstbestendige schoolgebouwen

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2026?

De onderstaande activiteiten zijn opgenomen in de begroting 2026. In dit najaarsbericht wordt de stand van zaken gegeven.

A26.4201 Het ontwikkelen van een IHP in overleg met schoolbesturen

Omschrijving (toelichting)
Voor het primair onderwijs in Waalwijk wordt elke vier jaar een MIP opgesteld. Dit plan bevat zowel strategische uitgangspunten als praktische oplossingen voor knelpunten in de schoolhuisvesting. Het MIP wordt samen met de schoolbesturen opgesteld, vanwege de gedeelde verantwoordelijkheden.
Vooruitlopend op de nieuwe wet werken we toe naar een IHP. Een IHP bevat naast de plannen voor de komende 4 jaar, ook de voornemens voor de twaalf daaropvolgende jaren.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De eerste gesprekken om te komen tot het IHP zijn gevoerd danwel ingepland, zowel intern bestuurlijk-ambtelijk als ook met de partners uit kinderopvang en onderwijs. De komende periode wordt gewerkt aan het inzichtelijk maken van de situatie waaruit het IHP gaat volgen.

A26.4202 Uitbreiding CBS de Brug, Waspik

Omschrijving (toelichting)
De uitbreiding van CBS De Brug is in voorbereiding. Het schoolbestuur treedt op als bouwheer.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De vergunning is verstrekt. Het vervolggesprek om de uitbreiding concreet in te vullen is gepland.

A26.4203 Nieuwbouw Kindcentrum Landgoed Driessen

Omschrijving (toelichting)
De bouw van het nieuwe kindcentrum is gestart. Het gebouw wordt uitgebreid met een gymzaal, extra onderwijsruimte en een ontmoetingsruimte voor de buurt.
De oplevering is gepland voor de start van schooljaar 2027–2028.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De stikstofbereking is afgerond en is positief. De vergunningsprocedure en besluitvorming worden voorbereidt. Hierbij wordt een financiele overschreiding verwacht.

A26.4204 Vervangende nieuwbouw OBS De Hoef

Omschrijving (toelichting)
Met schoolbestuur Floriander is overeengekomen dat er voor OBS De Hoef in 2026 gestart wordt met de voorbereidingen voor de nieuwbouw.
Oplevering wordt verwacht in 2028.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Besloten is dat het bouwheerschap bij de gemeente blijft. Het schoolbestuur werkt hun onderwijsvisie uit die input is voor de verdere uitwerking en daarmee op de planning.

A26.4205 Vervangende nieuwbouw RKBS De Veste, Waspik

Omschrijving (toelichting)
De nieuwbouw van basisschool De Veste zit in de voorbereidende fase.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Besloten is dat het bouwheerschap bij de gemeente blijft. Het schoolbestuur werkt hun onderwijsvisie uit die input is voor de verdere uitwerking en daarmee op de planning. Besloten is om de nieuwe basisschool te vestigen aan de sportboulevard Waspik. Hiermee worden kosten voor tijdelijke huisvesting voorkomen.

A26.4206 Tijdelijke huisvesting Villa Vlinderhof
Omschrijving (toelichting)
Villa Vlinderhof maakt sinds 2023-2024 gebruik van tijdelijke units. Vanwege de leerlingengroei is verlenging van de huur aangevraagd voor het huisvestingsprogramma 2026.
De procedure hiervoor loopt nog.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De huur van de tijdelijke huisvesting is weer voor een schooljaar verlengd.

Doelstellingen

Financiële afwijkingen

NJB26_4.01 Opbrengst verkoop akkerwinde en afwaardering boekwaarde akkerwinde
Omschrijving (toelichting)

Titel	Verkoop Akkerwinde 1a en 1b										
Beleidsveld	6. Sociaal Domein en 4. Onderwijs										
Productnummer en naam	608 610 - Samenlevingsopbouw Kinderopvang						INCIDENTEEL				
Budgethouder	Afdelingshoofd xxx		Portefeuillehouder				xxx				
Bedragen * € 1.000 V = Voordeel N = Nadeel											
			2026		2027		2028		2029		2030
Lasten		V	5		6		6		6		6
Baten		V	585		15		15		15		15
Saldo		V	590	N	9	N	9	N	9	N	9
Toelichting:											
In december 2025 heeft het college ingestemd met de verkoop van de opstallen en ondergronden aan de Akkerwinde 1a en 1b te Sprang-Capelle. Het betreft voormalig buurthuis Vrijhoeve en											

Kinderdagverblijf Mikz (voorheen Japie Krekel). De opstallen zijn verkocht aan Mikz ten behoeve van de voortzetting en uitbreiding van het bestaande kinderdagverblijf. Als gevolg van deze verkoop ontstaat er een eenmalige opbrengst van € 600.000. Daarnaast is er een eenmalige afwaardering van de boekwaarde van € 1.586,-. Daarnaast vallen de structurele exploitatiebudgetten vrij.
Maatregel
Binnen het product 608 en 610 de eenmalige voordelen en structurele baten en lasten te verwerken.

3.7 Beleidsveld 5 | Sport, Cultuur en Recreatie

Sociaal

Wat willen we bereiken in 2026?

Vrije tijd draagt bij aan twee ambities uit de koers Samen Redzaam:

- We versterken de sociale veerkracht van onze inwoners en gemeenschappen/ samenleving.
- Er zijn meer gezonde en gelukkige Waalwijkers.

De nadere uitwerking van de koers, staat beschreven in beleidsveld 6 'Sociaal domein',
Met een uitgebreid en divers vrijetijdsaanbod, dat voldoende bekendheid kent, versterken we de sociale basis.

De doelstellingen voor 2026 zijn:
D26.510 Er is een vrijetijdsaanbod dat de sociale basis van onze inwoners versterkt
D26.520 Een grotere deelname aan vrijetijdsactiviteiten door alle inwoners
D26.530 Een inclusiever vrijetijdsaanbod voor doelgroepen die nu nog niet, of onvoldoende, worden bereikt waarbij we ons ook richten op jongeren

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2026?

Omschrijving (toelichting)
De onderstaande activiteiten zijn opgenomen in de begroting 2026. In dit najaarsbericht wordt de stand van zaken gegeven.

Activiteiten en/of financiële afwijkingen 2026

A26.5101 Vertalen van het beleidskader Levendig Waalwijk in de benodigde uitvoeringsprogramma's.

Omschrijving (toelichting)
Om onze ambities te realiseren, is het essentieel om het beleidskader te vertalen naar een of meerdere uitvoeringsprogramma's. Dit betekent:

- Doelen concretiseren: we zetten algemene beleidsdoelen om in meetbare acties en resultaten.
- Samenhang creëren: we stemmen verschillende initiatieven op het gebied van cultuur, sport, recreatie en erfgoed op elkaar af.

- Inclusie: we ontwikkelen specifieke activiteiten voor bijvoorbeeld jongeren, ouderen en/of mensen met een beperking.
- Partners betrekken: Samenwerking met inwoners, verenigingen, scholen en andere lokale partners wordt structureel ingebed.
- Monitoring en bijsturing: Heldere indicatoren en evaluatiemomenten zorgen ervoor dat we kunnen bijsturen waar nodig.
- Financieel: we kijken kritisch naar het activiteitenaanbod en hoe we zoveel mogelijk binnen de huidige middelen aan het beleidskader opvolging kunnen geven.

Zo zorgen we ervoor dat Levendig Waalwijk niet alleen een beleidskader op papier blijft, maar zichtbaar en voelbaar wordt in de leefwereld van onze inwoners, ondernemers en bezoekers. De uitvoeringsprogramma's dragen bij aan alle doelstellingen uit het beleidskader Levendig Waalwijk.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Voor 2026 komt er geen apart uitvoeringsprogramma . In verband met de nieuwe coalitie en aangepaste ambities is er geen ruimte geweest om een programma vast te stellen. Uiteraard is er wel gewerkt aan de ambities en doelen, maar zijn deze niet in een integraal programma vastgelegd.

A26.5102 We zetten professionals in om optimale aansluiting te vinden tussen het vrijetijdsaanbod en de behoeften van verschillende doelgroepen.

Omschrijving (toelichting)

Buurtsportcoaches, cultuurcoaches en combinatiefunctionarissen worden vanuit de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC) ingezet, met als doel om inwoners te stimuleren om acties deel te nemen aan sport, bewegen en cultuur. We bekijken in 2026 hoe we de BRC-regeling optimaal in kunnen blijven zetten. Onze verenigingsondersteuner ondersteunt sport- en culturele verenigingen bij vraagstukken.
In 2026 en 2027 zetten we vanuit de BRC extra in op muziek- en culturele activiteiten voor jongeren. We zorgen ervoor dat de behoeften van inwoners op cultureel gebied wordt omgezet in aanbod, door samen te werken met de culturele partners.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Voor de herfstvakantie 2026 zijn de individuele gesprekken met de locatiedirecteuren afgerond om tot een jaarprogramma op school te komen met sport en bewegen tijdens en in de naschoolse tijd. Afhankelijk van de gewenste inzet wordt de invulling langs de 6 profielen binnen de Brede Rgeeling Combinatiefuncties verder ingevuld.

A26.5103 We realiseren jaarlijks minimaal één cultureel/kunstzinnig project waarbij inwoners betrokken worden

Omschrijving (toelichting)

In samenwerking met de culturele partners organiseren we jaarlijks een activiteit waarmee we inwoners, die zelf niet snel gebruik maken van het Waalwijks Vrijetijdsaanbod, mee laten doen om de stap naar een culturele activiteit laagdrempeliger te maken.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

We hebben ingezet op laagdrempelige activiteiten gekoppeld aan onder andere het straattheaterfestival. Hierbij zijn een aantal culturele partners aangesloten. Daarnaast hebben we cultuur toegevoegd aan de Waalwijkse zomerweken (vorig jaar: binnenstebuiten) om inwoners laagdrempelig mee te kunnen laten doen aan culturele activiteiten

A26.5104 Toepassen Impact gericht subsidiëren

Omschrijving (toelichting)
We onderzoeken in 2026 in welke mate vrije tijd bijdraagt aan de maatschappelijke en vrijetijdsdoelstellingen voor onze inwoners en hoe dit middels afspraken binnen de subsidieregelingen vormgegeven kan worden. Hierbij wordt de methodiek Impact Gericht Subsidiëren zoveel als mogelijk toegepast. Dit wordt uiteindelijk in de subsidieregeling van 2027 nader uitgewerkt.
Voor de verantwoording van deze activiteit wordt verwezen naar Beleidsveld 6 – onderdeel 2 – doelstelling 3 – activiteit 1

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Voor 2027 wordt er een aparte regeling Levendig Waalwijk gemaakt. Hiermee is de eerste stap gemaakt. De basis voor de subsidieregeling 2028 wordt gelegd met een evaluatie op het traject dat we met een aantal partners hebben doorlopen met impact gericht subsidiëren.

A26.5201 Vergroten van het bereik en de zichtbaarheid van het lokale vrijetijdsaanbod

Omschrijving (toelichting)
We zetten in op het versterken van de zichtbaarheid van het culturele, sportieve en recreatieve aanbod in Waalwijk. Door structureel te investeren in de promotie van de gemeentelijke activiteitenkalender, vergroten we het bereik onder verschillende doelgroepen. Dit doen we onder andere door samenwerking met culturele en sportieve partners, het beschikbaar stellen van een digitale versie en regelmatige publicatie in lokale media. Zo zorgen we ervoor dat inwoners beter geïnformeerd zijn over het diverse aanbod – van theatervoorstellingen en sportlessen tot bibliotheekactiviteiten en evenementen – en stimuleren we deelname en betrokkenheid.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
In verband met een beperkte capaciteit bij GO Waalwijk is er slechte beperkt onderzoek uitgevoerd. Uit het onderzoek dat wel heeft plaats kunnen vinden zijn een aantal communicatiemiddelen uit voort gekomen die momenteel worden geïmpliceerd. Hierbij is een groei in het aantal volgers te zien is.

A26.5301 In samenwerking met de jongerenambassadeurs onderzoeken we in welke mate de -door hen aan de raad gepresenteerde- plannen passend zijn binnen het beleidskader levendig Waalwijk

Omschrijving (toelichting)
De jongerenambassadeurs hebben in 2025 een onderzoek gedaan naar de behoeften van jongeren binnen gemeente Waalwijk in het kader van vrijetijdsbesteding. Daarbij hebben zij een aantal adviezen uitgebracht. Deze adviezen worden in 2026 onderzocht en besproken waarbij het uitgangspunt is zoveel mogelijk activiteiten uit te voeren, mits deze passen binnen de doelstellingen van het beleidskader.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Jongerenambassadeurs worden betrokken bij projecten. Gezien er nog een herijking van het beleidskader Levendig Waalwijk plaats gaat vinden kunnen de exacte mogelijkheden en onmogelijkheden nog niet zo concreet besproken worden. We geven hier vervolg aan op het moment dat het beleidskader herijkt is.

A26.5302 Uitbreiding van muziek- en culturele activiteiten voor jongeren.

Omschrijving (toelichting)

We breiden het aanbod van muziek- en culturele activiteiten voor jongeren uit waarbij we zorgen dat er een brug wordt geslagen tussen jongeren en het huidige culturele aanbod. De behoeften van jongeren op cultureel gebied wordt omgezet in aanbod, door samen te werken met de culturele partners.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Activiteiten worden op een andere wijze uitgevoerd (als een project). Dit omdat het plan slechts bekostigd kan worden voor dit jaar en daarmee minder uitgebreid kan worden uitgevoerd dan vooraf gepland.

Doelstellingen

Financiele afwijkingen

Activiteiten en/of financiële afwijkingen 2026

NJB26_5.01 Nadeel opbrengst sporthallen

Omschrijving (toelichting)

Titel	Opbrengst sporthallen en gymzalen										
Beleidsveld	5 Sport, cultuur en recreatie										
Taakveld	5.2 Sportaccommodaties						INCIDENTEEL				
Budgethouder	Afdelingshoofd M. Zandwijk		Portefeuillehouder				M. Boksan				
Bedragen * € 1.000 V = Voordeel N = Nadeel											
			2026		2027		2028		2029		2030
Lasten		V	20								
Baten		N	150								
Saldo		N	130								
Toelichting:											
In mei 2026 is sporthal De Slagen gesloten vanwege een falende dakconstructie. Op 14 september 2026 is het vierde zaaldeel van de sporthal weer vrijgegeven voor gebruik. Het is nog niet duidelijk, wanneer de resterende drie zaaldelen weer beschikbaar zijn. Het uitgangspunt voor deze melding en toelichting is dat dit in 2026 niet meer zal gebeuren. Er kan verder nog geen uitsluitsel worden gegeven welke kosten en verlies aan inkomsten											

onder de dekking van de verzekering vallen. In het voorjaarsbericht van 2027 verwachten wij hierover meer duidelijkheid te kunnen geven. In dit najaarsbericht is het uitgangspunt dat er geen dekking zal zijn voor het verlies aan inkomsten door het sluiten van sporthal De Slagen. De verwachting is dat we in 2026 een nadeel op de exploitatie hebben van per saldo € 130.000,-. Het voorstel is de begroting hier incidenteel op bij te stellen.

Verdeling tekort aan inkomsten
Het bedrag van € 130.000,- is te verdelen in een tekort van € 100.000,- op de horeca-inkomsten en € 50.000,- op de huurinkomsten. Tegenover het nadeel op de inkomsten van de horeca, staat ook een voordeel op de uitgaven voor de horeca van € 20.000. Met betrekking tot de uitgaven in de exploitatie van de sporthal zijn (vooralsnog) geen voordelen te melden, omdat veel onderhoudswerkzaamheden doorgang vinden of juist zijn ingezet vanwege de sluiting.

Medewerking van het onderwijs en (sport)verenigingen
Met hulp van het onderwijs en sportverenigingen is er vanuit De Slagen veel in andere gemeentelijke sportaccommodaties geplaatst, waardoor het verlies aan inkomsten beperkt is gebleven. Door het annuleren van verschillende grote evenementen in De Slagen en het feit dat er geen horeca beschikbaar is in alle sportaccommodaties, is het verlies op de horeca-inkomsten lastiger op te vangen.

Maatregel
De begroting bijstellen met een incidenteel nadeel van € 130.000,-

Vrijetijdseconomie

Doelstellingen

Wat willen we bereiken in 2026?

Omschrijving (toelichting)
We zijn aantrekkelijker voor ondernemers, inwoners en bezoekers: Vrije tijd maakt Waalwijk aantrekkelijk voor inwoners en bezoekers. Ook levert het een bijdrage aan de lokale economie. Met name de beleidsvelden cultuur, erfgoed, recreatie en toerisme leveren een belangrijke bijdrage aan de lokale economie, werkgelegenheid en promotie voor de gemeente. Zie ook beleidsveld 3.
Door het aanbod van culturele voorzieningen zoals Theater de Leest en het Schoenenkwartier, (cultuurhistorisch) erfgoed, beleving in de natuur en de diversiteit aan onder andere fiets- en wandelroutes zorgen we ervoor dat er een gevarieerd aanbod is voor zowel de inwoner, de bezoeker als de ondernemer om zich hier te vestigen.

De doestelling is :
D26.520 Aantrekken van meer toerisme en verbeteren van recreatieve voorzieningen.

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2026?

Omschrijving (toelichting)
De onderstaande activiteiten zijn opgenomen in de begroting 2026. In dit najaarsbericht wordt de stand van zaken gegeven.

Activiteiten en/of financiële afwijkingen 2026

A26.5201 Recreatief-toeristische activiteiten onder de aandacht brengen en blijven ontwikkelen in samenwerking met RBT De Langstraat

Omschrijving (toelichting)
Het Regionaal Bureau voor Toerisme (RBT) De Langstraat fungeert als de Destination Marketing Organisatie (DMO) voor de regio De Langstraat, waaronder ook Waalwijk valt. Het RBT zet zich in om recreatieve en toeristische voorzieningen in de regio onder de aandacht te brengen bij bezoekers uit Brabant, maar ook uit de rest van Nederland, België en Duitsland. Dankzij de samenwerking met Brabant Partners beschikt het RBT over een groot bereik, waarmee het Waalwijk effectief kan promoten als aantrekkelijke bestemming.
Deze promotie draagt bij aan een toename van het aantal bezoekers, hogere bestedingen, meer overnachtingen en extra werkgelegenheid in de regio. Om het maximale effect te bereiken, is het essentieel dat alle nieuwe activiteiten en voorzieningen – zoals routes of evenementen – in nauwe samenwerking met het RBT worden ontwikkeld. Zo zorgen we ervoor dat deze initiatieven op de juiste manier worden gepositioneerd en gepromoot, met optimaal resultaat voor de gemeente en haar inwoners
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
RBT De Langstraat promoot Waalwijk als onderdeel van De Langstraat en werkt daarbij samen met Brabant Partners om regionaal en landelijk aandacht te genereren voor de regio. Na de toetreding van Geertruidenberg wordt verder gewerkt aan de versterking van recreatief-toeristische verbindingen, onder meer rond de Zuiderwaterlinie en de voormalige spoorlijn.
Samen met Studio Spreekwoord werkt RBT De Langstraat aan de ontwikkeling van de Halve Zolenroute. Door de werkzaamheden aan het Halve Zolenpad wordt oplevering verwacht in 2027.

A26.5202 We continueren de opstartsubsidie van het Schoenenkwartier om de bedrijfsvoering te stabiliseren.

Omschrijving (toelichting)
Om het Schoenenkwartier te versterken als toeristische trekpleister, investeren we in een stabiele en toekomstbestendige bedrijfsvoering. Dit stelt ons in staat om de zichtbaarheid van het museum te vergroten via een gerichte PR-strategie. In samenwerking met het Regionaal Bureau voor Toerisme De Langstraat en BrabantPartners richten we ons op het aantrekken van bezoekers uit de regio, Nederland en daarbuiten.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Voor 2026 is de opstartsubsidie gecontinueerd. Momenteel lopen de gesprekken om over te gaan naar een meer regionale ambitie waardoor de inzet verandert.

A26.5203 Kwalitatief behouden en waar mogelijk groeien in het aantal kilometers aan fiets- en wandelroutes

Omschrijving (toelichting)
In samenwerking met diverse organisaties (waaronder het RBT) en interne beleidsthema's (o.a. cultuur, erfgoed, kunst en sport) wordt bekeken of er aanpassingen nodig zijn in het fiets- en wandelknooppunten netwerk. Daarnaast onderzoeken en/of ontwikkelen we nieuwe routes. Dit netwerk en de routes dragen bij aan het aantal recreatieve activiteiten en bewegen in de openbare ruimte.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Naast het onderhoud en behoud van bestaande knooppunten en routes wordt gewerkt aan de ontwikkeling van nieuwe fiets- en wandelroutes in de Westelijke Langstraat, recreatiegebied 't Hoefsven en langs onder meer het Halve Zolenpad. Dit gebeurt in samenwerking met RBT De Langstraat, Studio Spreekwoord en Staatsbosbeheer.

Doelstellingen

Financiele afwijkingen

Leefomgeving

Wat willen we bereiken in 2026?

Door het verbeteren van de huidige voorzieningen en het realiseren van voldoende locaties en/of activiteiten, waarbij erfgoed een rol kan spelen, zijn we een gemeente om te recreëren, te vestigen en te verblijven
Door een goede variatie in het voorzieningenaanbod creëren we de mogelijkheid dat inwoners en bezoekers (laagdrempelig) deel kunnen nemen aan het vrijetijdsaanbod.

Doelstellingen zijn:
D26.530 Versterken en verbeteren van het voorzieningenniveau, zowel sociaal, economisch als ecologisch
D26.531 Aantrekkelijker maken van de openbare ruimte (sport, kunst en cultuur)
D26.532 Verbeteren van het faciliteren van evenementen, rekening houdend met de leefomgeving.
D26.533 Versterken van het voorzieningenniveau op gebied van erfgoed

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2026?

De onderstaande activiteiten zijn opgenomen in de begroting 2026. In dit najaarsbericht wordt de stand van zaken gegeven.

Activiteiten en/of financiële afwijkingen 2026

A26.5301 Sportpark de Gaard wordt klimaat-adaptief

Omschrijving (toelichting)
Om toekomstige wateroverlast op het laaggelegen sportpark te voorkomen én om beter om te gaan met droogte en beregeningsverboden van het waterschap, zijn we al een aantal jaren aan het werken aan slimme wateroplossingen. We realiseren een waterberging waarmee in droge perioden de sportvelden duurzaam kunnen worden beregend. Hiermee transformeren we sportpark De Gaard in 2026 tot een zogeheten blauw sportpark – een toekomstbestendig sportpark dat inspeelt op de gevolgen van klimaatverandering

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De werkzaamheden zijn inmiddels in de afrondende fase. De velden zijn in gebruik genomen en de drainagesystemen zijn werkend.

A26.5302 Starten met de realisatie van sporthal Waspik

Omschrijving (toelichting)
Geruime tijd geleden heeft de raad besloten in Waspik een nieuwe sporthal te bouwen. De start heeft vertraging opgelopen vanwege het locatieonderzoek. Het College heeft in 2025 een locatie aangewezen, waarna de raad heeft verzocht een locatieonderzoek te doen naar de locatie aan de Stadhoudersdijk. In 2026 wordt een definitieve locatiekeuze verwacht en stellen we een programma van eisen op voor de nieuwe sporthal.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
We werken hard aan het opstellen van een bestuurs- en projectopdracht om samen met omwonenden en andere betrokken partijen een plan op te stellen voor de realistatie van sportvoorzieningen en onderzoeken daarnaast de mogelijkheden van gefaseerde woningbouw.

A26.5303 We dragen bij aan de nieuwbouw van de kleedkamers bij WSC

Omschrijving (toelichting)
De kleedkamers van WSC zijn gedateerd en verkeren niet in goede staat. Na gedegen onderzoek en overleg met WSC is er gekozen voor nieuwbouw van deze kleedkamers. We leveren een bijdrage aan de nieuwbouw, waarna de kleedkamers, na realisatie, in eigendom komen van de vereniging.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
In afwachting van toekenning BOSA subsidie geeft WSC moeten wachten met de start van de realisatie. Inmiddels heeft WSC de BOSA subsidie toegekend gekregen. Echter hebben zij nog een bancaire lening nodig om het project geheel te kunnen financieren. Hiervoor stelt de bank opschortende voorwaarden voor. Er is onder andere een garantstelling nodig van gemeente en Stichting Waarborgfonds Sport (SWS). Deze aanvraag is nu in behandeling bij SWS. De start is dan ook uitgesteld tot na de beoordeling van SWS en een eventuele garantstelling van de gemeente.

A26.5304 Doorontwikkelen van de bibliotheek in BaLaDe

Omschrijving (toelichting)
In BaLaDe willen we de (huidige) bibliotheek transformeren van een “place-to-bieb” naar een volwaardige bibliotheekvoorziening. Door samen te werken met partners in BaLaDe kunnen we elkaar versterken en het activiteitenaanbod van diverse partners elkaar aan laten vullen.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Conform het coalitieakkoord is besloten om dit proces stop te zetten.

A26.5305 Visie op het gebied rondom Zidewinde opstarten

Omschrijving (toelichting)
Na invulling van de beleidskaders Levendig Waalwijk en Samen Redzaam, starten we in de 2e helft van 2026 met een onderzoek voor een visie op het gebied Zidewinde. Hiervoor stellen we een meerjarenplan op.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
We starten dit project begin 2027. Momenteel houden we ons bezig met het kaderen van de opdracht.

A26.5306 Invulling gebouwen 2 en 3 Baanbrekers

Omschrijving (toelichting)
We onderzoeken de mogelijkheden voor een maatschappelijke invulling van gebouwen 2 en 3, met specifieke aandacht voor vrijetijdsbesteding.
Deze verkenning richt zich op actuele beleidsontwikkelingen, maatschappelijke initiatieven en de ruimtevraag.
Doel is om te komen tot een breed gedragen voorstel voor een maatschappelijke, culturele of sportieve bestemming. Daarbij worden ook de benodigde investeringen voor ingebruikname in kaart gebracht.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De mogelijkheden voor activiteiten in deze gebouwen worden op dit moment nog onderzocht. Omdat er breder gekeken is naar de veiligheid van de gebouwen en de stroomvoorziening, voorzien we een voorstel voor mogelijk concretere invulling in Q2 2027.

A26.5307 Renovatie sportvoorzieningen

Omschrijving (toelichting)
We starten in 2026 met de renovatie van de toplaag van de atletiekbaan bij ACW'66. We voeren ook een renovatie uit op het hoofdveld van KMHC Waalwijk. Beide activiteiten worden uitgevoerd vanuit het regulier onderhoud waarmee we deze sportvoorzieningen verbeteren.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De werkzaamheden zijn afgerond en beide sportvoorzieningen zijn inmiddels naar volle tevredenheid van de verenigingen in gebruik genomen.

A26.5311 Cultuur en bewegen in de openbare ruimte uitbreiden door het renoveren van minimaal 3 locaties en een nieuwe locatie te ontwikkelen in 2026 en 2027.

Omschrijving (toelichting)
In 2025 heeft de raad een extra budget van € 500.000 beschikbaar gesteld ten behoeve van het verbeteren en ontwikkelen van nieuwe voorzieningen in de openbare ruimte. In de periode 2026 en 2027 zullen diverse locaties verbeterd worden en zal er, in samenhang met het speelruimteplan, een nieuwe locatie worden ontwikkeld.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
We zijn in de voorbereidende fase om te komen tot definitieve ontwerpen voor een 4-tal locaties inclusief partcipatietrajecten met doelgroepen en inwoners.

A26.5312 Het (her)plaatsen van kunst in de openbare ruimte en het ontwikkelen van een betere informatievoorziening van de kunst in de openbare ruimte.

Omschrijving (toelichting)
We herplaatsen in 2026 minimaal 1 kunstwerk, daarnaast wordt het nieuwe kunstspeelobject geplaatst (Winterdijk) en wordt er gewerkt aan een betere ontsluiting van de informatie bij kunstwerken en monumentale objecten.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Het kunstwerk van Gudmundsson wordt in het najaar van 2026 geplaatst. De wijziging is in overleg met de vertegenwoordiger doorgevoerd en uitgevoerd. Een tweede kunstwerk wordt hersteld en gereedgemaakt voor herplaatsing in de buitenruimte in 2026. Daarnaast wordt in het najaar van 2026 een start gemaakt met de uitvoering van de plaatsing van nieuwe QR-codes bij een aantal kunstwerken. Dit wordt gedaan in afstemming met afdeling OBL. Het communicatieplan is in uitvoering. Elke maand wordt er een artikel geplaats over verschillende kunstwerken op verschillende communicatiekanalen. Ook wordt er gewerkt aan de webpagina om inwoners makkelijk te informeren over alle kunstwerken. Elke maand wordt dit aangevuld met informatie vanuit de Heemkundekring. Reeds zijn subsidies toegekend om het kunstspeelobject te kunnen realiseren. In het najaar 2026 moet concreet bekeken worden wat dit gaat betekenen voor de realisatie.

A26.5313 Uitvoering geven aan Totaalvisie Recreatiegebied Het Hoefsven

Omschrijving (toelichting)
De komende jaren gaan we gefaseerd uitvoering geven aan Totaalvisie Recreatiegebied Het Hoefsven. We zetten onder andere in op zonering, informatievoorziening, openbare sportvoorzieningen, de VISparel, regels rondom (loslopende) honden en natuur.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De raad heeft besloten geen uitvoeringsprogramma met bijbehorend budget vast te stellen voor de uitvoering van de Totaalvisie Recreatiegebied Het Hoefsven. De middelen die resteren uit het visietraject worden in 2026 ingezet voor de uitvoering van een aantal prioritaire acties. Hiervoor is een actieoverzicht opgesteld dat richting geeft aan de verdere ontwikkeling van het recreatiegebied. In 2026 wordt gewerkt aan:

- communicatie over zwemveiligheid en zwemcalamiteiten via bebording en online informatie;
- algemene informatieborden met gedragsregels;
- een inrichtingsplan voor verkeer, parkeren en recreatieve voorzieningen;
- een speel- en beweegroute.

A26.5314 Uitvoering speeltuinen 2026 (wat staat er op de planning)

Omschrijving (toelichting)
Het is belangrijk dat iedereen buiten kan sporten, spelen, bewegen en ontdekken. Daarom gaan we de komende jaren bestaande speel- en sportvoorzieningen in onze gemeente opknappen of vernieuwen.
Locaties waarvoor de uitvoering gepland staat in 2026:

- President Kennedystraat Sprang-Capelle
- Van Steenhuijsstraat Sprang-Capelle
- Van Raveschotstraat Sprang-Capelle
- Schrevelstraat Sprang-Capelle
- Willaertpark (voetbalkooi) Waalwijk

Locaties waarvoor de voorbereidingen in 2026 starten:

- Amstel (voetbalkooi) Waalwijk
- Leeuwerik Waspik
- Wilgenplantsoen Waspik
- Max Regeerpark Waalwijk
- Tweede Zeine (crossbaan) Waalwijk
- St. Antoniusplein Waalwijk

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Zowel de voorbereidingswerkzaamheden als de uitvoeringswerkzaamheden lopen op schema.

A26.5321 Ontwikkelen van nieuwe beleidsregels voor evenementen

Omschrijving (toelichting)
We onderzoeken welke beleidsregels in de evenementennota's uit 2016 en 2020 geactualiseerd moeten worden en welke regels behouden moeten blijven binnen "Levendig Waalwijk".
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De inventarisatie vindt op dit moment nog plaats. Verwachting is dat afronding hiervan in 2027 plaatsvindt in plaats van 2026.

A26.5331Ontwikkelen van educatie erfgoedprogramma's voor jongeren met (digitale) verhalen en kennis van ouderen

Omschrijving (toelichting)
We gaan actief educatieve programma's voor scholen en andere groepen opzetten om kinderen en jongeren kennis te laten maken met het verhaal en de geschiedenis van Waalwijk. Daarbij maken we een koppeling met (digitale) verhalen en kennisoverdracht van erfgoed door ouderen.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Met deze activiteit is nog niet gestart. De uitwerking krijgt een plaats in het uitvoeringsprogramma Levendig Waalwijk. Naar verwachting wordt vanaf 2028 uitvoering gegeven aan deze activiteit.

A26.5332 Het verhaal van Waalwijk digitaal ontsluiten

Omschrijving (toelichting)
We gaan het verhaal van Waalwijk (onze erfgoed verzameling) digitaal beleefbaar, zichtbaar en koppelbaar maken. Storymapping zou hier een hulpmiddel bij kunnen zijn. Veel organisaties hebben erfgoed digitaal beschikbaar gemaakt, maar deze stukjes geschiedenis liggen verspreid over verschillende websites en platforms. Voor wie ernaar zoekt, is het vaak lastig te vinden. We willen de verzameling in beeld brengen en met elkaar gaan verbinden via afspraken, standaarden en voorzieningen.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Voor de digitale ontsluiting van het verhaal van Waalwijk zijn eerste stappen gezet. Voor de locaties Loeffstraat 113-117 en Grotestraat 268 zijn storymaps opgesteld als onderdeel van het analysegedeelte van het transformatiekader. Daarnaast wordt gewerkt aan een cultuurhistorische inventarisatiekaart, die als basis dient voor onder meer de actualisatie van de Cultuurhistorische Waardenkaart. De inventarisatiekaart en de storymaps worden digitaal ontsloten, zodat zij toegankelijk zijn voor beleidsontwikkeling, planvorming en ruimtelijke afwegingen.
Er werkt gewerkt aan het erfgoedregistratiesysteem om hiermee de digitale inventarisatie van onze monumenten te registreren.
De verdere uitwerking van deze activiteit krijgt een plaats in het uitvoeringsprogramma Levendig Waalwijk. Na afronding van de herijking van het beleidskader wordt de planning nader bepaald.

A26.5333 We nemen deel aan activiteiten/evenementen die bijdragen aan kennisoverdracht van erfgoed

Omschrijving (toelichting)
We dragen actief bij aan structurele activiteiten om kennisoverdracht te activeren en stimuleren, zodat de kennis overgedragen wordt aan nieuwe generaties. Denk aan het faciliteren van Open monumentendag, Nationale Molendag, Religieuze gebouwen, Wet Blue en de Leerroute

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
In samenwerking met de ondernemers in het centrum van Waalwijk, verenigd in de BIZ, wordt gewerkt aan een stegenproject. Daarbij wordt eind 2026 Wet Blue-verlichting aangebracht in de stegen die uitkomen op de Stationsstraat. De verdere ontwikkeling van aanvullende Wet Blue-activiteiten en de activering van de Wet Blue-route worden uitgewerkt in het uitvoeringsprogramma Levendig Waalwijk. Na afronding van de herijking van het beleidskader wordt de planning hiervan nader bepaald.

A26.5334 Verduurzaming van fysiek erfgoed

Omschrijving (toelichting)
Waardevol erfgoed wordt behouden, beschermd, versterkt en vernieuwd om door te geven aan volgende generaties. Dit gaat om o.a. gebouwen, wegenstructuren, wijken, zichtlijnen en de positie in de maatschappij. Hiervoor worden bijzondere elementen zoals rijksbeschermde stads- en dorpsgezichten beschermd en ontwikkelingen worden beter zichtbaar en beleefbaar gemaakt. Daarnaast wordt er ook gekeken naar nieuwe functies in monumentale panden, zodat deze toch een bijdrage kunnen leveren aan de samenleving.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
In diverse lopende projecten wordt al rekening gehouden met de instandhouding, verduurzaming en functie van erfgoedwaarden. De verdere uitwerking van de aanpak krijgt een plaats in het uitvoeringsprogramma Levendig Waalwijk. De planning hiervan wordt bepaald aan de hand van de uitkomsten van de herijking van het beleidskader.

A26.5335 Beleefbaar maken van de schans aan de Winterdijk

Omschrijving (toelichting)
Naar aanleiding van de motie 'Terugbrengen Oude Schans' van 3 april 2025 is er een onderzoek gestart naar de mogelijkheden. In samenwerking met Staatsbosbeheer, Waterschap Brabantse Delta en Platform Langstraat zijn we aan het onderzoeken of het mogelijk is om een variant van de oorspronkelijk Schans terug te brengen aan de Winterdijk. Wanneer er een ontwerp gevonden is dat passend is voor alle partijen én wanneer financiering mogelijk is, kan er gestart worden met de realisatie in 2026.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De vergunningprocedure is afgerond en het definitieve ontwerp is vastgesteld. Het project wordt momenteel meervoudig onderhands aanbesteed. De uitvoerende partij is nog niet geselecteerd. Oplevering wordt voorzien in het eerste kwartaal van 2027.

A26.5336 De Westelijke Langstraat als recreatief en natuurhistorisch gebied beleven

Omschrijving (toelichting)
De Westelijke Langstraat is een belangrijk natuurgebied waar erfgoed, cultuurhistorie, natuur en recreatie samenkomen. Door het Natura-2000 gebied liggen wandelpaden om het

gebied te zien en beleven. Het verhaal van de Westelijke Langstraat wordt rondom deze wandelpaden vertelt. In samenwerking met partners als Staatsbosbeheer wordt dit verhaal nog beleefbaarder gemaakt. Het gebied wordt ook toegankelijker gemaakt, denk aan veilige oversteekplekken en (duidelijke) parkeerplaatsen.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Staatsbosbeheer en de gemeente hebben gezamenlijk subsidie aangevraagd bij de provincie voor de restauratie van de Eendenkooi en de verdere ontwikkeling van recreatieve voorzieningen in de Westelijke Langstraat. De uitkomst van de aanvraag is nog niet bekend. Met de beschikbare gemeentelijke middelen wordt inmiddels gewerkt aan de verbetering van de recreatieve infrastructuur. Dit betreft onder meer veilige oversteekplaatsen, duidelijke parkeervoorzieningen, nieuwe wandelroutes, (interactieve) informatievoorziening en de restauratie van de Eendenkooi.

Doelstellingen

Financiële afwijkingen

Openbaar groen

Wat willen we bereiken in 2026?

In onze gebouwde omgeving maken we ook meer ruimte voor groen, bijvoorbeeld door het vervangen van tegels door groen. We werken aan het kwantitatief en kwalitatief verbeteren van het groen en water zodat we klimaatbestendig zijn en profiteren van een hoge biodiversiteit. Dit draagt bij aan de brede welvaart doordat het de gezondheid en het welbevinden van onze inwoners verhoogt. Zij leven hierdoor in een veilige omgeving waar hitte, droogte en wateroverlast worden beperkt.
In onze gemeente willen we toe naar een basis waarbij mensen en natuur samenleven en er sprake is van voldoende biodiversiteit, in zowel het buitengebied, in (hoog)stedelijk gebied als in de natuurgebieden Westelijke Langstraat en Loonse en Drunense Duinen. Zo kan onze gemeente uitgroeien tot een krachtig ecosysteem met natuurlijk groen en een robuuste groenblauwe dooradering. Dit komt niet alleen de natuur ten goede maar ook de leefbaarheid en gezondheid van onze inwoners.
Voor de natuurgebieden werken we met de provincie en andere gebiedspartners samen in de Groenblauwe Gebiedsgerichte Aanpak (GGA). Zie programma Duurzaamheid, onderdeel 2.

De doelstelling is:
D26.561 Het vergroten van het groen areaal in de gemeente, aaneengesloten groene structuren creëren die zorgen voor een prettig leefklimaat voor zowel mens als dier.

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2026?

Omschrijving (toelichting)

De onderstaande activiteiten zijn opgenomen in de begroting 2026. In dit najaarsbericht wordt de stand van zaken gegeven.

Activiteiten en/of financiële afwijkingen 2026

A26.5611 Verbinding door versterking groenstructuur centrum

Omschrijving (toelichting)
In nauwe samenwerking met de Bedrijveninvesteringszone (BIZ) en als onderdeel van hun meerjarenprogramma investeren we – met cofinanciering – in het verbeteren van de verblijfskwaliteit in het centrum. De BIZ neemt hierbij het voortouw bij kleinschalige ingrepen, terwijl grotere groenprojecten met een opvallende impact, zoals de herinrichting van de Stationsstraat, voortkomen uit een integraal masterplan voor het gehele centrumgebied.
In 2026 ronden we de inrichting van de groene ruimte rondom het Krophollercomplex af. Dit gebeurt gelijktijdig met de tweede fase van de herinrichting van de centrumentree, die aansluit op de woningbouw die in 2025 is gestart, en de herinrichting van de Winterdijk.
Bij de herontwikkeling van de Els versterken we de groenstructuur door een 'groen tweede maaiveld' te realiseren bovenop de commerciële functies. Dit maaiveld ontsluit de woningen en vormt een openbaar gebied dat voldoet aan de actuele beleidsnormen voor klimaatadaptatie, leefbaarheid en duurzaamheid.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Uitvoering van werkzaamheden en voorbereiding herontwikkeling de Els verlopen volgens plan.

A26.5612 Door het uitvoeren van de Groen-pijler van Grote Oogst wordt het bedrijventerrein vergroend

Omschrijving (toelichting)
In 2026 geven we verder uitvoering aan de projecten en activiteiten uit het plan van aanpak Grote oogst. Dit plan zet in op de 3 pijlers van het programma Duurzaamheid. Met betrekking tot de pijler groen spitsen de activiteiten zich toe op het aanplanten van bomen en heesters, het uitbreiden van het ecologisch bermbeheer en het stimuleren van bedrijven en ondernemers om te vergroenen. Om een klimaatadaptiever en biodiverser bedrijventerrein te worden.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De uitvoering van de Grote Oogst ligt op schema.
Momenteel wordt gewerkt aan het opzetten van een subsidieregeling om bedrijven en ondernemers te stimuleren tot vergroening en verduurzaming van het bedrijventerrein. Dit in het kader van Werklandschappen van de toekomst.
Daarnaast worden de activiteiten binnen de pijler groen voortgezet, zoals het aanplanten van bomen en heesters, het uitbreiden van ecologisch bermbeheer en het stimuleren van vergroening door bedrijven en ondernemers. Deze inzet sluit aan bij de doelstellingen van werklandschappen van de toekomst en draagt bij aan een klimaatadaptiever en biodiverser bedrijventerrein. Studenten van de HAS gaan hier onderzoek naar doen in 2026

update per 23 september 2026
De uitvoering van de Grote Oogst ligt op schema.
In de loop van 2026 is een subsidieregeling ingericht om bedrijven en ondernemers te stimuleren tot vergroening en verduurzaming van het bedrijventerrein. Dit in het kader van Werklandschappen van de Toekomst.
In 2026 **is het plan van aanpak Grote Oogst herijkt en opnieuw vastgesteld en** worden de activiteiten binnen de pijler groen voortgezet, zoals het aanplanten van bomen en heesters, het uitbreiden van ecologisch bermbeheer en het stimuleren van **voorbeeldprojecten en vergroening (op eigen terrein)** door bedrijven en ondernemers. Deze inzet sluit aan bij de doelstellingen van Werklandschappen van de Toekomst en draagt bij aan een klimaatadaptiever en biodiverser bedrijventerrein. **Richting 2027 wordt intern**

gekeken hoe de resultaten en aanbevelingen uit het onderzoek van de HAS vertaald kunnen worden.

A26.5613 EVZ Eendennest

Omschrijving (toelichting)
De natuur van de Westelijke Langstraat is niet alleen een solitair gebied. Er zijn ook verbindingen nodig tussen gebieden voor versterking van de biodiversiteit. Daarom willen we in het kader van GGA Westelijke Langstraat een Ecologische Verbindingszone (EVZ) realiseren tussen de Westelijke Langstraat en natuurgebied Eendennest (hierna: EVZ Eendennest). Dit is een EVZ van circa 1,35 km welke vorm moet krijgen door een verbinding van een nat kralensnoer (diverse poelen) met moeraszone (plas dras oevers).
Samen met het waterschap werken we in 2026 aan de voorbereidingen van de EVZ Eendennest om tot realisatie te komen, naar verwachting in 2027.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Het waterschap is nog bezig met het verwerven van gronden voor deze EVZ. Het is nog niet zeker of dit gaat lukken in 2026.

update per 17 september 2026 :
Het waterschap heeft de gronden voor het zuidelijke deel van deze EVZ verworven. Met het waterschap als trekker gaan we gezamenlijk het zuidelijke deel van de EVZ realiseren. Een samenwerkingsovereenkomst is in voorbereiding.

A26.5614 Project Bakenbomen

Omschrijving (toelichting)
Een aantal jaren geleden is in een bestuurlijk overleg uitgesproken dat er de intentie is om deel te nemen aan het project Bakenbomen. Dit project wordt uitgevoerd door het Rijk, Provincies en gemeenten gezamenlijk. Er zullen bakenbomen worden gepland langs de gehele bedijkte oever van de Maas vanuit cultuurhistorisch oogpunt. Het onderhoud wordt voor een periode van 100 jaar afgekocht. Rijkswaterstaat, de eigenaar van de grond is in gesprek met de partners over de manier waarop het onderhoud wordt georganiseerd.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Er loopt nu een discussie over de onderhoudsduur. Uitgangspunt is 100 jaar maar er vinden nu gesprekken plaats om dit terug te brengen naar 20 jaar. We blijven dit volgen en zodra er aanleiding is zullen we u verder informeren via de P&C- cyclus.

A26.5615 Actualiseren hondenbeleid

Omschrijving (toelichting)
In 2026 wordt het hondenbeleid geactualiseerd. Daarbij wordt gekeken naar zowel de juridische, financiële en fysieke consequenties.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
We zijn bezig om een beleidsmedewerker te werven die o.a. dit onderwerp zal begeleiden. Inmiddels is er een nieuwe beleidsmedewerker gestart per 7 september 2026 en deze collega gaat direct aan de slag met de actualisatie.

Doelstellingen

Financiële afwijkingen

Activiteiten en/of financiële afwijkingen 2026

NJB26_5.02 Onderhoud Openbare Ruimte (OOR- bestekken)

Omschrijving (toelichting)

Titel	Onderhoud Openbare Ruimte (OOR- bestekken)										
Beleidsveld	Beheer & onderhoud openbare ruimte										
Productnummer en naam	504 - Onderhoud openbaar groen						STRUCTUREEL				
Budgethouder	Afdelingshoofd RBL		Portefeuillehouder				M. Boksan				
Bedragen * € 1.000 V = Voordeel N = Nadeel											
			2026		2027		2028		2029		2030
Lasten		N	211	N	335	N	335	N	335	N	335
Baten											
Saldo		N	211	N	335	N	335	N	335	N	335

Toelichting:

Beheer en onderhoud van de openbare ruimte (groenbeheer en reinigen openbare ruimte) wordt voor de percelen Waalwijk-Zuid en Waalwijk-West (Sprang Capelle en Waspik) uitgevoerd door een vast gecontracteerde aannemer. Het contract is Europees aanbesteed en ingegaan in 2025 voor perceel West (2 jaar vast en 6 keer jaarlijks verlengbaar)
Vanaf 2026 is perceel Zuid aan het areaal toegevoegd. Voor contractjaar 2026 leidt dit tot een overschrijding van 211k en bij ongewijzigd beleid stijgen de kosten ten opzichte van de meerjarenbegroting met 335k / jaar (prijspeil 2027).
De stijging van de kosten wordt verklaard door de areaaluitbreiding, de indexatie en het beëindigen van de korting vanuit de aannemer na de eerste 2 contractjaren. Deze kosten zijn gebaseerd op basis van de inschrijfstaat voor contractjaar 2026. Het gaat om een percentage van ca. 10% van het hele contract.
Met de aannemer zijn onderhandelingen opgestart om te komen tot een structurele kostenreductie. Dit gaat naar verwachting altijd ten koste van het kwaliteitsniveau van de openbare ruimte. Mocht dit niet het gewenste resultaat opleveren, dan kan in het voorjaar van 2027 besloten worden tot het organiseren van een nieuwe Europese aanbesteding; in de huidige marktomstandigheden is de uitkomst hiervan echter onvoorspelbaar.

Maatregel

Binnen product onderhoud openbaar groen voor 2026 € 211.000 en vanaf 2027 € 335.000 op te voeren.

3.8 Beleidsveld 6 | Sociaal domein

Sociale veerkracht

Wat willen we bereiken in 2026?

Omschrijving (toelichting)

We versterken de sociale veerkracht van de inwoners van en de gemeenschappen in Waalwijk. De activiteiten die zijn opgenomen onder doelstelling 1 dragen ook bij aan het realiseren van de andere geformuleerde doelstellingen bij het onderdeel sociale veerkracht.

De doelstellingen zijn:
D25.610 De sociale veerkracht van inwoners neemt toe vanaf het moment van de nulmeting in 2024.
D25.611 De sociaal-economische status van de aandachtswijken in Waalwijk is in 2026 toegenomen ten opzichte van de SES-WOA 8 score van het VBS in 2021.
D25.612 Inwoners nemen de regie in het versterken van de sociale veerkracht van de eigen leefomgeving.

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2026?

De onderstaande activiteiten zijn opgenomen in de begroting 2026. In dit najaarsbericht wordt de stand van zaken gegeven.

Activiteiten en/of financiële afwijkingen 2026

A26.6101 Versterken van gemeenschappen en netwerken in buurten en wijken.

Omschrijving (toelichting)

Door:

- Community building/organizing; we onderzoeken de inzet van (digitale) community building. Bij de participatie in de wijken spelen we in op wat inwoners belangrijk vinden en stimuleren we hen met de partners zelf regie te nemen over de uitkomsten.
- Structureel activiteiten gericht op meedoen, ontmoeten en versterken van netwerken in de buurten en wijken vanuit sport, cultuur, wonen, maatschappelijk actief zijn en vrijetijdsbesteding voor jong en oud.
- Voor inwoners met een laag inkomen stimuleren we gebruik van participatie-instrumenten.
- Jongerenparticipatie; we implementeren de rol van de binnenverbinder en buitenverbinder om jongerenparticipatie structureel aan te jagen.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
We onderzoeken momenteel hoe digitale community building kan worden ingezet in de BaLaDe wijken. Daarbij kijken we naar de wensen van wijkbewoners: hoe willen zij met elkaar communiceren en welke (digitale) middelen sluiten daar het beste bij aan?
We borgen de werkwijze community building in het wijkteam.
We blijven de impact meten van de inzet van de buurtondersteuner in de wijk Baardwijk.
We bekijken continue we hoe we activiteiten op het gebied van ontmoeten, sport, cultuur en vrije tijd beter met elkaar kunnen verbinden en duurzaam kunnen verankeren in de wijken, passend bij de behoeften van inwoners.
Om het gebruik van participatie-instrumenten te stimuleren, ontwikkelen we een communicatiecampagne. Hiervoor lanceerden een 'bijna 18' folder.
De rol van de binnenverbinder is inmiddels structureel ingebed. Voor de rol van de buitenverbinder is dit nog niet het geval.

A26.6102 We werken toe naar een 'structurele ondersteuningsstructuur' voor en door inwoners en professionals

Omschrijving (toelichting)
Door:

- Stimuleren en faciliteren van buurtnetwerken bestaande uit inwoners (zoals AED-netwerken en buurtpreventie whatsapp groepen).
- Inrichten van inloopvoorzieningen en ontmoetingsplekken voor alle inwoners. We richten ons op de verdere inrichting van de basisstructuur voor ontmoeten. De focus zal in 2026 liggen op BaLaDe en de ontmoetingsplek Zidewinde. Den Bolder volgt hierna. Inwoners hebben meer zeggenschap over manieren van ontmoeten en er is een grotere variatie in activiteiten in ontmoetingscentra (uit de startnotitie levendig Waalwijk).
- We nemen naar aanleiding van het haalbaarheidsonderzoek een besluit over de vierde ontmoetingslocatie als onderdeel van de basisstructuur van ontmoeten. En we starten de eventuele implementatie.
- Daarnaast richten we naar behoefte inloopvoorzieningen in als doorstroom voor mensen uit o.a. de indicatievrije dagbesteding naar de sociale basis.
- We implementeren de resultaten van het haalbaarheidsonderzoek naar het tijdelijk huisvesten de Voedselbank, Dierenvoedselbank, Speelgoedbank en Stichting Leergeld Waalwijk De Strohalm in het voormalig pand van Baanbrekers gebouw 4 (gebouw Twiddus).
- Inrichten van wijkteams; we ontwikkelen de werkwijze van het wijkteam door en starten wijkteams in Sprang-Capelle en Waspik.
- Digitale ondersteuning: we onderzoeken hoe we de digitale ondersteuning (informatievoorziening, participatie) kunnen verbeteren om de sociale basis te versterken, participatie te faciliteren en ondersteuning toegankelijk te maken.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Samen met de partners van Samen BaLaDe is een tussentijdse evaluatie uitgevoerd. De ontwikkelingen laten zien dat BaLaDe steeds beter functioneert als centrale ontmoetingsplek voor inwoners in Waalwijk. De samenwerking tussen partners Samen BaLaDe draagt bij aan een toegankelijke en bruisende ontmoetingsplek waar inwoners onder andere terecht kunnen voor ontmoeting, activiteiten of ondersteuning.
De focus voor de doorontwikkeling van de ontmoetingsplekken in 2026 ligt op BaLaDe en de ontmoetingsplek Zidewinde en Den Bolder volgen hierna.
In de wijken BaLaDe is de Kwartiermaker Wijkteams bezig met de implementatie van het wijkteam Waalwijk. De focus in 2026 ligt op BaLaDe en de Wijkteams voor de wijken Zidewinde en Den Bolder volgen hierna.

Het onderzoek naar de vierde ontmoetingsplek is stop gezet door besluit van het college in het coalitieakkoord.

A26.6111 Nieuwe meting SES WOA score 2026

Omschrijving (toelichting)
Ons doel is de SES-WOA score met onze inzet te laten stijgen in de aandacht wijken. Dit meten we in 2026.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De SES WOA score wordt landelijk vastgesteld door het CBS. De SES WOA score van 2026 komen pas in 2028 beschikbaar. We kunnen dus in 2026 geen analyse maken. We blijven de SES WOA score de komende jaren volgen.

A26.6112 We voeren de nota bestaanszekerheid uit

Omschrijving (toelichting)
We zetten in op financiële gezondheid door in te zetten op preventie, vroegsignalering en schuldsanering waar nodig. We stimuleren inwoners om gebruik te maken van voorzieningen en we faciliteren (nieuwe) initiatieven die bijdragen aan financieel gezonde inwoners.
We verruimen de criteria voor de Individuele Inkomenstoeslag voor inwoners die geen Arbeidsperspectief hebben.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Als gevolg van de vertraagde behandeling
van de Wet proactieve dienstverlening in de Tweede Kamer is lokaal vooralsnog terughoudend voorgesorteerd op de implementatie van deze wetgeving. De huidige verwachting is dat de besluitvorming in zowel de Tweede als de Eerste Kamer in het vierde kwartaal van 2026 wordt afgerond. Gezien deze onzekerheid is dit onderdeel en de daarmee samenhangende verbruiksverhogende maatregelen voor minimavoorzieningen uit de Nota Bestaanszekerheid nog niet verder uitgewerkt.

A26.6121 We stimuleren en faciliteren inwonersinitiatieven

Omschrijving (toelichting)
Vanuit de wijkteams wordt opgehaald wat er nodig is in bepaalde buurten en wijken om de sociale veerkracht te versterken. De wijkteams activeren inwoners om initiatief te nemen om dit op te pakken. Daar waar ze hulp nodig hebben om het initiatief ten uitvoer te brengen faciliteren de wijkteams en schakelen zij zo nodig partners uit de wijk of buurt in.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
We zitten in de startfase van de oprichting van het wijkteam in de pilotwijk BaLaDe. Dit proces is nog niet ver genoeg om inwonersinitatieven te stimuleren en faciliteren.

Impact vergroten

Wat willen we bereiken in 2026?

We vergroten de impact die we maken voor onze inwoners en gemeenschappen. De activiteit die is opgenomen onder doelstelling 1, namelijk het ontwikkelen van een monitor, is ook de basis voor het realiseren van de andere geformuleerde doelstellingen bij het onderdeel impact vergroten.

De doelstelling zijn:
D25.620 We kennen onze inwoners, buurten en wijken en we passen in gezamenlijkheid het aanbod continu aan op hun behoefte.
D25.621 Er is continuïteit in de activiteiten voor alle inwoners en in de aanwezigheid van professionals in de wijken.
D25.622 Onze sturing is gericht op het effect dat de inzet heeft voor onze inwoners.

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2026?

Omschrijving (toelichting)
De onderstaande activiteiten zijn opgenomen in de begroting 2026. In dit najaarsbericht wordt de stand van zaken gegeven.

Activiteiten en/of financiële afwijkingen 2026

A26.6201 We ontwikkelen de monitor sociaal domein door, op basis van onze ervaringen met het werken met de monitor.

Omschrijving (toelichting)
De ontwikkeling van de monitor sociaal domein is in 2025 volledig afgerond. In 2026 werken we hiermee en bekijken we of er eventueel nog aanpassingen nodig zijn om de monitor te optimaliseren en de beweging die we maken goed te kunnen volgen. De informatie uit de monitor wordt periodiek met de raad gedeeld, hoofdzakelijk in de P&C producten.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
We hebben nieuwe rapporten toegevoegd, werkverdelingsrapporten uitgebreid en technische verbeteringen doorgevoerd in de monitor, zodat hiermee beter gewerkt kan worden. Door de verbeteringen hebben we inzicht in meer cijfers en in actuelere cijfers.

A26.6202 Participatie in de wijken

Omschrijving (toelichting)
We ronden de participatie in Sprang-Capelle af en starten in Bloemenoord en Antoniusparochie en in Centrum en Besoijen.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De participatie in Vrijhoeve loopt nog door. In het derde kwartaal hebben we de resultaten van het wijkwaardeonderzoek teruggekoppeld aan de wijk. We zijn in de wijk aanwezig en zien dat er steeds meer contacten ontstaan en dat vrijwillige energie wordt aangeboord. Tegelijkertijd blijft dit een proces van lange adem, waarbij het opbouwen van relaties en vertrouwen tijd vraagt. Op basis van de opgedane ervaringen werken we aan een nieuw voorstel voor de aanpak van participatie in de wijken, dat in het vierde kwartaal wordt voorgelegd.

A26.6211 We sturen op basis van de uitkomsten van de monitor sociaal domein op een kwalitatief en kwantitatief goede samenstelling van de wijkteams en de stevige lokale teams.

Omschrijving (toelichting)
Omdat we door middel van de monitor in beeld brengen wat de ondersteuningsbehoefte in de betreffende buurt of wijk is zijn we in staat om de juiste professionals in de wijkteams en

stevige lokale teams te laten participeren. Daarnaast helpt het ons bij het inrichten van de juiste voorzieningen in de sociale basis.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Alle data zitten nu in de monitor. Er moet alleen nog een verfijning op de filters plaatsvinden. We gebruiken de monitor voor sturingsinformatie en verantwoording.

A26.6221 We voeren de pilot impact gericht subsidiëren uit met een aantal partners.

Omschrijving (toelichting)

In het eerste kwartaal van 2025 zijn we gestart met de pilot impact gericht subsidiëren. Met deze methodiek willen we, stapsgewijs, de impact van subsidieactiviteiten en –toekenning beter zichtbaar maken. In 2026 zullen de eerste subsidieaanvragen, met het oog op 2027, binnenkomen vanuit deze methodiek.
Hierbij wordt onderzocht in hoeverre vrijetijd onder impact gericht subsidiëren – de sociale basis – zal vallen of dat er een separate regeling wordt ontwikkeld.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Na publicatie van de regeling is het proces gestart om tot subsidieaanvragen te komen. Per 18 september zijn deze compleet en wordt de beoordelingsfase gestart, welke uit eindelijk tot de beschikking gaat leiden uiterlijk voor het einde van het jaar. Het proces loopt daarmee op schema. Parallel aan het doorlopen proces zijn de eerste schetsen gemaakt omtrent hoe vervolg te geven aan het werken met IGS en het subsidiebeleid in het algemeen. Zoals bijvoorbeeld een aparte regeling gekoppeld aan het bleidskader Levendig Waalwijk. Daarbij worden de lessen van het afgelopen jaar nadrukkelijk meegewogen.

Doelstellingen

Financiele afwijkingen

Activiteiten en/of financiële afwijkingen 2026

NJB26_6.01 Niet bestede interventies SamenRedzaam (storting reserve sociaal domein)

Omschrijving (toelichting)

Titel	Storting niet-bestede interventies verzamelvoorstel Samen Redzaam 2026 in de reserve sociaal domein		
Beleidsveld	6. Sociaal domein		
Productnummer en naam	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie / 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+		INCIDENTEEL
Budgethouder	Directeur Sociaal Domein	Portefeuillehouder	Chantal Broekhuis

Bedragen * € 1.000 V = Voordeel N = Nadeel										
			2026		2027		2028		2029	2030

Lasten	Niet bestede interventies SamenRedzaam	V	456		-		-		-		-
Baten			-		-		-		-		-
Storting reserve sociaal domein		N	456		-		-		-		-
Saldo			0		-		-		-		-

Toelichting:

Na vaststelling door college van het verzamelvoorstel Samen Redzaam zijn de interventies voor 2026 in de begroting 2026 door uw raad tevens vastgesteld. De benodigde middelen voor deze interventies zijn, net zoals in 2025, volledig gedekt uit de ruimte binnen beleidsveld 6 Sociaal domein. De vertraging van het programma wordt hier zowel inhoudelijk als financieel duidelijk. Door onvoldoende basis zijn veel van de voorstellen vertraagd, dus later gestart. Dat betekent dat de uitgaven ook voor een kortere periode zijn gedaan dan beoogd. In het Najaarsbericht 2026 (stand van zaken ombuigingen sociaal domein) is dit uitgebreider toegelicht.
Dat betekent per saldo dat in 2026 € 455.968 niet wordt besteed. Het gaat vooral om het preventieve groepsaanbod voor 18-min en 18-plus, de locatieontwikkeling van ontmoetingsplekken en het faciliteren van initiatieven van inwoners. De interventies vervallen niet. Zij worden met vertraging uitgevoerd en krijgen dus een vervolg in 2027 e.v..
Voor de onderdelen die in het verzamelvoorstel 2026 meerjarig zijn aangevraagd, is in 2027 al budget beschikbaar. Voor de eenmalige onderdelen die doorschuiven maakt de storting in de reserve de doorgang in 2027 mogelijk, zonder dat opnieuw dekking hoeft te worden gezocht. Dit vergt dan wel een besluit van uw raad.
De reserve sociaal domein bedraagt nog circa € 500.000. Gezien de ontwikkelingen in het sociaal domein, zoals de vertraging van het programma Samen Redzaam, de autonome groei van de zorgvraag en de aangekondigde rijkskortingen vanaf 2028, zal deze reserve de komende jaren nodig zijn om eenmalige afwijkingen (gezien de nodige risico's) in het programma SamenRedzaam (transformatie) en Sociaal domein breed te kunnen dekken, maar eerst na voorstel aan de raad. Het betreft eenmalige middelen, er is geen structurele doorwerking.

Maatregel

Wij stellen voor de niet-bestede middelen van € 455.968 (afgerond € 456.000) in 2026 te storten in de reserve sociaal domein. De betreffende budgetten van het verzamelvoorstel Samen Redzaam worden met dit bedrag verlaagd (Beleidsveld 6) en hetzelfde bedrag wordt toegevoegd aan de reserve. Het saldo van deze afwijking is daarmee € 0. Het begrotingssaldo 2026 wijzigt niet. De storting vergt een expliciet beslispunt in het raadsvoorstel bij het Najaarsbericht 2026. Eventuele onttrekkingen uit de reserve sociaal domein vraagt telkens een besluit van uw raad.

NJB26_6.02 Versobering Burgerbegroting (incl afwikkeling reserves)

Omschrijving (toelichting)

Titel	?Versobering Burgerbegroting		
Beleidsveld	6 ?Sociaal Domein		
Productnummer en naam	608 - Samenlevingsopbouw		INCIDENTEEL
Budgethouder	Afdelingshoofd ?Anouk Glaudemans	Portefeuillehouder	?M. van Thielen

Bedragen * € 1.000 V = Voordeel N = Nadeel

		2026	2027	2028	2029	2030
Lasten		395	40			
Baten		395	40			
Saldo		-	-			

Toelichting:

Projectkosten Burgerbegroting 6608105
Voor de projectkosten van de Burgerbegroting is in de meerjarenbegroting € 300.000 aan incidentele middelen gereserveerd. Dit budget wordt over drie jaar verdeeld om de uitvoering van het project te waarborgen.
Tot en met 2025 is een bedrag van € 150.000 besteed. Van het resterende bedrag wordt in 2026
€ 120.000 benut. Dit bedrag wordt daarom opgenomen in de begroting van 2026. Het resterende bedrag van € 30.000 komt als gevolg van de versobering vrij. Dit bedrag zal ten gunste worden gebracht van de algemene reserve.
Middelen Burgerbegroting 6608100
Voor de 27 inwonersinitiatieven van de eerste editie Burgerbegroting was in 2025 een bedrag van
€ 500.000 beschikbaar. Van dit budget is € 215.000 in 2025 besteed aan de 21 initiatieven die door initiatiefnemers zelf in 2026 uitgevoerd worden en waarvoor zij in december 2025 subsidie hebben ontvangen. Het resterende bedrag van € 285.000 wordt doorgeschoven naar 2026 voor de uitvoering van de resterende 6 initiatieven die door de gemeente samen met de initiatiefnemers in 2026 worden uitgevoerd. Het budget voor deze 6 initiatieven in de openbare ruimte is in beheer van de projectleider Burgerbegroting gebleven en facturen worden in 2026 betaald.
In 2026 wordt hiervan een bedrag van € 225.000 besteed en het overige deel verplicht gereserveerd voor onvoorziene kosten. In totaal is daarmee € 440.000 beschikbaar voor de uitvoering van de geselecteerde initiatieven van de eerste editie. Het resterende bedrag van

€ 60.000 komt als gevolg van de versobering vrij. Dit bedrag zal ten gunste worden gebracht van de algemene reserve. Dit is toegelicht in Raadsinformatiebrief 059-26 'Versobering tweede editie Burgerbegroting'. Daarnaast is voor de tweede editie van de Burgerbegroting in 2026 een bedrag van € 500.000 beschikbaar gesteld. Naar verwachting (de stemronde eindigt 30-09-2026) zal hiervan in 2026 € 230.000 worden besteed. Het resterende bedrag van € 270.000 wordt doorgeschoven naar 2027 voor de uitvoering van de geselecteerde initiatieven die door de gemeente samen met initiatiefnemers worden uitgevoerd en voor de verplichte reservering voor onvoorziene kosten. Hiervoor is een bedrag van € 40.000 benodigd. Het resterende bedrag van € 230.000 komt als gevolg van de versobering vrij. Ook dit bedrag zal ten gunste worden gebracht van de algemene reserve. Dit is toegelicht in Raadsinformatiebrief 059-26 'Versobering tweede editie Burgerbegroting'. Totaal In totaal komt als gevolg van de versobering een bedrag van € 320.000 vrij. Dit bedrag wordt ten gunste gebracht van de algemene reserve.??
Maatregel
Geen. De mutatie verloopt resultaatneutraal.

NJB26_6.03 Opvang statushouders in opvanghotel

Omschrijving (toelichting)

Titel	Opvang statushouders in opvanghotel										
Beleidsveld	6 Sociaal Domein / 6.1 Sociale veerkracht										
Productnummer en naam	612 Maatschappelijke zorg en begeleiding						INCIDENTEEL				
Budgethouder	Afdelingshoofd BSD		Portefeuillehouder				M. Boksan				
Bedragen * € 1.000 V = Voordeel N = Nadeel											
			2026		2027		2028		2029		2030
Lasten		N	11.543								
Baten		V	11.543								
Saldo			-								
Toelichting:											
Sinds 12 september 2022 vangen we Oekraïense ontheemden op in het voormalige NH-hotel											

aan de Bevrijdingsweg 1 in Sprang-Capelle. Naast het hotel, bieden we ook opvang in diverse woonruimtes verspreid binnen de gemeente.
Om de opvang goed te organiseren, is een opvangstructuur ingericht bestaande uit het hotel, beveiliging, locatiemanagement en de gemeente. De kosten voor de opvang van Oekraïense ontheemden worden volledig vergoed door het Rijk. Deze middelen worden budgetneutraal geraamd.
In het hotel is er ook opvangplek voor 25 statushouders. Voor de opvang van statushouders ontvangen we een vergoeding via de hotel- en accommodatieregeling (HAR) vanuit het Rijk. Hieruit dekken we de kosten voor maaltijden en overige kosten gerelateerd aan deze statushouders. De HAR-regeling is recent gewijzigd (naar DUTO-regeling) waardoor de (financiële) effecten nog niet met zekerheid te ramen zijn, echter blijft de verwachting dat deze middelen ruimschoots toereikend zijn. We zijn voornemens om het restant van de HAR-middelen, naar verwachting € 300.000, toe te voegen aan de bestemmingsreserve Integratie en Huisvesting van noodverblijfsituaties. In de toekomst verwachten we uitgaven voor de opvang en begeleiding van vluchtelingen en statushouders, waarbij we deze bestemmingsreserve kunnen aanwenden conform de vastgestelde criteria.
Redenen om de middelen toe te voegen aan de reserve zijn onder andere:

- Wanneer de opvang in het hotel eindigt, zullen we als gemeente voor andere opvanglocatie(s) moeten zorgen. Dit kan tot aanzienlijke investeringen leiden. Wanneer we bijvoorbeeld op flex-verblijven over willen stappen, dan dienen we die aan te schaffen. Hier is veel geld mee gemoeid. Hiervoor kunnen we de bestemmingsreserve inzetten.
- In het kader van de beoogde wijziging van de voorrang van statushouders bij woningtoewijzing, is het aannemelijk dat er op een andere manier invulling gegeven wordt aan de taakstelling. Om die reden is het wenselijk om de middelen uit de bestemmingsreserve te kunnen aanwenden indien noodzakelijk. Bijvoorbeeld tijdens het realiseren van een doorstroomlocatie.

Maatregel
Voorgesteld wordt om de baten en lasten van de verschillende regelingen bij te stellen in de Begroting 2026. Tevens wordt er een beslispunt in de raadsvoorstel Najaarsbericht 2026 toegevoegd om een bedrag van, onder voorbehoud, € 300.000 aan verwachte baten uit de HAR-regeling toe te voegen aan de bestemmingsreserve Integratie en Huisvesting van noodverblijfsituaties.

NJB26_6.04 SPUK M6 Doorstroomlocaties (compensatie Rijk)

Omschrijving (toelichting)

Titel	SPUK M6 Doorstroomlocaties		
Beleidsveld	6 Sociaal Domein		
Productnummer en naam	612 - Maatschappelijke zorg en begeleiding		INCIDENTEEL
Budgethouder	Afdelingshoofd BSD	Portefeuillehouder	M. Boksan

Bedragen * € 1.000 V = Voordeel N = Nadeel											
			2026		2027		2028		2029		2030
Lasten		N	75								
Baten		V	75								
Saldo			-								

Toelichting:
De SPUK-regeling doorstromingslocaties zetten we in voor het realiseren van huisvesting voor jonge statushouders op onze locatie aan de Anna van Burenstraat. Deze regeling vergoedt de kosten voor het opzetten van deze locatie en de kosten van de activiteiten en de begeleiding gericht op integratie in Waalwijk. De regeling loopt over de periode 2025–2028. De totale subsidie over deze periode bedraagt € 556.550. De verwachte uitgaven in 2026 bedragen € 75.000 en worden middels een begrotingswijziging in het Najaarsbericht 2026 budgetneutraal geraamd.
Maatregel
Voorgesteld wordt om de baten en lasten voor de SPUK doorstromingslocaties met € 75.000 bij te stellen in de begroting 2026.

NJB26_6.05 SPUK Onderwijsroute (compensatie Rijk)

Omschrijving (toelichting)

Titel	SPUK Onderwijsroute		
Beleidsveld	6 Sociaal Domein		
Productnummer en naam	607 -		INCIDENTEEL
Budgethouder	Afdelingshoofd BSD	Portefeuillehouder	M. Boksan

Bedragen * € 1.000 V = Voordeel N = Nadeel											
			2026		2027		2028		2029		2030
Lasten		N	62								
Baten		V	62								
Saldo			-								

Toelichting:
De SPUK-onderwijsroute zetten we in om (voornamelijk) jonge statushouders te laten inburgeren via het onderwijs. Hierover hebben we afspraken met de onderwijsinstellingen Yonder, Fontys en de Universiteit Tilburg. In de regio hebben we bij deze drie genoemde onderwijspartijen trajecten ingekocht voor onze statushouders zodat zij een diploma kunnen krijgen en kunnen gaan starten met werken. Omdat in heel Nederland de kosten voor de onderwijsroute hoger zijn dan de middelen die gemeenten krijgen voor de inburgering, is de tijdelijke regeling SPUK-onderwijsroute afgegeven. Deze is per 1-1-2026 afgelopen, het restant uit 2025 mag in 2026 nog worden ingezet. We krijgen het geld op basis van inwoneraantal en het wordt vastgesteld op basis van het aantal statushouders dat daadwerkelijk de onderwijsroute volgt. Hierdoor ontstaat er een verschil tussen de bedragen die we ontvangen en de bedragen die we uitgeven. Het geld wat over blijft, moet uiteindelijk worden terugbetaald maar mag tot die tijd worden meegenomen. In 2027 zal het ministerie en restant terugvorderen. Op basis van de instroom hebben we de kosten verwerkt met een begrotingswijziging. Tegenover deze kosten staan Rijksmiddelen, de SPUK-onderwijsroute
Maatregel
Voorgesteld wordt om de baten en lasten voor de SPUK onderwijsroute met € 62.000 bij te stellen in de begroting 2026.

NJB26_6.06 SPUK Inburgering (compensatie Rijk)

Omschrijving (toelichting)

Titel	SPUK Inburgering		
Beleidsveld	6 Sociaal Domein		
Productnummer en naam	612 - Maatschappelijke zorg en begeleiding		INCIDENTEEL
Budgethouder	Afdelingshoofd BSD	Portefeuillehouder	M. Boksan

Bedragen * € 1.000 V = Voordeel N = Nadeel

			2026		2027		2028		2029		2030
Lasten		N	700								
Baten		V	700								
Saldo			-								

Toelichting:
De SPUK-inburgering zetten we in voor de inburgering van statushouders in Waalwijk. De kosten hiervan zijn afhankelijk van de instroom van nieuwe statushouders en afspraken met onze partners. Op basis van de instroom hebben we de kosten verwerkt met een begrotingswijziging in het najaarsbericht 2026, met een budget neutrale raming van € 700.000. Tegenover deze kosten staan Rijksmiddelen, de SPUK-inburgering. Het bedrag van de beschikking voor 2026 is € 800.000, waarvan € 700.000 is geraamd voor trainingen en begeleiding van Baanbrekers, taallessen, tolkkosten, begeleiding van Vluchtelingenwerk en de zelfredzaamheidsroute (Z-route) die we zelf uitvoeren. Met de Z-route ondersteunen we statushouders met een afstand tot de arbeidsmarkt. We ontvangen meer SPUK dan dat we uitgeven in 2026, dat heeft twee oorzaken. Ten eerste wordt de SPUK-inburgering per gemeente berekend op basis van de huisvestingstaakstelling en dat wordt vermenigvuldigd met het percentage volwassenen. Alleen volwassenen zijn inburgeringsplichtig. Het percentage volwassen statushouders in Waalwijk ligt lager dan de berekening van het Rijk. Dat komt omdat we veel jonge statushouders huisvesten en er vaak sprake is van gezinshereniging. We verwachten daarom volgend jaar het te veel ontvangen bedrag terug te moeten betalen. Daarnaast wordt de SPUK-inburgering per statushouder in drie termijnen uitbetaald over drie jaar. De kosten lopen niet geheel gelijk met de termijnen van het Rijk, hierdoor houden we in jaar één meer over en maken we in jaar twee en drie meer kosten. De middelen die we in 2026 overhouden, nemen we daarom mee naar 2027.
Maatregel
Voorgesteld wordt om de baten en lasten voor de SPUK inburgering met € 700.000 bij te stellen in de begroting 2026.

NJB26_6.07 Uitvoeringskosten Wet versterking regie volkshuisvesting

Omschrijving (toelichting)

Titel	Uitvoeringskosten Wet versterking regie volkshuisvesting										
Beleidsveld	8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing										
Productnummer en naam	809 Wonen						INCIDENTEEL				
Budgethouder	Afdelingshoofd BSD		Portefeuillehouder				M. Boksan				
Bedragen * € 1.000 V = Voordeel N = Nadeel											
			2026		2027		2028		2029		2030
Lasten		V	177								
Baten		N									
Saldo		V	177								

Toelichting:
Het rijk heeft in de septembercirculaire structurele middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de Wet versterking regie. Het gaat om twee uitvoeringsaspecten: algehele uitvoering van de wet en integrale dienstverlening. Met die laatste post wordt met name de aanpassing van Wmo-beleid bedoeld. Tezamen bedragen deze posten voor 2026 een bedrag van € 177.000,-. De Wet versterking regie volkshuisvesting is in werking getreden per 1-7-2026. De bijbehorende regeling en het besluit moeten echter nog in werking treden. Dat wordt verwacht per 1-1-2027. De belangrijkste zaken uit de wet (het opstellen van een volkshuisvestingsprogramma en het inregelen van een regionaal afgestemde urgentieregeling) vergen een periode van voorbereiding. De wet geeft gemeenten daarvoor in 2027 ruimte. Dit betekent echter dat er in 2026 nog geen sprake is van uitvoering van de wet, enkel van implementatie. Voor de implementatie heeft het rijk apart middelen beschikbaar gesteld. Daarmee is er geen besteding van de uitvoeringsmiddelen in 2026. Gezien de beschikbaar gestelde bedragen ook voor de komende jaren, is overheveling onnodig.
Maatregel
In het Najaarsbericht wordt voorgesteld de middelen voor 2026 te laten vervallen t.g.v. het begrotingsresultaat.

NJB26_6.08 WMO hulp bij het huishouden

Omschrijving (toelichting)

Titel	Wmo Hulp bij het Huishouden		
Beleidsveld	6 Sociaal Domein / 6.71 - Maatwerk dienstverlening 18+		
Productnummer en naam	6.71 - Maatwerk dienstverlening 18		INCIDENTEEL
Budgethouder	Afdelingshoofd BSD	Portefeuillehouder	M. van Thielen

Bedragen * € 1.000 V = Voordeel N = Nadeel											
			2026		2027		2028		2029		2030
Lasten		N	120								
Baten		V	95								
Saldo		N									

			25								

Toelichting:
Toelichting: Binnen de Wmo laat de voorziening Hulp bij het Huishouden (HbH) in 2026 een nadelige afwijking ten opzichte van het begrote budget zien. De uitgaven voor HbH liggen hoger dan waarmee in de begroting rekening is gehouden. Met incidentele voordelen op andere kostenplaatsen, komen we uit op een nadelige afwijking van €25.000. De vraag naar huishoudelijke ondersteuning blijft hoog. Ontwikkelingen zoals vergrijzing en het langer zelfstandig thuis wonen dragen bij aan een aanhoudende vraag naar ondersteuning. Deze ontwikkeling is ook landelijk zichtbaar. Voor de komende periode worden verschillende ontwikkelingen verkend die mogelijk van invloed zijn op het gebruik en daarmee op de kosten van HbH. Zo wordt onderzocht in hoeverre huishoudelijke ondersteuning, waar passend, eenmaal per twee weken kan worden ingezet. Daarnaast wordt verkend of de inzet van een ergotherapeut als onderdeel van het onderzoek bij de indicatiestelling kan bijdragen aan het versterken van de zelfredzaamheid van inwoners en een passende inzet van huishoudelijke ondersteuning. Deze ontwikkelingen bevinden zich nog in de verkennende fase. De mogelijke financiële effecten kunnen daarom op dit moment nog niet worden gekwantificeerd en zijn nog niet verwerkt in de raming. Ook de eerder aangekondigde invoering van een inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage voor de Wmo is uitgesteld.
Maatregel
• Voorgesteld wordt om een incidenteel voordeel aan de lastenzijde van 280.000 als gevolg van het ramen als laste van de uitgestelde invoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage wmo; • Aan de batenzijde wordt voorgesteld de eigen bijdragen voor 2026 bij te stellen met 95.000 als voordeel; • Daarnaast wordt voorgesteld het verwacht voordeel op de woonvoorzieningen van € 100.000 in te zetten ter dekking van de stijgende kosten HbH; • De bijstelling van het budget voor Hulp bij het Huishouden wordt meegenomen in het Najaarsbericht 2026, zodat het lopende jaar sluitend kan worden afgesloten.

NJB26_6.09 Wet hersteloperatie toeslagen (compensatie Rijk)

Omschrijving (toelichting)

Titel	**Wet hersteloperatie toeslagen**		
Beleidsveld	**6 Sociaal Domein / 6.1 Sociale veerkracht**		
Productnummer en naam	6.1 Sociale veerkracht		INCIDENTEEL
Budgethouder	Afdelingshoofd BSD	Portefeuillehouder	C. Broekhuis

Bedragen * € 1.000 V = Voordeel N = Nadeel											
			2026		2027		2028		2029		2030
Lasten		N	150								
Baten		V	150								
Saldo			0								

Toelichting:
Via de Wet hersteloperatie toeslagen heeft de gemeente een taak om gedupeerde ouders van de Kinderopvangtoeslag affaire te ondersteunen. De ondersteuning richt zich op vijf leefgebieden waarbij slechts één kader geldt. Namelijk dat de ingezette ondersteuning bijdraagt aan het faciliteren van een nieuwe start. Gemeenten worden opgeroepen om zonder belemmeringen maatwerk te bieden. De kosten van toegekende voorzieningen, inclusief de personele inzet worden via een SPUK volledig gecompenseerd bij het Rijk. Het is lastig om een reële inschatting te maken van de totale kosten die bij de gemeente gedeclareerd zullen worden in 2026. Op basis van de declaraties t/m september wordt een inschatting gemaakt van de totale declaraties over 2026 van € 150.000
Maatregel
Voorgesteld wordt om de baten en lasten in relatie tot de Wet hersteloperatie toeslagen incidenteel budgetneutraal aan te passen voor 2026 met een bedrag van € 150.000

NJB26_6.10 Vervallen raming Individuele Inkomenstoeslag (IIT)

Omschrijving (toelichting)

Titel	Vervallen raming IIT		
Beleidsveld	6 Sociaal Domein		
Productnummer en naam	6.1 Sociale veerkracht		INCIDENTEEL
Budgethouder	Afdelingshoofd BSD	Portefeuillehouder	C. Broekhuis

Bedragen * € 1.000 V = Voordeel N = Nadeel											
			2026		2027		2028		2029		2030
Lasten		V	326								
Baten											

Saldo		V	326								
Toelichting:											
In de begroting 2026 is € 324.000 opgenomen voor verruiming van de Individuele inkomenstoeslag (IIT). Deze verruiming is in 2026 niet tot uitvoering gekomen en wordt, in lijn met het raadsvoorstel Vaststellen coalitieakkoord 2026–2030, niet alsnog doorgevoerd. De bestaande IIT-regeling en de geharmoniseerde criteria in de Langstraat blijven van kracht. *Van dit budget wordt € 150.000?beschikbaar gesteld in 2027 voor de ontwikkeling van maatwerkarrangementen voor inwoners die aanvullende ondersteuning nodig hebben. Conform het coalitieakkoord. De resterende € 176.000 valt in 2026 incidenteel vrij. Het bedrag is lager omdat een deel van de uitvoeringskosten is vervallen.*										
Maatregel											
Voorgesteld wordt het incidenteel voordeel van € 326.000 vanwege het niet doorvoeren van IIT te verwerken in de Begroting 2026.											

NJB26_6.11 Onderbenutting armoedebeleid

Omschrijving (toelichting)

Titel	Onderbenutting armoedebeleid										
Beleidsveld	6 Sociaal Domein / armoedebeleid										
Productnummer en naam	6.3 - Inkomensregelingen						INCIDENTEEL				
Budgethouder	Afdelingshoofd Y. Khairy		Portefeuillehouder				C. Broekhuis				
Bedragen * € 1.000 V = Voordeel N = Nadeel											
			2026		2027		2028		2029		2030
Lasten		V	300								
Baten											
Saldo		V	300								
Toelichting:											

Op product 66151 wordt er een onderbenutting verwacht van 300.000 euro. Deze onderbenutting heeft verschillende verklaringen:
Gedeeltelijke inleg fondsen 2026
Wegens de uitblijvende aanvragen in de coronaperiode, hebben zowel het Jeugdfonds Sport & Cultuur als het Volwassenenfonds Sport & Cultuur een reserve opgebouwd. Om te voorkomen dat een te grote reserve bestaande uit gemeentelijke middelen bij externe partijen staat, is er met de fondsen afgesproken dat zij de begrote middelen vanuit de gemeente voor 2026 niet (volledig) krijgen en zij de middelen uit de opgebouwde reserves gebruiken om de aanvragen voor 2026 te dekken. Bij een eventueel te kort, zal er een gemeentelijke aanvulling plaatsvinden.
Onderbenutting minimavoorzieningen
Mede als gevolg van de vertraagde behandeling van de Wet proactieve dienstverlening in de Tweede Kamer is lokaal vooralsnog terughoudend voorgesorteerd op de implementatie van deze wetgeving. Inmiddels de besluitvorming in de Tweede Kamer afgerond en is het voorstel aangenomen. De besluitvorming in de Eerste Kamer moet nog plaatsvinden.
Het gaat om een incidenteel voordeel

Maatregel
Het bedrag beschikbaar te stellen voor het huisvestingsproject Gebouw 4 van Baanbrekers. Bij de vaststelling van het coalitieakkoord heeft de portefeuillehouder toegezegd een oplossing te zoeken voor de huisvestingsvraagstukken van een aantal partijen, zoals de Voedselbank, de Speelgoedbank, Leergeld en de Dierenvoedselbank. Er wordt voorgesteld de middelen (€ 300.000) beschikbaar te houden voor de verhuis- en inrichtingskosten van Gebouw 4. In het vierde kwartaal 2026 volgt een raadsvoorstel over Gebouw 4.

NJB26_6.12 Bijstelling BUIG budget 2026 en 2027

Omschrijving (toelichting)

Titel	Bijstelling rijk van de BUIG definitief budget 2026 en voorlopig 2027										
Beleidsveld	6 Sociaal Domein										
Productnummer en naam	6.1 Sociale veerkracht						STRUCTUREEL				
Budgethouder	Afdelingshoofd BSD	Portefeuillehouder					M. van Tielen				
Bedragen * € 1.000 V = Voordeel N = Nadeel											
			2026		2027		2028		2029		2030
Lasten		N	497	N	424	N	424	N	424	N	424
Baten		V	497	V	424	V	424	V	424	V	424
Saldo			-		-		-		-		-

Toelichting:
De definitieve BUIG-uitkeringsbeschikking voor 2026 is hoger dan de voorlopige beschikking, door de verwerking van de daadwerkelijke uitgaven en volumes over 2025, nieuwe economische verwachtingen en werkloosheidsramingen, veranderingen in het rijksbeleid en aanpassingen aan de loon- en prijsontwikkelingen voor 2026. Deze factoren samen hebben gezorgd voor een verhoging van de definitieve BUIG-uitkering ten opzichte van de voorlopige beschikking. Bij het Najaarsbericht 2026 wordt de aanpassing van de BUIG (= Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten) budgettair neutraal geraamd, omdat we dit 1-op-1 op grond van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Baanbrekers doorbetalen (zoals geregeld in artikel 34, lid 3). Op basis van de definitieve beschikking 2026 worden zowel de baten als lasten in 2026 met € 497.454 opgehoogd. Op basis van de voorlopige beschikking 2027 worden zowel de baten als lasten vanaf 2027 met € 423.787 per jaar opgehoogd.
Maatregel
Voorgesteld wordt het BUIG-budget structureel aan te passen op de baten en lasten met € 497.454 in 2026 en € 423.787 voor de jaren vanaf 2027.

NJB26_6.13 Hogere exploitatiebijdrage Baanbrekers

Omschrijving (toelichting)

Titel	Hogere exploitatiebijdrage Baanbrekers										
Beleidsveld	6 Sociaal Domein										
Productnummer en naam	6.1 Sociale veerkracht						INCIDENTEEL				
Budgethouder	Afdelingshoofd BSD	Portefeuillehouder					M. van Tielen				
Bedragen * € 1.000 V = Voordeel N = Nadeel											
			2026		2027		2028		2029		2030
Lasten		N	390								
Baten											
Saldo		N	390								
Toelichting:											

Het Algemeen Bestuur (AB) van Baanbrekers heeft op 21 september jl. Berap 1 2026 vastgesteld, met een nadeel van € 977.000 voor de 3 Langstraat-gemeenten. Dit nadeel is eigenlijk € 1.200.000 hoger (eerder was nog € 1 miljoen genoemd), maar door de inzet van middelen uit de algemene reserve van Baanbrekers (vanuit resultaat jaarrekening 2025), blijft het nu tot dit eerste bedrag beperkt. Voor Waalwijk betekent dit nu een extra incidentele bijdrage 2026 van € 424.588. Aangezien Waalwijk vanuit de decembercirculaire 2025 (raadsinformatiebrief 011-26) voor 2026 € 35.000 extra heeft ontvangen aan rijksmiddelen implementatie Participatiewet in balans, kunnen deze middelen worden ingezet ter dekking van de extra bijdrage Baanbrekers. Per saldo dus een nadeel van (afgerond) € 390.000.
De raad heeft bij deze Berap van Baanbrekers een zienswijze ingediend, zoals toegelicht in het raadsvoorstel bij het besluit op 21 september jl.; deze zienswijze heeft niet geleid tot een ander besluit van het Algemeen Bestuur van Baanbrekers, zodat dit nadeel in onze begroting 2026 moet worden verwerkt.

Maatregel

Voorgesteld wordt het incidenteel nadeel van € 390.000 uit Berap 1 2026 van Baanbrekers te verwerken in de Begroting 2026.

Integrale inzet op preventie

Wat willen we bereiken in 2026?

De integrale inzet op preventie leidt tot beter passende ondersteuning en zorg. De activiteiten die zijn opgenomen onder doelstelling 1 dragen ook bij aan het realiseren van de andere geformuleerde doelstellingen bij het onderdeel integrale inzet op preventie.

De doelstellingen zijn:
D25.630 We hebben een dekkend ondersteuningsaanbod in de sociale basis en indicatieve ondersteuning (trede 1, 2 en 3).
D25.631 De ondersteuning die we bieden creëert zo min mogelijk afhankelijkheid van professionals.
D25.632 Voor inwoners die enkel zorg kunnen ontvangen op basis van een indicatie en waar het gaat over een langdurige zorgvraag wordt actief gestuurd op inzet vanuit de Wlz.

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2026?

De onderstaande activiteiten zijn opgenomen in de begroting 2026. In dit najaarsbericht wordt de stand van zaken gegeven.

Activiteiten en/of financiële afwijkingen 2026

A26.6301 We ontwikkelen indicatievrije ondersteuning als alternatief voor zorg met een indicatie

Omschrijving (toelichting)
Een aantal indicatievrije alternatieven is in implementatie, zoals Team Jeugd en Gezin, de Kazerne en indicatievrije dagbesteding. We ontwikkelen in 2026 (preventief) groepsaanbod ter vervanging van of aanvulling op individuele ondersteuning (zowel geïndiceerd als niet geïndiceerd via de Stevige lokale teams) of om te voorkomen dat inwoners gebruik moeten maken van zwaardere (professionele) ondersteuning.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De doorontwikkeling van het Stevig Lokaal team (Jeugd en volwassenen) loopt. Op dit moment zijn we bezig om naast de groepstrainingen voor autisme ook aanbod in te kopen voor opvoedondersteuning. Deels online en preventief, deels via een train de trainer waarbij in ieder geval de schoolmaatschappelijk ondersteuners (SMO) worden opgeleid om deze groepstraining te kunnen geven. Vanwege de lage bezetting binnen SMO kan dit op zijn vroegst in 2027.

A26.6302 We ontwikkelen het Stevig Lokaal Team (SLT) Jeugd en Gezin en SLT-volwassenen

Omschrijving (toelichting)
Het SLT Jeugd en Gezin bestaat uit Team Jeugd en Gezin aangevuld met de consulenten Jeugd. Het SLT Volwassenen bestaat uit team Maatschappelijke Ondersteuning en de consulenten WMO. De consulenten Wmo geven daarbij ook de indicatie af voor Wmo-hulpmiddelen. Op deze manier ontstaat een SLT aanpak voor alle inwoners.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Deze ontwikkeling loopt door en maakt onderdeel uit van de doorontwikkeling van afdeling Wijz.

A26.6303 Indicatievrij, tenzij…

Omschrijving (toelichting)
We organiseren zo veel als mogelijk indicatievrij, dichtbij de inwoner, waarbij het uitgangspunt is 'indicatievrij, tenzij…'.
Dat betekent dat we onze inzet versterken op met name trede 2 en 3, zodat wanneer er een ondersteuningsvraag ontstaat we direct en dichtbij ondersteuning kunnen bieden. We beogen hiermee onze inwoners beter te kunnen ondersteunen en de druk op de geïndiceerde zorg (trede 4) te verlagen.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Als aanvulling op de indicatievrije dagbesteding (IVDB) zijn we met twee initiatieven inloop voor ouderen gestart. het betreft initiatieven bij twee aanbieders van IVDB die zagen dat een deel van de ouderen geen individueel doel had om aan te werken, maar kwam ter voorkoming van eenzaamheid of ter ontlasting van de mantalzorger. Om deze laatste reden is de inloop een hele dag zodat de mantelzorger een dagje met een gerust hart de zorg over kan dragen. Daarnaast zijn we met Oog voor elkaar mogelijkheden aan het onderzoeken van inloop bij de verpleeghuizen in de gemeente Waalwijk.

A26.6304 Vereenvoudigen van de route

Omschrijving (toelichting)
Voor inwoners die zorg nodig hebben vereenvoudigen we de route, zodat zij zo snel mogelijk de juiste zorg ontvangen. Het betreft hierbij zowel de aanvraagroute als de route die doorlopen wordt na de aanvraag. We bekijken hier ook de mogelijkheden vanuit de Wlz.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De mogelijkheden om over te gaan naar de Wlz worden door de consulenten standaard onderzocht. Het verder inkorten van de huidige routes en procedures, en mogelijke uitbreiding naar andere doelgroepen, wordt verder opgepakt

A26.6305 We zorgen ervoor dat de medisch verwijzers gemakkelijk kunnen doorverwijzen naar onze indicatievrije ondersteuning.

Omschrijving (toelichting)
Met huisartsen en jeugdartsen worden afspraken gemaakt welke indicatievrije ondersteuning er beschikbaar is en over de wijze waarop verwijzingen plaats kunnen vinden. Zodra de indicatievrije ondersteuning voldoende gereed is maken we het mogelijk voor huisartsen om hier via ZorgDomein naar te verwijzen.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Het onderzoek loopt nog. Dit vraagt meer tijd.

A26.6311 Opleiden medewerkers van de stevige lokale teams en de wijkteams

Omschrijving (toelichting)
We organiseren trainingen en cursussen voor alle medewerkers van de stevige lokale teams om hen te leren werken vanuit de hierboven genoemde basishouding. Daar waar van toepassing sluiten de leden van de wijkteams hierbij aan of krijgen zij een aangepaste training. Hierin nemen we nadrukkelijk de innovatieve lijnen mee vanuit het Programma Samen Redzaam, waaronder de lijn vanuit neurowetenschap en de doorbraakmethodiek.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De medewerkers van de Stevige Lokale Teams en de Schoolmaatschappelijk Ondersteuners hebben de basistraining gehad over geweldloos verzet en verbindend gezag en een deel van de medewerkers van afdeling Wijz heeft een training gevolgd over de doorbraakmethode. In 2027 volgt een train de trainer voor SMO en wordt het SLT geschoold als daar weer aanleiding voor is. het wijkteam volgt zodra de werkwijze van de wijkteams is geimplementeerd.

A26.6321 Aanscherpen werkwijze wanneer het gaat over langdurige zorginzet

Omschrijving (toelichting)
Door:
Tijdens het onderzoek van de melding de mogelijkheden voor een aanvraag in het kader van de WLZ te onderzoeken. Als de Wlz een optie is geven we een kortere beschikking af die alleen toeziet op een overbruggingstermijn tot de toekenning van een Wlz-beschikking.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Deze werkwijze is geimplementeerd.

3.9 Beleidsveld 7 | Milieu en Gezondheid

Milieu

Wat willen we bereiken in 2026?

Voor de aspecten schone lucht, bodem geschikt voor het gebruik, externe veiligheid en geluid voldoen we aan de huidige wettelijke normen. De wetgeving van lucht, bodem, water, externe veiligheid en geluid zijn opgenomen in de Omgevingswet.
Een van de consequenties van de Omgevingswet is dat een set rijksregels (de Bruidsschat) onder de bevoegdheid van de gemeente is komen te vallen. De gemeente kan deze regels zelf verder vormgeven. We gebruiken hiervoor de instrumentaria omgevingsvisie, omgevingsplan, mogelijke programma's en een verder geïntegreerde omgevingsvergunning. De komende jaren werken we o.a. aan de integratie van de Bruidsschat naar het omgevingsplan. De ambities voor de diverse milieuthema's volgen uit de nieuwe omgevingsvisie, die momenteel wordt opgesteld.
Een deel van de milieutaken is belegd bij de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB). De OMWB houdt, in opdracht van de gemeente, toezicht op naleving van de wet- en regelgeving door het uitvoeren van controles bij onder ander bedrijven (waaronder milieucontroles). Daarnaast behandelt de OMWB (milieu)klachten en meldingen van incidenten.

De doelstellingen zijn:
D26.711 Verbeteren van de fysieke leefomgeving
D26.712 Voldoen aan de EU-normen voor schone lucht in 2030

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2026?

Activiteiten en/of financiële afwijkingen 2026

A26.7111 Beleid externe veiligheid vaststellen

Omschrijving (toelichting)
In 2025 is gestart met het opstellen van nieuw beleid voor externe veiligheid, in lijn met de verplichtingen uit de Omgevingswet. Dit beleid richt zich op het beschermen van de fysieke leefomgeving tegen risico's van gevaarlijke stoffen en risicovolle activiteiten. De gemeente streeft ernaar dit beleid in 2026 vast te stellen als onderdeel van het omgevingsplan. Voor de inhoudelijke en technische ondersteuning is samenwerking met de OMWB essentieel. De OMWB levert expertise op het gebied van risicoanalyses, beleidsontwikkeling en juridische borging binnen het omgevingsplan.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De ontwikkeling van het nieuwe beleid voor externe veiligheid ligt op schema. Het eerste concept is gereed en de gemeente werkt momenteel aan de verdere uitwerking van de daarin opgenomen beleidskeuzes. De volgende stap is het starten van een pilotfase, waarin het conceptbeleid in de praktijk wordt getest. De resultaten en ervaringen uit deze periode worden benut om het beleid verder te optimaliseren. Hiermee wordt toegewerkt naar een definitief en uitvoerbaar beleidskader dat onderdeel zal worden van het omgevingsplan.

A26.7112 Starten met het opstellen van geluidbeleid

Omschrijving (toelichting)
Onder de nieuwe Omgevingswet is het voor gemeenten verplicht om een integraal geluidsbeleid op te stellen. Dit beleid moet zowel het geluid van wegen als van activiteiten, zoals bedrijven en evenementen, omvatten. De wet vraagt om een samenhangende benadering van geluid, waarbij niet langer per bron wordt gekeken, maar naar de totale geluidsbelasting in een gebied. Gemeenten krijgen meer verantwoordelijkheid om zelf regels op te stellen in het omgevingsplan. Daarbij moeten ze zorgen voor een gezonde

leefomgeving en een goede balans tussen wonen, werken en recreëren. Geluid wordt beoordeeld binnen zogenoemde geluidaandachtsgebieden, in plaats van de oude vaste zones. Het geluidsbeleid helpt bij het maken van ruimtelijke keuzes, zoals woningbouw of uitbreiding van bedrijventerreinen. Door nu een begin te maken met dit beleid, voldoet de gemeente aan de wettelijke verplichtingen en wordt de basis gelegd voor toekomstbestendige ontwikkeling. Het biedt duidelijkheid aan inwoners en initiatiefnemers en draagt bij aan een leefbare omgeving. Deze eerste stap is dus essentieel voor een goed functionerend omgevingsbeleid.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

De gemeente is gestart met de inhoudelijke voorbereiding van nieuw geluidbeleid, in samenwerking met de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB). In de eerste verkennende gesprekken is besproken hoe de uitgangspunten voor geluid in verschillende gebieden, zoals woongebieden, centrumgebieden en bedrijventerreinen, kunnen worden uitgewerkt. Daarbij wordt ook bekeken welke onderwerpen in het geluidbeleid thuishoren en welke onderwerpen juridisch moeten worden vertaald naar het omgevingsplan.
De komende periode wordt deze uitwerking samen met de OMWB voortgezet. Hiermee werken we toe naar duidelijke uitgangspunten voor de gewenste geluidskwaliteit en een passende vertaling daarvan naar het omgevingsplan.

A26.7121 Uitvoering maatregelen uitvoeringsprogramma SLA

Omschrijving (toelichting)

In 2026 wordt uitvoering gegeven aan maatregelen uit het gemeentelijk uitvoeringsprogramma vanuit het Schone Lucht Akkoord.
In 2025 zijn er luchtkwaliteitsmetingen uitgevoerd. In 2026 wordt onderzocht of hier een actie uit voort komt.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

De gemeente beoordeelt momenteel de resultaten van de door TNO uitgevoerde luchtkwaliteitsmetingen en brengt daarmee de belangrijkste aandachtspunten voor de luchtkwaliteit in beeld. De resultaten van de berekeningen in het kader van het CIMLK zijn inmiddels gepubliceerd. Hieruit zijn geen opvallende of zorgwekkende bevindingen naar voren gekomen.
Op basis van de uitkomsten wordt verkend welke maatregelen voor Waalwijk kansrijk en uitvoerbaar zijn om de luchtkwaliteit verder te verbeteren. De komende periode worden de mogelijke vervolgstappen verder uitgewerkt en wordt bepaald welke maatregelen passend zijn binnen het Schone Lucht Akkoord.

Doelstellingen

Financiële afwijkingen

Activiteiten en/of financiële afwijkingen 2026

NJB26_7.01 Zwerfafval projecten

Omschrijving (toelichting)

Titel	Zwerfafval projecten
Beleidsveld	7. Milieu en Gezondheid

Productnummer en naam	702 - Vuilophaal en -afvoer		INCIDENTEEL
Budgethouder	Afdelingshoofd R. Hoffmann	Portefeuillehouder	R. Tiemstra

Bedragen * € 1.000 V = Voordeel N = Nadeel

			2026		2027		2028		2029		2030
Lasten		N	60								
Baten	(mutatie voorziening 7k)	V	67								
Saldo		V	7								

Toelichting:

Vanaf eind vorig jaar is er een nieuwe vergoeding die we kunnen inzetten in de strijd tegen zwerfafval en bijplaatsingen, de UPV Zwerfafvalvergoeding. Producenten van kunststofproducten voor eenmalig gebruik betalen jaarlijks mee aan de aanpak van zwerfafval (UPV Zwerfafval - Afval Circulair) door gebiedsbeheerders. De vergoeding bedraagt €2,07 per inwoner is. Voor Waalwijk komt dit neer op een bedrag van circa €106.000.
In de begroting zijn baten opgenomen van circa €65.000. Hiervan is reeds €26.000 gerealiseerd (Prullenbakkenvergoeding). Hier komt de UPV Zwerfafvalvergoeding bovenop, waardoor er in totaal €132.000 aan baten wordt gerealiseerd dit jaar. Dit is circa €67.000 meer dan begroot.
We zetten deze vergoeding voor extra interventies om zwerfafval op o.a. het stadsstrand en in het winkelgebied tegen te gaan. Dit brengt extra lasten van circa €60.000 met zich mee.

Maatregel

Binnen product vuil ophaal en – afvoer €67.000 op te voeren als incidentele baten en €60.000 als incidentele lasten ten behoeve van zwerfafval interventies. De overige € 7.000 wordt gemuteerd met de voorziening.

NJB26_7.02 Kostendekkendheid begraafplaatsen

Omschrijving (toelichting)

Titel	Kostendekkenheid expoitatie begraafplaatsen
Beleidsveld	7 Volksgezondheid en Milieu

Productnummer en naam	705 - Begraafplaatsrechten		STRUCTUREEL
Budgethouder	Afdelingshoofd RBL	Portefeuillehouder	R. Tiemstra

Bedragen * € 1.000 V = Voordeel N = Nadeel

			2026		2027		2028		2029		2030
Lasten											
Baten		N	200	N	200	N	200	N	200	N	200
Saldo		N	200	N	200	N	200	N	200	N	200

Toelichting:

De exploitatie van de gemeentelijke begraafplaatsen is al jarenlang negatief en het tekort blijft oplopen als gevolg van het afnemend aantal bijzettingen. In de kadernota voor 2026 is in 2025 een ombuigingsvoorstel opgenomen van € 200.000 om te komen tot een meer sluitende exploitatie en een betere kostendekkendheid.
Inmiddels is een kostendekkendheidsonderzoek uitgevoerd door een extern gespecialiseerd bureau. Hierin zijn een aantal voorstellen uitgewerkt, die op de langere termijn zouden kunnen leiden tot een besparing (op personele inzet) of verhoogde inkomsten (gedeeltelijke omvorming tot natuurbegraafplaats, heffen grafrechten voor “eeuwigdurende graven”, forse verhoging grafrechten). Alle voorstellen vergen ingrijpende en gevoelige ingrepen en investeringen waarvan het rendement op voorhand erg onzeker lijkt.
De in 2025 veronderstelde ombuiging is vooralsnog niet haalbaar en er wordt geadviseerd om deze structureel te laten vervallen. Mochten er zich in de toekomst kansen voordoen om de kostendekkenheid te verbeteren, dan zullen die op dat moment worden voorgelegd aan het college.

Maatregel

Binnen het product begraafplaatsenrechten structureel € 200.000 aan baten te laten vervallen.

Publieke gezondheidszorg

Wat willen we bereiken in 2026?

Het sociale aspect van de gezondheidszorg betreft de uitvoering van de onderdelen die vallen onder de Wet Publieke Gezondheidszorg (Wpg).

De Wpg is een belangrijke wet die de basis vormt voor de organisatie en uitvoering van de publieke gezondheidszorg in Nederland met een focus op preventie, infectieziektebestrijding en de jeugdgezondheidszorg. Deze taken worden uitgevoerd door de GGD Hart voor Brabant.
De volgende onderdelen vallen onder de Wet Publieke Gezondheidszorg (Wpg) :

- Jeugdgezondheidszorg : bevorderen, beschermen en beveiligen gezondheid en ontwikkeling van jeugdigen van 0-19 jaar
- Infectieziektebestrijding : centrale aansturing van de infectieziektebestrijding op lokaal niveau
- Medische milieukunde: adviseren over milieufactoren die de gezondheid kunnen beïnvloeden en het uitvoeren van onderzoeken bij gezondheidsklachten die mogelijk door het milieu worden bevorderd
- Gezondheidsbevordering : bevorderen van een gezonde leefstijl en een gezonde leefomgeving bijvoorbeeld door het geven van voorlichting en het organiseren van activiteiten die de gezondheid bevorderen
- Samenwerking en afstemming: de Wpg legt de nadruk op samenwerking tussen verschillende partijen zoals gemeenten, onderwijs, GGD-en, zorgverleners en andere organisaties om de publieke gezondheidszorg effectief te organiseren.

De doelstelling is:
D25.720 Goede Publieke Gezondheidszorg voor de inwoners van Waalwijk

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2026?

Activiteiten en/of financiële afwijkingen 2026

A26.7201 Gezonde Start: doorontwikkelen van activiteiten van de coalitie Kansrijke Start

Omschrijving (toelichting)
In 2026 wordt de coalitie Kansrijke Start gecontinueerd en worden activiteiten zoals Nu niet zwanger, prenataal huisbezoek kwetsbare ouders, stevig ouderschap en Kind naar gezond gewicht verder doorontwikkeld. De activiteiten die door de GGD HvB worden uitgevoerd moeten aansluiten bij de ontwikkelingen die plaats vinden in het kader van de Koers Sociaal Domein en het programma “Samen redzaam”. Activiteiten moeten passen in het gemeentelijke aanbod op trede 1, 2 en 3.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Activiteiten binnen het programma Kansrijke Start lokaal zijn behaald. Nu niet zwanger is geborgd binnen de gemeente Waalwijk. Huisbezoeken worden (in aantal) worden geevalueerd eind van het jaar met de GGD. Stevig ouderschaptrajecten lopen, deze worden geevalueerd eind van dit jaar met de GGD. De ketenaanpak Kind naar gezond gewicht is ontwikkeld voor de gemeente Waalwijk. Tot nu toe zijn 34 gezinnen binnen het traject geholpen. Evaluatie op dit traject wordt eind van het jaar verricht met de GGD.

A26.7202 Gezonde leefstijl: uitvoeren van campagnes om gezonde leefstijl van inwoners te stimuleren.

Omschrijving (toelichting)
In 2026 wordt extra aandacht besteed aan de gezonde leefstijl van jeugdigen en ouderen. De GGD HvB voert in 2026 communicatiecampagnes uit zoals: Ik pas (alcoholgebruik 18 -), Dry Januari, Zien drinken doet drinken en Kind naar gezond gewicht uit.

In 2025 is in de regio Hart voor Brabant gestart met het project SKIP die trip. Elke gemeente heeft een ambtelijke en bestuurlijke ambassadeur die lokaal aan de slag gaan met de projectdoelstellingen waarbij actief aandacht gegeven zal worden aan de normverschuivingen ten aanzien van drugsgebruik. Niet alleen het drugsgebruik bij jongeren neemt toe maar ook de problematiek die daarmee samenhangt zoals criminaliteit, (verkeers) veiligheid, ondermijning en een toenemende zorgvraag. Het project heeft een looptijd van 3 jaar dus in 2026 zal hier ook actief aan gewerkt worden.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

In het najaar organiseren we een ouderavond gericht op de verleidingen waar jongeren mee te maken krijgen. Daarnaast hebben we een ingezet op deskundigheidbevordering van onze uitvoeringsprofessionals middels een kennissessie KOPP/KOV waarin ook ervaringsdeskundigheid een grote rol in had. De voortzetting van SKIP ligt voor in de regio (AZWA). Daarnaast wordt regionaal de OKO-aanpak in samenwerking met het Trimbos Instituut en de GGD onderzocht. Kind naar gezond gewicht (KNGG) is één van de basisfunctionaliteiten binnen het AZWA. De gemeente Waalwijk heeft een ketenaanpak KNGG ontwikkeld met de GGD.

A26.7203 Gezonde geest: ontwikkelen en uitvoeren van een programma mentale gezondheid

Omschrijving (toelichting)

In 2026 zal extra aandacht worden gegeven aan het ontwikkelen van een Programma Mentale Gezondheid. Naast de curatieve aanpak zal vooral preventie een belangrijke rol gaan spelen. In 2025 is gestart met een onderzoek naar de mentale gezondheid bij kinderen en jongeren en wat er nodig is om mentale problemen op latere leeftijd te voorkomen.
1 op de 4 mensen ervaart psychische problemen en bijna 1 op de 2 mensen krijgt daar ooit in hun leven mee te maken waardoor er sociale en economische problemen kunnen ontstaan zoals hoge werkloosheid, schooluitval, toename zorggebruik en gebruik van sociale voorzieningen. Wanneer we mentale gezondheid prioriteit geven kunnen we psychische problemen voorkomen en kosten besparen.
In het onderzoek dat uitgevoerd is door het Trimbos, het RIVM (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu) en de GGD-GHOR Nederland is nadrukkelijk gebleken dat investeren in preventie ten aanzien van mentale gezondheid kan leiden tot aanzienlijke kostenbesparingen.
In 2026 zal uitvoering gegeven worden aan Mamakids dat gericht is op postpartum depressie bij vrouwen.
Ook zal op de scholen voor Voortgezet Onderwijs uitvoering gegeven worden aan Check it out. Dit is een voorstelling voor leerlingen over keuzes maken over o.a. alcohol, roken/ vapen en drugs.
De activiteiten voor kinderen/jeugdigen m.b.t. het vergroten van weerbaarheid, omgaan met pesten, omgaan met de overgang van basis- naar voortgezet onderwijs en Sta – sterktrainingen worden eind 2025 geëvalueerd. Op basis hiervan zal worden besloten welke onderdelen opgenomen worden in het Programma Mentale Gezondheid 2026.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

de coalitie Kansrijke start heeft een kleinere werkgroep ontwikkeld om de ontwikkelingen binnen Kansrijke Start (lokaal, regionaal, landelijk) verder uit te schrijven. Het sociaal medisch MDO zwangeren is meegenomen in de impactmeting regionaal. De uitkomsten worden eind van dit jaar besproken met betrokken gemeenten en regionaal geanalyseerd. Kosten van het MDO voor 2027 zijn opgenomen in de begroting via de middelen van het IZA-AZWA.

A26.7204 Gezonde omgeving: organiseren van workshops en themabijeenkomsten.

Omschrijving (toelichting)
In 2026 worden workshops en themabijeenkomsten georganiseerd over gezondheid in relatie tot de omgevingswet.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Het lokaal hitteplan wordt geschreven in samenwerking met adviesbureau Tauw. Q4 van dit jaar zijn de eerste bijeenkomsten gepland, zowel intern als met externe organisaties.

A26.7205 Gezond ouder worden: opstellen van een programma

Omschrijving (toelichting)
In 2025 is opdracht gegeven aan de GGD HvB om een programma op te stellen ten aanzien van "gezond ouder worden". In 2026 zal hier uitvoering aan worden gegeven

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Binnen de IZA prioritaire opgave ouderen is een regionaal plan ontwikkeld. Dit plan benadrukt samenwerking op vroegsignalering, goede informatieverstrekking, belang van buurt/voorzorgcirkels en inzet op het stroomlijnen van clientgesprekken. Dit plan wordt in het najaar 2026 op regionale IZA tafel behandeld. Lokaal wordt samen met inwoners / senioren, zorgorganisaties, paramidici in aansluiting op de handreiking GGD HvB ingezet op buurtcirkels, reablement, valpreventie, mantelzorgondersteuning.

Doelstellingen

Financiële afwijkingen

Gezond- en Actief - leven Akkoord

Wat willen we bereiken in 2026?

In 2026 wordt in het kader van het gezondheidsbeleid ook uitvoering gegeven aan het Gezond en Actief Leven Akkoord.
Dit is een landelijk akkoord waarin de rijksoverheid, gemeenten, GGD GHOR Nederland en de Zorgverzekeraars afspraken hebben gemaakt om een impuls te geven aan het verbeteren van de gezondheid van inwoners. Gemeenten hebben hiervoor een SPUK (specifieke uitkering) ontvangen voor de periode 2023 tot en met 2026.
De inzet vanuit de brede SPUK GALA maakt integraal onderdeel uit van het implementatieplan "Samen redzaam" (zie hoofdstuk 6: sociaal domein) en de preventieve inzet voor het realiseren van de sociale basis (trede 1 en 2) en de indicatievrije ondersteuning (trede 3).
In 2026 komt een aantal SPUK' s te vervallen te weten: leefomgeving, mentale gezondheid, overgewicht en obesitas, alcoholproblematiek, één tegen eenzaamheid, kennis- en adviesfunctie GGD en regionale aanpak preventie. Deze onderdelen van beleid zijn, waar mogelijk, opgenomen in het reguliere beleid en de daarbij behorende bekostiging. De activiteiten die onderdeel uitmaken van de aanpak ten aanzien van overgewicht en obesitas zijn dermate belangrijk en veelomvattend dat deze voor 2026 zijn opgenomen in de begroting.
Continuering van GALA- middelen 2026 is gericht op de volgende onderdelen: Lokaal Sportakkoord, brede regeling combinatiefuncties, Kansrijke Start, versterken sociale basis, terugdringen gezondheidsachterstanden, valpreventie en Welzijn op recept.

Tevens is vanuit het Rijk aangekondigd dat men voornemens is om vanaf 2026 alle lopende SPUK' s op te heffen en toe te voegen aan het gemeentefonds. Hierdoor krijgen gemeenten meer beleidsvrijheid en mogen zij zelf bepalen voor welke beleidsinitiatieven de middelen worden ingezet. Er zal dan wel sprake zijn van een korting van 10%. In de 2e helft van 2025 wordt hieromtrent meer informatie verwacht van het ministerie van VWS.
Naast het lokale GALA heeft ook het Integraal Zorg Akkoord IZA invloed op het gezondheidsbeleid bij gemeenten. Het IZA is een landelijk akkoord met als doel de zorg toegankelijk, goed en betaalbaar te houden. Dit doen we door de beweging te maken van ziekte en zorg naar gezondheid, preventie en welzijn.
Het IZA wordt regionaal en domein-overstijgend opgepakt op de schaal van de zorgkantoorregio Midden-Brabant. Samengewerkt wordt tussen de gemeenten in Midden Brabant, de zorgverzekeraars VGZ en CZ, zorgpartijen (zoals GGZ Breburg, huisartsen, Zorgnetwerk Midden – Brabant, Thebe, Elisabeth- Tweestedenziekenhuis), GGD Hart voor Brabant, Contour de Twern en via Zorgbelang met inwoners en patiëntenorganisaties.
Er is een regiobeeld opgesteld ten aanzien van de huidige en toekomstige zorgbehoefte van de inwoners in onze regio. Uit dit regiobeeld zijn vijf prioritaire opgaves geselecteerd te weten:

1. Gezond en veilig opgroeien
2. Kwetsbare ouderen, nu en straks
3. Mentale gezondheid
4. Leefstijl en leefomgeving
5. Chronische Leefomgeving.

Het regioplan is de basis voor transformatieplannen waarmee een specifiek probleem in de zorg wordt aangepakt.
Op dit moment zijn twee transformatieplannen door het Rijk en de zorgverzekeraars goedgekeurd waarbij gemeenten zijn betrokken te weten:

- Op weg naar toegankelijke mentale gezondheidszorg en Midden – en Oost-Brabant
- De buurt als eco-systeem.

Het jaar 2026 is het laatste jaar van de SPUK (specifieke uitkering) Gezond – en Actief Leven Akkoord. Deze brede SPUK bestaat uit beleid en financiering van sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en versterken van de sociale basis. Een aantal onderdelen van de SPUK komt te vervallen in 2026 te weten : leefomgeving, mentale gezondheid, overgewicht en obesitas, OKO alcoholproblematiek en één tegen eenzaamheid. Gecontinueerd worden de onderdelen Lokaal Sportakkoord, Brede regeling Combinatiefunctionarissen, Kansrijke Start, Mantelzorg, Terugdringen gezondheidsachterstanden, Versterken sociale basis, Welzijn op recept en valpreventie.

De doelstelling is:
D26.731 Het realiseren van een gezonde generatie in 2040

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2026?

Activiteiten en/of financiële afwijkingen 2026

A26.7311 Activiteiten Lokaal Sportakkoord en brede regeling combinatiefuncties

Omschrijving (toelichting)
Vanuit het Lokaal Sportakkoord worden activiteiten en interventies vanuit professionele organisaties en inwoners bekostigd tot een maximaal bedrag van € 10.000. Vanuit de brede regeling combinatiefunctionaris worden functionarissen bekostigd die laagdrempelig ondersteuningsaanbod organiseren zoals beweegprogramma's voor diverse doelgroepen. Uitgangspunt is dat het een laagdrempelig aanbod is dat in wijken en buurten wordt uitgevoerd.
De activiteiten die werden uitgevoerd voor de interventie overgewicht en obesitas zijn qua bekostiging opgenomen in de gemeentebegroting 2026 en de middelen voor OKO worden bekostigd uit het regionale IZA- budget.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
In dit laatste jaar van het sportakkoord worden zoveel mogelijk sportieve en culturele activiteiten ondersteund binnen de kaders die we samen met de partners gesteld hebben. In 2026 hebben de volgende activiteiten al een bijdrage mogen ontvangen: vv Atak (inzet volleybal bus bij kennismakingsactiviteiten), SVO de Gaard (kennismakingsclinic met meidenvoetbal) en Seniorenmaatjes (opzetten van sportieve en culturele activiteiten).Voor de Brede Regeling Combinatiefuncties wordt verwezen naar A26.5102.

A26.7312 Doorontwikkeling Multidisciplinair overleg zwangeren

Omschrijving (toelichting)
Om kinderen een gezonde (kansrijke) start te bieden is een lokale coalitie gevormd bestaande uit kraamzorg, verloskundigen, GGD HvB, Contour de Twern en Team WijZ.
In 2026 wordt het MDO zwangeren verder doorontwikkeld en worden er extra interventies Stevig Ouderschap ingezet. Tevens wordt onderzocht welke aanvullende trede-3-activiteiten nodig zijn om ouders laagdrempelig en zonder indicatie, extra ondersteuning te bieden gedurende en na de zwangerschap.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De coalitie Kansrijke start heeft een kleinere werkgroep ontwikkeld om de ontwikkelingen binnen Kansrijke Start (lokaal, regionaal, landelijk) verder uit te schrijven. Het sociaal medisch MDO zwangeren is meegenomen in de impactmeting regionaal. De uitkomsten worden eind van dit jaar besproken met betrokken gemeenten en regionaal geanalyseerd. Kosten van het MDO voor 2027 zijn opgenomen in de begroting via de middelen van het IZA-AZWA.

A26.7314 Welzijn op recept

Omschrijving (toelichting)
De methodiek Welzijn op recept wordt ingezet voor mensen met psychosociale klachten. In plaats van een medisch recept voor te schrijven verwijst de huisarts patiënten door naar een zgn. welzijnscoach. Bij welzijn op recept gaat de coach samen met de cliënt op zoek naar wensen, behoeften en mogelijkheden en ondersteunt de cliënt bij de stappen die gezet moeten worden b.v. naar de deelname aan activiteiten. De focus ligt vooral op wat iemand wel kan en waar iemand vrolijk van wordt.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Dit project loopt in samenwerking met huisartsen en de maatschappelijke coaches. Er zijn nu twee huisartspraktijken waar de samenwerking is opgestart. Randvoorwaarde voor uitbreiding van deze werkwijze bij andere praktijken is de koppeling met zorgdomein.

A26.7315 Aanpak valpreventie ouderen

Omschrijving (toelichting)
Vanuit het oogpunt gezond en vitaal ouder worden wordt veel aandacht besteed aan valpreventie bij ouderen. Er vinden e-biketrainingen plaats, beweegcoaches worden ingezet en er worden bij de doelgroep 65+ smartfloor – testen afgenomen.
Ook worden er informatiebijeenkomsten georganiseerd en valpreventiecursussen gegeven door fysio- en ergo - therapeuten.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Er wordt ingezet op vitaal ouder worden in relatie tot valpreventie. Er vinden op dit moment e-biketrainingen plaats, beweegcoaches worden ingezet en er worden bij de doelgroep 65+ smartfloor – testen afgenomen. Ook worden er informatiebijeenkomsten zoals de GO Healty week en de gezondheidsmarkt georganiseerd en valpreventiecursussen gegeven door fysio- en ergo - therapeuten.

3.10 Beleidsveld 8 | Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing

Volkshuisvesting

Waalwijk moet aantrekkelijk zijn om te wonen. Daarom streven we naar een voldoende aanbod van woningen en woonmilieus voor alle doelgroepen. Gelet op de uitdagingen die vergrijzing en klimaatverandering voor ons in de nabije toekomst brengt, willen we ons woningaanbod zo toekomstbestendig mogelijk maken. Tevens zetten we in op adequate huisvesting voor internationale medewerkers die in Waalwijk komen werken.
In het collegeprogramma 2022-2026 is het thema wonen expliciet benoemd. Hierbij is aangegeven dat de gemeente Waalwijk doorgaat op de ingezette koers om versneld te groeien om het huidige voorzieningenniveau te behouden en te versterken.

De doelstellingen zijn:
D26.811 Woningbouw is gericht op het bieden van een passende woning voor iedereen
D26.812 Woonbeleid draagt bij aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2026?

Omschrijving (toelichting)
De onderstaande activiteiten zijn opgenomen in de begroting 2026. In dit najaarsbericht wordt de stand van zaken gegeven.

Activiteiten en/of financiële afwijkingen 2026

A26.8111 Bouw van minimaal 1200 woningen in verschillende prijsklassen in deze bestuursperiode mogelijk maken

Omschrijving (toelichting)
We richten ons in deze bestuursperiode op het mogelijk maken van minimaal 1.200 woningen. Daarbij ligt de nadruk op het hard maken van zachte plannen en het afgeven van vergunningen voor deze plannen. De uitvoering is immers de verantwoordelijkheid van marktpartijen en woningcorporaties. Voor 2026 richten we ons op het hard maken van 250 woningen in plannen.

We onderzoeken in 2026 hoe procedures voor woningbouw verder versneld kunnen worden onder de omgevingswet.
Daarnaast onderzoeken we mogelijkheden om de bestaande voorraad optimaal te gebruiken, te verdichten of doorstroming te bevorderen met de doorstroomregeling bij Casade.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Van 1 januari 2022 t/m juli 2026 zijn er in totaal 1.154 woningen toegevoegd in de gemeente Waalwijk. Daarnaast zijn er op dit moment ca. 375 woningen in aanbouw, is er voor nog eens ca. 400 woningen vergunning verleend en zijn er nog ca. 380 woningen opgenomen in plannen die vastgesteld of onherroepelijk zijn. In 2025 is de gemeente gestart met het optimaliseren van de ruimtelijke procedures. De verschillende ruimtelijke processen worden op elkaar afgestemd en er worden afspraken gemaakt om het proces soepeler te laten lopen. De verwachting is dat dit eind 2026 is afgerond en de procedures daarmee soepeler en sneller doorlopen kunnen worden. Er zijn beleidsregels in voorbereiding om meer mogelijkheden te scheppen voor woningdelen, zoals friendswonen en hospitaverhuur.

A26.8112 Minimaal 30% sociale huur bij het woningbouwprogramma dat we toevoegen

Omschrijving (toelichting)
In de gemeente Waalwijk hebben we op dit moment ruim 30% sociale huur in de voorraad. Vanuit onderzoeken en vanuit rijksbeleid is gebleken dat het in de gemeente Waalwijk wenselijk is om 30% sociale huur in de woningbouwprogrammering aan te houden en zo het aandeel vast te houden.
In 2026 zal het woonbeleid geactualiseerd worden en omgezet worden in een volkshuisvestingsprogramma. Onder de Wet versterking regie volkshuisvesting (die naar verwachting per 1 januari 2026 in werking treedt) wordt dit een verplicht programma. Op dat moment zullen we deze beleidslijn daarin opnemen
Inmiddels is ook duidelijk dat woningcorporaties beschikken over een beperkte investeringsruimte en dat de realisatie van 30% sociale huur in de nieuwbouwprogrammering daardoor onder druk staat. We onderzoeken daarom de invoering van een vereveningsfonds en de mogelijkheden van een actiever grondbeleid.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Voor de komende 10 jaar bestaat het woningbouwprogramma voor 28% uit sociale huurwoningen, waarbij er met name voor de korte termijn te weinig sociale huur in plannen zit en voor de middellange termijn weer wat meer. Samen met Casade wordt concreet bekeken hoe we extra projecten kunnen toevoegen aan de programmering, zodat de doelstelling van 30% sociaal in de programmering weer gehaald gaat worden. De Wet versterking regie volkshuisvesting is uiteindelijk, met enige vertraging, deels in werking getreden op 1 juli 2026. De bijbehorende Regeling versterking regie volkshuisvesting en het Besluit versterking regie volkshuisvesting treden naar verwachting per 1-1-2027 in werking. In het najaar van 2026 starten we met het opstellen van het gemeentelijke volkshuisvestingsprogramma (VHP). Op onderdelen, zoals urgentiedoelgroepen en regionale aspecten, is reeds gestart met de uitwerking. Het VHP zal in 2027 door het college worden vastgesteld. De raad zal bij het opstellen worden betrokken.

A26.8113 Inspelen op kansen en mogelijkheden voor het verlichten van de druk op de woningmarkt

Omschrijving (toelichting)
Het basis uitgangspunt voor het vergroten van de woningvoorraad is om permanente woningen toe te voegen en te kijken naar mogelijkheden van optimaliseren van het gebruik van de bestaande voorraad. We houden daarnaast de mogelijkheid open om in te spelen op kansen en mogelijkheden, om de druk op de woningmarkt te verlichten met tijdelijke woningbouw, bijvoorbeeld door mantelzorgwoningen voor jongeren.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Een herziening van de Beleidsregels kamerverhuur wordt momenteel voorbereid, zodat woningdelen, hospitaverhuur en friendswonen gemakkelijker wordt. We ondersteunen ontwikkelende partijen in hun zoektocht naar geschikte locaties voor (tijdelijke) woningbouw.

A26.8121 Toevoegen van nultredenwoningen

Omschrijving (toelichting)
Heel Nederland heeft de komende decennia te maken met een dubbele vergrijzing. Door nultredenwoningen toe te voegen, bieden we veilige comfortabele woningen voor alle doelgroepen met een verminderende mobiliteit, zoals mensen die slecht ter been zijn, een rollator nodig hebben of een kinderwagen gebruiken.
Het oplevermoment is bij woningbouw niet altijd precies te voorspellen. Bij een deel van de projecten weten we dit wel. Vanuit die informatie is de verwachting dat er in 2026 ca. 120 nultredenwoningen worden opgeleverd.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
In 2026 zijn er 23 nultredenwoningen opgeleverd. Er zijn er nog 298 in aanbouw en daarnaast is er voor 282 nultredenwoningen een vergunning verleend.

A26.8122 Ondersteunen koopstarters

Omschrijving (toelichting)
Het is op dit moment erg lastig voor jonge huishoudens om een koopwoning te verwerven. We ondersteunen daarom koopstarters door het afgeven van startersleningen, zodat zij in de gelegenheid zijn om een woning te kopen waar dat zonder extra lening net niet lukt.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Er zijn tussen 1-1-2026 en 16-9-2026 inmiddels 53 startersleningen verstrekt. Daarmee is het budget grotendeels ingezet en is in oktober een voorstel voorgelegd om het budget wederom te verhogen.

A26.8123 Onderzoeken van locaties voor het toevoegen van woonwagenstandplaatsen

Omschrijving (toelichting)
Er is in veel gemeenten in Nederland, waaronder ook in de gemeente Waalwijk, een tekort aan woonwagenstandplaatsen, waardoor standplaatszoekenden soms onevenredig lang ingeschreven moeten staan, voordat zij een woonwagenstandplaats kunnen bewonen. Daarom onderzoeken we de mogelijkheden om tot een uitbreiding van het aantal woonwagenstandplaatsen in de gemeente Waalwijk te komen.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De zaken die per locatie nader uitgezocht moeten worden, blijken meer tijd te vergen dan in 2025 was gedacht. Naar verwachting kan er voor één locatie uiterlijk begin 2027 een bestuurlijk standpunt worden ingenomen.

A26.8124 Prestatieafspraken maken met woningcorporaties

Omschrijving (toelichting)
Woningcorporaties leveren een belangrijke bijdrage aan de doelen op het gebied van volkshuisvesting. Met de woningcorporaties die actief zijn in onze gemeente maken we prestatieafspraken over in ieder geval betaalbaarheid, beschikbaarheid, wonen en zorg, duurzaamheid en leefbaarheid.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Voor de zomer van 2026 is een start gemaakt met het opstellen van de prestatieafspraken met Casade voor 2027. Daarbij is ook gesproken met zorg- en welzijnspartijen om de afspraken op dat onderdeel uit te breiden dan wel aan te scherpen. Met de overige corporaties die in de gemeente werkzaam zijn worden afspraken meerjarig gemaakt.

Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Wat willen we bereiken in 2026?
De huidige maatschappelijke opgaven voor wonen, werken, voorzieningen en landbouw vragen om het bepalen van een nieuwe ruimtelijke koers in het fysiek domein. In samenhang met het oplossen van de opgaven op het vlak van klimaatadaptatie, energietransitie, slimme mobiliteit, biodiversiteit, gezondheid, inclusiviteit en circulaire economie. Om ruimte te bieden aan al die opgaven met behoud van onze ruimtelijke kwaliteit, zullen we slimmer en duurzamer moeten verstedelijken.
De Ontwikkelstrategie Stedelijke Regio Breda-Tilburg (SRBT) en het Ontwikkelperspectief Stedelijk Brabant 2040 bieden daarvoor het handvat op regionaal en provinciaal niveau. De huidige integrale structuurvisie Waalwijk 2025 (raad, 2016), het sectoraal beleid en regels in relatie tot de fysieke leefomgeving gaan we daarom de komende jaren omvormen om beter aan te sluiten op de huidige maatschappelijke opgaven. De handvaten op gemeentelijk niveau daarvoor zijn de omgevingsvisie en het omgevingsplan. Het ontwikkelen van deze instrumenten is ook nodig vanwege de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2024. De invulling van dit beleidsveld zal daar in meegroeien.

De doelstellingen zijn:
D25.820 Versterken kwaliteit leefomgeving
D25.821 Waalwijk Omgevingswet-proof

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2026?

Omschrijving (toelichting)
De onderstaande activiteiten zijn opgenomen in de begroting 2026. In dit najaarsbericht wordt de stand van zaken gegeven.

Activiteiten en/of financiële afwijkingen 2026

A25.8211 Transitie omgevingsbeleid in een omgevingsvisie

Omschrijving (toelichting)
De Omgevingsvisie is onze langetermijnvisie voor de leefomgeving van de hele gemeente. Deze coalitieperiode willen we een omgevingsvisie vaststellen met daarin de hoofdlijnen van beleid voor de leefomgeving op basis van door de raad vastgestelde uitgangspunten.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De Omgevingsvisie is op 26 februari 2026 in werking getreden en vormt daarmee het richtinggevende kader voor de ontwikkeling van Waalwijk. In de afgelopen periode is gestart met de verdere uitwerking van het werken met de Omgevingsvisie, waarbij de vertaling naar beleid, programma's en uitvoering centraal staat. Het beleidshuis wordt hiervoor verder ontwikkeld en moet zorgen voor meer samenhang tussen ambities, beleid en uitvoering. Het beleidskader bedrijventerreinen is een eerste concrete uitwerking hiervan. Daarnaast is de omzetting van de woongebieden naar het nieuwe omgevingsplan aanbesteed en gestart. Hiermee wordt invulling gegeven aan de overgang van het opstellen van de Omgevingsvisie naar het daadwerkelijk werken met en uitvoeren van de daarin opgenomen ambities.

A25.8212 Transitie bestemmingsplannen en verordeningen in het omgevingsplan

Omschrijving (toelichting)
In het omgevingsplan werken we de regels uit die nodig zijn vanwege keuzes in de omgevingsvisie. Het omgevingsplan bundelt daarbij de vroegere juridische regels uit o.m. bestemmingsplannen en beheersverordeningen en de (delen van) verordeningen die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving. De eerste stap is het opstellen van een plan van aanpak over hoe te komen tot een gemeentedekkend omgevingsplan (transitieplan). Dit ter vervanging van het tijdelijke van rechtswege geldende omgevingsplan dat uiterlijk geldt tot 2032.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De afgelopen periode is uitvoering gegeven aan het transitieplan voor het gemeentebrede omgevingsplan. De omzetting van de woongebieden is aanbesteed en gestart; de voorbereiding van de bedrijventerreinen en thematische wijzigingen volgt. Daarmee is de eerste stap gezet in de gefaseerde transitie naar één gemeentebreed omgevingsplan.
De omvang en complexiteit van de opgave vragen daarnaast veel capaciteit en specifieke kennis. Het tijdig vinden, opleiden en inzetten van de benodigde medewerkers blijft daarom een belangrijk aandachtspunt.

A25.8213 Kennis verwerven over het werken met omgevingsprogramma's

Omschrijving (toelichting)
Het omgevingsprogramma is een nieuw instrument onder de Omgevingswet. Bedoeld als tussenstap tussen omgevingsvisie en omgevingsplan. Omdat dit een nieuw instrument is, gaan we eerst kennis opdoen om dit instrument zo effectief mogelijk in te zetten. Het vaststellen van een omgevingsprogramma is een bevoegdheid van het college, de kaders daarvoor worden vastgesteld door de raad.
Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
In de afgelopen periode is gestart met de verdere uitwerking van het werken met de Omgevingsvisie en omgevingsprogramma's. Hiervoor is externe expertise ingehuurd, waarmee momenteel wordt gewerkt aan de verdere uitwerking van de benodigde werkwijze en instrumenten. Het beleidshuis wordt ontwikkeld als basis voor meer samenhang tussen de Omgevingsvisie, beleid, programma's, uitvoering en de P&C-cyclus. Het beleidskader bedrijventerreinen is een eerste concrete uitwerking van de vertaling van de ambities uit de

Omgevingsvisie naar beleid en uitvoering. De verdere uitwerking vindt de komende periode plaats.

A26.8201 Ontwikkelen transformatielocaties

Omschrijving (toelichting)

Ontwikkelen van locaties in stedelijk en landelijk gebied waarvoor een duurzame transformatie nodig is, bijvoorbeeld vanwege leegstand of de behoefte aan een andere invulling. Onder andere voor de bekende grotere projecten maar ook voor kleinere projecten in alle kernen van de gemeente.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Voor de diverse transformatielocaties is er gewerkt aan verkenningen, het sluiten van overeenkomsten met initiatiefnemers, het voorbereiden en doorlopen van de ruimtelijk procedures en het verlenen van de benodigde vergunningen door de gemeente.
Van diverse transformatielocaties geven we hierna de stand van zaken om een indruk te geven van wat er speelt:

- Op het voormalige Slachthuisterrein wordt gebouwd aan 123 woningen. Naar verwachting worden deze in juni 2027 opgeleverd.
- De initiatiefnemer van de Gedempte haven wil een aantal onderdelen van het plan (het bestemmingsplan is geheel onherroepelijk in werking getreden) wijzigen waardoor er een BOPA-procedure gedraaid moet gaan worden. Dit is in voorbereiding en gelijktijdig wordt ook de inrichting van het openbaar gebied verder uitgewerkt. De vergunning voor het beweegzorgcentrum (Koepelhal) is verleend en onherroepelijk.
- Voor het plan Oranjehoek is de BOPA procedure doorlopen en met de Anterieure Exploitatieovereenkomst in juni vastgesteld door de gemeenteraad. De termijn voor de aanvraag om omgevingsvergunning voor de activiteit ‘afwijken van regels in het omgevingsplan’ (fase 1) is verstreken. Er zijn geen bezwaren ingediend. Er is gestart met de aanvraag voor de activiteit ‘bouwactiviteit’ (omgevingsplan) en ‘technische bouwactiviteit’ (fase 2).
- Op Raadhuisplein in Sprang-Capelle (bouw 18 woningen) loopt op dit moment Hoger Beroep bij de Raad van State in het kader van de omgevingsvergunning.

Wat betreft de doorlooptijd zijn we sterk afhankelijk van de betrokken initiatiefnemers (marktpartijen). Ook de stikstofuitspraak van 18 december 2024 door Raad van State over intern salderen heeft invloed op de doorlooptijd van een aantal transformatieprojecten.

Doelstellingen

Financiële afwijkingen

Activiteiten en/of financiële afwijkingen 2026

NJB26_8.01 Omgevingswet

Omschrijving (toelichting)

Titel	Omgevingswet	
Beleidsveld	8 Volkshuisvesting, RO en Stedelijke Vernieuwing	
Productnummer en naam	810 Ruimtelijke plannen	INCIDENTEEL

Budgethouder	Afdelingshoofd OBL	Portefeuillehouder	M. Boksan

Bedragen * € 1.000 V = Voordeel N = Nadeel										
			2026		2027		2028		2029	2030
Lasten		V	670							
Baten		N	345							
Saldo		V	325							

Toelichting:
Vanwege vertraging in het proces en capaciteitsaangelegenheden is niet het gehele bedrag ingezet.
Maatregel
In het Najaarsbericht rekening houden met een incidenteel voordeel van € 325.000.

NJB26_8.02 Stimuleringssubsidie betaalbare woningbouw (storting in reserve)

Omschrijving (toelichting)

Titel	Stimuleringssubsidie woningbouw		
Beleidsveld	8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing		
Productnummer en naam	809 Wonen		INCIDENTEEL
Budgethouder	Afdeling BSD	Portefeuillehouder	M. Boksan

Bedragen * € 1.000 V = Voordeel N = Nadeel										
			2026		2027		2028		2029	2030
Lasten		V	1.000							
Baten		N	1.000							
Saldo			-							

Toelichting:
Voor de realisatie van betaalbare woningen ontvangt de gemeente middelen vanuit de Realisatiestimulans (een regeling van het rijk voor het stimuleren van betaalbare woningbouw). Op basis van de huidige inzichten wordt in 2026 een totale subsidieopbrengst van circa € 1,0 miljoen verwacht. Met deze aanvullende subsidieopbrengst is in de begroting geen rekening gehouden, waardoor in 2026 sprake is van een incidenteel voordeel. De subsidie is bedoeld om de realisatie van betaalbare woningbouw te stimuleren. Voorgesteld wordt om de ontvangen middelen niet vrij te laten vallen in het begrotingsresultaat, maar te storten in de bestemmingsreserve Sociale woningbouw. Hiermee blijven de middelen beschikbaar voor toekomstige uitgaven en maatregelen die bijdragen aan de realisatie van betaalbare woningen.
Maatregel
In het najaarsbericht wordt daarom voorgesteld om de verwachte subsidieopbrengst van € 1,0 miljoen te verwerken en eenzelfde bedrag te storten in de bestemmingsreserve Sociaal woningbouwprogramma, zodat de middelen vanuit die reserve ingezet kunnen worden voor de realisatie van betaalbare woningbouw. Per saldo heeft deze mutatie daarmee geen effect op het begrotingsresultaat.

Ruimtelijke versterking binnenstad

Wat willen we bereiken in 2026?

Onze ambitie is een aantrekkelijke Waalwijkse binnenstad.
We streven naar een compacter centrum met winkelstraten die minder winkeloppervlakte bevatten en minder leegstand kennen, doordat de overgebleven ruimte efficiënter wordt gebruikt. De kern van de transformatie is het samenbrengen van wonen, werken, recreëren en verblijven.
Deze ontwikkeling is essentieel om de binnenstad op lange termijn relevant te houden en biedt kansen voor woningbouw en het toevoegen van een nieuw (binnen)stedelijk woonmilieu. Dit is ook noodzakelijk om te functioneren als drager voor de versterking van het openbaar vervoer van en naar Waalwijk. Een aantrekkelijke binnenstad met goede voorzieningen is bovendien cruciaal voor het woonklimaat in de hele stad en vormt een belangrijke basis voor de schaalvergroting van middelgrote Brabantse steden zoals Waalwijk. Het uiteindelijke doel is dat alle activiteiten en doelstellingen leiden tot meer bezoekers en een hogere tevredenheid onder bezoekers.
Van 2016 tot en met 2024 is deze opgave aangepakt via het programma Binnenstad, met onder meer het ‘Waalwijk Stadscentrum - Stedenbouwkundig Masterplan’ (juli 2022) en de ‘Centrumvisie Waalwijk’ (april 2024).
Vanaf 2025 is het programma Binnenstad overgegaan naar de lijnorganisatie. Voor de herontwikkeling van winkelcentrum De Els is een projectstructuur opgezet en is een aparte doelstelling in het beleid opgenomen. Daarnaast is het versterken van de groenstructuur en de verblijfskwaliteit ondergebracht bij beleidsveld 5, thema openbaar groen. De economische activiteiten en samenwerking met stakeholders, onder andere via de BIZ, vallen onder beleidsveld 3.

De doelstelling is:

D26.831 Herontwikkeling winkelcentrum De Els

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2026?

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De onderstaande activiteiten zijn opgenomen in de begroting 2026. In dit najaarsbericht wordt de stand van zaken gegeven.

Activiteiten en/of financiële afwijkingen 2026

A26.8311 Uitwerken Definitief Ontwerp Stedenbouwkundig Plan

Omschrijving (toelichting)
Het huidige Voorlopig Ontwerp Stedenbouwkundig Plan (VOSP) voor De Els wordt uitgewerkt in een Definitief Ontwerp Stedenbouwkundig Plan (DOSP).

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Voorlopig Ontwerp Stedenbouwkundig Plan 2.0
Het VOSP van december 2024 (nu genaamd VOSP 1.0) vormde de ruimtelijke basis voor de gemeentelijke grondexploitatie De Els (GREX), die in mei 2025 door de raad is vastgesteld. Vanaf augustus 2025 is er gewerkt aan diverse **ruimtelijke optimalisaties.** Dat hebben we gedaan aan de hand van 5 thema's (zie afbeelding hieronder) en in het verlengde daarvan het benoemen van ruimtelijke kansen ter verbetering van het VOSP 1.0. Van VOSP meteen naar een DOSP (Definitief Ontwerp Stedenbouwkundig Plan) bleek te ambitieus in tijd om dat voor elkaar te krijgen. Reden: verbeteren planonderdelen (woonhof en parkeergarage) op eigen kracht en netcongestie versus ondergrondse infrastructuur in relatie tot de benodigde samenwerking met en de afhankelijkheid van Enexis . De 'eigen' optimalisaties, zoals de gewijzigde positienering van de (vereenvoudigde) parkeergarage en de toevoeging van een noordelijk woonhof zijn verder uitgewerkt en financieel doorgerekend. Het VOSP 2.0 is een duidelijk verbeterd plan. Samen met ontwerp voor de openbare ruimte vormt het een goede basis voor het DOSP. De ruimtelijke knelpunten zoals ondergrondse infra, routing van het laden/lossen en afvalinzameling zijn grotendeels getackeld. In november 2026 volgt de vierde omgevingsdialoog als participatie moment in aanloop naar het DOSP. In het DOSP worden ook de ruimtelijke kaders voor deelgebieden 1.4 (te handhaven winkels) en 4.1 en 4.2 (woningbouwontwikkeling na 2030) op hoofdlijnen stedenbouwkundig vorm gegeven. Daarna volgt een laatste financiële doorrekening (= actualisatie grondexploitatie De Els).van het hele plan
Momenteel worden de ruimtelijke procedures (meerdere BOPA's voor verschillende planonderdelen De Els (incl. Schoolkwartier) verder voorbereid. De BOPA Schoolkwartier (deelgebied 1.1.) kan aanstonds in procedure worden gebracht. Sloop en bouwrijp maken starten in januari 2027. Start bouw (Hema-horeca en 24 appartementen) is voorzien eind Q2-2027.

A26.8312 Planologische besluitvorming

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Gebiedsontwikkeling De Els: Het VOSP 2.0 is (als tussenstap) voor de zomervakantie 2026 voorgelegd aan de stuurgroep De Els en akkoord. Parallel hieraan worden diverse specialistische onderzoeken uitgevoerd en worden de benodigde **BOPA-documenten** voorbereid ten behoeve van de juridisch-planologische procedures. Eerder was aangegeven voor de jaarwisseling naar de raad te gaan. Dat was echt te ambitieus. Het DOSP wordt in Q4-2026 afgerond en tegelijkertijd volgen de laatste berekeningen. We koersen op de raad van maart of april 2027 (producten DOSP, geactualiseerde grondexploitatie en mogelijke allonges op de anterieure overeenkomsten, regie document Beeldkwaliteit, DNA boekje project De Els (product van de Ontwikkelcombinatie).
Bouwplan Schoolkwartier (Sanders): Dit eerste plandeel kent een vertraging van 9-12 maanden, maar past nog steeds binnen de totale projectscope van De Els (grondexploitatie tot en met 2033) . Het was wel noodzaak om uitstel te vragen aan het ministerie van Binnenlandse zaken in het kader van de toegekende Woningbouwimpuls-subsidie. Dit uitstel hebben we gekregen tot Q4-2027. Bouwplan voor de nieuwe HEMA (horeca deel) met daarboven gelegen appartementen (deelgebied 1.1) is volledig ruimtelijke en technisch uitgewerkt . De BOPA-stukken hiervoor worden momenteel intern beoordeeld. Welstand is akkoord. Planning is dat de BOPA Deelgebied 1.1. wordt aangeboden aan de raad in december 2026. Sloop is voorzien in januari 2027. Start bouw (zonder procedurele hobbels) einde Q2-2027.
Graag verwijzen wij voor meer informatie en details naar de separate twee jaarlijkse 'Voortgangsrapportage De Els, najaar 2026' (verschijnt in week 43/44).

A26.8313 Besluitvorming parkeergarage
Omschrijving (toelichting)
De gemeenteraad hanteert als uitgangspunt dat de gemeentelijke parkeerexploitatie ten minste kostendekkend dient te zijn. Om inzicht te krijgen in de mate waarin de toekomstige parkeerexploitatie van de nieuwe parkeervoorzieningen kan bijdragen aan de bekostiging van de parkeergarage, is eerder in aanloop naar de grex 2025 een analyse uitgevoerd naar de maximale investeringsruimte die vanuit de parkeerexploitatie kan worden gedragen. Deze hebben we medio 2026 wederom uitgevoerd i.v.m. de aanpassingen in het ontwerp in het VOSP 2.0.
De realisatie van een openbare parkeergarage vormt een rand voorwaardelijk onderdeel van de herontwikkeling van winkelcentrum De Els. Dit sluit aan bij de ambities en uitgangspunten zoals vastgelegd in het *Stedenbouwkundig Masterplan Waalwijk Stadscentrum* (juli 2022) en de *Centrumvisie Waalwijk* (april 2024).
Tijd (indicator)
Tijd (toelichting)
De eerder gecommuniceerde planning om deze besluitvorming gelijktijdig met het DOSP eind 2026 aan de raad voor te leggen, blijkt gezien de benodigde uitwerking en financiële onderbouwing niet haalbaar. De verwachting is dat het investeringsvoorstel in maart/april 2027 aan de raad kan worden aangeboden. Het voorstel maakt inzichtelijk welke investering verantwoord kan worden gedragen vanuit de parkeerexploitatie en welk kwaliteits- en voorzieningenniveau van de parkeergarage daarmee financieel haalbaar is.

Doelstellingen

Financiële afwijkingen
Omschrijving (toelichting)
??

4. Majeure projecten

Insteekhaven

Insteekhaven

Met ingang van het Najaarsbericht 2024 wordt de rapportage over de voortgang van het project insteekhaven voortaan opgenomen in het Voor- en Najaarsbericht.(voorheen gebeurde dat door middel van kwartaalrapportages). Hieronder wordt voor het project insteekhaven per onderdeel van de GROTIK-methode een nadere toelichting gegeven.
De aanleg van de Insteekhaven Waalwijk ligt stil nadat de rechtbank de natuurvergunningen eind 2025 heeft vernietigd vanwege stikstofeisen. Omdat het lopende hoger beroep lang duurt en onzeker is, wordt voorgesteld een andere koers te varen: het voorbereiden van een nieuwe aanbesteding voor een volledig emissieloze aanleg en exploitatie. Dit heft de vergunningplicht op en biedt duidelijkheid over de uitvoerbaarheid van het emissieloos aanleggen en exploiteren van de insteekhaven

Geld

In de meerjarenbegroting wordt het door de raad beschikbaar gestelde krediet (raadsvergadering 12 september 2019) voor de aanleg van de insteekhaven en de vastgestelde exploitatieopzet voor de uit te geven gronden voorlopig als uitgangspunt gehanteerd. Hierbij is uitgegaan van een uitsplitsing naar een krediet voor de aanleg van de insteekhaven en het vaststellen van een exploitatieopzet voor de uit te geven gronden aan de insteekhaven. Er wordt voorgesteld om de voorbereidings- en uitvoeringskosten voor de aanbesteding ten laste te brengen van het huidige krediet voor de aanleg van de insteekhaven. Voor het resultaat van de aanbesteding (beste inschrijving op basis van prijs en kwaliteit) en de financiële consequenties hiervan zal een voorstel aan de raad ter besluitvorming worden voorgelegd.
In de Kadernota 2028 kunnen de financiële consequenties (inschatting) van de nieuwe investering worden meegenomen.

Risico's

De risico's komen nu vooral voort uit het stikstofdossier en uit de aanbesteding van de emissieloze aanleg van de insteekhaven: de bijdrage van de Provincie kan komen te vervallen wanneer de haven niet wordt aangelegd en de raad gaat niet akkoord met de haalbaarheid en nieuwe aanbiedingen voor emissieloos aanbesteden van de havenaanleg. De overige risico's zoals de tijdige beschikbaar van materieel voor het emissieloos bouwen, de technische uitdagingen op het gebied van netcongestie en de verkregen subsidies voor Smart Port activiteiten (Regio Deal) worden in de voorbereiding en in de uiteindelijke uitkomst van de aanbesteding van de aanleg meegenomen en ter besluitvorming voorgelegd aan de raad. Ook zal er een keuze gemaakt moeten worden welk deel van de eerder gemaakte kosten afgeboekt moet worden of meegenomen kunnen worden in de nieuwe raming van de aanlegkosten van de insteekhaven.

Stikstof

De rechtbank Oost-Brabant heeft in december 2025 de door de provincie verleende natuurvergunning vernietigd, omdat de motivering van de provincie bij het inzetten van stikstofruimte uit extern salderen onvoldoende is, met name waar sprake is van een (dreigende) verslechtering van Natura 2000-gebieden (additionaliteitsvereiste). Zoals eerder vermeld is de aanneemovereenkomst voor de realisatie van de insteekhaven ontbonden en heeft de gemeente, op grond van de overeenkomst, een eenmalige schadevergoeding moeten uitkeren van € 200.000.
Om de kansen op het aanleggen van een insteekhaven te behouden heeft de gemeente afgesproken om de volgende stappen te nemen:

Hoger beroep

De gemeente heeft hoger beroep ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. In hoger beroep wordt de uitspraak van de rechtbank inhoudelijk beoordeeld. Een belangrijk punt is de onderbouwing dat de projecten geen significante aantasting van de Natura 2000-gebieden veroorzaken en dat aan het zogenoemde additionaliteitsvereiste wordt voldaan. Het is onduidelijk wanneer de rechtbank dit jaar/ een uitspraak hierover doet.

Emissieloos bouwen en exploiteren met of zonder natuurvergunning

De ontstane situatie dwingt de gemeente tot een fundamenteel andere uitvoeringsstrategie om de havenbelangen veilig te stellen. In overleg met de provincie Noord-Brabant, de Omgevingsdienst Brabant Noord en diverse marktpartijen zijn de afgelopen periode alternatieve scenario's onderzocht. Het aanvragen van een compleet nieuwe natuurvergunning via aanvullend salderen bleek na verkennende gesprekken met de provincie kansloos voor de korte termijn (1 tot 2 jaar), omdat de provincie momenteel geen sluitend maatregelenpakket voor natuurverbetering heeft.

Uit een korte consultatieronde onder marktpartijen kwam echter een kansrijk alternatief naar voren: een (nagenoeg) emissieloze aanleg en exploitatie. Wanneer er tijdens de bouw en het latere gebruik geen significante stikstofuitstoot plaatsvindt, vervalt immers de vergunningplicht. De markt geeft aan dat emissieloos bouwen technisch haalbaar is, al brengt dit wel uitdagingen met zich mee rondom hogere kosten, extra doorlooptijd en de beperkte beschikbaarheid van elektrisch materieel. Voor het emissieloos exploiteren van de haven wordt er uitgegaan van een ingroeimodel (niet vanaf jaar 0 is alle emissieloos), is er (financiële) ondersteuning vanuit de verkregen subsidie voor Smart Port en wordt er met exploitanten gesproken over de wijze waarop dit kan worden uitgevoerd.

Organisatie

Gedurende deze voorbereidende fase tot de feitelijke keuze over wel of geen doorstart van de Insteekhaven blijft het aanbestedingsteam operationeel maar met een intensievere bezetting en frequentie. De activiteiten betreffen:

1. Inrichten van de interne projectorganisatie en starten met de voorbereiding van de aanbesteding.
2. Uitwerken van de aanbestedingsstrategie, opdrachtomschrijving en gunningscriteria.
3. Inwinnen van juridisch advies over de aanbesteding en de juridische randvoorwaarden.
4. Actualiseren en, waar nodig, uitvoeren van onderzoeken die noodzakelijk zijn voor de aanleg en het omgevingsplan.
5. Uitwerken van de randvoorwaarden voor emissieloze aanleg en het ingroeimodel voor emissieloze exploitatie, in overleg met provincie en marktpartijen.
6. Opstellen en publiceren van de aanbestedingsdocumenten.
7. Beoordelen en selecteren van de inschrijvingen.

Tijd

Het voorbereiden en uitvoeren van een nieuwe aanbesteding van de Insteekhaven zal ongeveer 8 tot 10 maanden duren.

Informatie

Projectdossiers op deelonderwerpen (civiele techniek, risicodossier, omgevingsmanagement, stikstofdossier en communicatie), geven inhoudelijke informatie over het project. Daarnaast worden via de Grotik rapportages de voortgang in de reguliere P&C cyclus in het Voor- en Najaarsbericht gepresenteerd.

Kwaliteit

De kwaliteitseisen van stakeholders (o.a. RWS, WBD, toekomstige exploitant, Smart Port, Provincie) moeten worden opgenomen in het definitief ontwerp, de bestekken en in de selectie- en aanbestedingsleidraad.

Voor de uitvoeringsfase zullen de contractstukken van de aannemer moeten voldoen aan de

geëiste en gewenste kwaliteitseisen. Deze worden ook o.a. opgesteld aan de hand van 4 EMVI-criteria: planning, waterveiligheid, emissieloos bouwen en exploiteren, risico's en projectcommunicatie.

Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL)

Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL)

Het programma heeft de naam 'Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat' gekregen (in het vervolg de GOL genoemd) en verbetert de economische vitaliteit van het gebied én de leefkwaliteit van de bewoners en gebruikers. Over een afstand van zo'n 20 kilometer tussen Waalwijk en 's-Hertogenbosch worden op en aan de snelweg A59 diverse deelprojecten uitgevoerd. De veiligheid op de A59 wordt vergroot doordat 4 van de 9 gevaarlijke op- en afritten verdwijnen. Door de aanleg van (parallel-)wegen verbetert de doorstroming van het verkeer van en naar de A59. De bereikbaarheid van (bestaande en nieuwe) woonwijken en bedrijventerreinen wordt verbeterd. Daarnaast verhoogt het programma GOL ook de ecologische en recreatieve kwaliteit van het gebied en draagt bij aan meer bescherming voor het milieu en is het sluitstuk in de realisatie van het project Hoogwateraanpak 's-Hertogenbosch (HoWaBo). Er worden twee ecopassages gemaakt onder de A59 door waardoor de waardevolle groene gebieden ten noorden en ten zuiden van de A59 met elkaar verbonden worden. Tenslotte wordt het woon-werkverkeer gestimuleerd door het realiseren van een snelfietsroute tussen Waalwijk en 's-Hertogenbosch met een noordelijke verbinding van Nieuwkuijk naar Haarsteeg.

Vooraf, leeswijzer

Voorliggende voortgangsrapportage is samengesteld ten behoeve van de projectbeheersing door de gemeenteraad. Met deze rapportage kan de gemeenteraad vaststellen en controleren of het project GOL binnen de door haar vastgestelde beleidskaders ten uitvoer wordt gebracht. Het GOL is een gemeentegrens overstijgend integraal project. Gemeente Waalwijk, Heusden en waterschap Aa-en Maas zijn samen met de provincie risicodragende partijen. Er is gekozen voor een geïntegreerd contractvorm (UAV-GC) met een aanbesteding op prijs/kwaliteit. De aannemerscombinatie Mourik/Besix heeft het werk aangenomen. De combinatie is verantwoordelijk voor het ontwerp en de realisatie van het project.
De provincie Noord-Brabant is opdrachtgever en stuurt het project aan. Samen met de stakeholders is er een ambtelijke (ABG) en politieke (stuurgroep) rapportagelijn opgezet.

Geld

De aanvullende krediet aanvraag om de doorstart van het project mogelijk te maken is in de maand juni van 2025 door de Provinciale Staten van Noord-brabant, gemeenteraden van Heusden en Waalwijk bekrachtigt. Op basis van deze besluiten is door de Provincie, met mandaat van de Stuurgroep, aan de combinatie Mourik-Besix de opdracht gegeven om het werk opnieuw op te starten en uit te gaan voeren.
Hierna een opsomming van de reeds genomen besluiten.

1. In de raadsvergadering van 14 april 2020 zijn door de raad de benodigde middelen voor het GOL beschikbaar gesteld.
2. In de raadsvergadering van 7 juli 2021 is een aanvullend krediet beschikbaar gesteld.
3. In de Raadvergadering van 26 juni 2025 is een aanvullende bijdrage beschikbaar gesteld.

Risico's

Het budget dat nu is verkregen is op basis van de nu bekende feiten, vertraging en risico's. Nooit valt uit te sluiten dat er zich onbekende of ongewenste zaken zich voordoen met gevolgen in tijd en geld. Natuurrampen, oorlogen, epidemieën e.d. zijn sowieso niet te voorzien. Daarnaast is en blijft er een inflatierisico.
Daarnaast zijn in het raadsvoorstel van 26 juni 2025 de onderstaande risico's meegegeven.
2.1 Een/meer van de risicodragende partners voteert onvoldoende/geen budget.

Voor de uitvoering van de GOL is er aanvullend budget nodig. Indien een van de risicodragende partners geen aanvullend budget toekend kan het project geen doorgang vinden. Het budget dat nu wordt aangevraagd is op basis van de nu bekende feiten, vertraging en risico's. Nooit valt uit te sluiten dat er zich onbekende of ongewenste zaken zich voordoen met gevolgen in tijd en geld. Natuurrampen, oorlogen, epidemieën e.d. zijn sowieso niet te voorzien. Daarnaast is en blijft er een inflatierisico.

2.2 Procedures tegen besluiten die voor het GOL van belang zijn.

Het PIP en de vergunning Natuurbescherming (stikstof) voor het GOL zijn onherroepelijk. Andere juridische procedures, tegen nog te nemen besluiten over uitvoeringsvergunningen, zijn niet uit te sluiten. De mogelijkheid bestaat dat belanghebbenden zich blijven verweren in juridische procedures of dat eisen worden gesteld bij de afgifte van een vergunning of ontheffing, die gevolgen hebben in tijd of geld.

Organisatie

De projectorganisatie valt onder de verantwoordelijkheid van de provincie Noord-Brabant. De gemeente heeft een toetsende en vergunningverlenende rol.

Tijd

Inmiddels ligt er na 6,5 jaar een positieve uitspraak van de Raad van State d.d.26 februari 2025. Daarmee staat voor het project GOL het sein op groen om door te kunnen naar de realisatiefase. Hiertoe is op 26 juni 2025 een raadsbesluiten genomen voor aanvullend krediet. In deze zelfde week is er een besluit op aanvullend krediet genomen door de Gemeente Heusden en de Provincie Noord-Brabant. Op basis van deze besluiten is door de Provincie, met mandaat van de Stuurgroep, aan de combinatie Mourik-Besix de opdracht gegeven om het werk opnieuw op te starten en uit te gaan voeren.
De aannemer heeft een planning gemaakt om het GOL te realiseren in een periode van 4 jaar waarbij er begin 2026 gestart is in de gemeente Waalwijk.
Het eerste deel van de Drongelens Kanaalweg is maandag 6 juli geopend voor autoverkeer. Hiermee zet GOL een belangrijke eerste stap om minder verkeer door de kernen te leiden en meer over randwegen.

Informatie

Informatie wordt door de provincie gedeeld met de risicodragende partijen en relevante stakeholders (waaronder gemeente Waalwijk). Hiervoor zijn diverse bestuurlijke en ambtelijke overleggen geïnitieerd. Het project wordt door diverse externe partijen kritisch gevolgd. Dit zijn stichtingen (waaronder "Van GOL naar Beter", "Federatie Behoudt de Langstraatspoorbruggen") en personen. Bij de provincie Noord-Brabant zijn inmiddels verschillende WOO verzoeken ingediend welke door de provincie in behandeling worden genomen en afgehandeld.

Communicatie (resultaten, activiteiten)

De projectcommunicatie wordt door de provincie gedaan. De uitvoeringscommunicatie door de aannemerscombinatie. Periodiek vindt er een omgevingsoverleg plaats met de risicodragend partijen waarbij team communicatie is aangehaakt.

Kwaliteit

Door de risicodragende partijen zijn kwaliteitseisen meegegeven. Deze zijn verwerkt in het UAV-GC contract en daarop is de aannemerscombinatie geselecteerd. Op naleving van deze eisen wordt door de Provincie gestuurd en getoetst. Eventuele afwijkingen worden gedeeld met de risicodragende partijen.

Tussenvoorziening / opvanghotel

Tussenvoorziening / opvanghotel

Sinds 12 september 2022 vangen we Oekraïense ontheemden en statushouders op in het hotelgebouw aan de Bevrijdingsweg 1 in Sprang-Capelle. In totaal worden er 266 personen opgevangen, waaronder 241 Oekraïners en 25 statushouders. De opvang op deze locatie wordt voortgezet tot en met 12 september 2027, de einddatum van het huidige contract met het hotel.
Met ingang van het Voorjaarsbericht 2023 wordt ten behoeve van de projectbeheersing door de gemeenteraad via de P&C-cyclus gerapporteerd als majeur project. Met deze rapportage kan de gemeenteraad vaststellen en controleren of het project tussenvoorziening / opvanghotel binnen de door haar vastgestelde beleidskaders ten uitvoer wordt gebracht.

Geld

De kosten en baten voor de opvang van Oekraïense ontheemden worden in de gemeentelijke begroting budgetneutraal geraamd, omdat de kosten door het Rijk worden vergoed. In het Najaarsbericht 2026 wordt voorgesteld de lasten en baten van de verschillende regelingen in de begroting 2026 bij te stellen. Het gaat om een bedrag van € 11,543 miljoen aan lasten en hetzelfde bedrag aan baten. Per saldo heeft deze bijstelling daarom geen effect op het begrotingssaldo.

Oekraïense ontheemden die werken, betalen een eigen bijdrage voor de kosten van hun opvang. Vanaf 1 augustus 2026 bedraagt de maximale bijdrage voor exploitatiekosten € 244,22 per maand per volwassene. Voor een gezin met twee volwassenen is dit maximaal € 488,44 per maand. Wanneer in de gemeentelijke opvang zelf wordt gekookt, geldt daarnaast een maximale bijdrage voor eten van € 260,97 per volwassene per maand, oftewel maximaal € 521,94 voor een gezin met twee volwassenen. In een locatie met catering bedraagt de maximale eigen bijdrage voor een gezin met twee volwassenen daarmee € 1.010,38 per maand. De bijdrage voor eten is verschuldigd, ook als een bewoner niet altijd mee-eet.
Voor de opvang van statushouders ontvangen we een vergoeding vanuit het Rijk. Deze vergoeding liep via de hotel- en accommodatieregeling (HAR), die recent is gewijzigd in de DUTO-regeling. De financiële effecten van deze wijziging zijn nog niet met zekerheid te ramen. Vooralsnog is de verwachting dat de beschikbare middelen toereikend zijn. We verwachten dat circa € 300.000 aan resterende middelen beschikbaar komt. Voorgesteld wordt om dit bedrag, onder voorbehoud, toe te voegen aan de bestemmingsreserve Integratie en Huisvesting van noodverblijfsituaties. Deze reserve kan binnen de vastgestelde criteria worden ingezet voor toekomstige uitgaven aan opvang en begeleiding van vluchtelingen en statushouders, bijvoorbeeld voor investeringen in alternatieve opvanglocaties of een doorstroomlocatie.

Risico's

We zien de volgende risico’s:
1. Exitstrategie hotel
De opvang in het hotel is tijdelijk. Het huidige contract eindigt op 12 september 2027. Wanneer de opvang op deze locatie stopt, moet de gemeente zorgen voor alternatieve opvang voor de Oekraïense ontheemden en, waar nodig, voor statushouders. Dit vraagt om tijdige voorbereiding en onderzoek naar passende alternatieven. De bestemmingsreserve Integratie en Huisvesting van noodverblijfsituaties kan, binnen de vastgestelde criteria en voor zover middelen beschikbaar zijn, bijdragen aan eventuele investeringen in andere opvanglocaties.
2. Doorstroom statushouders
We zien dat het moeilijk is om voor statushouders passende woningen te vinden. Dit betekent dat gezinnen steeds vaker voor een langere periode in het opvanghotel verblijven. Alhoewel de kinderen alvast naar school gaan in Waalwijk en de volwassenen kunnen starten met inburgeren, is dit geen bevorderlijke situatie. Door statushouders in het hotel op te vangen, willen we ook de asielketen ontlasten. Wanneer er weinig doorstroming is, bereiken we dat doel in mindere mate.

Organisatie
In het opvanghotel werkt de gemeente samen met het hotel, de beveiliging en het locatiemanagement verzorgen. De gemeente voert de regie over de opvang. De benodigde gemeentelijke inzet wordt georganiseerd binnen de bestaande projectstructuur. De kosten voor de opvang van Oekraïense ontheemden worden volgens de geldende regeling door het Rijk vergoed.

Tijd
De huidige overeenkomst met het hotel verliep op 12 september 2026. Op 24 februari jl. besloot het college de opvang met een jaar te verlengen. De nieuwe einddatum is 12 september 2027. De brief hierover is hier te vinden: raadsinformatiebrief 016-26.

Informatie
Via de reguliere P&C-cyclus en op verzoek delen we de voortgang in het opvanghotel.

Communicatie
We organiseren periodiek bewonersbijeenkomsten om bewoners te informeren over ontwikkelingen rond de opvang en de locatie. Daarnaast worden betrokkenen waar nodig via andere kanalen geïnformeerd.
Kwaliteit
De gemeente blijft de kwaliteit en het verloop van de opvang volgen. Via periodieke bewonersbijeenkomsten worden bewoners geïnformeerd over ontwikkelingen en is er gelegenheid om vragen en aandachtspunten te bespreken.

Invoering Omgevingswet

Omgevingswet
Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet officieel in werking getreden. De volledige afronding van de implementatie wordt voorzien in 2032, het moment waarop het Omgevingswet-proof omgevingsplan voor gemeente Waalwijk gereed moet zijn.
Geld
Voor het Omgevingsplan is in de begroting 2026, zonder rekening te houden met de onttrekking uit de reserve, een bedrag van € 825.000 beschikbaar. Naar verwachting bedragen de uitgaven eind 2026 € 500.000. Het restant bedrag van € 325.000 kan vrijvallen en zal als incidenteel voordeel worden meegenomen in het Najaarsbericht.
Risico's
De omvang en complexiteit van de transitie naar één gemeentebreed omgevingsplan vormen een aanzienlijk risico voor de voortgang en planning. De veelheid aan werkzaamheden, de relatief nieuwe materie en de daarmee samenhangende behoefte aan kennis en expertise vragen veel van de beschikbare capaciteit. Daarnaast is het een uitdaging om de benodigde interne en externe capaciteit tijdig beschikbaar te krijgen. Voor de uitvoering wordt deels gebruikgemaakt van externe inhuur. Dit biedt de mogelijkheid om specifieke kennis en capaciteit tijdelijk beschikbaar te maken, maar vraagt ook aandacht voor kennisborging en continuïteit binnen het project. De combinatie van de omvang van de opgave, de benodigde inhoudelijke kennis en de beschikbare capaciteit maakt dat de voortgang en haalbaarheid van de planning een belangrijk aandachtspunt blijven.

De opgedane ervaring met het werken aan het omgevingsplan nieuwe stijl maakt dat we vanaf 2027 komen met een nieuwe raming voor dit onderdeel. In het voorjaar van 2027 zal vervolgens voor de Kadernota 2028 de stand van zaken met betrekking tot het opstellen van de omgevingsplannen opnieuw bekeken worden. Hoe verhouden de werkelijke kosten zich tot de nu opgestelde ramingen en is er sprake van een versnelling of vertraging ten opzichte van de planning waarvan op dit moment wordt uitgegaan. Op basis hiervan zal bekeken worden met welk budget in de begroting rekening moet worden gehouden.

Organisatie

De beschikbare capaciteit binnen de organisatie staat onder druk. Naar verwachting wordt die druk vanaf 2027 groter als meerdere gebiedstypen naast elkaar gaan lopen. De grote uitdaging ligt daarbij niet alleen in de omvang van de benodigde capaciteit, maar vooral in het tijdig vinden en opleiden van de juiste mensen. De transitie vraagt om specifieke kennis en vaardigheden die nog niet (in voldoende mate) binnen de organisatie aanwezig zijn. De komende periode zullen daarom een aantal nieuwe functies en rollen moeten worden ingevuld en verder ontwikkeld. Het aantrekken en opleiden van deze medewerkers vraagt tijd en is daarmee een belangrijk aandachtspunt voor de voortgang van het project.

Tijd

De transitie naar één gemeentebreed omgevingsplan moet uiterlijk eind 2031 zijn afgerond. Vanaf 1 januari 2032 moet Waalwijk beschikken over één samenhangend omgevingsplan. De regels uit het tijdelijke deel en relevante regels uit gemeentelijke verordeningen moeten dan hierin zijn verwerkt of zijn vervallen. De komende jaren worden de verschillende gebiedstypen en thematische onderwerpen gefaseerd omgezet. De werkzaamheden voor de woongebieden zijn in 2026 gestart; vanaf 2027 volgen onder meer de bedrijventerreinen en daarna de overige gebiedstypen en thema's. De beschikbare tijd is beperkt in verhouding tot de omvang van de opgave. Vertraging in één of meerdere onderdelen kan gevolgen hebben voor het behalen van de einddatum.

Informatie en communicatie

De communicatie vindt periodiek plaats en bij de publicatie van ontwerp-wijzigingsbesluiten. Voor de vangnetregeling en parkeren geldt een uitzondering: deze publicaties hebben een technisch karakter en bevatten geen inhoudelijke wijzigingen. De belangrijkste doelgroepen zijn de interne organisatie en de raad. Inwoners worden via het participatieproces rondom de verschillende wijzigingsbesluiten geïnformeerd en betrokken.

Kwaliteit

Het omgevingsplan is een juridisch document waaraan inwoners en bedrijven rechten en plichten kunnen ontlenen. De omzetting naar één gemeentebreed omgevingsplan moet daarom zeer zorgvuldig plaatsvinden. Het uitgangspunt is een beleidsneutrale omzetting, waarbij tegelijkertijd waar mogelijk wordt ingezet op vereenvoudiging, verduidelijking en minder regels. Zo wordt stapsgewijs toegewerkt naar een juridisch zorgvuldig, duidelijker en beter uitvoerbaar omgevingsplan.

Implementatie Samen Redzaam

Grotick

Geld

Voor het programma Samen Redzaam is vanaf 2024 een bedrag van € 1,3 miljoen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de transformatie, van voorbereiding tot en met implementatie: het zogenoemde transformatiebudget. Deze middelen zijn beschikbaar voor de duur van het programma en worden over de programmajaren verdeeld ingezet. Hieronder laten we de stand van zaken van dit budget zien.

Implementatie koers	Begroot 2023	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025	Begroting 2026	Prognose 2026	Saldo voor

							2027 evj
Tijdelijke formatie; vrijmaken zittend personeel en toevoegen expertise	600.000	40.103	231.460	171.625	66.000	130.568	-64.568
Tijdelijke formatie ondersteunende teams	300.000	3.398	200.000	-	96.602	-	96.602
Opzetten en implementeren monitor sociaal domein	300.000	15.300	134.550	31.000	150.150	235	149.915
Opleiding, communicatie en onvoorzien	100.000	-	35.564	5.000	275.624	5.320	270.304
Programmabreed (innovatieve lijnen, Zorg en Veiligheid)	-	-	-	-	163.000	233.375	-70.375
Totaal	1.300.000	58.801	601.574	207.625	751.376	369.498	381.878

Bedragen in euro. De begroting 2026 bestaat uit het restant van het oorspronkelijke transformatiebudget na 2025, aangevuld met de in 2026 toegevoegde middelen (waaronder de onttrekking uit de reserve sociaal domein voor de implementatie van de value cases en de cofinanciering Zorg en Veiligheid, Voorjaarsbericht 2026) en herverdeeld over de onderdelen. De prognose 2026 is de realisatie per 23 augustus 2026 plus het resterende bestedingsplan 2026. Het saldo is het voorlopig naar 2027 over te hevelen bedrag; het definitieve bedrag wordt bij de Jaarrekening 2026 vastgesteld.

In 2025 en 2026 zijn deze middelen ingezet voor de uitvoering van de voorstellen uit het verzamelvoorstel 2025 en het verzamelvoorstel 2026. Het betreft onder meer de ontwikkeling van de sociale basis, , het wijkteam dat is gestart, de ontwikkeling van het Stevig Lokaal Team, het opleiden van professionals in de Doorbraakmethodiek, is de indicatievrije dagbesteding bestendigd en zijn mogelijkheden ingericht om vanuit trede 3 af te schalen naar de sociale basis (trede 2 en 1). We implementeren de value cases, richten de de monitor sociaal domein verder in, geven invulling aan impactgericht subsidiëren en zetten met een praatplaat en klantreizen de beweging vanuit communicatie kracht bij. Tot slot lopen er projecten op het gebied van Zorg en Veiligheid, waarvoor subsidies zijn verkregen vanuit het Rijk en ZonMw en waar cofinanciering vanuit de gemeente tegenover staat.

De besteding van het transformatiebudget volgt het tempo van de transformatie. zie hiervoor de toelichting in het Voor- en Najaarsbericht.). In 2026 wordt naar verwachting € 369.498 van de begrote € 751.376 besteed en resteert € 381.878 voor 2027. Door de vertraging in 2026 wordt mogelijk ook in 2027 nog een overheveling voorgesteld voor de uitloop naar 2028.
De overheveling wordt bij dit Najaarsbericht ter besluitvorming voorgelegd en bij de Jaarrekening 2026 definitief gemaakt.
Bij alle inzet wordt bekeken of dit financieel zo efficiënt mogelijk kan worden ingericht. Bij elk P&C-product blijven we hierover rapporteren, met als uitgangspunt dat er geen aanvullende middelen worden aangevraagd voor de transformatie.

Risico's

Bemensing
De implementatie vraagt om specifieke expertise die niet binnen de organisatie beschikbaar is, zoals op het gebied van business control, community building, impactgericht subsidiëren en data-analyse. Daarnaast zijn voor het voorliggend veld nieuwe typen professionals nodig, zoals gezinscoaches voor het Stevig Lokaal Team. Het aantrekken en inwerken van deze professionals kost tijd. In 2026 is gebleken datde basis in de organisatie onvoldoende op orde is om de benodigde uitbreiding te realiseren. .

Overgang naar indicatievrije ondersteuning
De transformatie van geïndiceerde zorg naar indicatievrije ondersteuning vraagt aanpassingsvermogen van zowel de organisatie als samenwerkingspartners. Vooral binnen het jeugddomein bestaat een financieel risico, aangezien deze zorg regionaal wordt ingekocht en afgerekend en niet-benutte middelen pas na afsluiting van het boekjaar worden terugontvangen. Binnen de regio verschuift bovendien inzet van hoogspecialistische hulp naar ambulante jeugdhulp (segment 4), het segment waarop wij lokaal sturen richting het Stevig Lokaal Team. Onze besparing werkt daardoor deels ook als demping van deze instroom. We beïnvloeden de instroom naar geïndiceerde zorg deels en sturen hierop actief via onze regionale rollen.

Werkdruk
De transformatie vindt plaats gelijktijdig met reguliere werkzaamheden, wat leidt tot capaciteitsdruk.

Autonome ontwikkelingen en financiële onzekerheden
Op ontwikkelingen zoals dubbele vergrijzing, zorgcomplexiteit, indexaties en rijks- of regionale beleidswijzigingen hebben we beperkt invloed. Daar komen vanaf 2028 de aangekondigde rijkskortingen bij (eigen bijdrage Wmo en jeugdzorg, sturen op trajectduur). Deze ontwikkelingen kunnen het sociaal domein structureel financieel belasten en worden nauwlettend gevolgd.

Organisatie
Het programma Samen Redzaam boekt resultaten voor onze inwoners vanuit de initiatieven die zijn en worden geïmplementeerd. In 2025 zijn de resultaten van de value cases conform opdracht behaald en is een grote stap gezet in de beweging van geïndiceerde zorg naar lichtere ondersteuning; dit is toegelicht in de Jaarrekening 2025. Die resultaten houden we in 2026 vast. Tegelijk was 2026 het jaar waarin de grootste kanteling was voorzien en zijn we aangekomen bij het lastige deel van de transformatie: de opbouw van het Stevig Lokaal Team en het groepsaanbod, zodat nieuwe hulpvragen direct laagdrempelig worden opgepakt.

In het Voorjaarsbericht 2026 hebben we gemeld dat de basis waarop we veranderen niet overal op orde is en dat we dit zouden onderzoeken. Dat onderzoek is afgerond. De conclusie is dat het uitvoeringsteam dat de transformatie in de praktijk moet dragen nog onvoldoende is toegerust op de omvang en het tempo van de opdracht. Het gaat om de personele bezetting, opleiding en training, werkwijzen en processen en de operationele stuurinformatie. Voor dit team is een plan van aanpak opgesteld dat deze onderdelen in samenhang oppakt. Daarnaast is over de hele linie van het sociaal domein het nodige te doen: ook voor andere afdelingen ligt er een opgave in expertise, sturing, samenwerking en stuurinformatie, in lijn met de organisatiekoers waarin het aanscherpen van de sturing en de basis op orde centraal staan. Het programma en de organisatiekoers komen daarmee samen.
Het gevolg is dat de transformatie in een ander tempo verloopt dan in het ambitieuze scenario was beoogd. De aanvullende opdracht voor 2026 realiseren we niet; de resultaten die voor 2026 waren beoogd, verschuiven naar 2027. Daarom is in de Begroting 2027 voorgesteld het programma met een jaar te vertragen, inclusief het programmamanagement. Het transformatiebudget loopt met dit tempo mee (zie Geld). De financiële gevolgen voor de taakstelling zijn toegelicht bij de stand van zaken ombuigingen sociaal domein.

Kwaliteit

In het programma is kwaliteit geborgd vanuit het perspectief van de inwoner. We geven inwoners meer regie en ruimte om ondersteuning mede vorm te geven. Dat zien we terug in initiatieven als community building, de Doorbraakmethodiek en participatie in de wijken, evenals in de inrichting van het wijkteam en het Stevig Lokaal Team. Om de effectiviteit te monitoren werken we met value cases en gerichte businesscases, bijvoorbeeld gekoppeld aan Team Jeugd en Gezin, De Kazerne en de indicatievrije dagbesteding. Ook het Stevig Lokaal Team krijgt een eigen businesscase; deze starten we zodra het plan van aanpak voor het uitvoeringsteam in uitvoering is.

Informatie & Communicatie

Interne communicatie

Er heeft veel nadruk gelegen op interne communicatie. Na twee implementatiejaren zijn projecten en activiteiten concreet zichtbaar. We zetten dit kracht bij door te werken met een praatplaat en klantreizen, zodat duidelijk is wat de transformatie concreet betekent in het contact met inwoners. In 2027 richt de interne communicatie zich ook op het plan van aanpak voor het uitvoeringsteam en de aangepaste fasering van het programma.
We maken daarnaast gebruik van de intranetomgeving en digitale nieuwsbrieven. De belangrijkste communicatievorm is lijncommunicatie, via de afdelingshoofden en coördinatoren. Naast de medewerkers vindt periodiek afstemming plaats met de gemeenteraad, het college en de Sociale Advies Raad (SAR).

Externe communicatie

Communicatie moet passen bij de doelgroep die we willen aanspreken. Deze doelgroep verschilt per project dat vanuit Samen Redzaam wordt uitgevoerd. De communicatiestrategie is daarom op hoofdlijnen en vormt de basis voor alle projecten. Per project worden concrete communicatieplannen uitgewerkt en uitgevoerd. De communicatie beweegt mee met de inhoud van het programma: hoe meer de projecten en interventies vorm krijgen, hoe scherper de bijbehorende communicatie wordt.
Partners in het sociaal domein blijven we meenemen met digitale nieuwsbrieven en vooral in de warme, directe contacten via medewerkers van de gemeente. Communicatie richting inwoners pakken we op als het inwoners echt raakt of op termijn gaat raken, bijvoorbeeld bij participatie in de wijken. Dit kan kleinschalig zijn, in één-op-één gesprekken, of breder via andere communicatiemiddelen; dit wordt per project bepaald, passend bij de doelgroep en opgave. Bij elk onderdeel van Samen Redzaam wordt de communicatieadviseur betrokken.

Tijd

De implementatieperiode was gepland van 2024 tot en met 2027. In de Begroting 2027 is voorgesteld het programma met een jaar te vertragen waardoor dit doorloopt tot en met 2028. De stappen die voor 2026 waren voorzien, zetten we in 2027; 2028 benutten we voor bijsturen, evalueren en borgen. Het transformatiebudget loopt met deze fasering mee. De oorspronkelijke planning op hoofdlijnen ziet er als volgt uit:

De Els

Herontwikkeling winkelcentrum De Els en omgeving (incl. Schoolkwartier)

De herontwikkeling van De Els en omgeving is het speerpunt uit de Centrumvisie Waalwijk 2024 in de ontwikkeling naar een toekomstbestendige binnenstad. Het project De Els (incl. Schoolkwartier) maakt deel uit van (en vormt een cruciale rol) in een bredere transformatie van de binnenstad van een ’plek om te kopen' naar een 'plek om te zijn'. Deze ontwikkeling is nodig om de binnenstad op de lange termijn aantrekkelijk en relevant te houden. Het is een kans om een impuls te geven aan de woningbouw en een nieuw stedelijk woonmilieu toe te voegen. Dat vergroot het draagvlak voor de ontwikkeling van een sterke OV-knoop en geeft ruimte aan de invulling van de groen-blauwe opgave in de binnenstad.

Vooraf en leeswijzer

Voor u ligt de derde voortgangsrapportage van het project De Els aan de gemeenteraad. In lijn met de eerdere rapportages is deze opgebouwd volgens de GROTICK-systematiek. De gebiedsontwikkeling De Els wordt uitgevoerd binnen de kaders van dit coalitieakkoord. Daarbij staan centraal: versnelling van de woningbouwopgave, versterking van het stedelijk woon- en leefmilieu in de binnenstad, realisatie van een toekomstbestendige bibliotheekvoorziening, behoud van bereikbaarheid en parkeerfunctionaliteit, stimulering van duurzame mobiliteit en borging van een hoge ruimtelijke kwaliteit. De voortgang van het project wordt periodiek aan deze bestuurlijke randvoorwaarden getoetst (zie ook bijlage 3).

Inleiding

De herontwikkeling van De Els is een strategische binnenstedelijke gebiedsontwikkeling die gericht is op het versterken van de kwaliteit, leefbaarheid en toekomstbestendigheid van het centrum. De ontwikkeling voorziet in een evenwichtige combinatie van wonen, voorzieningen, mobiliteit en openbare ruimte. Door de herstructurering van delen van het winkelgebied wordt ingespeeld op veranderende marktomstandigheden, wordt overcapaciteit aan winkelmeters teruggebracht en ontstaat ruimte voor nieuwe functies, waaronder woningbouw. De gemeente vervult binnen deze ontwikkeling een regisserende rol en werkt daarbij samen met ontwikkelaars, vastgoedeigenaren en andere betrokken partijen. De uitvoering vindt gefaseerd plaats over een meerjarige periode.

Voortgang project De Els/Schoolkwartier op hoofdlijnen (mei t/m oktober 2026)

In de verslagperiode is het ruimtelijk kader uit het Voorlopig Ontwerp Stedenbouwkundig Plan 2.0 (VOSP 2.0) uitgewerkt tot een Definitief Ontwerp Stedenbouwkundig Plan De Els (DOSP). Een belangrijk onderdeel van deze uitwerking betreft de ondergrondse infrastructuur. In het DOSP is een oplossing opgenomen voor de 20 kV-ringleiding die door het projectgebied loopt. Deze netverzwaring is niet alleen van belang voor de ontwikkeling van het project De Els, maar draagt tevens bij aan de toekomstige energievoorziening van een groot deel van de binnenstad van Waalwijk. Daarnaast biedt de uitwerking kansen om de logistieke ontsluiting van het gebied, waaronder laden en lossen, te verbeteren en beter aan te laten sluiten op de nieuwe winkelstructuur.
Verder zijn diverse optimalisaties doorgevoerd, waaronder een verbeterde positionering van de openbare parkeergarage, de toevoeging van een noordelijk woonhof en oplossingen voor knelpunten op het gebied van ondergrondse infrastructuur, logistieke routing en afvalinzameling. Ook de ruimtelijke kaders voor de deelgebieden 1.4, 4.1 en 4.2 (laatste bouwfase na 2030, gebied achter H&M en Van Dijk) zijn nader uitgewerkt en maken onderdeel uit van de DOSP.
Uitgangspunt is dat de gemeente eigenaar blijft van zowel de gronden als de openbare parkeergarage en daarmee de regie behoudt op het parkeerbeleid, de tarieven en de parkeerinkomsten. Voor de aanbesteding wordt uitgegaan van een Design & Build-contract, waarbij de gemeente via een Nota van Uitgangpunten en (functioneel) Programma van Eisen de gewenste capaciteit, kwaliteit en randvoorwaarden vastlegt. Het opgestelde schetsontwerp (coproductie OC, Gemeente en diverse specialistische adviseurs) dient hierbij als referentieontwerp. Een te selecteren marktpartij krijgt vervolgens ruimte om het ontwerp, de bouwmethode, installaties en levensduurkosten verder te optimaliseren en is verantwoordelijk voor de verdere ontwerpuitwerking, realisatie en het onderhoud van de parkeergarage. Hiermee wordt optimaal gebruikgemaakt van marktkennis en concurrentie, terwijl de gemeente de beleidsmatige regie behoudt. Het parkeerbeheer blijft daarbij buiten de bouwopdracht en wordt ondergebracht binnen het bestaande beheercontract of betrokken bij een toekomstige aanbesteding van het parkeerbeheer. Hierdoor blijft een duidelijke scheiding bestaan tussen de bouw- en beheerverantwoordelijkheden.
In november 2026 wordt, ter voorbereiding op de afronding van het DOSP, een vierde omgevingsdialoog georganiseerd. Hiermee wordt iedereen (bewoners, ondernemers, belanghebbenden, etc.) opnieuw betrokken bij de verdere uitwerking van de plannen. Het DOSP vormt samen met het regiedocument Beeldkwaliteit en het Voorlopig Ontwerp Openbare Ruimte een belangrijk eindproduct in deze fase van het project. Ze vormen het ruimtelijke en kwalitatieve kader voor de verdere ontwikkeling van het gebied en bieden richting voor de gefaseerde uitvoering in de komende jaren.
Afgelopen half jaar is er gewerkt aan de ruimtelijke onderbouwingen voor verschillende planonderdelen De Els. Aansluitend wordt een actualisatie van de grondexploitatie voor het totale projectgebied opgesteld. De verwachting is dat het DOSP, de geactualiseerde grondexploitatie en het investeringsvoorstel Parkeergarage in maart/april 2027 aan de raad kan worden aangeboden. Op basis van deze stukken wordt toegewerkt naar bestuurlijke besluitvorming door uw raad in het voorjaar van 2027. Sloop van de panden in De Els is voorzien vanaf eind 2027/begin 2028. De oplevering van het nieuwe commerciële vastgoed is naar verwachting begin 2029. De woningen erboven volgen later in 2029.
Het Schoolkwartier
Het Schoolkwartier, ontwikkeld door Sanders, doorloopt een zelfstandig plantraject binnen De Els. Het vastgestelde ruimtelijke kader biedt een stevige stedenbouwkundige basis voor de verdere planuitwerking. Tijdens het ontwerpproces zijn geen wezenlijke aanpassingen in de hoofdopzet noodzakelijk gebleken. Hoewel sprake is van een vertraging van circa 10 - 12 maanden, blijft het plandeel binnen de totale projectscope en looptijd van De Els.

Voor deelgebied 1.1 (nieuwe HEMA-horeca met 24 appartementen) is het bouwplan ruimtelijk en technisch uitgewerkt. De BOPA-aanvraag bevindt zich in de beoordelingsfase en heeft reeds een positief welstandsadvies ontvangen. In het vierde kwartaal van 2026 worden de afspraken uit de anterieure overeenkomst verder uitgewerkt in een definitieve koop- en leverovereenkomst. De gemeente verzorgt daarbij de verwerving, sloop en bouwrijp maken van de locatie, waarna Sanders het woningbouw- en commerciële programma realiseert. Tevens ontstaat ruimte voor een kwalitatieve herinrichting van de openbare ruimte rondom de Jongensschool. Het voormalige schoolplein wordt een nieuwe openbare ruimte met een hoge verblijfskwaliteit. De BOPA wordt naar verwachting in december 2026 aan de raad aangeboden. De sloop staat gepland voor januari 2027, waarna de bouw, behoudens procedurele belemmeringen, eind tweede kwartaal 2027 kan starten. Hiermee vormt Het Schoolkwartier een eerste zichtbare en betekenisvolle stap in de transformatie van De Els en de verdere versterking van de binnenstad.
Ook de ontwikkeling van de nieuwe bibliotheek in de Jongensschool verloopt conform de gemaakte afspraken met Sanders. Het voorlopig ontwerp wordt momenteel uitgewerkt voor de transformatie van het monumentale pand tot een moderne bibliotheekvoorziening. In de vervolgfase vindt nadere afstemming plaats met Bibliotheek Midden-Brabant en de gemeente over de exploitatie, het gebruik en het beheer. Daarmee ligt ook dit onderdeel op koers richting verdere planuitwerking en besluitvorming.
Doorkijk (vanaf november 2026 tot mei 2027)
De Ontwikkelcombinatie De Els (hierna te noemen OC) heeft bevestigd de samenwerking met de gemeente voort te zetten en geen gebruik te zullen maken van de in de anterieure overeenkomst opgenomen ontbindingsmogelijkheden. Sinds juni 2026 werkt de OC aan de nadere bouwkundige en technische uitwerking van het DOSP op bouwblokniveau. Daarbij wordt, in samenwerking met vier ontwerpteams waaronder een landschapsarchitect, met de gemeente toegewerkt naar een uitvoerbaar en integraal plan. In deze periode worden onder andere de volgende zaken opgeleverd:

- DOSP (winkelcentrum De Els), regiedocument Beeldkwaliteit en VO Inrichtingsplan openbare ruimte;
- Actualisatie gemeentelijke grondexploitatie De Els;
- Alle onderzoeken t.b.v. ruimtelijke onderbouwingen en diverse aankomende BOPA procedures;
- Raadsvoorstel project De Els, DOSP en geactualiseerde GREX;
- Sloopbestek t.b.v. panden tussen Hema en woningen (Schoolkwartier);
- Schetsontwerp parkeergarage t.b.v. Nota van Uitgangpunten en Programma van Eisen Parkeergarage;
- Gemeentelijke projectwebsite De Els;
- Communicatieplan i.s.m. de ontwikkelaars.

GROTICK
De projectbeheersing integraal wordt benaderd aan de hand van de aspecten Geld, Risico’s, Organisatie, Tijd, Informatie, Communicatie en Kwaliteit. In de bijlagen zijn de belangrijkste besluiten en mijlpalen nogmaals opgenomen.
Geld
De belangrijkste financiële risico’s hebben betrekking op de toereikendheid van de voorziening, prijsontwikkelingen, subsidies en investeringen in parkeervoorzieningen. Deze worden actief gemonitord en beheerst. Over het geheel genomen zijn deze risico’s grotendeels beheersbaar, met specifieke aandacht voor de ontwikkeling van de businesscase en de planning van subsidieverplichtingen.
Integrale planexploitatie

De financiële basis voor de herontwikkeling van De Els ligt vast in de door de raad vastgestelde grondexploitatie (mei 2025). Deze kent een voorzien negatief resultaat dat is afgedekt via een voorziening uit de algemene reserve. De financiële haalbaarheid wordt integraal beoordeeld in samenhang tussen gemeentelijke en private exploitaties. Binnen de grondexploitatie De Els worden alle project gerelateerde kosten en opbrengsten verantwoord die samenhangen met de gebiedsontwikkeling. Dit betreft zowel de ontwikkeling met de OC, waarvan het project-gebied globaal bestaat uit het huidige overdekte winkelcentrum De Els, de Albert Heijn-locatie, het kantoorgebouw en de omliggende parkeerterreinen, als de ontwikkeling van het Schoolkwartier door Sanders. Hoewel deze ontwikkelingen afzonderlijke overeenkomsten, verantwoordelijkheden en uitvoeringsprocessen kennen, worden de financiële effecten integraal verwerkt binnen de grondexploitatie De Els.
De gebiedsontwikkeling De Els bevindt zich in een belangrijke fase. De ruimtelijke plannen worden verder geconcretiseerd, de contractuele afspraken met de OC worden uitgewerkt richting een ontwikkelovereenkomst en de laatste vastgoed-verwervingen worden afgerond. Daarbij blijft het uitgangspunt ongewijzigd dat de ontwikkeling ruimtelijk uitvoerbaar en financieel beheersbaar wordt gerealiseerd.
De gemeentelijke inzet op dit project is substantieel. De gemeentelijke sturing op dit project is intensief, maar in de samenwerking met de OC en Sanders wordt er veel bereikt en resulteert in zichtbare voortgang op zowel de planvorming, de verwervingen als de uitwerking van de deelprojecten. De financiering wordt ondersteund door bijdragen van Rijk en Provincie, aangevuld met leningen en investeringen van betrokken ontwikkelpartners. Hiermee is een brede financiële basis gecreëerd voor de uitvoering van het project. De plankosten zullen het beschikbare budget voor 2026 niet overschrijden.
Actualisatie grondexploitatie De Els
De grondexploitatie De Els wordt jaarlijks geactualiseerd. Hierbij worden marktontwikkelingen, kostenontwikkelingen, verwervingen, subsidies en project specifieke risico's betrokken. De aankomende vaststelling van het DOSP vormt een belangrijk moment, omdat daarin de afspraken met de OC verder worden geconcretiseerd. Daarbij worden onder meer afspraken vastgelegd over programma, grondtransacties, risicoverdeling, financiële bijdragen, opdrachtgeverschap, fasering en planning.
Het fundament van deze afspraken blijft gebaseerd op de in mei 2025 gesloten anterieure overeenkomsten. Bij de Nota Grondexploitatie 2026 bleek dat de financiële uitgangspunten onder druk stonden als gevolg van stijgende kosten en gewijzigde marktomstandigheden. Daarbij is als uitgangspunt gehanteerd dat deze effecten primair binnen de samenwerking met de ontwikkelaars (met name de OC De Els) worden opgevangen, zodat de gemeentelijke verliesvoorziening vooralsnog gehandhaafd kon blijven op € 4 miljoen.
Bij de uitwerking van het DOSP wordt beoordeeld in hoeverre gewijzigde marktomstandigheden, verdere planuitwerking en optimalisaties van invloed zijn op de financiële haalbaarheid van het project. Daarbij wordt ook inzichtelijk gemaakt hoe eventuele aanvullende financiële effecten tussen de betrokken partijen worden verdeeld.
Subsidies, leningen, voorkeursrecht en verwervingen
De gebiedsontwikkeling De Els en Het Schoolkwartier worden ondersteund door bijdragen van Rijk en provincie, aangevuld met leningen en investeringen van betrokken partners. Hiermee is een brede financiële basis gecreëerd voor de uitvoering van het project. De oorspronkelijk voorziene start bouw van de eerste woning in juni 2026 bleek niet haalbaar. Daarom is aan het Ministerie van Binnenlandse Zaken (via de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland) gemotiveerd uitstel gevraagd voor de in juni 2023 toegekende Woningbouwimpuls-subsidie. Dit verzoek is gehonoreerd waardoor uitstel is verkregen tot het vierde kwartaal van 2027.

Het voorkeursrecht is gevestigd en het merendeel van de voor de gebiedsontwikkeling benodigde gronden en panden is inmiddels verworven. Dit biedt een solide basis voor de verdere fasering en uitvoering van het project. Namens de OC treedt de gemeente bij een groot deel van de verwervingen op als nader te noemen meester. In dat kader is inmiddels voor circa € 9,5 miljoen(stand van zaken sept. 2026) aan vastgoed verworven. Deze aankopen zijn gerealiseerd binnen het in de grondexploitatie geraamde aankoopbudget. In 2026 zijn in samenwerking met de OC nog een aantal winkelpanden aangekocht. Voor de resterende vijf panden wordt met de drie betrokken eigenaren constructief overleg gevoerd, waarbij actief wordt toegewerkt naar minnelijke overeenstemming.
De laatste verwervingen bevinden zich in de gebruikelijke afrondende fase van een gebiedsontwikkeling, waarin maatwerk en zorgvuldigheid centraal staan. Hoewel de inzet primair is gericht op vrijwillige verkoop, beschikt de gemeente over wettelijke grondbeleidsinstrumenten om de voortgang van de gebiedsontwikkeling te waarborgen. Eventuele toepassing daarvan kan echter leiden tot aanvullende kosten en gevolgen hebben voor de planning.
De tijdelijke exploitatie van de verworven winkelpanden is primair gericht op het leefbaar en aantrekkelijk houden van het overdekte winkelcentrum gedurende de transformatieperiode. Hoewel deze exploitatie niet kostendekkend is, draagt zij bij aan de kwaliteit, veiligheid en vitaliteit van het gebied. Per saldo leidt dit tot een beperkte neerwaartse bijstelling van het financiële resultaat.
Gemeentelijke parkeergarage
De realisatie van een gemeentelijke parkeergarage vraagt een substantiële investering. Deze wordt opgevangen binnen de parkeerexploitatie en de daarvoor ingerichte bestemmingsreserve. Op basis van de huidige inzichten blijft deze reserve toereikend om eventuele exploitatietekorten op te vangen, terwijl op termijn een bijdrage aan de algemene middelen mogelijk blijft.
De realisatie van een openbare parkeergarage is een essentieel onderdeel van de herontwikkeling van De Els en sluit aan bij de uitgangspunten uit het Stedenbouwkundig Masterplan Waalwijk Stadscentrum en de Centrumvisie Waalwijk. De raad hanteert daarbij als uitgangspunt dat de gemeentelijke parkeerexploitatie ten minste kostendekkend moet zijn. Om inzicht te verkrijgen in de financiële haalbaarheid is voorafgaand aan de grondexploitatie 2025 een analyse uitgevoerd naar de investeringsruimte die vanuit de toekomstige parkeerexploitatie kan worden gedragen. Naar aanleiding van wijzigingen in het ontwerp binnen VOSP 2.0 is deze analyse medio 2026 geactualiseerd.
De gemeente is verantwoordelijk voor zowel de realisatie als de exploitatie van de parkeergarage. Momenteel wordt gewerkt aan een schetsontwerp waarin de parkeergarage constructief, technisch, functioneel en qua omvang nader wordt uitgewerkt. Parallel hieraan wordt een Nota van Uitgangspunten opgesteld. Deze documenten vormen gezamenlijk het kader voor de marktbenadering en selectie van een uitvoerende partij, met als doel te komen tot een realiseerbaar ontwerp dat voldoet aan de gestelde kwaliteitseisen en past binnen de beschikbare financiële kaders.
Net als het DOSP verschuift de besluitvorming over de parkeergarage van eind 2026 naar maart/april 2027. Meer tijd is nodig voor de nadere uitwerking en financiële onderbouwing van de parkeergarage. Het investeringsvoorstel parkeergarage maakt inzichtelijk welke investering vanuit de parkeerexploitatie verantwoord kan worden gedragen en welk kwaliteits- en uitrustingsniveau van de parkeergarage daarmee financieel haalbaar is.

In de grondexploitatie van De Els is reeds rekening gehouden met de onrendabele top van de parkeergarage, waaraan de OC financieel bijdraagt. De verdere uitwerking moet uitwijzen of de parkeergarage binnen de beschikbare financiële kaders kan worden gerealiseerd. De benodigde investering wordt naar verwachting gedekt vanuit de parkeerexploitatie en de hiervoor gevormde bestemmingsreserve parkeren. Deze reserve maakt het mogelijk parkeeropbrengsten in te zetten tijdens de realisatie- en opstartfase van de parkeergarage en eventuele financiële schommelingen op te vangen. Voor de daadwerkelijke realisatie wordt op een later moment een separaat investeringskrediet aan de gemeenteraad voorgelegd.

Risico G1: Financiële uitwerking DOSP, ontwikkelovereenkomst en toereikendheid voorziening

De financiële effecten van de verdere planuitwerking, gewijzigde marktomstandigheden en de uitwerking van de afspraken met de OC kunnen gevolgen hebben voor het resultaat van de grondexploitatie. Er bestaat een risico dat de huidige voorziening binnen de algemene reserve op termijn onvoldoende blijkt om het negatieve resultaat van de grondexploitatie volledig op te vangen.

Beheersmaatregel: Het DOSP en de daarop volgende ontwikkelovereenkomst worden integraal financieel doorgerekend. Eventuele financiële effecten worden expliciet inzichtelijk gemaakt en betrokken bij de actualisatie van de grondexploitatie. Op basis van de uitgevoerde risicoanalyse wordt aanvullend op de bestaande voorziening rekening gehouden met een extra risicobuffer, zodat financiële afwijkingen binnen het project kunnen worden opgevangen.

Status: Oranje (blijft nadrukkelijk aandacht vragen)

Risico G2: Kostenontwikkelingen en marktinvloeden

De gebiedsontwikkeling kent een lange looptijd waardoor kostenontwikkelingen voor bouw, infrastructuur en verwervingen invloed kunnen hebben op de financiële uitgangspunten. De afgelopen jaren zijn we door externe factoren meermaals geconfronteerd met forse prijsstijgingen voor o.a. bouwmaterialen en arbeid.

Beheersmaatregel: Jaarlijkse actualisatie van de grondexploitatie, toepassing van indexeringen en periodieke toetsing van marktontwikkelingen. Dit wordt opgevangen door in de grondexploitatie rekening te houden met indexatie van kosten en opbrengsten, gekoppeld aan de fasering. De voor deze indexatie toegepaste parameters sluiten aan bij de binnen de gemeente gangbare uitgangspunten. Uiteraard kan later blijken dat de geraamde indexatie in werkelijkheid anders is, door bijvoorbeeld externe factoren die vooraf niet te voorspellen zijn.

Status: Oranje (blijft nadrukkelijk aandacht vragen)

Risico G3: Verwervingen en grondposities

Vertraging in de afronding van de laatste vastgoedverwervingen kan gevolgen hebben voor de fasering en planning van de ontwikkeling. Door nu te handelen komen we onze AOK afspraken na en wordt stagnatie in het proces voorkomen.

Beheermaatregel: Voortzetting van het minnelijk overleg met de betrokken eigenaren, ondersteund door de beschikbare grondbeleidsinstrumenten.

Status: Groen (onder controle)

Risico G4: Financiële haalbaarheid parkeergarage

De ontwikkeling van de nieuwe parkeervoorzieningen, waaronder de gemeentelijke parkeergarage, heeft financiële consequenties voor de gemeentelijke begroting. De beschikbare investeringsruimte en het daarbij passende kwaliteits- en uitrustingsniveau van de parkeergarage moeten nog definitief worden vastgesteld.

Beheersmaatregel: De financiële haalbaarheid wordt onderbouwd met een referentieontwerp, een Nota van Uitgangspunten, Programma van Eisen en een SSK-kostenraming. Hiermee wordt inzichtelijk gemaakt welke investering duurzaam kan worden gedragen door de parkeerexploitatie en de bestemmingsreserve parkeren. De uitkomsten vormen de basis voor het investeringsvoorstel en de keuze voor het kwaliteitsniveau van de parkeergarage. Hierdoor kan tijdig bestuurlijke besluitvorming plaatsvinden over de financiële kaders van het project.
Status: Groen (onder controle)

Risico G5: Rijkssubsidies: Woningbouw-implus (Wbi) en Impuls Winkelgebieden (IW)

Het project kent twee belangrijke Rijkssubsidies, elk met hun specifieke randvoorwaarden.
Beheermaatregel Wbi: Afspraak met subsidieverstrekker (ministerie BZK) dateert van juni 2023. Eis: starten bouw eerste woning binnen 3 jaar (dus medio juni 2026). Dat is niet gelukt. Dat is geen unicum in Nederland. Ruim 85% van de deelnemende gemeenten slagen hier niet in en vragen uitstel. In overleg met de RVO en het Ministerie van BZK is een gemotiveerd uitstelverzoek ingediend en gehonoreerd. We hebben uitstel gekregen tot het vierde kwartaal 2027. Start bouw Schoolkwartier is mei/juni 2027.
Status: Groen (onder controle)
Beheermaatregel IW: De subsidie-uitkering (verstrekker ministerie EZ) is financieel en contractueel geborgd via de grondexploitatie De Els en de in mei 2025 ondertekende anterieure overeenkomsten. De vereiste voortgangsrapportage IW wordt jaarlijks in maart ingediend.
Status: Groen (onder controle)

Risico G6: Provinciale subsidies

De uitvoering van het project is mede afhankelijk van reeds toegekende provinciale subsidies, waaronder een substantiële t.b.v. de 'groenblauw inrichting van de daktuin' (aka tweede maaiveld).
Beheersmaatregel:
Actieve monitoring van subsidievoorwaarden, voortgangsverplichtingen en contractuele afspraken.
Status: Groen (onder controle)

Risico

In het raadsvoorstel 'Vaststellen Grondexploitatie De Els en Omgeving (d.d. 22 mei 2025) is aangegeven dat een project van deze omvang en complexiteit ook risico's kent. Naast de gebruikelijke gemeentelijke analyses zijn er destijds diverse aanvullende risicoanalyses uitgevoerd op de gemeentelijke grondexploitatie om deze risico's voor de gemeente te kwantificeren. Hierbij is zowel gebruik gemaakt van de RISMAN-methode als de Monte-Carlo analyse. Door de twee methoden te combineren creëren we een robuustere en nauwkeurigere risicoanalyse. De RISMAN-methode (RISMAN staat voor RISico MANagement) en is ontwikkeld om risico's systematisch te identificeren, analyseren en beheersen gedurende een project. Deze zorgt voor een gestructureerde aanpak van het gehele risicomanagementproces, terwijl de Monte Carlo-analyse specifieke onzekerheden en de waarschijnlijkheden kwantitatief modelleert om zo de besluitvorming te verbeteren.

Risico R1: Afhankelijkheid van externe partijen

Beheersmaatregel: identificeren, analyseren en actief beheren van deze externe partijen (stakeholders) om risico's te beperken, effectieve communicatie garanderen en het project op schema te houden.
Status: Oranje (blijft nadrukkelijk aandacht vragen)

Risico R2: VOSP was nog niet 100% maatvast

De uitwerking van het VOSP 2.0 als naar het Definitief Ontwerp Stedenbouwkundig Plan (DOSP) vormt een belangrijke vervolgstap binnen de gebiedsontwikkeling van De Els. Het DOSP vormt de basis voor een integraal afgewogen ruimtelijk, technisch en financieel uitvoerbaar plan en biedt meer zekerheid over de kosten, opbrengsten en realiseerbaarheid van de ontwikkeling. Ten opzichte van het VOSP 2.0 zijn diverse optimalisaties doorgevoerd die zowel de ruimtelijke kwaliteit als de uitvoerbaarheid van het plan versterken.
Beheersmaatregel: De uitwerking van het DOSP naar voorlopig ontwerpniveau per bouwblok zorgt ervoor dat het programma, de maatvoering, de maat van de openbare ruimte en de parkeercapaciteit zorgvuldig worden vastgelegd. Hiermee wordt de resterende onzekerheid uit het VOSP 2.0 weggenomen en ontstaat een voldoende maatvast plan (DOSP) als basis voor financiële doorrekening, contractuele afspraken en verdere planrealisatie.
Status: Groen (onder controle)

Risico R3: Planologisch-juridisch kader

Voor het project is nog geen onherroepelijk planologisch-juridisch kader vastgesteld.
Beheersmaatregel: Hoewel het planologisch-juridisch kader nog niet onherroepelijk is, ligt de route naar juridische verankering vast. Het DOSP fungeert als vastgesteld ruimtelijk beleidskader en vormt de basis voor de verdere planologische uitwerking. De juridische borging vindt plaats via een gefaseerde aanpak met afzonderlijke procedures (BOPA) per deelgebied. De daarvoor benodigde onderzoeken zijn grotendeels uitgevoerd dan wel in uitvoering en leveren de onderbouwing voor een evenwichtige toedeling van functies. De resultaten worden betrokken bij de verdere besluitvorming. Hiermee is sprake van een beheerst proces waarin de raad via het adviesrecht betrokken blijft bij de relevante besluitvormingsmomenten.
Status: Groen (onder controle)

Risico R4: Mobiliteit en gebiedsontsluiting

Beheersmaatregel: Uit de uitgevoerde verkeerskundige analyse blijkt dat de beoogde ontwikkeling van De Els, inclusief de parkeergarage, goed aansluit op de omliggende wegenstructuur. De effecten op bereikbaarheid, doorstroming en verkeersveiligheid zijn onderzocht en geven geen aanleiding om te veronderstellen dat de gebiedsontsluiting vanaf de Mr. van Coothstraat een belemmering vormt voor de verdere planontwikkeling.
Status: Groen (onder controle)

Organisatie

De projectorganisatie is ingericht volgens een heldere governance, waarbij sturing, uitvoering en inhoudelijke uitwerking zijn ondergebracht in afzonderlijke, maar nauw samenwerkende overlegstructuren. Centraal staat de gezamenlijke projectgroep De Els, waarin gemeente, ontwikkelaars en adviseurs integraal samenwerken. Deze projectgroep wordt ondersteund door de gemeentelijke werkgroepen Financiën, Fysiek en Procedures. De gekozen structuur draagt bij aan een zorgvuldige afstemming, samenhang en voortgang binnen het project en wordt door betrokken partijen als werkbaar en effectief ervaren.

Risico O1: Organisatie en rolverdeling

Onduidelijkheid over rollen, verantwoordelijkheden, capaciteit of afstemming tussen gemeente en marktpartijen kan leiden tot vertraging in de planuitwerking en besluitvorming.
Beheersmaatregel
De projectorganisatie bestaat uit een stuurgroep, projectgroep en drie thematische werkgroepen (Financiën, Fysiek en Procedures), met een duidelijke taak-, rol- en verantwoordelijkheidsverdeling. De stuurgroep is verantwoordelijk voor de strategische sturing en besluitvorming. De projectgroep verzorgt de dagelijkse coördinatie, integrale afstemming en voortgangsbewaking. Door de structurele samenwerking tussen gemeente en marktpartijen worden knelpunten tijdig geadresseerd en wordt een voortvarende besluitvorming ondersteund.
Status: Groen (onder controle)

Tijd (Planning & Voortgang)
Het project De Els zal gefaseerd worden gerealiseerd met. Belangrijke producten zijn:

1. **DOSP** en **BOPA winkelcentrum De Els** (Q4-20206/Q1-2027)
2. Status: Groen (onder controle)
3. **BOPA Schoolkwartier** en **omgevingsvergunningsaanvraag HEMA en eerste woningen** (Q4-2026)
4. Status: Groen (onder controle)
5. **VO (+) inrichting openbare ruimte** (Q4-2026)
6. Status: Groen (onder controle)
7. **Definitieve planning per deelgebied c.q. bouwfase opstellen** (Q1-2027)

Status: Oranje (blijft nadrukkelijk aandacht vragen)

1. **Investeringsvoorstel parkeergarage**
2. Status: Groen (onder controle)
3. **Sloop Schoolkwartier** (Q1-2027) en **Start bouw HEMA-horeca en eerste 24woningen** (Q2-2027)
4. Status: Groen (onder controle)

Risico T1: Interne capaciteit en expertise
Door omvang en complexiteit is niet alle benodigde kennis en uitvoeringskracht structureel beschikbaar in onze organisatie. Dit kan leiden tot kwaliteitsrisico's of vertraging indien hier niet tijdig op wordt geanticipeerd.
Beheermaatregel: Per fase gerichte analyse van capaciteit en expertise; tijdige inzet van interne en externe specialisten, met afstemming in lijnorganisatie en met ontwikkelpartners.
Status: Oranje (blijft nadrukkelijk aandacht vragen)
Risico T2: Openbare gemeentelijke parkeergarage De Els
Voldoende parkeercapaciteit is een essentiële voorwaarde voor de bereikbaarheid en het functioneren van de binnenstad en voor de herontwikkeling van winkelcentrum De Els (incl. het wonen). De beoogde openbare parkeergarage, de eerste in Waalwijk, vervult daarin een sleutelrol. De voorziening moet niet alleen voorzien in de parkeerbehoefte van het gebied, maar ook bijdragen aan een toekomstbestendige parkeerstructuur, een kwalitatief hoogwaardige openbare ruimte en de verdere economische ontwikkeling van de binnenstad. De realisatie van een openbare parkeergarage brengt echter specifieke uitdagingen met zich mee. Het betreft de eerste gemeentelijke parkeergarage in Waalwijk, waardoor beperkte ervaring aanwezig is met de ontwikkeling, aanbesteding, realisatie en exploitatie van een dergelijke voorziening. Daarnaast vraagt de inpassing binnen een complexe binnenstedelijke omgeving om een zorgvuldige afweging van ruimtelijke, verkeerskundige, financiële, technische en beheeraspecten. Ook de uiteindelijke investerings-omvang, exploitatieopzet, kwaliteitsambities en risicoverdeling tussen gemeente en marktpartijen vereisen nadere uitwerking voordat definitieve besluitvorming kan plaatsvinden.
Beheersmaatregel: Om de risico's beheerst te kunnen ontwikkelen is een gespecialiseerd ontwerpteam parkeergarage ingericht. Dit team werkt stapsgewijs toe naar een schetsontwerp Parkeergarage past binnen de kaders van het DOSP en dat inzicht biedt in de functionele, ruimtelijke, verkeerskundige en financiële uitgangspunten van de parkeervoorziening.
Op basis hiervan worden een Nota van Uitgangspunten en een Programma van Eisen opgesteld, waarmee de kaders voor kwaliteit, capaciteit, exploitatie en investeringsniveau worden vastgelegd. Vervolgens wordt de parkeergarage via een gemeentelijk aanbestedingstraject, naar verwachting in de vorm van een 'zgn. design & construct-opdracht, daar een marktpartij verder uitgewerkt tot een definitief ontwerp en realisatievoorstel. Door deze gefaseerde aanpak worden risico's tijdig inzichtelijk gemaakt en kunnen bestuurlijke keuzes op basis van een steeds concretere onderbouwing worden gemaakt.
Status: Groen (onder controle)
Risico T3: Netcongestie en ondergrondse hoofdinfrastructuur

Netcongestie
De landelijk toenemende druk op het elektriciteitsnet en de gewijzigde prioriteringssystematiek voor netaansluitingen brengen onzekerheden met zich mee voor de planning van gebiedsontwikkelingen. Vertragingen bij de beschikbaarheid van transportcapaciteit kunnen gevolgen hebben voor de realisatie van woningen, commerciële functies, openbare voorzieningen en de parkeergarage. Dit betreft een breed maatschappelijk vraagstuk waarmee veel ruimtelijke ontwikkelingen in Nederland momenteel worden geconfronteerd.
Beheersmaatregel: De afgelopen periode is intensief samengewerkt met het team Energie (afd. OBL) en netbeheerder Enexis om de energiebehoefte van o.a. het project De Els qua omvang en planning nader te concretiseren. Daarnaast is gebruikgemaakt van de provinciale impactanalyse, waarin mogelijke risico's en handelingsperspectieven voor netcongestie zijn uitgewerkt. De relevante stukken voor De Els zijn inmiddels bij Enexis ingediend. De vooruitzichten voor de circa 430 woningen in het project De Els zijn gunstig vanwege de gevorderde planvorming, de aanwezigheid van contractuele afspraken en de toegekende subsidiemiddelen. Voor de niet-woonfunctie (winkels, commerciële ruimten en de parkeergarage) onderzoeken we momenteel het slim hergebruiken c.q. verplaatsen van beschikbare netcapaciteit en bestaande winkelaansluitingen met Enexis. Tegelijkertijd blijft voortdurende monitoring noodzakelijk, aangezien de uiteindelijke beschikbaarheid van netcapaciteit mede afhankelijk blijft van externe besluitvorming en landelijke ontwikkelingen.
Status: Oranje (blijft nadrukkelijk aandacht vragen)
Ondergrondse hoofdinfrastructuur
Voor de verdere ontwikkeling van De Els is aanpassing van de bestaande energie-infrastructuur noodzakelijk, waaronder de beoogde overgang van een 10 kV- naar een 20 kV-net. De doorlooptijd van dergelijke netaanpassingen is aanzienlijk en wordt mede beïnvloed door capaciteitsvraagstukken bij de netbeheerder, technische uitwerking, vergunningverlening en uitvoeringsplanning. De eerdere onzekerheid over de locatie en plaatsing van het nieuwe 20 kV-station is door Enexis weggenomen. Hiervoor zal binnen kort door de gemeente een perceel van ca. 360 m2 (18 x 20 m) worden aangeboden aan Enexis. Plaatsing in 2028 lijkt daarmee mogelijk. Rest nog het moment waarop de volledig benodigde netcapaciteit (stroom) daadwerkelijk beschikbaar komt.
Beheersmaatregel: De gemeente onderhoudt intensief overleg met Enexis over de benodigde netaanpassingen binnen het projectgebied en de omliggende binnenstad. In de afgelopen maanden is substantieel voorbereidend werk verricht, zijn de benodigde gegevens aangeleverd en zijn vervolgstappen formeel bij Enexis belegd. De plaatsing van het nieuwe 20kV station in 2028 lijkt daarmee en stap dichterbij. De gezamenlijke inzet is gericht op het komen tot een gedragen en toekomstbestendige oplossing voor de ombouw naar een 20 kV-net, waarmee niet alleen de ontwikkeling van De Els maar ook de toekomstige energievoorziening van de binnenstad wordt ondersteund. Hoewel het traject zich positief ontwikkelt, vragen de technische uitwerking, besluitvorming en programmering bij de netbeheerder naar verwachting nog een aanzienlijke doorlooptijd. De komende maanden staan daarom in het teken van verdere uitwerking en bestuurlijke afstemming.
Status: Oranje (blijft nadrukkelijk aandacht vragen)
Informatie
De tweejaarlijkse Voortgangsrapportage project De Els sluit aan op de gemeentelijke begrotingscyclus (voor- en najaar) en informeert de raad over de voortgang volgens de GROTICK-systematiek. De senior projectleider Binnenstad beheert het integraal projectdossier en borgt tijdige en volledige informatievoorziening richting alle overlegstructuren. Deelnemers dragen actief bij aan een zorgvuldige informatie-uitwisseling. Besluitvorming wordt vastgelegd via de notulen van de stuurgroep.
Risico I1: foute informatie en/of informatieverlies en/of informatie-overload voorkomen

Beheermaatregel: Alle projectdocumentatie (plannen van aanpak, projectplannen, verslagen en andere documentatie) wordt centraal opgeslagen en is toegankelijk voor alle leden.
Status: Groen (Onder controle)

Communicatie

Communicatie en participatie vormen een integraal onderdeel van de gebiedsontwikkeling De Els. Hierbij wordt ingezet op een transparante, tijdige en zorgvuldige betrokkenheid van inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden. In eerdere projectfasen zijn diverse onderzoeken, enquêtes en drie omgevingsdialogen georganiseerd. De opgehaalde inzichten zijn verwerkt in het VOSP 2.0 en hebben mede richting gegeven aan de totstandkoming van het DOSP.
Aanvullend zijn met interne en externe partners uit het ruimtelijke en sociale domein zogeheten DNA-sessies georganiseerd. Deze sessies hebben geleid tot het document *De Els DNA*, waarin de gezamenlijke ambities voor ruimtelijke kwaliteit, sociale meerwaarde en duurzame gebiedsontwikkeling zijn vastgelegd. Hoewel dit OC-document geen formele besluitvormende status heeft, biedt het een gedeeld kwaliteitskader voor de verdere planuitwerking en realisatie.
Conform het communicatie- en participatieplan van de Ontwikkelcombinatie wordt in november 2026 een vierde participatiemoment georganiseerd. Daarbij worden het concept-DOSP, de verdere uitwerking van deelgebieden en de aankomende procedures toegelicht en besproken met de omgeving.
De samenwerking met de nieuwe BIZ Centrum verloopt constructief en kenmerkt zich door wederzijds vertrouwen, korte lijnen en een gezamenlijke inzet voor de versterking van het centrumgebied.

Risico C1: draagvlak voor het project De Els

Door onvoldoende betrokkenheid, onduidelijkheid over keuzes of onduidelijke communicatie over voortgang en knelpunten kan het draagvlak afnemen.
Beheersmaatregel: Structurele inzet van communicatieadvies, continue en transparante informatievoorziening en actieve participatie, ondersteund door een gezamenlijke communicatie-strategie met ontwikkelpartners.
Status: Groen (onder controle)

Kwaliteit

Levert het project nog steeds de beoogde ruimtelijke, functionele en maatschappelijke kwaliteit op?
De kwaliteit van De Els wordt geborgd door toetsing aan het Centrumplan Waalwijk 2024, het toekomstige DOSP, de vastgestelde ruimtelijke uitgangspunten en geldende wet- en regelgeving. Daarbij wordt gestuurd op een evenwichtige samenhang tussen ruimtelijke kwaliteit, functionaliteit, duurzaamheid, leefbaarheid en financiële haalbaarheid. De huidige planuitwerking past binnen de vastgestelde kwaliteitskaders.

Risico K1: Integrale kwaliteit gebiedsontwikkeling

Onvoldoende afstemming tussen disciplines, deelprojecten en belangen kan leiden tot kwaliteitsverlies op gebiedsniveau.
Beheersmaatregel: Integrale besluitvorming via projectgroep en stuurgroep, ondersteund door multidisciplinaire advisering en periodieke kwaliteitstoetsing.
Status: Groen (onder controle)

Risico K2: Ruimtelijke kwaliteit en stedenbouwkundige samenhang

Nadere planuitwerking, gewijzigde randvoorwaarden of nieuwe inzichten kunnen gevolgen hebben voor de ruimtelijke kwaliteit en toekomstbestendigheid van het gebied.
Beheersmaatregel: Continue toetsing aan de vastgestelde ruimtelijke en functionele uitgangspunten, ondersteund door participatie en deskundige advisering.
Status: Groen (onder controle)

Risico K3: Ambitie versus haalbaarheid

In de verdere uitwerking kan spanning ontstaan tussen kwaliteitsambities en de financiële, juridische of technische uitvoerbaarheid van het plan.
Beheersmaatregel: Bij relevante keuzes worden kwaliteit, kosten, risico's en uitvoerbaarheid integraal afgewogen, zodat besluitvorming transparant plaatsvindt binnen de vastgestelde projectdoelstel-lingen.
Status: Oranje (blijft nadrukkelijk aandacht vragen)
Risico K4: Kwaliteit openbare ruimte
De samenhang tussen bebouwing, groen, verblijfskwaliteit, verkeer en parkeren vraagt voortdurende aandacht. Onvoldoende afstemming kan afbreuk doen aan de kwaliteit van de openbare ruimte.
Beheersmaatregel: De samenhang tussen bebouwing, vergroening, verblijfskwaliteit, verkeer en parkeren vraagt voortdurende aandacht. Onvoldoende afstemming kan leiden tot een minder samenhangende en kwalitatief lagere openbare ruimte.
Status: Groen (onder controle)

Bijlage 1: Besluitvorming Raad en College irt programma Binnenstad en/of project De Els

Datum	De GEMEENTERAAD heeft o.a. de volgende besluiten genomen. De belangrijkste zijn:
7 juli 2022	Vaststellen Waalwijk Stadscentrum - Stedenbouwkundig Masterplan (agendapunt 11)
20 februari 2024	Cofinanciering toegekende subsidies voor herontwikkeling van De Els en omgeving
11 april 2024	Vaststellen Centrumvisie Waalwijk 2024 (agendapunt 15)
11 april 2024	Vaststellen Cofinanciering Herontwikkeling De Els (agendapunt 19)
10 oktober 2024	Principebesluit mogelijke verplaatsing bibliotheek (agendapunt 14)
20 maart 2025	Vaststellen Vestiging Voorkeursrecht projectgebied De Els en omgeving (agendapunt 3)
22 mei 2025	Vaststellen Gemeentelijke grondexploitatie De Els en omgeving (agendapunt 11)
28 augustus 2025	Definitief voorkeursrecht op grond van de Omgevingswet te vestigen op het projectgebied De Els in stand te laten, onder aanvulling van de motivering zoals die is opgenomen in het raadsvoorstel behorende bij het raadsbesluit d.d. 20 maart 2025 en het raadsvoorstel behorende bij deze beslissing op bezwaar (agendapunt 13).
9 oktober 2025	Vaststellen Woonzorgvisie gemeente Waalwijk (agendapunt 10)
3 februari 2026	Vaststellen Omgevingsvisie gemeente Waalwijk (agendapunt 10)

Datum	**Het COLLEGE heeft o.a. de volgende besluiten genomen. De belangrijkste zijn:**
20 december 2022	Principestandpunt college t.b.v. financiële en ruimtelijke uitgangspunten voor herontwikkeling
7 maart 2023	Intentieovereenkomst Gemeente Waalwijk - Provincie Noord-Brabant
14 maart 2023	Samenwerkingsovereenkomst Gemeente Waalwijk, ontwikkelende partijen (Sanders Retail Groep & De Els Project B.V.) en belanghebbende (VO De Els)
21 maart 2023	Aanvraag subsidie Woningbouw-Impuls (WBI)
22 augustus 2023	Aanvraag subsidie Impulsaanpak Winkelgebieden (IW)
20 juni 2023	Raadsinformatiebrief 069-23 Toekenning WBI
20 december 2023	Raadsinformatiebrief 069-23 Toekenning WBI Impulsaanpak Winkelgebieden en de stand van zaken ruimtelijk ontwerp
3 december 2024	Samenwerkingsovereenkomst De Els 2024
17 december 2024	Vestigen Voorkeursrecht projectgebied De Els en omgeving
25 maart 2025	Gemeentelijke grondexploitatie De Els e.o.
13 mei 2025	Anterieure overeenkomst ‘De Els’
20 mei 2025	Anterieure overeenkomst ‘Schoolkwartier’
1 juli 2025	Project de Els: overdracht anterieure overeenkomst, aankoop diverse panden, uitzondering aanbiedingsplicht voorkeursrecht
5 augustus 2025	Beslissingen op bezwaar vestiging voorkeursrecht ‘De Els & omgeving‘
sept. 2025 – nu	Aankoop diverse panden in het winkelcentrum De Els
10 maart 2026	Raadsinformatiebrief ‘Intrekken voorkeursrecht percelen De Els’
24 maart 2026	Uitzondering aanbiedingsplicht voorkeursrecht, De Els 7/9 te Waalwijk
7 april 2026	Aanbod appartement Grotestraat 202b inzake voorkeursrecht De Els
Juni 2026	Coalitieakkoord 2026-2030 met de titel: “Nieuwe koers – duidelijke

keuzes voor Waalwijk, Sprang-Capelle en Waspik”

-
-
-

Bijlage 2: Recente mijlpalen project De Els

Voorlopig Ontwerp Stedenbouwkundig Plan (VOSP 1.0) en Samenwerkingsovereenkomst

16 nov. 2024: Conclusie alle partners > ruimtelijk- en financieel haalbaar plan
26 nov. 2024: Voorlopig Ontwerp Stedenbouwkundig Plan (VOSP) ‘vast klikken’
3 dec. 2024: Collegebesluit Samenwerkingsovereenkomst (SOK)
4 dec. 2024: SOK met De Els Project BV en Sanders ondertekend (mijlpaal)

Voorkeursrecht

17 dec. 2024: Vestiging Voorkeursrecht voor 3 maanden o.b.v. college besluit
19 dec. 2024: Inschrijven Kadaster in Eindhoven (autorit)
20 mrt. 2025: Vestiging Voorkeursrecht voor 3 jaar o.b.v. raadsbesluit (mijlpaal)
21 mrt. 2025: Inschrijven Kadaster in Eindhoven (autorit)
19 jun. 2025: Hoorzitting beroeps- en bezwarencommissie (drie bezwaarmakers)
28 aug. 2025: Voorkeursrecht in stand gelaten (raadsvoorstel)

Grondexploitatie De Els en twee anterieure overeenkomsten

25 mrt 2025: Gemeentelijke Grondexploitatie (GREX), collegebesluit (mijlpaal)
1 apr. 2025: Principebesluit GS over drie maatregelen (mijlpaal)

- *bijdrage t.b.v. groenblauwe inrichting 2e maaiveld (subsidie aan Gemeente)*
- *financiering aankoop panden publieke exploitatie (geldlening aan Gemeente)*
- *financiering sociaal woningbouwprogramma Casade (geldlening aan Casade)*

10 apr. 2025: Technische vragensessie
17 apr. 2025: Gespreksavond
14 mei 2025: Anterieure overeenkomst met De Els Project BV / Moederplan (mijlpaal)
20 mei 2025: Anterieure overeenkomst met Sanders / Schoolkwartier (mijlpaal)
22 mei 2025: Gemeentelijke Grondexploitatie De Els e.o. vastgesteld raad (mijlpaal)

Uitbreiding Ontwikkelcombinatie

Juni 2025: Samenwerkingsovereenkomst AM BV en Rezidenz Development BV
Juli 2025: Ontwikkelcombinatie De Els C.V. opgericht (mijlpaal)
Alle rechten en plichten uit de anterieure overeenkomst worden overgenomen. Overname heeft geen gevolgen voor de zekerheidsstelling

Geldlening aankoop panden en subsidie groenblauwe inrichting 2e maaiveld

1 juli 2025: Definitief akkoord GS en verstrekking lening en subsidie (mijlpaal)
Geldlening als separate projectfinanciering van € 11,2 miljoen euro, rente 1%, looptijd van 10 jaar, rente ligt 0,25% lager dan het huidige rente-omslagpercentage : financieel voordeel € 408.000,-
Subsidie groenblauwe inrichting 2e maaiveld: € 1.107.500,- (50% van de investeringskosten)

Aankopen en leveringen panden

1 juli 2025: Collegebesluit overdracht anterieure overeenkomst De Els Project BV, aankoop diverse panden, uitzondering aanbiedingsplicht voorkeursrecht

21 juli 2025: Contract met externe beheerpartij (vastgoedbeheerder gemeentelijke panden in De Els
1 aug. 2025: Aankoop en levering eerste 20 panden: aankoopkosten € 6.850.400,- (mijlpaal)
Sept. 2026: Stand van zaken. We willen nog graag 4 panden worden aangekocht. Onderhandelingen lopen nog. Nu is ca. 95% van de benodigde panden in bezit.

Voorlopig Ontwerp Stedenbouwkundig Plan 2.0 (VOSP 2.0)
Dec. 2025: Concept Voorlopig Ontwerp Stedenbouwkundig Plan 2.0 (VOSP 2.0) 'vast klikken'
Mei 2026: Conclusie van alle partners: VOSP 2.0 ruimtelijk- en financieel haalbaar plan
28 sept. 2026: Adviescommissie OmgevingsKwaliteit (aka welstand). Oordeel: "De commissie is positief over de stedenbouwkundige hoofdstructuur, de hoofdlijnen van het regiedocument beeldkwaliteit De Els en het voorliggende VO. Er zijn ambitieuze en voldoende aanknopingspunten voor een interessante planontwikkeling, die in aansluiting op het iconisch Raadhuisplein een zichtbaar (en historisch) tijdsbeeld van Waalwijk zal gaan markeren".

Voorbereidingen ruimtelijke procedures (BOPA's)
April 2026: Plan van Aanpak en uitgangspunten BOPA's tbv winkelcentrum De Els akkoord. Definitieve uitwerking BOPA's OC volgen in najaar 2026
Mei 2026: BOPA Schoolkwartier in concept gereed (najaar 2026 in procedure)

Bijlage 3: coalitieakkoord 2026-2030 versus gebiedsontwikkeling De Els

De gebiedsontwikkeling De Els wordt uitgevoerd binnen de kaders van dit coalitieakkoord. Daarbij staan centraal: versnelling van de woningbouwopgave, versterking van het stedelijk woon- en leefmilieu in de binnenstad, realisatie van een toekomstbestendige bibliotheekvoorziening, behoud van bereikbaarheid en parkeerfunctionaliteit, stimulering van duurzame mobiliteit en borging van een hoge ruimtelijke kwaliteit. De voortgang van het project wordt periodiek aan deze bestuurlijke randvoorwaarden getoetst.

Relevante passages uit het coalitieakkoord zijn:

1. Herontwikkeling De Els
"Denk ook aan het bouwen van extra woningen om de woningnood aan te pakken"
· De gebiedsontwikkeling De Els levert een substantiële bijdrage aan de woningbouwopgave én versterkt de binnenstad.
· Besluitvorming mag de voortgang van de gebiedsontwikkeling niet onnodig vertragen.

2. Binnenstad als stedelijk woon- en leefmilieu
"We ontwikkelen een meer (binnen)stedelijk woon- en leefklimaat door verdichting, verhoging en minder ruimte voor de auto. Met meer ruimte voor groen en elkaar ontmoeten."
· De Els draagt aantoonbaar bij aan verdichting van de binnenstad.
· Openbare ruimte moet vergroenen en de verblijfskwaliteit verbeteren.
· Mobiliteitsoplossingen mogen de stedelijke kwaliteit niet onder druk zetten.

3. Woningbouw
"Deze periode gaan we minimaal 1.200 extra woningen bouwen voor alle doelgroepen."
Bestuurlijke randvoorwaarde

· De Els realiseert woningen voor meerdere doelgroepen.
· Programmawijzigingen mogen de bijdrage aan de gemeentelijke woningbouwopgave niet substantieel verminderen.

4. Bibliotheek en Jongensschool
"We onderzoeken de mogelijkheid van de verplaatsing van de bibliotheek naar de voormalige jongensschool en de herontwikkeling van de voormalige HEMA-locatie (De Els)."
· De verplaatsing van de bibliotheek moet financieel haalbaar en ruimtelijk uitvoerbaar zijn.
· Bereikbaarheid, exploitatie en toekomstbestendig gebruik moeten geborgd zijn.
· De bibliotheek moet bijdragen aan de aantrekkelijkheid en levendigheid van de binnenstad.

5. Bereikbaarheid en parkeren
"We maken meer ruimte voor woningen, groen, ontmoetingsplekken en het opvangen van regenwater. Daarvoor gaan we de parkeernormen in de binnenstad verlagen."
· De parkeeroplossing ondersteunt de gewenste transformatie van de binnenstad.
· Het aantal parkeerplaatsen en het kwaliteitsniveau van de parkeervoorzieningen moeten in evenwicht zijn met de financiële haalbaarheid.
· De parkeerexploitatie moet structureel beheersbaar zijn.

6. Mobiliteit
"Wonen in de binnenstad betekent wonen op loopafstand van dagelijkse voorzieningen en in de toekomst een sterk verbeterd openbaar vervoer. Tegelijkertijd maken we de weg vrij voor de komst van deelmobiliteit."
· De Els stimuleert lopen, fietsen en deelmobiliteit.
· Nieuwe mobiliteitsconcepten worden meegenomen bij de planuitwerking.
· De bereikbaarheid van centrumfuncties blijft gewaarborgd.

7. Ruimtelijke kwaliteit
"De stedenbouwkundige opzet, groenblauwe kwaliteit van de openbare ruimte, architectuur en materiaalkeuze bepalen voor een groot deel de aantrekkingskracht..."
· De ruimtelijke kwaliteit staat centraal in de planuitwerking.
· Bebouwing, openbare ruimte, groen en mobiliteit vormen één integraal ontwerp.
· Kwaliteitsambities worden steeds afgewogen tegen financiële en technische uitvoerbaarheid.

5. Grondexploitatie

Grondexploitatie

Legenda	Toelichting
	Geen substantiële wijzigingen ten opzichte van de vastgestelde Nota Grondexploitatie 2026. Het project loopt volgens planning en binnen budget of zelfs positiever.

	Er zijn kleine nadelige wijzigingen in de planning of financiën ten opzichte van de vastgestelde Nota Grondexploitatie 2026.
	Er is sprake van een substantieel nadeel (in planning of financiën) ten opzichte van de vastgestelde Nota Grondexploitatie 2026.

Project	Geld	Tijd	Toelichting
Landgoed Driessen			Ten opzichte van de nota Grondexploitatie 2026 is er een aantal ontwikkelingen te melden. Deze leiden niet altijd tot aanpassing van de grondexploitatie, maar geven de stand van zaken weer. • Voor het Kindcentrum Landgoed Driessen leidt het ontwerp tot een nadere detaillering van kosten van gebouw en buitenruimte. Voor de grondexploitatie blijft het uitgangspunt levering tegen kostprijs. Mogelijk zijn deze kosten hoger dan eerder geraamd. In het nog aan te vragen uitvoeringskrediet voor onderwijshuisvesting wordt deze kostprijs meegenomen. • De particuliere gronden in De Nieuwe Hoven Oost zijn geleverd aan de gemeente. Onduidelijkheid over stikstof in de bouwrijpfase leidt ertoe dat er nog niet kan worden gestart in 2026 met bouwrijp maken door de gemeente. Daardoor vertraagt ook de uitgifte van kavels en de bouw van woningen. • De geplande uitvoering van de Muzenkamer start nog niet dit jaar. Na bewonersparticipatie eind 2025 is het ontwerp in 2026 verder uitgewerkt en doorgerekend. Omdat het ontwerp past binnen het beschikbare budget kan binnenkort aanbesteed worden. • Het deelproject aan de Oudestraat (Onder de Molen, Dye Sprancke) is woonrijp gemaakt en wordt na de onderhoudstermijn in beheer overgedragen aan de gemeente. • De beoogd ontwikkelaar voor de nog te realiseren woningen in deelproject Lommerrijk (fase 5c) heeft de ontwikkeling aangemeld voor een

			energieaansluiting. Mogelijk worden de gesprekken hierover dan ook weer opgestart. • Vanaf 2027 staat de uitgifte gepland van een deel van de afronding (De Villa B, Driessenvelden Midden). Dit gaat mogelijk niet lukken, in verband met onduidelijkheid rondom stikstof.
Achter de Hoven			Het college heeft deze locatie eind 2024 aangewezen als potentieel kansrijk voor het uitbreiden van een aantal woonwagenstandplaatsen. De haalbaarheid wordt nu onderzocht, wat betekent dat de uitgifte als vrije kavels stilligt. De uitgifte van de vier kavels is in de grondexploitatie gepland vanaf 2026. De kaveluitgifte in 2026 en de uitgifteprijs lijken hierdoor niet meer haalbaar, maar de besluitvorming hierover heeft nog niet plaatsgevonden.
Afbouw Haven I / VI			Er resteert nog één uit te geven kavel van ruim 1 hectare. Voor deze kavel is inmiddels een koopovereenkomst gesloten en is de vergunningsaanvraag ingediend. In de Nota Grondexploitatie 2026 is de levering en daarmee de grondopbrengst geraamd in 2026. Afhankelijk van het verloop van de vergunningsprocedure zal de levering naar verwachting eind 2026 of begin 2027 plaatsvinden.
Haven 8 West			Vooralsnog worden ten opzichte van de opstelling van de Nota Grondexploitatie 2026 geen substantiële wijzigingen verwacht aan de opbrengsten en kostenkant en in de planning. In verband met het lopende beroep tegen de Wnb-vergunning is nog niet gestart met de aanleg van de rondweg. Dit was ten tijde van de Nota Grondexploitatie 2026 ook het geval.
Insteekhaven			Vooralsnog worden ten opzichte van de opstelling van de Nota Grondexploitatie 2026 geen substantiële wijzigingen verwacht aan de opbrengsten en kostenkant en in de planning. In verband met het lopende beroep tegen de Wnb-vergunning is nog niet gestart met de aanleg van de insteekhaven. Dit was ten tijde van de Nota Grondexploitatie 2026 ook het geval.

Haven 8 Oost	 	Vooralsnog worden ten opzichte van de opstelling van de Nota Grondexploitatie 2026 geen substantiële wijzigingen verwacht aan de opbrengsten en kostenkant en in de planning. In verband met het lopende beroep tegen de Wnb-vergunning en het exploitatieplan is nog niet gestart met de het bouwrijp maken van de nog uit te geven kavels. Dit was ten tijde van de Nota Grondexploitatie 2026 ook het geval.
De Els	 	Binnen de grondexploitatie De Els worden alle project gerelateerde kosten en opbrengsten verantwoord die samenhangen met de gebiedsontwikkeling. Dit betreft zowel de ontwikkeling met de Ontwikkelcombinatie (OC), waarvan het projectgebied globaal bestaat uit het huidige overdekte winkelcentrum De Els, de Albert Heijn-locatie, het kantoorgebouw en de omliggende parkeerterreinen, als de ontwikkeling van het Schoolkwartier door Sanders. Hoewel deze ontwikkelingen afzonderlijke overeenkomsten, verantwoordelijkheden en uitvoeringsprocessen kennen, worden de financiële effecten integraal verwerkt binnen de grondexploitatie De Els[PH2] . De gebiedsontwikkeling De Els bevindt zich in een belangrijke uitwerkingsfase. De ruimtelijke plannen worden verder geconcretiseerd, de contractuele afspraken met de OC worden uitgewerkt richting een ontwikkelovereenkomst en de laatste vastgoed-verwervingen worden afgerond. Daarbij blijft het uitgangspunt ongewijzigd dat de ontwikkeling ruimtelijk uitvoerbaar en financieel beheersbaar wordt gerealiseerd. De gemeentelijke inzet op dit project is substantieel. De gemeentelijke sturing op dit project is intensief, maar in de samenwerking met de Ontwikkelcombinatie en Sanders wordt er veel bereikt en resulteert in zichtbare voortgang op zowel de planvorming, de verwervingen als de uitwerking van de deelprojecten. De financiering wordt ondersteund door bijdragen van Rijk en provincie, aangevuld met leningen en exploitatiebijdragen van betrokken partners. Hiermee is een brede financiële basis gecreëerd voor de uitvoering van het project. De plankosten voor 2026 zullen het

beschikbare bedrag voor 2026 niet overschrijden.
Verwervingen
Voor de Ontwikkelcombinatie treedt de gemeente op als nader te noemen meester bij de verwerving van veel panden. Hierdoor is voor een bedrag van inmiddels € 9,5 miljoen verworven. Deze aankopen zijn gerealiseerd binnen het in de grondexploitatie geraamde aankoopbedrag.
In 2026 worden i.s.m. de OC 3 panden aangekocht. Voor de resterende 4 panden wordt met de drie betrokken eigenaren overleg gevoerd, waarbij actief wordt toegewerkt naar minnelijke overeenstemming. De laatste verwervingen bevinden zich in de gebruikelijke afrondende fase van een gebiedsontwikkeling, waarin maatwerk en zorgvuldigheid centraal staan. Hoewel de inzet primair is gericht op minnelijke verwerving, beschikt de gemeente over wettelijke grondbeleidsinstrumenten om de voortgang van de gebiedsontwikkeling te waarborgen. Dergelijke procedures kunnen edoch gepaard gaan met aanvullende kosten en mogelijk gevolgen hebben voor de planning van het project.
De tijdelijke exploitatie van de winkelpanden is primair gericht op het leefbaar en aantrekkelijk houden van het overdekte winkelcentrum. Hoewel deze exploitatie niet kostendekkend is, draagt zij bij aan de kwaliteit en vitaliteit van het gebied. Per saldo resulteert dit in een beperkte neerwaartse bijstelling van het financiële resultaat.

Definitief Ontwerp Stedenbouwkundig Plan De Els (DOSP)
De uitwerking van het VOSP 2.0 naar het Definitief Ontwerp Stedenbouwkundig Plan (DOSP) vormt een belangrijke vervolgstap binnen de gebiedsontwikkeling van De Els. Het DOSP vormt de basis voor een integraal afgewogen ruimtelijk, technisch en financieel uitvoerbaar plan en biedt meer zekerheid over de kosten, opbrengsten en realiseerbaarheid van de ontwikkeling. Ten opzichte van het VOSP 2.0 worden diverse optimalisaties doorgevoerd die zowel de ruimtelijke kwaliteit als de uitvoerbaarheid

van het plan versterken.
Een belangrijk onderdeel van deze uitwerking betreft de ondergrondse infrastructuur. Zo wordt in het DOSP een oplossing opgenomen voor de 20 kV-ringleiding die door het centrumgebied loopt. Deze netverzwaring is niet alleen van belang voor de ontwikkeling van De Els, maar draagt tevens bij aan de toekomstige energievoorziening van de binnenstad van Waalwijk. Daarnaast biedt de uitwerking kansen om de logistieke ontsluiting van het gebied, waaronder laden en lossen, te verbeteren en beter aan te laten sluiten op de nieuwe winkelstructuur.

Financiën
Met de vaststelling van het DOSP worden tevens de afspraken met de OC verder geconcretiseerd en vastgelegd. Op basis van de op dat moment bekende uitgangspunten en actuele projectinzichten worden hierin onder meer afspraken opgenomen over het bouwprogramma, het opdrachtgeverschap, de risicoverdeling, financiële bijdragen, grondtransacties en de fasering en planning van de ontwikkeling. Het fundament van deze afspraken blijft ongewijzigd ten opzichte van de in mei 2025 gesloten anterieure overeenkomst. Uitgangspunt blijft dat de gebiedsontwikkeling voor de OC economisch uitvoerbaar en rendabel is, waarbij de gemeentelijke bijdrage, conform de getroffen verliesvoorziening, is gemaximeerd op € 4 miljoen op eindwaarde. De uitwerking van het DOSP moet daarmee leiden tot meer zekerheid over zowel het ruimtelijke programma en de uitvoerbaarheid van de ontwikkeling als over de financiële en contractuele kaders van de samenwerking. Tegelijkertijd vraagt de financiële ontwikkeling van het project nadrukkelijk aandacht.
Bij de Nota Grondexploitatie 2026 bleek dat de financiële uitgangspunten onder druk stonden als gevolg van stijgende kosten en gewijzigde marktomstandigheden. Daarbij is als uitgangspunt gehanteerd dat deze effecten primair binnen de samenwerking met de Ontwikkelcombinatie worden opgevangen, zodat de gemeentelijke verliesvoorziening vooralsnog gehandhaafd kon blijven op € 4

miljoen.
Bij de uitwerking naar het DOSP moet blijken in hoeverre de gewijzigde marktomstandigheden, de verdere planuitwerking en de opgenomen optimalisaties effect hebben op de financiële haalbaarheid van het project. Daarbij wordt tevens inzichtelijk gemaakt hoe eventuele aanvullende financiële effecten tussen de betrokken partijen worden verdeeld en op welke wijze deze kunnen worden opgevangen.

Procedures
Het Definitief Ontwerp Stedenbouwkundig Plan De Els (DOSP) vormt het ruimtelijk beleidskader en de basis voor de verdere planologische borging. Via een gefaseerde aanpak met afzonderlijke procedures per (BOPA-)deelgebied wordt toegewerkt naar juridische verankering. De relevante onderzoeken zijn inmiddels uitgevoerd om een evenwichtige en onderbouwde toedeling van functies te waarborgen. De uitkomsten hiervan worden betrokken bij de besluitvorming. De gemeenteraad wordt conform het vastgestelde adviesrecht betrokken bij de planologische procedures en behoudt daarmee invloed op de ruimtelijke afwegingen binnen de ontwikkeling.

De BOPA-procedure voor het eerste deelgebied van de OC wordt in de eerste helft van 2027 opgestart. Sloop van de panden is nu voorzien vanaf eind 2027, en de eerste woningen en commercieel vastgoed worden naar verwachting begin 2029 opgeleverd.

Het Schoolkwartier
Het Schoolkwartier, ontwikkeld door Sanders, loopt in planning vooruit op de gebiedsontwikkeling De Els. Hoewel deze ontwikkeling ruimtelijk en functioneel een integraal onderdeel vormt van de gebiedsontwikkeling De Els, wordt zij financieel en procedureel (BOPA) als een zelfstandig project uitgevoerd.

De afspraken uit de anterieure overeenkomst met Sanders worden naar verwachting in 2026 uitgewerkt tot een definitieve

koopovereenkomst. Daarbij koopt de gemeente een deel van het bestaande vastgoed van Sanders aan, verzorgt de sloopwerkzaamheden en maakt de locatie bouwrijp. Vervolgens wordt de bouwrijpe grond teruggeleverd aan Sanders, die verantwoordelijk is voor de realisatie van het bouwprogramma.
Het plan voorziet in de nieuwbouw van het horecadeel van de HEMA met daarboven 24 appartementen. Tegelijkertijd ontstaat ruimte om een deel van het gebied tussen de voormalige Jongensschool en de nieuwbouw opnieuw in te richten als openbare ruimte. Het Schoolkwartier vormt daarmee een zichtbare eerste stap in de transformatie van De Els en levert een belangrijke bijdrage aan de kwaliteitsverbetering van de binnenstad.

Parkeergarage
De bouw en exploitatie van de parkeergarage komen voor rekening en risico van de gemeente. Momenteel wordt de parkeergarage op hoofdlijnen constructief, qua omvang, technisch en functioneel uitgewerkt tot een schetsontwerp. Tegelijkertijd wordt een Nota van Uitgangspunten Parkeergarage opgesteld. Deze documenten vormen gezamenlijk het kader voor de uitvraag en selectie van een marktpartij en moeten leiden tot een realiseerbaar ontwerp dat voldoet aan de gestelde kwaliteitseisen en binnen de beschikbare financiële kaders past.

In de grondexploitatie De Els is reeds rekening gehouden met de onrendabele top van de parkeergarage, waaraan de Ontwikkelcombinatie financieel bijdraagt. De verdere uitwerking moet uitwijzen of de parkeergarage binnen de hiervoor gereserveerde financiële kaders kan worden gerealiseerd. De realisatie van de parkeergarage vraagt een substantiële investering. Deze wordt opgevangen binnen de parkeerexploitatie en de daarvoor ingerichte ‘bestemmingsreserve parkeren’. Deze bestemmingsreserve is er om de parkeeropbrengsten te benutten tijdens de realisatiefase van de parkeergarage.
De bestemmingsreserve parkeren maakt het

			mogelijk om tijdens de realisatie- en opstartfase financiële schommelingen op te vangen en daarmee de exploitatie van de parkeergarage beheerst te ontwikkelen. Voor de daadwerkelijke realisatie van de parkeergarage wordt op een later moment separaat een investeringskrediet aan de gemeenteraad gevraagd.
Bloemenoordflats (facilitair project)			Vooralsnog worden ten opzichte van de opstelling van de Nota Grondexploitatie 2026 geen substantiële wijzigingen verwacht aan de opbrengsten en kostenkant en in de planning. Het openbaar gebied van fase 2 wordt in de tweede helft van het jaar terug aangekocht door de gemeente en in beheer genomen. Het verrekenen van de kosten van onder andere het woonrijp maken met Casade (uitvoering overeenkomst) vindt gelijktijdig plaats. Ook het juridisch gebruik van de bodem voor het warmtesysteem in openbaar gebied wordt dan vastgelegd. Daarna kan het complex in 2026 naar verwachting worden afgesloten binnen de beschikbare verliesvoorziening.
Akkerlanen (facilitair project)			Vooralsnog worden ten opzichte van de opstelling van de Nota Grondexploitatie 2026 geen substantiële wijzigingen verwacht aan de opbrengsten en kostenkant en in de planning. De laatste woningen worden op dit moment gebouwd. Oplevering vindt eind 2026 of begin 2027 plaats. Daarna zal ook in het noordelijk deel van Akkerlanen woonrijp gemaakt worden. Het zuidelijk deel is al grotendeels woonrijp. Overdracht van gronden aan de gemeente vindt naar verwachting eind 2027 of begin 2028 plaats. De gemaakte kosten in 2026 betreffen vooral plankosten en blijven binnen de raming.
Grotestraat 239-241 (facilitair project)			Tijdens de uitvoering zijn verschillende omstandigheden naar voren gekomen die van invloed zijn op de kosten. Deze ontwikkelingen zijn, voor zover bekend, verwerkt in de raming in de Nota grondexploitatie 2026. Voor het archeologisch onderzoek was aan het begin van het jaar nog geen definitieve kosteninformatie beschikbaar. Daarom is in de raming uitgegaan van het op dat moment meest realistische scenario. Inmiddels is gebleken dat

	de kosten voor het laatste deel van het onderzoek hoger uitvallen dan geraamd. Dit leidt tot een verdere verslechtering van het verwachte resultaat.

6. Budgetoverhevelingen

Verloop budgetoverhevelingen 2025 naar 2026

Doelstellingen

Verloop budgetoverhevelingen 2025 naar 2026

In dit Najaarsbericht 2026 wordt gerapporteerd over de stand van zaken van de bij het Najaarsbericht 2025 opgenomen budgetoverhevelingen van 2025 naar 2026.
Bij de Jaarstukken 2025 is getoetst wat de werkelijke bedragen zijn, die voor overheveling in aanmerking komen. Van enkele posten is daarbij het werkelijk over te hevelen bedrag gewijzigd ten opzichte van het Najaarsbericht 2025. De bedragen uit de Jaarstukken 2025 zijn hieronder opgenomen in de kolom "Budget van 2025 naar 2026".
In onderstaande tabel is aangegeven:
- de overheveling van 2025 naar 2026;
- de prognose van de besteding van de overheveling in 2026;
- het verschil tussen het overgehevelde budget en de prognose voor de besteding in 2026.
Indien er een verschil is, wordt dit in de tabel per overhevelingsvoorstel toegelicht.

Excel-tabel

	Exploitatie	Budget van 2025 naar 2026	Prognose 2026	Verschil	Toelichting verschil
1	Programma Binnenstad (cofinanciering BIZ)	50	50	0	
2	Recreatieve voorzieningen Westelijke Langstraat	100	0	100	Het resterende bedrag overhevelen naar 2027
3	Hoefsvengebied recreatie	40	40	0	
4	Onderzoek woonwagenplaatsen	20	20	0	
5	Managementondersteuning kabinet	50	50	0	
6	Organisatieverbetering	205	180	25	Het resterende bedrag valt vrij bij de jaarrekening 2026
7	Communicatiebudget Strategische visie Waalwijk	50	0	50	Het resterende bedrag overhevelen naar 2027
8	Onderzoek integrale aanpak Zidewinde	50	0	50	Het resterende bedrag overhevelen naar 2027
9	Uitfasering TL-verlichting	64	50	14	Het resterende bedrag overhevelen naar 2027
10	Opstellen vrijetijdsvisie	26	26	0	
11	Last Mile Haven	155	21	134	Het resterende bedrag overhevelen naar 2027
12	Jongeren op Gezond Gewicht JOGG	31	6	25	Het resterende bedrag overhevelen naar 2027
13	Sportbeleid	125	85	40	Het resterende bedrag overhevelen naar 2027
14	Herschikking budgetten t.b.v. Samen Redzaam	664	664	0	
15	Transformatiemiddelen samen redzaam c.f. KN 2025	853	833	20	Het resterende bedrag overhevelen naar 2027
16	Toekomstscenario Multi Expert Team (MET)	75	75	0	
	Totaal Exploitatie	**2.558**	**2.100**	**458**	

	Reserves & Voorzieningen	Budget van 2025 naar 2026	Prognose 2026	Verschil	Toelichting verschil
17	Onderzoek innamepunt kringloop op milieustraat	40	15	25	Het resterende bedrag overhevelen naar 2027
18	Waalwijk stad van kennis en talent	47	3	44	Het resterende bedrag overhevelen naar 2027
19	Mobiliteitsplan 2030	246	31	215	Het resterende bedrag overhevelen naar 2027
20	Verwijderen loze riolering Molenstraat	221	1	220	Het resterende bedrag overhevelen naar 2027
21	Majeur project Implementatie Samen Redzaam	432	369	63	Het resterende bedrag overhevelen naar 2027
	Totaal Reserves & Voorzieningen	**986**	**419**	**567**	
	Totaal Exploitatie en Reserves & Voorzieningen	**3.544**	**2.519**	**1.025**	

Doelstellingen

Toelichting verschillen in budgetoverhevelingen van 2025 naar 2026

Excel-tabel

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Prognose 2026
1. Programma Binnenstad (cofinanciering BIZ)	M. Bokšan	304	€ 50.000

Toelichting:

Conform voorstel in de Kadernota 2025 (KN25/NV1.16) is voor 2025 (en 2026) een jaarlijks incidenteel budget van € 75.000 opgenomen voor cofinanciering Bedrijveninvesteringszone Waalwijk centrum (BIZ). Dit budget is bestemd voor gezamenlijke projecten, geïnitieerd door de BIZ, die bijdragen aan de levendigheid van het centrum en aansluiten bij de doelstellingen en het uitvoeringsprogramma van de Actualisatie centrumvisie 2024. Bij het collegebesluit BIZ van 11 juli 2025 is gelijktijdig met de toekenning van de subsidie deze cofinanciering aan de BIZ toegezegd. Diverse van deze projecten zijn of worden opgestart in 2025 (zoals vergroening van de Stationsstraat € 25.000), andere projecten worden opgestart eind 2025, begin 2026. Voorgesteld wordt om het gehele resterende budget over te hevelen naar 2026.

Bij het Najaarsbericht 2025 is een overheveling van € 50.000 voorgesteld, bij de jaarrekening 2025 is dit € 50.000 gebleven.

Prognose besteding in 2026:

De in 2025 naar 2026 overgehevelde middelen voor de cofinanciering van het programma BIZ tbv de cofinanciering van de Bedrijveninvesteringszone (BIZ) zijn in 2026 ingezet voor projecten die bijdragen aan de levendigheid, bereikbaarheid en aantrekkelijkheid van de binnenstad, conform de doelstellingen van de Centrumvisie. De middelen zijn onder meer besteed aan de vergroening van de Stationsstraat (€ 30.000), een bijdrage aan de verplaatsing van het kermisdorp om de bereikbaarheid van de binnenstad tijdens evenementen te verbeteren (€ 10.750) en een bijdrage aan het mogelijk maken van de Kennedymars, waarmee de levendigheid en bezoekersaantallen in het centrum zijn versterkt (€ 15.000). Hiermee zijn de overgehevelde middelen aangewend voor de beoogde gezamenlijke cofinancieringsprojecten.

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Prognose 2026
2.Recreatieve voorzieningen Westelijke Langstraat	M. Boksan	506	€ 0

Toelichting:

Er is € 100.000 beschikbaar voor de aanleg van recreatieve voorzieningen in de Westelijke Langstraat, denk hierbij aan parkeerplaatsen, veilige oversteekplekken, informatieve (en beleefbare) borden en het opknappen van de Eendenkooi. Op basis van de Kadernota 2026 wordt in de Begroting 2026 rekening gehouden met € 10.000 structureel voor het onderhoud van de Westelijke Langstraat. Samen zorgt dit voor een beleefbaar- en leerzaam gebied.

Vanuit de GGA Westelijke Langstraat ontstond er de mogelijkheid om in te zetten op extra subsidie, door een fiche in te dienen. Dit wisten wij tijdens de aanvraag van de Kadernota 2025 nog niet, dus dat zagen we als kans om het bedrag te verdubbelen om nóg meer budget te hebben voor de realisatie van recreatieve voorzieningen in het gebied. We hebben het fiche aangevraagd met negatief resultaat. De subsidie wordt niet toegekend.

In de tussentijd is er niets van het budget uit gegeven, dit was niet mogelijk in het kader van de subsidie aanvraag. Wel is er gestart met de uitwerking van de voorzieningen, maar dit heeft nog niet de fase bereikt tot ontwikkeling en realisatie. Het plan van Staatsbosbeheer wat betreft het opknappen van de Eendenkooi is ook nog niet definitief.

Gezien we door de aanvraag van het fiche niets uit hebben kunnen laten voeren én door de onderzoeken die nog lopen willen we het budget over laten hevelen naar 2026 zodat we dan écht de projecten die horen bij deze voorzieningen kunnen gaan uitvoeren.

Bij het Najaarsbericht 2025 is een overheveling van € 100.000 voorgesteld, bij de jaarrekening 2025 is dit een bedrag van € 100.000 gebleven.

Prognose besteding in 2026:

Vanuit de GGA Westelijke Langstraat ontstond er in 2025 de mogelijkheid om in te zetten op extra subsidie, door een fiche in te dienen. Bij de Kadernota 2025 was dit nog niet bekend, dus dat zagen we als kans om het bedrag te verdubbelen om nóg meer budget te hebben voor de realisatie van recreatieve voorzieningen in het gebied. Er is € 100.000 van 2025 naar 2026 overgeheveld voor de aanleg van recreatieve voorzieningen in de Westelijke Langstraat, denk hierbij aan parkeerplaatsen, veilige oversteekplekken, informatieve (en beleefbare) borden en het opknappen van de Eendenkooi.

Er zijn meerdere stappen doorlopen. Zo is er een voorlopige toekenning door de provincie gedaan van € 62.500 voor recreatieve projecten in de Westelijke Langstraat. Dit is dus een plus op onze eigen bijdrage. De afspraak was wel dat we

de projecten gekoppeld aan de subsidieaanvraag in samenwerking met provincie en partners moeten definiëren.

Er zijn meerdere gesprekken met de provincie nodig geweest om de subsidieaanvraag op de juiste manier uit te werken. Dat heeft meer tijd gekost dan verwacht. Op 10 september 2026 is er een laatste overleg geweest en zijn we tot een akkoord gekomen voor de invulling van de projecten gerelateerd aan het bedrag van de provincie. Echter moet de subsidieaanvraag wel opnieuw ingediend worden via de juiste processen. Het is dus voor nu onduidelijk wanneer hier het definitieve akkoord op komt. Dit kan tot 12 weken duren. Daarnaast was op het moment van overleg nog geen duidelijkheid over de subsidieaanvraag vanuit Staatsbosbeheer bij provincie over het opknappen van de Eendenkooi. Hier dragen wij met middelen uit ons budget ook aan bij.

De projecten voor zowel het budget van de recreatieve voorzieningen Westelijke Langstraat als voor de subsidieaanvragen zijn bekend en vergeven, het is alleen wachten op het akkoord vanuit de provincie op de subsidieaanvraag voordat we het mogen uitvoeren.

Gezien we niet weten wanneer dit akkoord komt, willen we het budget over laten hevelen naar 2027. Als de subsidieaanvraag geen akkoord krijgt, dan kunnen alle projecten die doorgang moeten vinden doorgaan met middelen uit eigen budgetten.

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Prognose 2026
3.Hoefsvengebied recreatie	M. Boksan	506	€ 40.000

Toelichting:

De Toekomstvisie Recreatiegebied Het Hoefsven is 3 april 2025 door de raad vastgesteld. Tijdens de raadsvergadering van 3 april is besloten om het budget van € 40.000 in te zetten voor voorzieningen rondom parkeerproblematiek, informatievoorziening en bankjes. Het zwemseizoen draait tot 1 oktober, daarna wordt er geëvalueerd. Op dit moment zijn we de voorzieningen aan het uitwerken, maar de verwachting is dat het niet of niet het gehele budget wordt uitgegeven in 2025 omdat we tijd te kort hebben. Voorstel is dan ook om het budget over te hevelen naar 2026 zodat het in 2026 alsnog ingezet kan worden voor de nodige voorzieningen.

Bij het Najaarsbericht 2025 is een overheveling van € 40.000 aangeleverd, in de jaarrekening 2025 is dit € 40.000 gebleven.

Prognose besteding in 2026:

Deze middelen worden ingezet voor een inrichtingsplan voor het gebied, bebording en een speelbeweegroute.

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Prognose 2026
4.Onderzoek woonwagenplaatsen	M. Boksan	809	€ 20.000

Toelichting:

Een aantal onderzoeken is om verschillende redenen wat vertraagd. Bovendien kan één locatie pas nader onderzocht worden na vaststelling van de omgevingsvisie (omdat we pas daarna met de provincie verder in overleg kunnen). Daardoor wordt een deel van de kosten die voorzien waren in 2025, uiteindelijk pas in 2026 gemaakt.

Bij het Najaarsbericht 2025 is een voorstel tot overheveling aangeleverd van € 20.000, in de jaarrekening 2025 is dit € 20.000 gebleven.

Prognose besteding in 2026:

Deze middelen zijn in 2026 volledig ingezet voor het in beeld brengen van de woonbehoefte, het onderzoeken van uitbreidingsmogelijkheden en het inventariseren van kansrijke locaties binnen de gemeente. De uitgevoerde werkzaamheden vormen de basis voor verdere besluitvorming en de voorbereiding van de realisatie van extra woonwagenstandplaatsen.

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Prognose 2026
5.Managementondersteuning kabinet	R. Tiemstra	046	€ 50.000

Toelichting:

Voor het jaar 2025 is een eenmalige, incidentele post van € 70.000 gereserveerd ten behoeve van de inhuur van managementondersteuning. Deze middelen waren specifiek bestemd ter vervanging van de uit dienst tredende medewerker (24 uur) in verband met haar pensionering, alsmede voor het opvangen van het wegvallen van stagiair (36 uur). De feitelijke inzet van de ingehuurde ondersteuning is pas per 25 augustus 2025 gerealiseerd, waardoor het toegekende budget tot eind 2025 slechts beperkt is benut. Het resterende budget bedraagt € 50.000. Aangezien de behoefte aan managementondersteuning ook in 2026 voortduurt, is het resterende bedrag van € 50.000 overgeheveld van 2025 naar 2026.

Prognose besteding in 2026:

De overgehevelde middelen zijn in 2026 geheel besteed.

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Prognose 2026
6.Organisatieverbetering	R. Tiemstra	046	€ 180.000

Toelichting:

In de Begroting 2025 is structureel € 200.000 en incidenteel € 400.000 opgenomen voor de nieuwe domeinstructuur en de organisatieontwikkeling. Deze middelen zijn o.a. ingezet voor structurele dekking van de versterking van directie en management. De incidentele middelen zijn deels ingezet voor tijdelijk extra capaciteit en om de domeinstructuur goed in te voegen in de lopende bedrijfsvoering. Niet voor alle werkzaamheden die benodigd waren is extra capaciteit ingehuurd. Een deel is ook gedaan binnen de bestaande capaciteit. Met de incidentele middelen worden ook de verdere organisatiekoers en organisatieontwikkeling bekostigd. Dit traject is incidenteel maar spreidt zich uit over meerdere jaren en loopt dan ook in 2026 nog door. Onderdelen hiervan zijn het management development traject (MD-traject) en het opstellen maar ook uitvoeren van het concernplan. Dat concernplan bevat ook de uitvoering geven aan de realisatiestrategie dat de uitwerking is van de strategische visie. Ook dat traject loopt zeker in 2026 door om zo de organisatieverbetering verder vorm te geven. De onderliggende opdrachten uit dit concernplan vragen ook middelen. Om de organisatieverbetering op een goede manier te vervolgen is het essentieel om de resterende middelen die overblijven uit 2025 door te zetten naar 2026, Het betreft een budget voor een project, waarbij door onvoorziene omstandigheden de uitvoering in het begrotingsjaar niet geheel heeft kunnen plaatsvinden: bij de jaarrekening 2025 is definitief € 205.000 overgeheveld.

Prognose besteding in 2026:

De verwachting is dat de overgehevelde middelen in 2026 nagenoeg geheel besteed zullen worden. Het resterende bedrag van € 25.000 (huidige inschatting) valt dan vrij bij de jaarrekening 2026.

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Prognose 2026
7. Uitvoeringsbudget Strategische visie Waalwijk	S. Ausems	010	€ 0

Toelichting:

Het betreft hier het budget 'communicatie strategische visie' dat beschikbaar is gesteld in de kadernota 2025 als maatregel NV3.09. Vanwege de inhoudelijke en procesmatige samenhang met omgevingsvisie, Samen Redzaam en de organisatieontwikkeling kiezen we ervoor om ook de interne en externe communicatie beter op elkaar af te stemmen. Dat leidt er toe dat we in 2025 een plan maken dat we pas in 2026 gaan uitvoeren. Dit budget willen we in 2026 inzetten waarvoor het is bedoeld, maar de uitvoering heeft in 2025 niet plaatsgevonden.

Prognose besteding in 2026:

In 2026 is de uitvoering van de realisatiestrategie en de extra inzet op communicatie vertraagd. Daarvoor zijn de volgende redenen aan te wijzen:

De integratie van de realisatiestrategie in het concernplan heeft meer tijd gekost dan ingeschat;

De prioritering in het concernplan heeft ertoe geleid dat niet alle opdrachten uit de realisatiestrategie in 2026 zijn opgestart;

Personele wisselingen binnen team communicatie en beperkte capaciteit team strategie i.v.m. verkiezingsjaar.

Deze verantwoording sluit ook aan op de updates van de volgende activiteiten in het Najaarsbericht 2026:

A26.0111 We implementeren het 'koerskompas Brede Welvaart'

A26.0112 We gaan het college- en raadsvoorstelformat aanpassen zodat daarin Brede Welvaartsafweging inzichtelijk

wordt

A26.0113 We gaan de voortgang op Brede Welvaart monitoren

A26.0114 We blijven onze kennis op Brede Welvaart ontwikkelen

Met name de monitoring op Brede Welvaart en het werken daarmee is vertraagd. De geraamde kosten voor externe ondersteuning zijn daardoor niet uitgegeven.

Voorstel tot overheveling

De geraamde kosten voor de uitvoering van de realisatiestrategie gaan we in 2027 wel maken. Daarom wordt bij de overhevelingen van 2026 naar 2027 voorgesteld om een deel van het budget 2026 over te hevelen zodat deze kosten gedekt kunnen worden. Door € 73.000 over te hevelen blijft er voor 2027 € 111.000 beschikbaar om de geplande werkzaamheden te kunnen uitvoeren. Dat betekent dat een bedrag van € 38.000 vrijvalt bij de jaarrekening 2026 en nog € 12.000 meegenomen bij de overheveling van 2026 naar 2027.

Het kan zijn dat we in het restant van 2026 nog uitgaven doen. De definitieve omvang van de voorgestelde nieuwe wordt bepaald bij het opstellen van de jaarrekening 2026.

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Prognose 2026
8. Onderzoek integrale aanpak Zidewinde	C. Broekhuis	511	€ 0

Toelichting:

In de begrotingsbehandeling 2025 is op basis van motie 5 "Integrale aanpak Zidewinde" een bedrag van € 50.000 beschikbaar gesteld voor de inhuur van een (senior) projectleider, zodat hij of zij kan analyseren, onderzoeken en adviseren over een samenhangend en toekomstbestendig ontwikkelplan voor het gebied Zidewinde. Het college heeft ervoor gekozen eerst het beleidskader "Levendig Waalwijk" op te stellen (oplevering eerste kwartaal 2026) en op basis daarvan, onder andere, de integrale aanpak voor Zidewinde vorm te geven. Hierdoor wordt de in 2025 beschikbaar gestelde € 50.000 niet in dat jaar aangewend. Daarom wordt voorgesteld om met het Najaarsbericht de in 2025 beschikbaar gestelde € 50.000 naar 2026 over te hevelen. Hiermee is de financiering voor de integrale aanpak van Zidewinde in 2026 gewaarborgd en kan uitvoering worden gegeven aan de motie. Bij raadsgoedkeuring van het Najaarsbericht 2025, zijn in 2026 geen extra middelen nodig.

Prognose besteding in 2026:

In 2026 zijn deze middelen niet ingezet en worden in 2027 ingezet ter dekking van de integrale aanpak.

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Prognose 2026
9. Uitfasering TL-verlichting	C. Broekhuis	814	€ 50.000

Toelichting:

Het afgelopen jaar was er sprake van beperkte capaciteit binnen het team Vastgoed voor de uitvoering van projecten. Door de uitloop van diverse projecten en de aanwezigheid van meerdere prioriteiten in dezelfde periode, is de voorbereiding en uitvoering van het project "Vervangen van TL-verlichting door LED" uitgesteld. Dit traject is in het tweede/derde kwartaal van 2025 alsnog gestart, en de uitvoering staat gepland voor het eerste halfjaar van 2026. In de uitvoerings- en validatiefase is inhoudelijke ondersteuning gewenst.

Daarom is het wenselijk om het grootste deel van het bijbehorende exploitatiebudget (€ 60.000) mee te nemen naar het jaar 2026. Bij het Najaarsbericht 2025 is een overheveling van € 60.000 voorgesteld; bij de jaarrekening 2025 is dit bijgesteld naar € 64.000.

Prognose besteding in 2026:

In 2026 heeft, na de aanbesteding in 2025, de inventarisatie van het werk plaatsgevonden. Een externe projectleider is aan de slag gegaan met de inventarisatie en realisatie van het werk.

Omdat het om een groot aantal locaties met externe partners en gebruikers gaat waardoor veel inhoudelijke afstemming noodzakelijk is, verloopt de realisatie wat langzamer dan gepland. Daarbij zijn we op diverse locaties afhankelijk van de uitvoering in vakantie.

De laatste werkzaamheden zullen naar verwachting plaatsvinden in de meivakantie van 2027.

In 2026 zal ca. € 50.000 van het exploitatiebudget worden besteed.

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Prognose 2026
10.Opstellen vrijetijdsvisie	C. Broekhuis	509	€ 26.000

Toelichting:

Er is incidenteel een bedrag beschikbaar gesteld van € 100.000 voor de ontwikkeling van het beleidskader Levendig Waalwijk. De ontwikkeling van dit beleidskader loopt van medio 2025 tot en met het eerste kwartaal van 2026. Daardoor worden de middelen niet volledig in 2025 besteedt. Er zijn afspraken met een extern bureau gemaakt waarvan een groot deel van de kosten aan het eind van de looptijd van het project pas worden gefactureerd.Daarom wordt voorgesteld een bedrag van € 60.000 over te hevelen naar 2026 omdat een deel van de werkzaamheden in 2026 plaatsvindt.

Prognose besteding in 2026:

De overgehevelde middelen zijn volledig aangewend voor het opstellen van de vrijetijdsvisie.

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Prognose 2026
11.Last Mile Haven	M.Boksan	205	€ 21.000

Toelichting:

Voor het project Last Mile zijn een aantal onderzoeken in opdracht gegeven bij externen welke langer hebben geduurd of vervolgonderzoek hebben gevraagd. We zijn nu gekomen tot een SO analyse waarbij een voorkeursvariant naar voren is gekomen. Deze voorkeursvariant wordt nu uitgewerkt naar een VO en gaat daarna bestuurlijk voorgelegd worden. Indien zij akkoord geven gaat het met de omgeving besproken worden en indien voldoende draagvlak daarvoor is, uitgewerkt worden tot een DO. De planning is dat het daarna opgeleverd kan worden t.b.v. een raadsvoorstel. Tevens zal daarbij een opsomming worden gegeven van reeds onderzochte locaties. Uit de opgesomde werkzaamheden blijkt dat dit niet allemaal meer in 2025 uitgevoerd kan worden maar nog geruime tijd in 2026 zal vragen vandaar het verzoek het resterende budget over te hevelen naar volgend jaar.

Bij het Najaarsbericht 2025 is een totale overheveling van € 191.000 voorgesteld; bij de jaarrekening 2025 is dit bijgesteld naar € 155.000

Prognose besteding in 2026:

Vanwege de politieke wisseling van de wacht is het project ca. 5 maanden vertraagd en kan het niet conform planning in 2026 maar in 2027 worden afgerond.

Inmiddels is er in 2026 ca. € 18.000 aan kosten gemaakt. Het resterende budget van € 135.000 is meegenomen inde overheveling naar 2027.

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Prognose 2026
12.Jongeren op Gezond Gewicht JOGG	M.Boksan en M. van Thielen	511	€ 6.000

Toelichting:

Voor JOGG is er jaarlijks structureel een budget van € 47.500 beschikbaar. Deze middelen zijn nodig voor de uitvoering van Jongeren op Gezond Gewicht. Echter, conform collegebesluit B19-000220 d.d. 26032019 vindt er jaarlijks overheveling plaats van het resterende incidentele budget dat bij aanvang van onze start als Jogg-gemeente beschikbaar is gesteld om onze aanpak Jogg (GO Healthy) uit te kunnen voeren. Dit omdat het oorspronkelijk budget bestaat uit deels rijksmiddelen met een meerjarig karakter. Conform de regel dat "er sprake is van budget waar bij aanvang duidelijk is dat de uitvoering meerdere jaren zal vergen", wordt voorgesteld het resterend bedrag over te hevelen.

Prognose besteding in 2026:

Door de uitvoering van diverse projecten binnen JOGG is het grootste deel van de overgehevelde middelen besteed. Aangezien het incidentele middelen betreft, wordt het resterende budget jaarlijks overgeheveld naar het volgende begrotingsjaar om beschikbaar te blijven voor de uitvoering van JOGG-activiteiten.

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Prognose 2026
13.Sportbeleid	M.Boksan en M. van Thielen	511	€ 85.000

Toelichting:

Conform collegebesluit d.d. 10 april 2012/B012.0116 vindt er jaarlijks overheveling plaats van het resterend budget. Naar verwachting bedraagt het restant budget voor de uitvoering van de sportnota 2020-2024 op 31 december 2025 € 90.000.

De uitvoering van de sportnota wordt verlengd tot vaststelling beleidskader Levendig Waalwijk in 2026. Mede door deze middelen kunnen we blijven werken aan onze ambities. Overheveling vindt plaats conform de regel "Er is sprake van budgetten waar bij aanvang reeds duidelijk is dat de uitvoering meerdere jaren zal vergen" en "Er is sprake van rijksmiddelen of middelen van derden." Het restantbudget is mede ontstaan door de cofinanciering vanuit het primair onderwijs en hun deelname aan de Brede Regeling Combinatiefuncties voor de inzet van de buurtsportcoachfunctie. Deze regeling hanteert een afbouwregeling tot 1 januari 2027 voor de inzet van de buurtsportcoach als vakdocent gymonderwijs waardoor de cofinanciering over de jaren 2025 en 2026 groeit.

Prognose besteding in 2026:

De middelen zijn ingezet voor de Brede Regeling Combinatiefuncties. Echter, doordat de cofinancieringsbijdrage vanuit het onderwijs stijgt (tot 2027) zijn er middelen over op het sportbudget. Dit budget wordt ingezet voor de uitvoering van de nieuwe beleidsperiode en Levendig Waalwijk.

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Prognose 2026
14.Herschikking budgetten t.b.v. Samen Redzaam	C. Broekhuis en M. van Thielen	605, 608, 610, 630, 631, 635 en 710	€ 664.000

Toelichting:

In het Najaarsbericht 2025 is voorgesteld € 817.000 over te hevelen van 2025 naar 2026. Deze middelen zijn niet bedoeld voor inhoudelijke activiteiten, maar als dekking van een stelpost in de Begroting 2026. Deze stelpost is gevormd bij de Kadernota 2025, als onderdeel van het brede voorstel voor het domein Mens en Samenleving (implementatieplan Samen Redzaam), met de opdracht de dekking binnen de bestaande begroting van het sociaal domein te vinden.

Bij het opstellen van de Kadernota 2025 is gestart met het heralloceren van budgetten binnen het sociaal domein. De budgetten die na herallocatie beschikbaar bleven zijn bewust niet eerder ingezet en via overheveling ingezet voor deze dekking. Bij de Jaarrekening 2025 is het werkelijk overgehevelde bedrag op basis van de restantbudgetten vastgesteld op € 664.000. Binnen 2026 zijn opnieuw budgetten herschikt en is hiermee het aanvullende bedrag tot € 817.000 gevonden. Dit conform de opdracht bij de Kadernota 2025.

Prognose besteding in 2026:

Het overgehevelde bedrag van € 664.000 is in 2026 volledig ingezet als dekking van de stelpost uit de Kadernota 2025. Het betreft geen afzonderlijke uitgaven: de negatieve raming in de Begroting 2026 is hiermee gedekt. Daarmee is de opdracht uit de Kadernota 2025 om deze dekking binnen de begroting te vinden gerealiseerd. Er is geen verschil tussen het overgehevelde budget en de prognose.

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Prognose 2026
15.Transformatiemiddelen samen redzaam c.f. KN 2025	C. Broekhuis en M. van Thielen	631 en 608	€ 833.000

Toelichting:

Bij de Kadernota 2025 zijn voor de implementatie van de Koers Sociaal Domein transformatiemiddelen toegekend voor de periode 2025 tot en met 2027. Het niet-bestede deel van 2025 is overgeheveld naar 2026. Het voorstel in het Najaarsbericht 2025 (€ 779.000) bestond uit drie onderdelen:

a. Transformatiemiddelen voortzetting implementatie Koers (product 631): € 642.000, voor ondersteuning van de organisatie en randvoorwaarden zoals de monitor sociaal domein, financiële expertise en communicatie.

b. Impactgericht subsidiëren (product 631): € 62.000, voor de implementatiekosten van de meerjarige pilot die in 2026 vallen.

c. Community building (product 608): € 75.000, voor activiteiten uit de in 2025 ontwikkelde plannen.

Het betreft incidentele middelen voor een meerjarig project waarvan de raad het meerjarenkader heeft vastgesteld. Door het restant jaarlijks over te hevelen wordt voorkomen dat steeds nieuwe transformatiemiddelen moeten worden aangevraagd. Bij de Jaarrekening 2025 is het werkelijk overgehevelde bedrag vastgesteld op € 853.000.

Prognose besteding in 2026:

Het doel was deze middelen in 2026 volledig in te zetten voor de voortzetting van de implementatie. Door de vertraging van het programma ligt het tempo in 2026 lager dan gepland. De middelen lopen mee met het programma. W:at in 2026 niet wordt besteed, blijft via de storting in de reserve sociaal domein beschikbaar voor de uitvoering in 2027. Voor deze overheveling gaat het naar verwachting om circa € 20.000; de overige middelen worden in 2026 ingezet. De prognose voor 2026 is daarmee € 833.000.

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Prognose 2026
16. Toekomstscenario Multi Expert Team (MET)	C. Broekhuis	631	€ 75.000

Toelichting:

Het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming richt zich op een gezinsgerichte, eenvoudige en effectieve aanpak van onveiligheid en complexe problematiek in gezinnen. In de regio Hart van Brabant is dit vertaald naar de succesvolle multi expert aanpak (MET), waarin professionals uit verschillende domeinen samen met gezinnen één integraal plan van aanpak maken. Deze werkwijze leidt tot snellere hulp, minder bureaucratie en minder uithuisplaatsingen. Nu het Rijk in 2024 geen vervolgfinanciering heeft toegekend, is regionale investering in 2026 noodzakelijk om de behaalde resultaten te behouden en verder uit te breiden. Met een eenmalige bijdrage van € 800.000 (bijdrage Waalwijk € 75.000) kunnen gemeenten het MET voortzetten, escalaties voorkomen en de basis leggen voor structurele inbedding binnen de ontwikkeling van de Stevige Lokale Teams. Daarmee wordt niet alleen geïnvesteerd in gezinnen, maar ook in een duurzaam en samenhangend stelsel van zorg en veiligheid.

We stellen voor om de ontvangen rijkssubsidie van € 75.000 vanuit Tilburg voor ambtelijke inzet op het programma 'Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming' in 2025 over te hevelen naar 2026, en hiermee de bijdrage voor 2026 te voldoen.

Prognose besteding in 2026:

De overgehevelde middelen zijn in 2026 geheel besteed.

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Prognose 2026
17.Onderzoek innamepunt kringloop op milieustraat	R. Tiemstra	702	€ 15.000

Toelichting:

Samen met de gemeenten Heusden en Loon op Zand verkent de gemeente Waalwijk de mogelijkheden voor samenwerking op het gebied van circulariteit. In 2024 en 2025 hebben hiervoor meerdere oriënterende gesprekken plaatsgevonden. Deze gesprekken hebben geleid tot het gezamenlijke besluit om een haalbaarheidsonderzoek naar de oprichting van een Circulair Ambachtscentrum te laten uitvoeren.

De voorbereiding van het onderzoek nam meer tijd in beslag dan oorspronkelijk voorzien, waardoor de werkzaamheden, inclusief de daaropvolgende stappen, niet in 2025 konden worden afgerond. Het onderzoek is gestart in 2025 en wordt naar verwachting afgerond in het eerste kwartaal van 2026. Op basis van de uitkomsten worden in de loop van 2026 vervolgstappen gezet. Voor de uitvoering hiervan wordt gebruikgemaakt van het overgehevelde budget. Deze overheveling loopt via de voorziening afvalstoffenheffing.

Bij het Najaarsbericht 2025 is een totale overheveling van € 42.000 voorgesteld; bij de jaarrekening 2025 is dit bijgesteld naar € 40.000

Prognose besteding in 2026:

In 2026 is circa € 15.000 besteed aan het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek naar een circulair ambachtscentrum voor de gemeenten Waalwijk, Heusden en Loon op Zand.

Hierbij zijn onder andere stakeholders geïnventariseerd, gesprekken gevoerd en een concreet stappenplan opgesteld voor de verdere ontwikkeling van een regionaal netwerk gericht op hergebruik, reparatie en sociale werkgelegenheid.

Het resterende budget van € 25.000 wordt overgeheveld naar 2027.

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Prognose 2026
18.Waalwijk stad van kennis en talent	C. Broekhuis	411	€ 3 000

Toelichting:

In het coalitieakkoord is afgesproken om aan de slag te gaan met 'Kennis en talent'. Onder deze noemer vallen diverse activiteiten, zoals 'Wolluk your future' en het onderzoek naar het halen van MBO-onderwijs naar Waalwijk.

De gereserveerde middelen waren bedoeld voor het aantrekken van een (externe) projectleider. Dit is helaas niet gelukt. Vervolgens is in 2024 besloten om voor een periode van twee jaar bestaand personeel 'vrij te maken' en werkzaamheden anders in te richten. Op deze manier kunnen een deel van de beoogde activiteiten wel worden uitgevoerd. Er wordt met minder capaciteit gewerkt dan aanvankelijk beoogd is. Dit leidt er toe dat hier ook minder kosten aan verbonden zijn en kan een deel van de middelen vrijvallen t.g.v. de reserve (naar verwachting € 44.000), net als bij het Najaarsbericht in 2024.

Doordat capaciteit niet geregeld kon worden, zoals initieel is voorzien, is het (deels) later opgestart dan gepland. De inspanningen hebben in 2025 geleid tot een belangrijke mijlpaal, namelijk het toekennen van een RIF-aanvraag om MBO-onderwijs bij Waalwijkse bedrijven te gaan organiseren. Er wordt voorgesteld een bedrag van € 47.000 over te hevelen, zodat de activiteiten voor 2026 ook kunnen worden begeleid. Daarna zullen activiteiten of structureel gedekt moeten worden of andere keuzes moeten worden gemaakt ten aanzien van het wel of niet begeleiden van deze activiteiten.

Bij het Najaarsbericht 2025 is een overheveling van € 47.000 voorgesteld; bij de jaarrekening 2025 is dit € 47.000 gebleven.

Prognose besteding in 2026:

Van het in 2025 overgehevelde budget van € 47.000 is circa € 3.000 besteed aan kleinschalige initiatieven en pilots die bijdragen aan de doelstellingen van Kennis & Talent. Het resterende budget is niet nodig gebleken voor personele inzet. De benodigde uren kunnen binnen de reguliere werkzaamheden van medewerkers uit verschillende disciplines worden opgevangen. Gezien de ontwikkeling van Kennis & Talent wordt hier vanuit de organisatie juist steeds meer inzet op gepleegd.

Tegelijkertijd neemt het aantal initiatieven vanuit onderwijs, bedrijfsleven en gemeente toe en daarmee ook de behoefte aan een flexibel budget om activiteiten op te starten, pilots mogelijk te maken of een beperkte bijdrage te leveren. Het resterende budget kan hiervoor de komende jaren gericht worden ingezet.

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Prognose 2026
19.Mobiliteitsplan 2030	M. Bokšan	205	€ 31.000

Toelichting:

De gelden voor de uitvoering van het in maart 2023 vastgestelde Mobiliteitsplan 2030 zijn nodig voor de totale uitvoeringstermijn van dit plan, namelijk 2023 – 2027. Om verdere uitvoering te kunnen geven aan het Uitvoeringsprogramma van het Mobiliteitsplan 2030 dient het restant overgeheveld te worden naar 2026 en verder.

Bij het Najaarsbericht 2025 is een overheveling van € 250.000 voorgesteld; bij de jaarrekening 2025 is dit bijgesteld naar € 246.000.

Prognose besteding in 2026:

In 2026 zijn verkeersmodelberekeningen uitgevoerd voor het verkeerstructuurplan. Daarnaast is een financiële bijdrage geleverd om te komen tot een beleidsnotitie voor het beheer van verkeersregelinstallaties. Een goede afstelling van de verkeersregelinstallaties helpt om doelstellingen op het gebied van o.a. openbaar vervoer te bereiken. Het verwachte restant bedrag van € 215.000 maakt onderdeel uit van het voorstel tot budgetoverheveling van 2026 naar 2027.

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Prognose 2026
20.Verwijderen loze riolering Molenstraat	M. Boksan	706	€ 1.250

Toelichting:

In het Najaarsbericht 2024 is een budget van € 340.000 beschikbaar gesteld voor het verwijderen van loze riolering in de Molenstraat. Voor 2025, 2026 en een deel van 2027 staat er aan de Molenstraat een woningbouwproject van Casade gepland, waarvoor zwaardere elektriciteitsnetten en nieuwe aansluitingen nodig zijn. Om deze reden moest de loze riolering worden verwijderd. Deze verwijdering is inmiddels uitgevoerd. Er moeten echter nog herstelmaatregelen worden getroffen, zoals het herstellen van het straatwerk en het herplanten van bomen die zijn gekapt om het riool te kunnen verwijderen. Deze werkzaamheden worden pas uitgevoerd nadat het bouwplan van Casade in de Molenstraat is gerealiseerd. Daarom wordt voorgesteld om het resterende budget van € 221.000 over te hevelen naar 2026, zodat er voldoende middelen beschikbaar zijn voor de uitvoering van de herstel- en afrondende werkzaamheden van het project.

Bij het Najaarsbericht 2025 is een totale overheveling van € 221.000 voorgesteld; bij de jaarrekening 2025 is dit niet bijgesteld.

Prognose besteding in 2026:

In 2026 is ca. € 1.250,00 aan kosten gemaakt. De overige werkzaamheden kunnen pas uitgevoerd worden zodra de werkzaamheden van Casade klaar zijn. Het resterende budget van € 219.750 is meegenomen in de overheveling naar 2027.

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Prognose 2026
21. Majeur project Implementatie Samen Redzaam	C. Broekhuis en M. van Thielen	631	€ 369.000

Toelichting:

Dit betreft het restant van het transformatiebudget van € 1,3 miljoen dat in 2024 beschikbaar is gesteld voor de uitvoering van de transformatie (majeure project), gedekt via de beleidsreserve. In 2025 is een deel ingezet voor de uitvoering van de voorstellen uit het implementatieplan Samen Redzaam: de ontwikkeling van de sociale basis, de start van het wijkteam en het Stevig Lokaal Team, het bestendigen van de indicatievrije dagbesteding, de value cases, de monitor sociaal domein en de projecten Zorg en Veiligheid (cofinanciering).

Het betreft incidentele middelen voor een meerjarig project waarvan de raad het meerjarenkader heeft vastgesteld. Bij het Najaarsbericht 2025 is € 420.000 voorgesteld; bij de Jaarrekening 2025 is het werkelijk overgehevelde bedrag vastgesteld op € 432.000.

Prognose besteding in 2026:

Het overgehevelde bedrag van € 432.000 maakt deel uit van het transformatiebudget 2026 (€ 751.376, inclusief de in 2026 toegevoegde middelen). Deze middelen zijn beschikbaar voor de duur van het programma. Het doel was het budget in 2026 grotendeels in te zetten. Door de vertraging van het programma ligt het tempo lager: naar verwachting wordt in 2026 € 369.498 besteed, met name aan tijdelijke formatie en expertise en aan programmabrede inzet.

Het restant loopt mee in de overheveling van het transformatiebudget naar 2027 definitief bij de Jaarrekening 2026), omdat het programma met een jaar wordt verlengd.

Voorstel budgetoverhevelingen 2026 naar 2027

Doelstellingen

Voorstel budgetoverhevelingen 2026 naar 2027

Gedragslijn bij overhevelingsvoorstellen

Naast rapporteren over de overhevelingen van vorig jaar, worden in het Najaarsbericht 2026 (nieuwe) budgetoverhevelingen van 2026 naar 2027 voorgesteld.

Uitgangspunten daarbij zijn:

De gemeenteraad autoriseert bij het vaststellen van de begroting het college van B&W tot het doen van uitgaven voor de in de begroting genoemde doelen voor het betreffende begrotingsjaar. Zowel voor het college als de ambtelijke organisatie geldt de basisregel, dat de voor een boekjaar voorgenomen activiteiten uitgevoerd moeten worden.

In principe worden budgetten niet overgeheveld naar een volgend boekjaar. De begroting voor enig boekjaar is maatgevend. Budgetten mogen alleen worden overgeheveld naar een volgend boekjaar indien de gemeenteraad voor het einde van het boekjaar daartoe heeft besloten.
De gemeenteraad besluit bij het Najaarsbericht 2026 tot de overhevelingen, maar de exacte bedragen per overheveling worden bij de Jaarstukken 2026 bepaald (er kan niet meer worden overgeheveld dan er daadwerkelijk eind 2026 aan restantbudget is).
In welke gevallen is overheveling dan wel mogelijk (toetsingscriteria):

1. Er is sprake van budgetten voor projecten waar bij aanvang reeds duidelijk is dat de uitvoering meerdere jaren zal vergen en waarbij de gemeenteraad instemt met het meerjarenkader. Deze budgetten moeten voor deze projecten beschikbaar blijven: de gelden blijven gereserveerd tot aan het moment van besteding.
2. Er is sprake van een relatie met rijksmiddelen of middelen van derden (op grond waarvan bij het niet realiseren van beleid restitutie verplicht is). Deze budgetten moeten beschikbaar blijven, maar moeten uiterlijk zijn besteed binnen de door het rijk of derden bepaalde toekenningskaders.
3. Er zijn ernstige (juridische) problemen te verwachten indien besteding in zijn geheel niet plaatsvindt.
4. Er is sprake van budgetten voor projecten, waarbij door onvoorziene omstandigheden de uitvoering in het begrotingsjaar niet heeft kunnen plaatsvinden: Voor deze categorie gelden als aanvullende voorwaarden:
   a. Het moet projecten betreffen en geen reguliere (beheers-)taken;
   b. De uitvoering van de activiteit (waarvoor het budget moet worden overgeheveld) is in het nieuwe begrotingsjaar mogelijk zonder de reeds voor dat jaar geplande activiteiten en bestedingen door te schuiven naar een volgend begrotingsjaar;
   c. De middelen ten behoeve van het beleid zijn niet reeds eerder overgeheveld.

Alle budgetoverhevelingen zijn aan bovenstaande criteria getoetst en de algehele conclusie is dat voornamelijk aan toetsingscriterium 4 wordt voldaan. Er is sprake van budgetten voor projecten, waarbij door onvoorziene omstandigheden de uitvoering in het begrotingsjaar niet heeft kunnen plaatsvinden.
In de onderstaande tabel worden de budgetoverhevelingen in een totaal overzicht gepresenteerd en vervolgens volgt een toelichting per budgetoverheveling.
De **budgetoverhevelingen van 2026 naar 2027** die worden voorgesteld zijn:

Excel-tabel

	Overhevelingen t.l.v. exploitatie	Budget 2026	Over naar 2027	Opmerkingen
1	Bijdrage kleedlokalen WSC	750	750	
2	Wet Open Overheid (WOO) budget	85	70	
3	Uitvoeringsbudget strategische visie	111	73	
4	Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid (CDOKE-middelen)	1.728	1.728	
5	Programma Binnenstad (Cofinanciering BIZ)	75	50	
6	Uitvoeringsprogramma Noord-Zuid fietsroute	75	70	
7	Sportbeleid	547	40	
8	Ontwikkeling panden baanbrekers	100	100	
9	Herinrichting subsidieproces	164	115	
10	Middelen Waalhalla en de Kazerne	234	234	
	Totaal Exploitatie	**3.869**	**3.230**	

	Overhevelingen t.l.v. Reserves & Voorzieningen	Budget 2026	Over naar 2027	Opmerkingen
11	Implementatie Wet versterking regie volkshuisvesting	126	126	
12	Onderzoek Integrale aanpak Zidewinde	50	50	
13	Transformatiebudget programma Samen Redzaam	751	382	
14	Recreatieve voorzieningen Westelijke Langstraat	100	100	
15	Uitfasering TL-verlichting	64	14	
16	Last Mile Haven	155	135	
17	Echtscheidingsloket	149	78	
18	Jongeren op Gezond Gewicht Jogg	79	25	
19	Project Bakenbomen	61	61	
20	Onderzoek innamepunt Kringloop	40	25	
21	Uitbreiding woonwagenstandplaatsen	90	90	
22	Levendig Waalwijk-monumenten	40	40	
23	Evenementenmatrix	12	12	
24	EVZ Eendennest	220	220	
25	Waalwijk stad van kennis en talent	47	44	
26	Mobiliteitsplan 2030	246	215	
27	Verkenning private deelname windmolens oostzijde	100	75	
28	Vervolg SIE-2 project Waspik	100	100	
29	Bijdrage werklandschappen van de toekomst	170	170	
30	Verwijderen loze riolering Molenstraat	221	220	
	Totaal Reserves & Voorzieningen	**2.821**	**2.182**	
	Totaal Overhevelingen Exploitatie en Reserves & Voorzieningen	**6.690**	**5.412**	

Doelstellingen

Toelichting budgetoverhevelingen 2026 naar 2027

Excel-tabel

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Budget in €	Overheveling in €
1. Bijdrage kleedlokalen WSC	M. Bokšan	503	750.000	750.000
Toelichting:				

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Budget in €	Overheveling in €
In de begroting 2026 is een bijdrage opgenomen voor de realisatie van de kleedkamers van WSC. De uitvoering van het project vindt echter niet binnen de oorspronkelijk voorziene planning in 2026 plaats. Hierdoor zal de bijdrage in 2026 niet tot besteding komen. Om de beschikbare middelen beschikbaar te houden voor het doel waarvoor deze zijn bestemd, wordt voorgesteld om de bijdrage van 2026 over te hevelen naar 2027. Hiermee blijven de financiële middelen gereserveerd voor de realisatie van de kleedkamers en kan de bijdrage in 2027 beschikbaar worden gesteld, aansluitend op de gewijzigde planning van het project. De overheveling heeft daarmee geen inhoudelijke wijziging van de gemaakte afspraken of het doel van de bijdrage tot gevolg. Het betreft uitsluitend een verschuiving van het beschikbare budget van 2026 naar 2027 als gevolg van de gewijzigde uitvoeringsplanning. **Toetsing criteria / voorstel:** Overheveling vindt plaats conform criteria 4 'er is sprake van budgetten voor projecten, waarbij door onvoorziene omstandigheden de uitvoering in het begrotingsjaar niet heeft kunnen plaatsvinden.' Voor deze categorie gelden als aanvullende voorwaarden: a. het moet projecten betreffen en geen reguliere (beheers-)taken; b. de uitvoering van de activiteit (waarvoor het budget moet worden overgeheveld) is in het nieuwe begrotingsjaar mogelijk zonder de reeds voor dat jaar geplande activiteiten en bestedingen door te schuiven naar een volgend begrotingsjaar; c. de middelen ten behoeve van het beleid zijn niet reeds eerder overgeheveld.				

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Budget in €	Overheveling in €
2.Wet Open Overheid (WOO) budget	M. Bokšan	513	85.000	70.000
Toelichting: Voorgesteld wordt om het niet in 2026 bestede budget van de Wet Open Overheid (WOO) over te hevelen naar 2027. Het budget wordt ingezet voor het vroegtijdig overbrengen van te bewaren archieven naar het streekarchief. Voorafgaand aan de overdracht moeten de dossiers worden bewerkt en ingericht conform de richtlijnen van het streekarchief. Hiervoor is in 2027 financiële inzet nodig. Deze werkzaamheden dragen bij aan het op orde brengen van het informatiebeheer en daarmee aan de doelstellingen van de Woo. Een goede informatiehuishouding is een randvoorwaarde voor het duurzaam beheren, terugvinden en openbaar maken van overheidsinformatie. De vervroegde overdracht aan SALHA biedt daarnaast een oplossing voor het al langer bestaande klimaatprobleem in de archiefruimte van het stadhuis. Dit is een jaarlijks terugkerend aandachtspunt in de archiefinspectie. De vervroegde overbrenging is een duurzame oplossing van dit probleem. **Toetsing criteria / voorstel:** Overheveling vindt plaats conform criteria 4 'er is sprake van budgetten voor projecten, waarbij door onvoorziene omstandigheden de uitvoering in het begrotingsjaar niet heeft kunnen plaatsvinden.' Voor deze categorie gelden als aanvullende voorwaarden: a. het moet projecten betreffen en geen reguliere (beheers-)taken; b. de uitvoering van de activiteit (waarvoor het budget moet worden overgeheveld) is in het nieuwe begrotingsjaar mogelijk zonder de reeds voor dat jaar geplande activiteiten en bestedingen door te schuiven naar een volgend begrotingsjaar; c. de middelen ten behoeve van het beleid zijn niet reeds eerder overgeheveld.				

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Budget in €	Overheveling in €
3.Uitvoeringsbudget strategische visie	S. Ausems	010	111.000	73.000
Toelichting: Het budget van 2026 is opgebouwd uit twee onderdelen: Structureel € 61.000 Incidenteel € 50.000 (overheveling uit 2025) Het structurele budget is bedoeld voor: Uitvoering van de vastgestelde realisatiestrategie Werkbudget strategie Het incidentele budget is bedoeld voor extra communicatie-inzet voor het vertellen van het 'Verhaal van Waalwijk'. Vanaf 2027 is het structurele budget conform de financiële paragraaf coalitieakkoord verlaagd naar € 38.537.				

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Budget in €	Overheveling in €
Bij de rapportage over overhevelingen van 2025 naar 2026 is uitgelegd waarom de destijds overgehevelde € 50.000 voor communicatie strategische visie in 2026 niet is uitgegeven. Dit sluit ook aan op de updates van de bijhorende activiteiten in het Najaarsbericht 2026. Met name activiteit, de monitoring op Brede Welvaart en het werken daarmee is vertraagd. De geraamde kosten voor externe ondersteuning zijn daardoor in 2026 niet uitgegeven. De geraamde kosten voor de uitvoering van de realisatiestrategie gaan we in 2027 wel maken. Daarom wordt voorgesteld om een deel van het budget over te hevelen zodat deze kosten gedekt kunnen worden. Door € 73.000 over te hevelen blijft er voor 2027 € 111.000 beschikbaar om de geplande werkzaamheden te kunnen uitvoeren. Dat betekent dat een bedrag van € 38.000 vrijvalt bij de jaarrekening 2026. Het kan zijn dat we in het restant van 2026 nog uitgaven doen. De definitieve omvang van de voorgestelde overheveling wordt bepaald bij het opstellen van de jaarrekening. **Toetsing criteria / voorstel:** Overheveling vindt plaats conform criteria 4 'er is sprake van budgetten voor projecten, waarbij door onvoorziene omstandigheden de uitvoering in het begrotingsjaar niet heeft kunnen plaatsvinden.' Voor deze categorie gelden als aanvullende voorwaarden: a. het moet projecten betreffen en geen reguliere (beheers-)taken; b. de uitvoering van de activiteit (waarvoor het budget moet worden overgeheveld) is in het nieuwe begrotingsjaar mogelijk zonder de reeds voor dat jaar geplande activiteiten en bestedingen door te schuiven naar een volgend begrotingsjaar; c. de middelen ten behoeve van het beleid zijn niet reeds eerder overgeheveld.				

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Budget in €	Overheveling in €
4. Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid (CDOKE-middelen)	R. Tiemstra	712	1.728.000	1.728.000
Toelichting: Tot en met 2025 werden de CDOKE-middelen ontvangen in de vorm van een specifieke uitkering (SpUk). Met ingang van 2026 is dit in de vorm van een decentralisatie-uitkering (DU) in het gemeentefonds. Deze middelen zijn door het Rijk geoormerkt voor de uitvoering van het Klimaatakkoord en zijn voornamelijk bedoeld voor dekking van capaciteit en uitvoeringskosten, met een beperkte ruimte voor investeringen. De in 2026 verantwoorde kosten kunnen ten laste worden gebracht van het restant van de ontvangen CDOKE-middelen per eind 2025. Hiermee resteren de middelen die de gemeente in 2026 als onderdeel van de Algemene Uitkering heeft ontvangen. De inzet op de energietransitie en dan met name de aanpak van netcongestie en energiebesparing is dit jaar toegenomen en zal ook volgend jaar een stevige inzet vragen van de gemeente. Daarnaast zijn verschillende projecten dit jaar opgestart, die volgend jaar in uitvoering worden genomen. **Toetsing criteria / voorstel:** Overheveling vindt plaats conform criterium 2. ‘Er is sprake van een relatie met rijksmiddelen of middelen van derden’.				

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Budget in €	Overheveling in €
5. Programma Binnenstad (Cofinanciering BIZ)	M. Bokšan	304	75.000	50.000
Toelichting: Voor het in 2025 gestarte project kunst-speelobject centrumentree wordt voorgesteld een bedrag van € 50.000 over te hevelen naar 2027. Het betreft een project waarvan de uitvoering door gewijzigde planning niet volledig in 2026 kan plaatsvinden. In 2025 en 2026 zijn reeds belangrijke projectonderdelen uitgevoerd, waaronder een educatietraject met alle groepen 7 en 8 van de basisscholen in de gemeente, de selectie van een kunstenaar via een breed participatietraject en de fondsenwerving. Daarbij zijn bijdragen verworven van het Mondriaan Fonds en is een financiële bijdrage toegezegd door Platform De Langstraat. De besluitvorming over de realisatie van het kunst-speelobject vindt eind 2026 plaats, mede als gevolg van een hernieuwde bestuurlijke afweging over de invulling van kunst in de openbare ruimte. Hierdoor kan de uitvoering niet meer volledig in 2026 worden afgerond. Bij een positief besluit zullen de uitvoerings- en realisatiekosten doorlopen in 2027. Bij een negatief besluit zijn middelen nodig voor de afwikkeling van reeds aangegane verplichtingen, waaronder kosten voor de kunstenaar en externe projectbegeleiding. Overheveling van het budget is daarom noodzakelijk om het project zorgvuldig af te ronden.				

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Budget in €	Overheveling in €

Toetsing criteria / voorstel:

Overheveling vindt plaats conform criterium 4. Er is sprake van budgetten voor projecten, waarbij door onvoorziene omstandigheden de uitvoering in het begrotingsjaar niet heeft kunnen plaatsvinden.

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Budget in €	Overheveling in €
6. Uitvoeringsprogramma Noord-Zuid fietsroute	M. Bokšan	205	75.000	70.000

Toelichting:

In 2026 zijn de hoofdknelpunten voor de noord-zuid fietsroutes in beeld gebracht. Op basis hiervan hebben is een plan van aanpak opgesteld. De besteding hiervan bedraagt ongeveer €5.000 in 2026. Onderdeel van het plan van aanpak is het uitwerken van een aantal schetsen, inclusief ramingen voor een aantal voorname knelpunten op de noord-zuid fietsroutes. Voor het uitwerken van deze schetsen en ramingen wordt verwacht datin 2027 het resterende bedrag nodig zal zijn. Er wordt daarom voorgesteld de middelen van € 70.000 over te hevelen van 2026 naar 2027.

Toetsing criteria / voorstel:

Het betreft een project waarbij door onvoorziene omstandigheden de uitvoering in het begrotingsjaar niet heeft kunnen plaatsvinden (criterium 4) waarbij wordt voldaan aan de aanvullende voorwaarden a, b en c.

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Budget in €	Overheveling in €
7. Sportbeleid	M. Bokšan en M. van Thielen	511	547.725	40.000

Toelichting:

Conform collegebesluit d.d. 10 april 2012/B012.0116 vindt er jaarlijks overheveling plaats van het resterend budget.
Het restantbudget betreft de cofinanciering vanuit het primair onderwijs en hun deelname aan de Brede Regeling Combinatiefuncties (inzet van de Combinatiefunctionaris onderwijs en de buurtsportcoach). Overheveling vindt plaats conform de regel "Er is sprake van budgetten waar bij aanvang reeds duidelijk is dat de uitvoering meerdere jaren zal vergen" en "Er is sprake van rijksmiddelen of middelen van derden."
Overheveling is noodzakelijk om de inzet in het onderwijs in het schooljaar 2026/2027 te continueren tijdens schooltijd en in de naschoolse tijd.

Toetsing criteria / voorstel:

Overheveling vindt plaats conform criterium 1 en 2: "Er is sprake van budgetten waar bij aanvang reeds duidelijk is dat de uitvoering meerdere jaren zal vergen" en "Er is sprake van rijksmiddelen of middelen van derden."

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Budget in €	Overheveling in €
8. Ontwikkeling panden baanbrekers	C. Broekhuis	814	100.000	100.000

Toelichting:

In de begroting van 2026 is € 100.000 beschikbaar gesteld voor de ontwikkeling van de invulling voor de panden Baanbrekers aan de Zanddonkweg 14 te Waalwijk .
Omdat de potentiële realisatie van deze ontwikkeling volgt uit een nog door het college en gemeenteraad te nemen besluit zijn de middelen voor de begeleiding nog niet ingezet.
De globale inschatting is dat hier in zijn totaliteit zo'n 500 uur aan personele inzet per pand voor nodig is. Uitgaande van een uurtarief van € 100, komen we daarmee op een investering van € 100.000.

Toetsing criteria / voorstel:

(Criterium 1.) Het betreft een project waarbij sprake is van incidentele budgetten voor projecten waar bij aanvang reeds duidelijk is dat de uitvoering meerdere jaren zal vergen en waarbij de gemeenteraad instemt met het meerjarenkader. Er wordt voorgesteld de middelen van € 100.000 over te hevelen van 2026 naar 2027.

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Budget in €	Overheveling in €
Onderwerp	**Portefeuillehouder**	**Product**	**Budget in €**	**Overheveling in €**
9. Herinrichting subsidieproces	M. van Thielen	631	164.000	115.000

Toelichting:

In 2026 is gestart met impactgericht subsidiëren. Met 10 partners zijn we he traject gestart om tot subsidieaanvragen te komen waarbij we impact gaan meten in 2027. Begin 2027 zal er nog een evaluatie plaatsvinden van dit traject zodat we voor de subsidieaanvragen voor 2028 verder door kunnen ontwikkelen op dit traject.
Daarnaast is in het coalitieakkoord de ambitie opgenomen om enerzijds de professionele subsidierelaties te herijken, alsook het herijken van het subsidiebeleid en het verlenen van subsidies. Om deze ambities te kunnen bewerkstelligen en daarmee het subsidieproces anders in te richten, is het noodzakelijk om de middelen voor de herinrichting van het subsidieproces over te hevelen naar 2027 zodat er voldoende financiële ruimte is om hiermee aan de slag te gaan.

De over te hevelen middelen zijn incidenteel beschikbaar in de begroting en het herinrichten van het subsidiebeleid beslaat méér dan 1 jaar, gezien het moment van het opstellen van een regeling tot aan de vaststelling van de subsidie ongeveer 2 jaar in beslag neemt.

Toetsing criteria / voorstel:

Deze voorgestelde overheveling voldoet aan criterium 4: "Er is sprake van budgetten voor projecten, waarbij door onvoorziene omstandigheden de uitvoering in het begrotingsjaar niet heeft kunnen plaatsvinden". Derhalve wordt voorgesteld om de middelen over te hevelen van 2026 naar 2027.

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Budget in €	Overheveling in €
10. Middelen Waalhalla en de Kazerne	C. Broekhuis	630 en 634	234.000	234.000

Toelichting:

Doordat een deel van de kosten van Waalhalla en De Kazerne in 2026 kan worden verantwoord vanuit de GALA-middelen, ontstaat ruimte binnen de bestaande budgetten. Voorgesteld wordt om een bedrag van € 234.880 over te hevelen naar 2027 om de geplande verhuizing van Waalhalla en Kazerne naar gebouw 4 aan de Professor van 't Hoffweg mogelijk te maken en de onderlinge samenwerking te versterken.

De verhuizing is noodzakelijk omdat de huidige huisvesting aan de Hertog Janstraat per 1 januari 2028 komt te vervallen. Het nieuwe verzamelgebouw biedt niet alleen ruimte aan Waalhalla en De Kazerne, maar ook aan andere maatschappelijke organisaties, waaronder het inloopspreekuur voor (dreigend) daklozen. Door deze organisaties op één locatie te huisvesten, ontstaan mogelijkheden om de samenwerking te intensiveren, voorzieningen beter op elkaar af te stemmen en inwoners integraal te ondersteunen.

De over te hevelen middelen worden ingezet voor eenmalige verhuis- en inrichtingskosten (€ 110.000), waaronder noodzakelijke aanpassingen voor het inloopspreekuur. Daarnaast wordt € 74.880 ingezet voor de tijdelijke inzet van een projectleider en extra ondersteuning door de kwartiermaker van Waalhalla. Zij begeleiden de verhuizing, bevorderen de samenwerking tussen de organisaties en zorgen voor een goede overdracht van werkzaamheden. Verder wordt € 50.000 beschikbaar gesteld voor scholing van medewerkers op het gebied van ervaringskennis en ervaringsdeskundigheid, waarmee de kwaliteit van de maatschappelijke ondersteuning wordt versterkt.

De uitgaven hebben een incidenteel karakter en zijn noodzakelijk om de verhuizing en de samenwerking binnen het nieuwe verzamelgebouw zorgvuldig voor te bereiden. De besteding van de middelen is afhankelijk van de definitieve besluitvorming over de ingebruikname van gebouw 4.

Voorgesteld wordt om het bedrag van € 234.880 over te hevelen van 2026 naar 2027, zodat de benodigde voorbereidingen en werkzaamheden in 2027 kunnen worden uitgevoerd.

Toetsing criteria / voorstel:

Overheveling vindt plaats conform criteria 4. Er is sprake van budgetten voor projecten, waarbij door onvoorziene omstandigheden de uitvoering in het begrotingsjaar niet heeft kunnen plaatsvinden.

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Budget in €	Overheveling in €
11. Implementatie Wet versterking regie volkshuisvesting	M. Bokšan	809	126.000	126.000

Toelichting:

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Budget in €	Overheveling in €
Met de decembercirculaire van 2025 zijn er middelen toegekend aan gemeenten voor de implementatie van de Wet versterking regie volkshuisvesting. Deze wet is echter pas gedeeltelijk per 1-7-2026 in werking getreden. Het bijbehorende besluit en de bijbehorende regeling treden vermoedelijk per 1-1-2027 in werking. De implementatie van de wet zal daarmee nagenoeg geheel in 2027 moeten worden opgepakt. Zonder overheveling van deze middelen is het niet mogelijk om de verplichte implementatie op te pakken. **Toetsing criteria / voorstel:** Overheveling vindt plaats conform criterium 1 en 2: "Er is sprake van budgetten waar bij aanvang reeds duidelijk is dat de uitvoering meerdere jaren zal vergen" en "Er is sprake van rijksmiddelen of middelen van derden."				

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Budget in €	Overheveling in €
12. Onderzoek integrale aanpak Zidewinde	C. Broekhuis	511	50.000	50.000
Toelichting: In de begrotingsbehandeling 2025 is op basis van motie 5 "Integrale aanpak Zidewinde" een bedrag van € 50.000 beschikbaar gesteld voor de inhuur van een (senior) projectleider, zodat hij of zij kan analyseren, onderzoeken en adviseren over een samenhangend en toekomstbestendig ontwikkelplan voor het gebied Zidewinde. Na vaststelling van het beleidskader Levendig Waalwijk en de nieuwe coalitievorming is gestart met het formuleren van ee opdracht. Zodra deze opdracht aan de ambtelijke organisatie helder is en de scope bepaald, wordt gestart met het onderzoek naar de integrale aanpak Zidewinde. Daarom wordt voorgesteld om met het Najaarsbericht de naar 2026 overgehevelde middelen ad € 50.000 naar 2027 over te hevelen. Hiermee is de financiering voor fase 1 van de integrale aanpak van Zidewinde in 2027 gewaarborgd en kan uitvoering worden gegeven aan de motie. **Toetsing criteria / voorstel:** Overheveling vindt plaats conform criterium 4. Er is sprake van budgetten voor projecten, waarbij door onvoorziene omstandigheden de uitvoering in het begrotingsjaar niet heeft kunnen plaatsvinden'. Voor deze categorie gelden als aanvullende voorwaarden: a. Het moet projecten betreffen en geen reguliere (beheers-)taken; b. De uitvoering van de activiteit (waarvoor het budget moet worden overgeheveld) is in het nieuwe begrotingsjaar mogelijk zonder de reeds voor dat jaar geplande activiteiten en bestedingen door te schuiven naar een volgend begrotingsjaar; c. De middelen ten behoeve van het beleid zijn niet reeds eerder overgeheveld.				

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Budget in €	Overheveling in €
13. Transformatiebudget programma Samen Redzaam: overheveling niet-besteed deel 2026 naar 2027	C. Broekhuis	Diverse producten	751.000	382.000
Toelichting: Voor het programma Samen Redzaam is vanaf 2024 een transformatiebudget van € 1,3 miljoen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de transformatie, van voorbereiding tot en met implementatie. Deze middelen zijn beschikbaar voor de duur van het programma en worden over de programmajaren verdeeld ingezet. Bij eerdere P&C-documenten is het niet-bestede deel telkens overgeheveld naar het volgende jaar. Voor 2026 is het te besteden budget aan het begin van het jaar € 751.376. De besteding volgt het tempo van de transformatie. In 2025 is een grote stap gezet. In 2026 ligt het tempo lager dan gepland omdat de basis in de organisatie hiervoor onvoldoende op orde is. Dit is toegelicht in het Najaarsbericht 2026 (stand van zaken ombuigingen en Grotick Implementatie Samen Redzaam). Naar verwachting wordt in 2026 € 369.498 besteed (realisatie per 23 augustus 2026 plus resterend bestedingsplan) en resteert € 381.878. Wij stellen conform besluitvorming in de kadernota 2024 en 2025 voor dit saldo over te hevelen naar 2027. Daarmee blijven de middelen beschikbaar voor de verdere stappen in de transformatie. Zonder overheveling valt het bedrag vrij ten gunste van het rekeningresultaat 2026 en moet in 2027 opnieuw dekking worden gezocht voor activiteiten waartoe al is besloten. Het betreft eenmalige middelen zonder structurele doorwerking; uitgangspunt blijft dat voor de transformatie geen aanvullende middelen worden aangevraagd. Het bedrag is voorlopig; het definitieve over te hevelen bedrag wordt bij de Jaarrekening 2026 vastgesteld. **Toetsing criteria / voorstel:**				

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Budget in €	Overheveling in €
Overheveling vindt plaats conform criterium 1 : "Er is sprake van budgetten waar bij aanvang reeds duidelijk is dat de uitvoering meerdere jaren zal vergen.				

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Budget in €	Overheveling in €
14. Recreatieve voorzieningen Westelijke Langstraat	M. Bokšan	506	100.000	100.000

Toelichting:

Voor de aanleg van recreatieve voorzieningen in de Westelijke Langstraat is € 100.000 beschikbaar. Daarnaast wordt op basis van de Kadernota 2026 vanaf 2026 jaarlijks € 10.000 gereserveerd voor onderhoud. Hiermee wordt gewerkt aan een beleefbaar en leerzaam gebied.
Vanuit de GGA Westelijke Langstraat ontstond de mogelijkheid om aanvullende subsidie aan te vragen. Omdat deze mogelijkheid nog niet bekend was bij de Kadernota-aanvraag 2025, is ingezet op extra middelen voor recreatieve voorzieningen. Het budget was reeds overgeheveld van 2025 naar 2026, waarbij in 2026 de subsidieaanvraag centraal stond.

De provincie heeft een subsidie van € 62.500 in het vooruitzicht gesteld. De uitwerking van de projecten met provincie en partners vergde meer tijd dan verwacht. Hoewel overeenstemming is bereikt over de projectinvulling en de subsidieaanvraag opnieuw is ingediend, is nog onduidelijk wanneer definitieve goedkeuring volgt. Ook bestaat nog geen duidelijkheid over de subsidieaanvraag van Staatsbosbeheer voor de Eendenkooi. Daarom wordt voorgesteld het budget over te hevelen naar 2027. Bij het uitblijven van subsidie kunnen noodzakelijke projecten alsnog uit eigen middelen worden gefinancierd.

Toetsing criteria / voorstel:

Overheveling vindt plaats op basis van criterium 4: er is sprake van projectbudgetten waarvan de uitvoering door onvoorziene omstandigheden niet binnen het begrotingsjaar kon plaatsvinden. Het betreft projecten en geen reguliere beheertaken, uitvoering in 2027 is mogelijk zonder verdringing van andere activiteiten en eerdere overheveling van de middelen maakt een aanvullende overheveling noodzakelijk.

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Budget in €	Overheveling in €
15. Uitfasering TL-verlichting	C. Broekhuis	814	64.000	14.000

Toelichting:

Op basis van diverse onderzoeken zijn er vier varianten uitgewerkt en is gekomen tot een voorkeursvariant. Gezien de wisselingen in het college dit jaar heeft het wat langer geduurd dit met de nieuwe bestuurder te bespreken om toestemming te krijgen deze oplossing ook met bedrijven te gaan bespreken en indien voldoende draagvlak daarvoor is, uitgewerkt worden tot een DO. Voor dit laatste dienen er nog onderzoeken in het veld te gebeuren en daarnaast dient nog een externe projectaccreditatie plaats te vinden t.b.v. de te verkrijgen subsidie van provincie Noord Brabant. Daarna kan het resultaat vervat worden in een raadsvoorstel naar verwachting in Q1 of Q2 2027 t.b.v. de budgetaanvraag voor uitvoering. Uit de opgesomde werkzaamheden blijkt dat dit niet allemaal meer in 2026 uitgevoerd kan worden maar nog enige tijd in 2027 zal vragen vandaar het verzoek het resterende budget over te hevelen naar volgend jaar.

Toetsing criteria / voorstel:

Het betreft een project waarbij door onvoorziene omstandigheden de uitvoering in het begrotingsjaar niet geheel heeft kunnen plaatsvinden (criterium 4) waarbij wordt voldaan aan de aanvullende voorwaarden a, b en c. Er wordt voorgesteld de middelen van ca. € 135.000 over te hevelen van 2026 naar 2027.

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Budget in €	Overheveling in €
16. Last Mile Haven	M. Bokšan	205	155.000	135.000

Toelichting:

Op basis van diverse onderzoeken zijn er vier varianten uitgewerkt en is gekomen tot een voorkeursvariant. Gezien de wisselingen in het college dit jaar heeft het wat langer geduurd dit met de nieuwe bestuurder te bespreken om toestemming te krijgen deze oplossing ook met bedrijven te gaan bespreken en indien voldoende draagvlak daarvoor is, uitgewerkt worden tot een DO. Voor dit laatste dienen er nog onderzoeken in het veld te gebeuren en daarnaast dient nog een externe projectaccreditatie plaats te vinden t.b.v. de te verkrijgen subsidie van provincie Noord Brabant. Daarna kan het resultaat vervat worden in een raadsvoorstel naar verwachting in Q1 of Q2 2027 t.b.v. de budgetaanvraag voor

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Budget in €	Overheveling in €

uitvoering. Uit de opgesomde werkzaamheden blijkt dat dit niet allemaal meer in 2026 uitgevoerd kan worden maar nog enige tijd in 2027 zal vragen vandaar het verzoek het resterende budget over te hevelen naar volgend jaar.

Toetsing criteria / voorstel:

Het betreft een project waarbij door onvoorziene omstandigheden de uitvoering in het begrotingsjaar niet geheel heeft kunnen plaatsvinden (criterium 4) waarbij wordt voldaan aan de aanvullende voorwaarden a, b en c. Er wordt voorgesteld de middelen van ca. € 135.000 over te hevelen van 2026 naar 2027.

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Budget in €	Overheveling in €
17. Echtscheidingsloket	C. Broekhuis	630	149.000	78.000

Toelichting:

Er zijn geen structurele middelen vanuit de begroting, omdat het scheidingsloket is gestart als project. De visie op scheiden in de gemeente Waalwijk is als volgt: Scheiden wordt gezien als een transitieproces naar twee alleenstaande huishoudens. Van gezamenlijk ouderschap naar gedeeld ouderschap. Deze transitie vraagt een systemische integrale aanpak waarbij ouders en kinderen ondersteuning en advies krijgen bij het proces naar gedeeld ouderschap en zorg en recht verbindend samenwerken. Hieraan geven we uitvoering in Waalwijk op alle treden van de tredenstructuur Samen Redzaam.
De inzet op inwoners die uit elkaar gaan in de gemeente Waalwijk bestaat uit o.a. een toegankelijke website Alsjeuitelkaargaat.nl, telefonisch infopunt, een spreekuur, trainingen voor ouders en kind, een scheidingsadviesteam waarin we samenwerken met advocaten en een kindbehartiger en opgeleide professionals die ouders kunnen ondersteunen in complexe scheidingssituaties. Deze preventieve inzet en maatwerk voorkomt dat er dure geïndiceerde jeugdhulp nodig is.
Door dit budget over te hevelen naar 2027 wordt er meer ingezet op preventie, zodat we eerder instappen in de transitie wanneer ouders uit elkaar gaan. Door o.a. op scholen meer bewustwording en informatie te delen, het spreekuur te versterken en de website te optimaliseren.

Toetsing criteria / voorstel:

Overheveling vindt plaats conform criteria 4 'er is sprake van budgetten voor projecten, waarbij door onvoorziene omstandigheden de uitvoering in het begrotingsjaar niet heeft kunnen plaatsvinden.

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Budget in €	Overheveling in €
18. Jongeren op Gezond Gewicht Jogg	M. van Thielen	511	79.533	25.000

Toelichting:

Conform collegebesluit B19-000220 d.d. 26032019 vindt er jaarlijks overheveling plaats van het resterende incidentele budget dat bij aanvang van onze start als Jogg-gemeente beschikbaar is gesteld om onze aanpak Jogg (GO Healthy) uit te kunnen voeren. Dit omdat het oorspronkelijk budget bestaat uit deels rijksmiddelen met een meerjarig karakter. Conform de regel dat “er sprake is van budget waar bij aanvang duidelijk is dat de uitvoering meerdere jaren zal vergen”, wordt voorgesteld een bedrag ad € 25.000 over te hevelen.

Toetsing criteria / voorstel:

Overheveling vindt plaats conform criterium 1 en 2: “Er is sprake van budgetten waar bij aanvang reeds duidelijk is dat de uitvoering meerdere jaren zal vergen” en “Er is sprake van rijksmiddelen of middelen van derden.”

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Budget in €	Overheveling in €
19. Project Bakenbomen	M. Bokšan	504	61.000	61.000

Toelichting:

In de Kadernota 2026 is eenmalig € 61.000 beschikbaar gesteld voor deelname aan het project Bakenbomen. Binnen dit project werken de gemeenten langs de Maas, de provincie en Rijkswaterstaat samen aan het terugbrengen van de bakenbomen langs de bedijkte oevers van de Maas. Met de gemeentelijke bijdrage worden de aanleg en het onderhoud van de bakenbomen voor een periode van 100 jaar afgekocht.

Rijkswaterstaat is eigenaar van de gronden waarop de bomen worden aangeplant en is met de betrokken partners in overleg over de wijze waarop het onderhoud wordt georganiseerd. De gemeentelijke bijdrage is op dit moment nog niet in

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Budget in €	Overheveling in €

rekening gebracht. Hoewel niet is uitgesloten dat dit nog in 2026 gebeurt, is de verwachting dat de bijdrage in de loop van 2027 wordt gefactureerd. Om het beschikbare budget hiervoor beschikbaar te houden, wordt voorgesteld het budget over te hevelen naar 2027.

Toetsing criteria / voorstel:

Het betreft een project waarbij door onvoorzienen omstandigheden de uitvoering in het begrotingsjaar niet heeft kunnen plaatsvinden (criterium 4) waarbij wordt voldaan aan de aanvullende voorwaarden a, b en c. Er wordt voorgesteld de middelen van € 61.000 over te hevelen van 2026 naar 2027.

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Budget in €	Overheveling in €
20. Onderzoek innamepunt kringloop op milieustraat	R. Tiemstra	702	40.000	25.000

Toelichting:

Samen met de gemeenten Heusden en Loon op Zand heeft de gemeente Waalwijk in 2026 het haalbaarheidsonderzoek naar de oprichting van een Circulair Ambachtscentrum afgerond. Op basis van de uitkomsten hebben de drie gemeenten gezamenlijk besloten om uitvoering te geven aan fase 1 van het opgestelde stappenplan, gericht op de verdere ontwikkeling van een regionaal circulair netwerk. Ter voorbereiding hierop is gestart met de gezamenlijke werving van een projectleider voor de drie gemeenten.
De uitvoering van fase 1 start naar verwachting in 2027. Het resterende budget van € 25.000 is hierdoor in 2026 nog niet benodigd. Voor de uitvoering van de werkzaamheden in 2027 wordt o.a. gebruikgemaakt van het over te hevelen budget. De gemeenteraad is hierover geïnformeerd. De overheveling loopt via de voorziening afvalstoffenheffing.

Toetsing criteria / voorstel:

Het betreft een project waarbij de uitvoering niet volledig binnen het begrotingsjaar heeft kunnen plaatsvinden (criterium 4), waarbij wordt voldaan aan de aanvullende voorwaarden a, b en c. Er wordt voorgesteld het resterende budget van € 25.000 over te hevelen van 2026 naar 2027 ten behoeve van de uitvoering van fase 1 van het stappenplan voor de regionale samenwerking op het gebied van circulariteit.

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Budget in €	Overheveling in €
21. Uitbreiding woonwagenstandplaatsen	M. Bokšan	809	90.000	90.000

Toelichting:

Villa Gagel Sprang Capelle
Voor het realiseren van standplaatsen op deze locatie is € 90.000 geraamd
Dit budget werd gedekt uit:
- RHA subsidie € 28.000
- Reserve sociale woningbouw € 62.000

De geraamde bedragen kunnen in zijn geheel komen te vervallen.

De locatie Villa Gagel is vervallen als onderzoekslocatie voor extra woonwagenstandplaatsen. Voor deze locatie is in 2025 onderzoek gedaan naar de haalbaarheid van deze locatie voor het realiseren van twee huur standplaatsen. Voor de haalbaarheid is naar een aantal aspecten gekeken zoals: verkeer en parkeren, water en bodem en ruimtelijke inpassing. Hieruit bleek dat deze locatie niet geschikt is. Dit is in december 2025 gecommuniceerd met omwonenden van deze onderzoekslocatie.

Esdoornlaan Sprang Capelle
Voor het realiseren van standplaatsen op deze locatie is € 90.000 geraamd.
Dit budget werd gedekt uit:
- Opbrengst uit grondverkoop € 80.000
- Reserve sociale woningbouw€ 10.000

Toelichting
Voor deze locatie is in 2025 en 2026 onderzoek gedaan naar de haalbaarheid van deze locatie voor het realiseren van vier koop standplaatsen. Enkele onderdelen van dit haalbaarheidsonderzoek lopen nog en worden op dit moment afgerond. Na afronding kan het college van B&W naar verwachting in het laatste kwartaal van 2026 een besluit nemen over het eventueel ontwikkelen van deze locatie als woonwagenlocatie.

Toetsing criteria / voorstel:

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Budget in €	Overheveling in €
Overheveling vindt plaats conform criterium 4. Er is sprake van budgetten voor projecten, waarbij door onvoorziene omstandigheden de uitvoering in het begrotingsjaar niet heeft kunnen plaatsvinden'. Voor deze categorie gelden als aanvullende voorwaarden: a. Het moet projecten betreffen en geen reguliere (beheers-)taken; b. De uitvoering van de activiteit (waarvoor het budget moet worden overgeheveld) is in het nieuwe begrotingsjaar mogelijk zonder de reeds voor dat jaar geplande activiteiten en bestedingen door te schuiven naar een volgend begrotingsjaar; c. De middelen ten behoeve van het beleid zijn niet reeds eerder overgeheveld.				

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Budget in €	Overheveling in €
22. Levendig Waalwijk-monumenten	R. Tiemstra	512	40.000	40.000

Toelichting:

Met het vaststellen van het beleidskader Levendig waalwijk heeft de Raad € 220.000 onttrokken uit de reserve monumenten en archeologie ten behoeve van 3 deelprojecten voor de periode 2026-2030:
1. Inventarisatie en afwegingskader erfgoed en cultuurhistorie.
2. Archivering en ontsluiting erfgoedinformatie (o.a. ontwikkelen storymaps).
3. Verduurzamen en transformeren van erfgoed als maatschappelijke voorziening, inclusief het toegankelijk maken van het erfgoed.

Voor 2026 is € 40.000 beschikbaar gesteld voor deelprojecten 1 en 2.

Voor de uitvoering van deze deelprojecten was specialistische erfgoedcapaciteit benodigd. Door beperkte beschikbare capaciteit konden in 2026 uitsluitend de reguliere werkzaamheden en wettelijke taken worden uitgevoerd. Hierdoor zijn de voorgenomen werkzaamheden binnen de 2 deelprojecten in 2026 niet tot verdere uitvoering gekomen.

Voorgesteld wordt daarom het voor 2026 beschikbare budget van € 40.000 over te hevelen naar 2027, zodat de verdere uitvoering van deze deelprojecten alsnog kan plaatsvinden. Deze projecten lopen door tot en met 2030.

Toetsing criteria / voorstel:

Overheveling vindt plaats conform criterium 4 'Er is sprake van budgetten voor projecten, waarbij door onvoorziene omstandigheden de uitvoering in het begrotingsjaar niet heeft kunnen plaatsvinden'. Voor deze categorie gelden als aanvullende voorwaarden:
a. Het moet projecten betreffen en geen reguliere (beheers-)taken;
b. De uitvoering van de activiteit (waarvoor het budget moet worden overgeheveld) is in het nieuwe begrotingsjaar mogelijk zonder de reeds voor dat jaar geplande activiteiten en bestedingen door te schuiven naar een volgend begrotingsjaar;
c. De middelen ten behoeve van het beleid zijn niet reeds eerder overgeheveld.

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Budget in €	Overheveling in €
23. Evenementenmatrix	M. Bokšan	510	12.000	12.000

Toelichting:

In het financieel kader Levendig Waalwijk is € 12.000 onttrokken aan de reserve Binnenstad voor de ontwikkeling van een evenementenmatrix. Met een evenementenmatrix worden per evenementenlocatie heldere kaders en afspraken vastgelegd ten aanzien van onder meer veiligheid, leefbaarheid, uitstraling en draagkracht. Hiermee wordt bijgedragen aan goed georganiseerde evenementen die passen bij hun omgeving en die de identiteit en aantrekkelijkheid van Waalwijk versterken.

De oorspronkelijke opzet was om in 2026 een evenementenmatrix voor de binnenstad te ontwikkelen. De binnenstad heeft hierbij de hoogste prioriteit als belangrijkste locatie voor ontmoeting, levendigheid en beleving. Op basis van deze eerste uitwerking kunnen vervolgens ook voor andere evenementenlocaties kaders worden uitgewerkt.

De ontwikkeling van de evenementenmatrix is in 2026 niet tot uitvoering gekomen. Dit hangt samen met het nog niet structureel ingevuld zijn van de functie van evenementencoördinator. Voor een goede totstandkoming van de evenementenmatrix is inhoudelijke betrokkenheid en coördinatie vanuit deze functie noodzakelijk.

Het streven is om de functie van evenementencoördinator vanaf 2027 structureel in te vullen. Daarmee ontstaat ook de benodigde capaciteit om de evenementenmatrix op te stellen en te implementeren. Voorgesteld wordt daarom het in 2026 beschikbare budget van € 12.000 over te hevelen naar 2027, zodat het oorspronkelijke doel alsnog kan worden gerealiseerd.

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Budget in €	Overheveling in €

Toetsing criteria / voorstel:

Overheveling vindt plaats conform criterium 4 'Er is sprake van budgetten voor projecten, waarbij door onvoorziene omstandigheden de uitvoering in het begrotingsjaar niet heeft kunnen plaatsvinden'. Daarbij zijn de volgende aanvullende voorwaarden van toepassing:

a. het betreft projecten en geen reguliere (beheers-)taken;
b. de uitvoering van de activiteit (waarvoor het budget moet worden overgeheveld) is in het nieuwe begrotingsjaar mogelijk zonder de reeds voor dat jaar geplande activiteiten en bestedingen door te schuiven naar een volgend begrotingsjaar;
c. de middelen ten behoeve van het beleid zijn niet reeds eerder overgeheveld.

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Budget in €	Overheveling in €
24. EVZ Eendennest	C. Broekhuis	506	220.000	220.000

Toelichting:

De natuur van de Westelijke Langstraat is niet alleen een solitair gebied. Er zijn ook verbindingen nodig tussen gebieden voor versterking van de biodiversiteit. Daarom willen we in het kader van GGA Westelijke Langstraat een Ecologische Verbindingszone (EVZ) realiseren tussen de Westelijke Langstraat en natuurgebied Eendennest (hierna: EVZ Eendennest). Dit is een EVZ van circa 1,35 km welke vorm moet krijgen door een verbinding van een nat kralensnoer (diverse poelen) met moeraszone (plas dras oevers).

Samen met het waterschap hebben we in 2026 gewerkt aan de voorbereidingen van de EVZ Eendennest om tot realisatie te komen, naar verwachting kan daarmee in 2027 gestart worden. De voorbereidingen duren langer dan verwacht omdat het waterschap nog niet alle gronden in bezit heeft voor deze EVZ. Het waterschap heeft de gronden voor het zuidelijke deel van deze EVZ inmiddels verworven. Met het waterschap als trekker gaan we gezamenlijk het zuidelijke deel van de EVZ realiseren. Dit is een goede stap omdat we zo laten zien dat er aan de EVZ gewerkt wordt. Een samenwerkingsovereenkomst is in voorbereiding. Om die voorbereiding voort te zetten is overheveling van het budget naar 2027 nodig.

Het toegekende budget komt uit de Reserve ruimtelijke kwaliteit. Als niet besloten wordt tot overheveling blijft de Reserve ruimtelijke kwaliteit gehandhaafd. Deze reserve is immers opgebouwd uit bijdragen die vanuit ruimtelijke initiatieven op basis van de provinciale omgevingsverordening of de gemeentelijke omgevingsvisie zijn gedaan.

Toetsing criteria / voorstel:

Overheveling vindt plaats conform criterium 4 'Er is sprake van budgetten voor projecten, waarbij door onvoorziene omstandigheden de uitvoering in het begrotingsjaar niet heeft kunnen plaatsvinden'. Daarbij zijn de volgende aanvullende voorwaarden van toepassing:

a. het betreft projecten en geen reguliere (beheers-)taken;
b. de uitvoering van de activiteit (waarvoor het budget moet worden overgeheveld) is in het nieuwe begrotingsjaar mogelijk zonder de reeds voor dat jaar geplande activiteiten en bestedingen door te schuiven naar een volgend begrotingsjaar;
c. de middelen ten behoeve van het beleid zijn niet reeds eerder overgeheveld.

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Budget in €	Overheveling in €
25. Waalwijk stad van kennis en talent	C. Broekhuis	411	47.000	44.000

Toelichting:

Het project Kennis & Talent loopt formeel af in augustus 2026. In de afgelopen vier jaar is een stevige samenwerking opgebouwd tussen onderwijs, bedrijfsleven en gemeente. Verschillende initiatieven worden voortgezet en nieuwe projecten zijn in ontwikkeling. De opgave blijft actueel en sluit aan bij de ambities uit het coalitieakkoord 2026–2030, met aandacht voor het behoud van kennis en talent, een sterke lokale economie en een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.
Om de samenwerking te behouden en lopende en nieuwe initiatieven verder te ontwikkelen, is ook na 2026 budget nodig. Daarom wordt voorgesteld het resterende projectbudget van € 44.000 beschikbaar te houden voor de periode 2027–2030, met een jaarlijks werkbudget van € 11.000.

Het budget is bedoeld als werkbudget voor de uitvoering en verdere ontwikkeling van Kennis & Talent. De middelen kunnen worden ingezet voor activiteiten, projecten, pilots en de ontwikkeling van nieuwe initiatieven die bijdragen aan de doelstellingen van Kennis & Talent. Daarnaast kan het budget worden gebruikt voor incidentele inzet of ondersteuning die rechtstreeks samenhangt met de uitvoering van deze activiteiten. Het budget is nadrukkelijk niet bedoeld voor de dekking

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Budget in €	Overheveling in €
van structurele personeelskosten. **Toetsing criteria / voorstel:** Overheveling vindt plaats conform criteria 4 'er is sprake van budgetten voor projecten, waarbij door onvoorziene omstandigheden de uitvoering in het begrotingsjaar niet heeft kunnen plaatsvinden.' Voor deze categorie gelden als aanvullende voorwaarden: a. het moet projecten betreffen en geen reguliere (beheers-)taken; b. de uitvoering van de activiteit (waarvoor het budget moet worden overgeheveld) is in het nieuwe begrotingsjaar mogelijk zonder de reeds voor dat jaar geplande activiteiten en bestedingen door te schuiven naar een volgend begrotingsjaar; c. de middelen ten behoeve van het beleid zijn wel reeds eerder overgeheveld, maar om bovenstaande redenen is overheveling nogmaals noodzakelijk.				

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Budget in €	Overheveling in €
26. Mobiliteitsplan 2030 / Slimme Mobiliteitsoplossingen	M. Bokšan	205	246.000	215.000
Toelichting: De gelden voor de uitvoering van het in maart 2023 vastgestelde Mobiliteitsplan 2030 zijn nodig voor de totale uitvoeringstermijn van dit plan, namelijk 2023 – 2027. Om verdere uitvoering te kunnen geven aan het Uitvoeringsprogramma van het Mobiliteitsplan 2030 dient het restant overgeheveld te worden naar 2027. Tegelijkertijd is dit budget nodig voor benodigde onderzoeken naar doelen die in het coalitieakkoord 'Nieuwe Koers' zijn opgenomen. Onderzoeken die uitgevoerd moeten worden in het kader van het Verkeersstructuurplan, de Top 10 verkeersonveilige wegen en straten en de BRT Tilburg – Waalwijk – 's Hertogenbosch. Maar ook financiële middelen die nodig zijn voor het laten slagen van de openbaar vervoer-pilot op Haven. **Toetsing criteria / voorstel:** Aangezien sprake is van een budget waar bij aanvang duidelijk is dat de uitvoering meerdere jaren zal vergen (criterium 1), wordt een overheveling van € 215.000 voorgesteld.				

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Budget in €	Overheveling in €
27. Verkenning private deelname windmolens oostzijde	R. Tiemstra	712	100.000	75.000
Toelichting: Ten laste van de reserve duurzaamheid is in de begroting 2026 dit bedrag beschikbaar gesteld. Om als gemeente in de ontwikkeling van windpark Haven 8 Ecopark zelf als ontwikkelende partij te kunnen stappen, moet vorm worden gegeven aan een private deelneming. Voorbereidend onderzoek en de onderhandelingen met de commerciële ontwikkelaar zijn hiervoor in 2026 opgestart. Dit zal verder afgerond worden in 2027. Vandaar dat overheveling nodig is. **Toetsing criteria / voorstel:** Overheveling vindt plaats conform criterium 4 'Er is sprake van budgetten voor projecten, waarbij door onvoorziene omstandigheden de uitvoering in het begrotingsjaar niet heeft kunnen plaatsvinden'. Daarbij zijn de volgende aanvullende voorwaarden van toepassing: a. het betreft projecten en geen reguliere (beheers-)taken; b. de uitvoering van de activiteit (waarvoor het budget moet worden overgeheveld) is in het nieuwe begrotingsjaar mogelijk zonder de reeds voor dat jaar geplande activiteiten en bestedingen door te schuiven naar een volgend begrotingsjaar; c. de middelen ten behoeve van het beleid zijn niet reeds eerder overgeheveld.				

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Budget in €	Overheveling in €
28. Vervolg SIE-2 project Waspik	R. Tiemstra	712	100.000	100.000

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Budget in €	Overheveling in €

Toelichting:

Ten laste van de reserve duurzaamheid is in de begroting 2026 dit bedrag beschikbaar gesteld. Dit om een vervolg te kunnen geven aan de ontwikkelingen vanuit het programma SIE2 voor de dorpskern Waspik.
Uit dit programma is in 2026 echter nog een deel van het budget overgebleven, ongeveer €22.000, waarvan o.a. vervolgonderzoeken voor de mono-mestvergister zijn bekostigd.
Het uitwerken van en uitvoering geven aan een Dorps Uitvoeringsplan (DUP) voor een duurzaam energiesysteem voor Waspik loopt ook volgend jaar nog door. Daarom wordt voorgesteld om dit budget over te hevelen naar 2027.

Toetsing criteria / voorstel:

Overheveling vindt plaats conform criterium 4 'Er is sprake van budgetten voor projecten, waarbij door onvoorziene omstandigheden de uitvoering in het begrotingsjaar niet heeft kunnen plaatsvinden'. Daarbij zijn de volgende aanvullende voorwaarden van toepassing:
a. het betreft projecten en geen reguliere (beheers-)taken;
b. de uitvoering van de activiteit (waarvoor het budget moet worden overgeheveld) is in het nieuwe begrotingsjaar mogelijk zonder de reeds voor dat jaar geplande activiteiten en bestedingen door te schuiven naar een volgend begrotingsjaar;
c. de middelen ten behoeve van het beleid zijn niet reeds eerder overgeheveld.

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Budget in €	Overheveling in €
29. Bijdrage werklandschappen van de toekomst	R. Tiemstra	712	170.000	170.000

Toelichting:

Ten laste van de reserve duurzaamheid is in de begroting 2026 een bedrag van € 170.000 beschikbaar gesteld. Dit is cofinanciering bij bijdragen vanuit provincie Noord-Brabant (€187.000,-) en IVN/Rijk (€350.000,-). Het programma heeft een meerjarige doelstelling om van bedrijventerrein Haven een voorbeeldproject te maken als ‘werklandschap van de toekomst’. Hiervoor is overheveling van het budget nodig.

Toetsing criteria / voorstel:

Overheveling vindt plaats conform criterium 4 . Er is sprake van budgetten voor projecten, waarbij door onvoorziene omstandigheden de uitvoering in het begrotingsjaar niet heeft kunnen plaatsvinden'. Daarbij zijn de volgende aanvullende voorwaarden van toepassing:
a. het betreft projecten en geen reguliere (beheers-)taken;
b. de uitvoering van de activiteit (waarvoor het budget moet worden overgeheveld) is in het nieuwe begrotingsjaar mogelijk zonder de reeds voor dat jaar geplande activiteiten en bestedingen door te schuiven naar een volgend begrotingsjaar;
c. de middelen ten behoeve van het beleid zijn niet reeds eerder overgeheveld.

Onderwerp	Portefeuillehouder	Product	Budget in €	Overheveling in €
30. Verwijderen loze riolering Molenstraat	M. Bokšan	706	221.000	219.750

Toelichting:

In het Najaarsbericht 2024 is een budget van € 340.000 beschikbaar gesteld voor het verwijderen van loze riolering in de Molenstraat. Voor 2025, 2026 en een deel van 2027 staat er aan de Molenstraat een woningbouwproject van Casade gepland, waarvoor zwaardere elektriciteitsnetten en nieuwe aansluitingen nodig zijn. Om deze reden moest de loze riolering worden verwijderd. Deze verwijdering is inmiddels uitgevoerd. Er moeten echter nog herstelmaatregelen worden getroffen, zoals het herstellen van het straatwerk en het herplanten van bomen die zijn gekapt om het riool te kunnen verwijderen. Deze werkzaamheden worden pas uitgevoerd nadat het bouwplan van Casade in de Molenstraat is gerealiseerd. Daarom wordt voorgesteld om het resterende budget van € 219.750 over te hevelen naar 2027, zodat er voldoende middelen beschikbaar zijn voor de uitvoering van de herstel- en afrondende werkzaamheden van het project.

Toetsing criteria / voorstel:

(Criterium 1.) Het betreft een project waarbij sprake is van incidentele budgetten voor projecten waar bij aanvang reeds duidelijk is dat de uitvoering meerdere jaren zal vergen en waarbij de gemeenteraad instemt met het meerjarenkader. Er wordt voorgesteld de middelen van € 219.750 over te hevelen van 2026 naar 2027.

7. Begrotingswijzigingen 2026

Begrotingswijzigingen 2026

Begrotingswijzigingen 2026 (in samenhang met) Najaarsbericht 2026

21e begrotingswijziging 2026: periodieke raadswijziging 2026-2
In samenhang met het Najaarsbericht 2026 wordt de raad voorgesteld de 21e begrotingswijziging 2026 vast te stellen. Geheel conform de richtlijnen zijn hierin budgettair neutrale aanpassingen op de begroting 2026 verwerkt die programma-overstijgend zijn. De mutaties zijn op de begrotingswijziging toegelicht.

24e begrotingswijzing 2026: Najaarsbericht 2026
Door middel van de 24e begrotingswijziging 2026 worden de financiële afwijkingen uit het Najaarsbericht 2026 verwerkt.

8. Kredieten

Kredietvoorstellen

Toelichting op de kredietvoorstellen

Omschrijving (toelichting)
Kredietuitgaven onder druk door recente marktontwikkelingen
Nog steeds leiden (recente) marktontwikkelingen en de inflatie momenteel tot sterk stijgende kosten voor grond- en bouwstoffen en soms ook tot vertraging in de uitvoering van de investeringen. Momenteel lopen investeringen op een groot aantal kredieten. De effecten van de recente marktontwikkelingen en de inflatie op deze kredieten worden nauw gevolgd. Toch bestaat het risico dat niet bij alle kredieten binnen het door de raad beschikbare bedrag gebleven kan worden. Mocht zich dit voordoen dan zullen wij de raad hierover zo snel mogelijk informeren.

Beoordeling kredieten
Hieronder volgen eerst 6 kredietvoorstellen. Tevens is beoordeeld welke kredieten afgesloten kunnen worden. In dit Najaarsbericht worden 5 kredieten afgesloten (zie hoofdstuk afgesloten overige kredieten).
Van het IUP is daarnaast nog een overzicht van alle nog lopende kredieten opgenomen, met een korte aanduiding van de stand van zaken.

Voorstellen kredieten

Excel-tabel

	Kredietvoorstellen	Huidig Krediet	wijziging	Nieuw Krediet
1	NJB26/Krediet bijstelling Ambrosiusweg (voorziening dekt 10k)	4.334.299	753.000	5.087.299
2	NJB26/Krediet bijstelling 2 vervangingskredieten haakarmwagens	640.000	80.000	720.000
3	NJB26/Krediet bijstelling verharding begraafplaats Heistraat	472.926	199.314	672.240
4	NJB26/Krediet bijstelling Fietsparkeren Noorder Allee	389.500	60.000	449.500
	NJB26/Krediet bijstelling Fietsparkeren Noorder Allee (dekking subsidie provincie)	0	-60.000	-60.000
5	NJB26/Krediet bijstelling 3 vervangingskredieten Open laadwegen met kraan buitendienst	321.750	120.000	441.750
6	NJB26/Krediet Renovatie zwembad Zidewinde	1.960.000	427.000	2.387.000
	NJB26/Krediet Renovatie zwembad Zidewinde (dekking via Spuk Sport)	0	-427.000	-427.000
	Totaal	**8.118.475**	**1.152.314**	**9.270.789**

Doelstellingen

Toelichting op kredietvoorstellen

Activiteiten en/of financiële afwijkingen 2026

1. IUP 23-24 Ambrosiusweg/Domela Nieuwenhuisstraat eo

Omschrijving (toelichting)

Titel	IUP 23-24 Ambrosiusweg/Domela Nieuwenhuisstraat eo										
Beleidsveld	Diverse										
Productnummer en naam	Diverse					STRUCTUREEL					
Budgethouder	Afdelingshoofd RBL		Portefeuillehouder			Miloš Bokšan/Sacha Ausems					
Bedragen * € 1.000 V = Voordeel N = Nadeel											
			2026		2027		2028		2029		2030
Lasten			753					N	25	N	25
Voorziening								V	10	V	10
Baten											
Saldo								N	15	N	15
Toelichting:											
Bij de uitwerking van het project is om veiligheidsredenen, in overleg met de adviseurs, gekozen om een nieuwe weg te ontwerpen met een parallelweg erlangs met verlegging van de A-watergang van het waterschap. Deze wegstructuur sluit zo aan bij het al eerder uitgevoerde deel naar Westelijke richting (richting de N261). Oorspronkelijk was in het IUP gekozen voor een eenvoudigere uitvoering zonder parallelstructuur; maar dit is niet gewenst. In het IUP is een door de raad goedgekeurd krediet beschikbaar van € 4.334.299. Dit betreft een investeringsbedrag exclusief btw. Door de aanpassing zoals boven omschreven wordt het ontwerp €753.000 duurder. Voorgesteld wordt het investeringskrediet te verhogen met € 753.000 tot € 5.087.000. Het bestek en tekeningen zijn nu uitgewerkt in de aangepaste vorm. De voorselectie van de Europese aanbesteding is al opgestart in juli 2026. De daadwerkelijke aanbesteding met de geselecteerde partijen vindt plaats na goedkeuring extra budget door de raad. Deze										

aanbesteding staat nu gepland voor de periode januari-april 2027. Met een start werk in september 2027 en een oplevering eind 2028.
Maatregel
Voorgesteld wordt het investeringskrediet te verhogen met € 753.000. Op basis van de afschrijvingstermijnen van de verschillende onderdelen (wegen, verkeer, groen en riolering) leidt dit vanaf 2029 tot een structurele stijging van de kapitaallasten van circa € 25.000 per jaar. Hiervan heeft € 10.000 betrekking op de riolering. Deze lasten worden gedekt uit de voorziening riolering.

2. Verhogen kredietbedragen 2 haakarmwagens

Omschrijving (toelichting)

Titel	Verhogen kredietbedragen 2 haakarmwagens		
Beleidsveld	7 Volksgezondheid en milieu		
Productnummer en naam	702 Vuilophaal en -afvoer		STRUCTUREEL
Budgethouder	Afdelingshoofd buitendienst	Portefeuillehouder	Richard Tiemstra

Bedragen * € 1.000 V = Voordeel N = Nadeel											
			2026		2027		2028		2029		2030
Lasten			*80*			N	8	N	8	N	8
Baten											
Saldo			*80*			N	8	N	8	N	8

Toelichting:
Voor de aanschaf van 2 haakarm-/kraanwagens zijn door de gemeenteraad op 7 november 2024, met het vaststellen van de begroting 2025 twee vervangingskredieten beschikbaar gesteld, te weten € 320.000 per voertuig. De kosten van de aanschaf van de twee voertuigen vallen echter hoger uit dan in eerste instantie geraamd en de beschikbare kredieten. De kosten bedragen in totaal € 360.000 per voertuig. Dit komt neer op een overschrijding van € 40.000 per voertuig. De levering wordt medio 2027 verwacht. De extra kapitaallasten daarvan zijn per jaar per wagen € 4.100 vanaf 2028. Zie hiervoor ook de RIB dd 061-26.
Maatregel

De 2 kredieten ieder ophogen met een kredietbedrag van € 40.000.
De extra kapitaallasten meenemen met de bijstelling kapitaallasten in het voorjaarsbericht 2027.

3. Verharding begraafplaats Heistraat; overschrijding krediet

Omschrijving (toelichting)

Titel	Verharding begraafplaats Heistraat; overschrijding krediet										
Beleidsveld	7. Volksgezondheid en milieu										
Productnummer en naam	704 Begraafplaatsen					STRUCTUREEL					
Budgethouder	Afdelingshoofd RBL		Portefeuillehouder			Richard Tiemstra					
Bedragen * € 1.000 V = Voordeel N = Nadeel											
			2026		2027		2028		2029		2030
Lasten			*200*			N	7	N	7	N	7
Baten											
Saldo						N	7	N	7	N	7

Toelichting:

In het Raadsvoorstel van 12-12-2024 is voor de verharding van de begraafplaats aan de Heistraat is een krediet van € 472.926 beschikbaar gesteld. Dit betreft een investeringsbedrag exclusief btw.
BTW
Inmiddels is gebleken dat de btw op deze investering niet voor aftrek of compensatie via het Btw-compensatiefonds in aanmerking komt, maar als kostprijsverhogend onderdeel van de investering moet worden beschouwd. Hierdoor maakt de verschuldigde btw onderdeel uit van de totale investeringslast.
Vervuild grind
Bij de uitvoering van het project ontstaat een tegenvaller bij het vervangen van de grindpaden. Het grind van de paden heeft een grotere dikte dan eerder aangenomen en is vervuild met grond, wat heel moeilijk uitgezeefd kan worden en daarom duurder is om af te voeren. Bovendien blijkt ook nog een deel vervuild met minerale olie. Het (met grond) vervuild grind wordt afgevoerd naar een erkend verwerker om te worden gezeefd. Het met minerale olie vervuild grind wordt afgevoerd naar een gespecialiseerd bedrijf om te worden gereinigd.

Financieel Als gevolg hiervan is het beschikbare krediet van € 472.926 ontoereikend om de werkzaamheden volledig uit te voeren. Op basis van de huidige raming bedraagt de niet-compenseerbare btw € 99.314 en het afvoeren van het (vervuild) grind €100.000, waardoor de totale investeringskosten uitkomen op € 672.240.
Maatregel
Voorgesteld wordt het investeringskrediet te verhogen met € 199.314 tot € 672.240 (afgerond € 200.000). Op basis van een afschrijvingstermijn van 50 jaar en een rekenrente van 1,25% leidt dit vanaf 2028 tot een structurele verhoging van de kapitaallasten van € 6.477 per jaar.

4. Aanvullend krediet voor fietsparkeren Noorder Allee

Omschrijving (toelichting)

Titel	Aanvullend krediet voor fietsparkeren Noorder Allee		
Beleidsveld	2 Verkeer, vervoer en Waterstaat		
Productnummer en naam	203 - Onderhoud wegen, straten en pleinen		STRUCTUREEL
Budgethouder	Afdelingshoofd RBL	Portefeuillehouder	M. Boksan

Bedragen * € 1.000 V = Voordeel N = Nadeel

			2026		2027		2028		2029		2030
Lasten			*60*								
Baten	(subsidie Provincie)		*60*								
Saldo			-								

Toelichting:
Sinds begin dit jaar is het Bravoflex-concept (flexibel vervoer op aanvraag) uitgerold in de provincie. De bushalte Noorder Allee is in dit kader gekenmerkt als een overstaphalte. De provincie Noord – Brabant heeft voor deze overstaphaltes financiële middelen beschikbaar gesteld om voldoende fietsparkeerplaatsen te realiseren. Zowel de fietsparkeerplaatsen bij de noordelijke halte als de fietsparkeerplaatsen bij de zuidelijke halte kennen een uitbreidingsopgave. De provincie heeft voor het realiseren van deze uitbreiding 100% dekkende subsidie in het vooruitzicht gesteld.

Maatregel
Voor krediet 7210093 infrastructurele wijzigingen ov-concessie Oost-Brabant een aanvullend krediet van €60.000 en tevens een bijdrage van € 60.000 vanuit de Provincie beschikbaar te stellen.

5. 3 Vervangingskredieten open laadwagen met kraan buitendienst

Omschrijving (toelichting)

Titel	3 Vervangingskredieten open laadwagen met kraan buitendienst		
Beleidsveld	2. Verkeer, vervoer en waterstaat		
Productnummer en naam	203 Onderhoud wegen, straten en pleinen		STRUCTUREEL
Budgethouder	Afdelingshoofd buitendienst	Portefeuillehouder	Miloš Boksan

Bedragen * € 1.000 V = Voordeel N = Nadeel											
			2026		2027		2028		2029		2030
Lasten			*120*			N	12	N	12	N	12
Baten											
Saldo						N	12	N	12	N	12

Toelichting:
Bij het vaststellen van de begroting 2026 zijn een drietal vervangingsinvesteringen voor VW Crafters vastgesteld, ieder voor een bedrag van € 107.250,-. Dit zijn open laadwagens met kraan. Ze worden gebruikt tbv reparaties van straatwerk, vervoeren van dranghekken tbv evenementen en de 24/7 storingsdienst. De vervanging van deze 3, in 2016 aangeschafte laadwagens, kan niet meer worden uitgesteld, omdat de operationele kosten erg oplopen, dit geldt ook voor de laadkraan. Ná aanbesteding is de levertijd ongeveer 8 maanden. De te verwachten aanschafkosten per voertuig zijn € 147.250, prijspeil 2026. Er zijn een paar oorzaken te noemen die het verschil verklaren. Ten eerste is de indexering van de vervangingskredieten niet gelijk opgegaan met de toename van de marktprijzen. Arbotechnisch is het zeer wenselijk om de nieuwe voertuigen te voorzien van luchtvering op de achteras en een aluminium opbergkist met lades. De extra kapitaallasten die hiermee gemoeid zijn vanaf 2028, zijn in totaal voor de 3 voertuigen € 12.500 per jaar.

Maatregel
De kredieten ieder ophogen met € 40.000 (totaal €120.000) en vanaf 2028 de extra kapitaallasten (€12.000) meenemen in de meerjarenbegroting.

6. Verhoging krediet renovatie zwembad Zidewinde

Omschrijving (toelichting)

Titel	Verhoging krediet renovatie zwembad Zidewinde		
Beleidsveld	5. Sport, cultuur en recreatie		
Productnummer en naam	501 Zwembaden		STRUCTUREEL
Budgethouder	Afdelingshoofd RBL	Portefeuillehouder	C. Broekhuis

Bedragen * € 1.000 V = Voordeel N = Nadeel											
			2026		2027		2028		2029		2030
Lasten			*427*								
Baten	(SPUK-Sport)		*427*								
Saldo			-								

Toelichting:
In de Raadsvergadering van 22 mei 2025 is voor de renovatie zwembad Zidewinde een krediet van € 1.960.000 exclusief BTW beschikbaar gesteld. Sinds de sportvrijstelling per 1-1-2019 is de BTW-vrijgesteld. Om de kosten (inclusief btw) te dekken moet het krediet aan de lastenkant worden verhoogd met € 427.000. De niet-aftrekbare BTW wordt (deels) gecompenseerd via SPUK Sport. Hierdoor wordt het krediet aan de batenkant verhoogd met hetzelfde bedrag van € 427.000. Het effect is binnen het krediet budgettair neutraal en heeft hierdoor geen effect op de toekomstige kapitaallasten.

Maatregel
Het verhogen van het investeringskrediet met een bedrag van € 427.000 en het opnemen van een Rijk ontvangst SPUK-Sport van € 427.000.

Afgesloten kredieten IUP (Integraal UitvoeringsProgramma)

Overzicht afgesloten kredieten IUP op basis van Najaarsbericht 2026

Ter gelegenheid van het Najaarsbericht 2026 is beoordeeld welke IUP kredieten afgesloten kunnen worden. In dit Najaarsbericht worden geen IUP kredieten afgesloten.

Stand van zaken lopende investeringen IUP

Lopende investeringen

In onderstaand overzicht wordt de stand van zaken weergegeven van alle nog lopende projecten van het Integraal Uitvoeringsprogramma (IUP) met een korte toelichting. Voor- en nadelen binnen het IUP mogen worden verrekend, zolang er binnen het in de meerjarenbegroting opgenomen totale jaarlijkse investeringsvolume en kapitaallasten gebleven wordt.

Bedragen *1000.

Naam project	Begroot	Uitgaven (+) /Inkomsten (-)	Restant	Toelichting Najaarsbericht 2026
IUP21/22 Winterdijk	482	451	31	
IUP21/22 Taxandriaweg	4.226	1.687	2.539	Uitvoering fase 1 is inmiddels afgerond. Fase 2 (deel tussen Emmickhovensestraat en Zomerijksestoep) Conceptbestek is gereed. Start uitvoering naar verwachting in Q2-2027.
IUP21/22 Baardwijksestraat	1.757	1.316	441	Fase 1 is afgerond en fase 2 zal Q3 2027 aanbesteed worden. Uivoering na Heermanslaan.
IUP23/24 Schrevelstr/Raveschotstr/Poolse	4.571	543	4.028	DO Schrevelstraat is vastgesteld. Aanbesteding staat gepland Q4-2026.
IUP21/22 Blyde Incomstenlaan	2.070	1.934	136	Technisch gereed. Kleine aanpassing aan de WADI wordt zsm uitgevoerd.
IUP23-24 Stadhoudersdijk	1.664	320	1.344	Project is weer opgestart. Werken richting een DO en aansluitend aanbesteding 2027.
IUP23-24 Centrumentree Noord fase 2	782	124	658	Oplevering 2027.
IUP23-24 Duinstr/Kerkstr	3.519	3.696	-177	Werk ligt momenteel stil vanwege het uitblijven van de de werkzaameheden van Enexis. Planning is hervatten werkzaamheden eind Q1-2027
IUP23-24 Ambros.wg/D.Nieuwenhuisstr	4.334	646	3.688	Voorselectie aanbesteding is geweest. Aanbesteding Q1-2027. Oplevering 2029.
IUP23-24 Brug in Valkenvoortweg	2.274	855	1.419	Is in uitvoering werkzaamheden gereed nov. 2026.
IUP23-24 Oude Maaswg/Hoogendoornwg	480	819	-339	Gereed.
IUP23-24 Vrouwkensvaartsestr.Noord	1.807	228	1.579	Onderzoeken zijn uitgevoerd conclusie is nog niet binnen van het onderzoek. Zodra conclusie gereed is kan er verder gegaan worden en richting aanbesteding gewerkt worden. Aanbesteding Q1-2027.
IUP23-24 Bolderikstr/Vekelstr	3.182	417	2.765	Aanbesteding Q3-2026. Start uitvoering vanaf Q1-2027.
IUP23-24 B.deGoeyln/v.Vessemstr	1.787	314	1.473	Informatieavond heeft plaatsgevonden. DO wordt opgesteld. Q1-2027 aanbesteding.
IUP23-24 de Jonghestr/vHeystln	989	165	824	Informatieavond heeft plaatsgevonden. DO wordt

Bedragen *1000.

				opgesteld. Q1-2027 aanbesteding.
IUP25-26 Andoornstraat (Bloemennr F2)	649	31	618	Aanbesteding Q3-2027. Start uitvoering Na gereed werkzaamheden bloemenoord Fase 1.
IUP25-26 - Averuitstraat	258	10	248	Aanbesteding Q3-2027. Start uitvoering Na gereed werkzaamheden bloemenoord Fase 1.
IUP25-26 Bremstr (Bloemenoord fase2)	861	74	787	Aanbesteding Q3-2027. Start uitvoering Na gereed werkzaamheden bloemenoord Fase 1.
IUP25-26 Kamperfoeliestr(BloemennrdF2)	671	23	648	Aanbesteding Q3-2027. Start uitvoering Na gereed werkzaamheden bloemenoord Fase 1.
IUP25-26 - Klaproosstraat	773	27	746	Aanbesteding Q3-2027. Start uitvoering Na gereed werkzaamheden bloemenoord Fase 1.
IUP25-26 - Stadhoudersdijk	94	3	91	Project is weer opgepakt en zit in DO fase.
IUP25-26 Wijnruitstr (Bloemenrd F2)	2.149	156	1.993	Aanbesteding Q3-2027. Start uitvoering Na gereed werkzaamheden bloemenoord Fase 1.
IUP25-26 Benedenkerkstraat	3.569	253	3.316	Project is in voorbereiding. Infoavond gaat gepland worden aansluiten zal het DO opgesteld worden. Aanbesteding Q2-2027.
IUP25-26 Dijkstraat_Zomerdijksestoep	451	49	402	Druk met de voorbereidingen en uitvoering mogelijk Q3-2027.
IUP25-26 Heermanslaan	1.470	80	1.390	Informatieavond heeft plaatsgevonden. DO wordt opgesteld. Q1-2027 aanbesteding.
IUP25-26 Kleine verkeers aanpas	80	55	25	
IUP25-26 Laageindse_Stp_Molenvlietstr.	2.677	219	2.458	Voorlopig ontwerp is gereed info avond word gepland aansluitend met het Definitief ontwerp aan de gang. Q2-2027 aanbesteding.
IUP25-26 NoordstTempelierstr.	4.415	264	4.151	Aanbesteding Q3-2027. Uitvoering aansluitend in Q4-2027.
IUP25-26 Van der Duinstraat	3.775	272	3.503	Werk ligt momenteel stil vanwege het uitblijven van de de werkzaameheden van Enexis. Planning is hervatten werkzaamheden eind Q1-2027.
IUP25-26 Verbeteren omgeving scholen	40	5	35	
IUP25-26 Nieuwevaart - Scope uitbr	1.008	65	943	Deze werkzaamheden worden meegenomen tijdens het grootonderhoud Schrevelstraat e.o. Het concept DO is vastgesteld. Start aanbesteding wordt nu verwacht Q4 2026. Aansluitend de uitvoering van het project.
IUP25/26 Vrouwkensvaartsestraat	94	-139	233	Wordt meegenomen in het project Vrouwkesvaartsestraat.
Totaal	**56.958**	**14.962**	**41.996**	

Afgesloten overige kredieten

Overzicht afgesloten overige kredieten op basis van Najaarsbericht 2026

Omschrijving (toelichting)

Bij het Najaarsbericht 2026 is bezien welke kredieten afgesloten kunnen worden. Hieronder volgt een overzicht van de afgesloten overige kredieten (niet zijnde IUP).

Het gaat om 5 overige kredieten. De verschillen tussen het beschikbare krediet en de werkelijke uitgaven zijn daarbij beperkt.

In de laatste kolom, “restant krediet”, staat het verschil tussen het beschikbare krediet en de werkelijke uitgaven.

- Een positief bedrag betekent dat er minder is uitgegeven dan het beschikbare krediet.

- Een negatief bedrag betekent dat er meer is uitgegeven dan het beschikbare krediet.

Omschrijving (toelichting)

We hebben ook gekeken of de afwijking groter is dan 5% én meer dan € 50.000. Deze grenzen staan in de financiële verordening 2026 en de nota waarderings- en afschrijvingsbeleid 2023.

Excel-tabel

	Begr.voor 2026	Begroot 2026	Totaal gevoteerd	Uitgaven 2024	Uitgaven 2025	Uitgaven 2026	Totale uitgaven	Restant krediet
7531072 nw kunstgrasveld ondergrond NEO	254.000	-32.000	222.000	179.748	43.075	0	222.822	-822
7960267 VI2024 ICT hardware	331.164	0	331.164	174.122	142.267	16.122	332.511	-1.347
7960268 VI2024 ICT software	30.807	-25.000	5.807	5.807	0	0	5.807	0
7960271 VI I&A hardware	346.885	0	346.885	0	218.957	132.512	351.469	-4.584
7960272 VI I&A software	25.000	-25.000	0	0	0	0	0	0
	987.856	**-82.000**	**905.856**	**359.677**	**404.299**	**148.634**	**912.609**	**-6.753**